

ГЛАСНИК

РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Београд, 21. новембра 2005.

Година LXI – број 101

Цена овог броја је 150 динара. Годишња претплата је 15.012 динара

САДРЖАЈ

Закони

Закон о спречавању допинга у спорту -----	3	Закон о изменама и допунама Закона о судијама -----	47
Закон о безбедности и здрављу на раду -----	10	Закон о изменама и допунама Закона о уређењу судова -----	48
Закон о обележавању дана жалости на територији Републике Србије -----	25	Закон о прекршајима -----	49
Закон о одговорности произвођача ствари са недостатком -----	27	Закон о јавним путевима -----	91
Закон о изменама закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје --	28	Закон о Државној ревизорској институцији -----	111
		Закон о спољнотрговинском пословању -----	123
		Закон о полицији -----	136
		Закон о дувану -----	168

ЗАКОНИ

3209

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о спречавању допинга у спорту

Проглашава се Закон о спречавању допинга у спорту, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 86

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,

Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о спречавању допинга у спорту

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се мере и активности за спречавање допинга у спорту.

Члан 2.

Забрањен је допинг у спорту.

Допинг у спорту, у смислу овог закона, јесте постојање једне или више повреда антидопинг правила утврђених чланом 3. овог закона.

Члан 3.

Повреда антидопинг правила постоји у случајевима:

1) присуства забрањене супстанце или њених метаболита или маркера у телесном узорку спортисте;

2) коришћења или покушаја коришћења (примена, уношење, убризгавање или конзумирање) забрањене супстанце или забрањеног метода (у даљем тексту: допинг средства);

3) одбијања, или неприступања без убедљивог оправдања, давања узорка после обавештења о допинг контроли или избегавања давања узорка на други начин;

4) неиспуњавања обавеза утврђених правилима овлашћене антидопинг организације у погледу доступности спортисте из регистроване тест групе за тестирање изван такмичења, као и непружања података о боравишту и пропуштања објављених тестирања изван такмичења;

5) неовлашћеног ометања или покушаја ометања било којег дела допинг контроле;

6) недозвољеног поседовања допинг средстава;

7) неовлашћене продаје, транспорта, слања, испоруке или дистрибуције допинг средстава спортисти, било непосредно или посредством трећег лица;

8) давања или покушаја давања допинг средстава спортисти, или прописивања, издавања, помагања, подстицања, прикривања, навођења, налагања, стварања услова или било којег другог вида учествовања у повреди или покушају повреде антидопинг правила.

Повреда антидопинг правила из става 1. тач. 1), 2), 6), 7) и 8) овог члана не постоји у случајевима одобрених изузетака за терапеутску употребу.

Члан 4.

Под овлашћеном антидопинг организацијом, у смислу овог закона, подразумева се Антидопинг агенција Републике Србије, Светска антидопинг агенција и надлежна међународна и национална спортска асоцијација (олимпијски комитет, савез).

Члан 5.

Обавезе утврђене овим законом примењују се на све организације у области спорта које имају своје седиште на територији Републике Србије или обављају спортске активности и делатности на територији Републике Србије.

Производња и промет забрањених допинг супстанци које у себи садрже опојне дроге врши се у складу са законом.

Обавезе утврђене овим законом сходно се примењују и на допинг животиња које учествују у спорским такмичењима.

II. МЕРЕ ЗА СПРЕЧАВАЊЕ ДОПИНГА У СПОРТУ

Члан 6.

Спортисти и други учесници у обављању спортских активности и делатности дужни су да дозволе и омогуће обављање допинг контроле.

Спортисти који одбије, не приступи, избегне или онемогући допинг контролу, изрећи ће се мера због повреде антидопинг правила као да је на допинг тесту био позитиван, а у случају таквог покушаја, може му се мера изрећи и ако допинг тест буде негативан.

Спортиста је дужан да обавести лекара који га лечи о својој обавези да не користи допинг средства и да се увери да било каква добијена медицинска терапија не садржи допинг средства.

Члан 7.

Допинг контрола спроводи се по правилима утврђеним од стране Антидопинг агенције Репу-

блике Србије (у даљем тексту: Антидопинг агенција), а у случајевима када се допинг контрола предузима на међународном такмичењу – под руководством међународног спортског савеза, по правилима тог савеза.

Правила Антидопинг агенције морају бити у складу са Европском конвенцијом о спречавању допинга у спорту и међународним стандардима за допинг тестирање одобреним од стране Светске антидопинг агенције.

Допинг контрола је поступак који укључује планирање распореда тестова, избор спортиста за тестирање, прикупљање и руковање узорцима, лабораторијску анализу, вођење резултата, претресе и жалбе.

Допинг контрола организује се и спроводи тако да је искључена свака могућност замене узорака или манипулације било какве врсте.

Допинг контрола може се организовати како на такмичењима тако и изван такмичења, најављено и ненајављено.

Допинг контрола спроводи се узимањем узорака урина и крви или применом друге ауторизоване технике за детектовање забрањених супстанци и метода.

Члан 8.

Допинг контрола може се спроводити само од стране овлашћених и квалификованих контролора, односно од стране лица која поседују легитимацију издату од стране Антидопинг агенције или коју је та агенција признала као еквивалентну.

Члан 9.

Организација у којој се спроводи допинг анализа мора поседовати важећу хомологацију издату од стране овлашћеног међународног органа или организације (Светске антидопинг агенције), а у поступку допинг контроле узете узорке мора складити, њима руковати и анализирати их у складу с одредбама овог закона и одговарајућим међународним стандардима одобреним од стране Светске антидопинг агенције.

Члан 10.

Национална спортска асоцијација из члана 4. овог закона дужна је:

1) да утврди мере и уреди поступак њиховог изрицања у случајевима утврђеног допинговања спортисте и да обезбеди да се у поступку изрицања мера лицима одговорним за допинг поштује њихова личност и право на одговарајућу правну заштиту (поштовање приватности, привремено претрес, јемчење права на правно изјашњење, поштено и непристрасно тело за претрес, право на заступника о личном трошку, увид у списе, подношење доказа, стандарде у погледу доказивања допинга, благовремено информисање, правовремена, писмена и образложена одлука, право на жалбу и др.);

2) да обезбеди, у оквирима надлежности савеза да спортистима, тренерима и другим особама за које је утврђена одговорност за допинг буду изречене одговарајуће мере, у складу с овим за-

коном и правилима надлежне антидопинг организације;

3) да не призна спортски резултат у чијем постизању је учествовао допинговани спортиста;

4) да не дозволи учешће на спортској приредби спортисти коме је изречена мера због допинга;

5) да донесе програм антидопинг деловања;

6) да пропише поступак за узајамно признавање суспензија и других мера које изреку друге спортске асоцијације, у земљи и иностранству;

7) да обезбеди стално индивидуално медицинско праћење врхунских спортиста, и у том циљу донесе потребне акте и предузме конкретне мере;

8) да непрекидно, а најмање једанпут годишње, обавештава и едукује своје чланове и спортисте о важећим прописима који се односе на допинг у спорту и штетним последицама по здравље употребе допинг средстава;

9) да одговарајућим општим актима обезбеди да чланови асоцијације поштују обавезе које проистичу из примене мера борбе против допинга у спорту;

10) да одреди одговорно лице за надзор над спровођењем мера за спречавање допинга;

11) да најмање седам дана пре одржавања такмичења које организује, или које је под њеном контролом, пријави такмичење Антидопинг агенцији;

12) да најмање једанпут у шест месеци обавести Антидопинг агенцију о плановима тренинга и припрема врхунских спортиста и репрезентативних селекција;

13) да ускрати делимично или у потпуности финансирање спортиста, спортских организација и других лица која не поштују важећа антидопинг правила;

14) да контролише антидопинг програме својих чланица, као и спровођење тих програма;

15) да на крају године обавести министарство надлежно за послове спорта и Антидопинг агенцију о мерама за борбу против допинга предузетим у току године;

16) да у спорту у коме се такмиче животиње утврде и спроводе антидопинг правила за животиње које учествују у том спорту, у складу са правилима надлежне међународне спортске асоцијације.

Национална спортска асоцијација која не поштује обавезе из става 1. овог члана не може добијати средства из јавних прихода.

Члан 11.

Надлежна спортска асоцијација дужна је да у року од 15 дана од дана ступања на снагу спортских правила којима су утврђене мере за превенцију и спречавање допинга, односно њихових измена и допуна, достави примерак тих правила министарству надлежном за послове спорта и Антидопинг агенцији.

Члан 12.

Надлежна спортска асоцијација може предложити Антидопинг агенцији да спроведе контролу на одређеним такмичењима или контролу из-

ван такмичења одређених тимова, тренинг група или појединих спортиста.

Члан 13.

Контроли изван такмичења подлежу спортисти који су означени као олимпијски кандидати, врхунски спортисти, спортисти међународног ранга, спортисти који желе да наставе спортску каријеру након истека мере забране учешћа на такмичењима због допинга, као и друге категорије спортиста које одреди Антидопинг агенција (регистрована тест група).

Контрола изван такмичења спроводи се:

- 1) на основу периодичног плана контроле;
- 2) на основу посебне одлуке Антидопинг агенције;
- 3) на образложени предлог спортисте или надлежног спортског савеза;
- 4) на захтев спортског инспектора.

Спортисти који подлежу контроли изван такмичења у складу са ставом 1. овог члана, дужни су да Антидопинг агенцију и овлашћено лице у њиховој спортској асоцијацији редовно обавештавају о свакој промени места боравишта и времену и месту одржавања тренинга, као и о одсуству из места боравка дуже од пет дана.

Сви учесници у допинг контроли дужни су да добијене информације из става 3. овог члана чувају као поверљиве и могу их користити искључиво у сврхе планирања, координирања и спровођења тестирања.

Члан 14.

Лекар који приликом прегледа спортисте у циљу издавања медицинског сертификата (потврде) о здравственој способности за учешће на такмичењима посумња да је спортиста користио допинг средства, дужан је да о томе обавести Антидопинг агенцију.

Лекар који спортисти пропише средство које садржи забрањене допинг супстанце у циљу лечења дужан је да о томе обавести спортисту ако му је он саопштио да се бави спортским активностима.

Члан 15.

Спортиста може затражити од Антидопинг агенције да га ослободи забране употребе допинг средстава, у случају када постоји јасна и нужна медицинска потреба.

Антидопинг агенција утврђује правила за одобравање изузетака за терапеутску употребу, у складу са међународним стандардима за процес одобравања изузетака за терапеутску употребу одобреним од стране Светске антидопинг агенције.

Члан 16.

Мере које се изричу због повреде антидопинг правила јесу:

- 1) дисквалификација спортских резултата;
- 2) привремена суспензија;
- 3) забрана учешћа на такмичењима;
- 4) забрана обављања функција у области спорта.

Члан 17.

У случају повреде антидопинг правила из члана 3. став 1. тач. 1), 2), 3), 5) и 6) овог закона мера забране учешћа на такмичењима изриче се у следећем трајању:

- 1) две године за прву повреду;
- 2) трајна забрана за другу повреду.

Члан 18.

У случају повреде антидопинг правила из члана 3. став 1. тач. 7) и 8) овог закона мера забране учешћа на такмичењима изриче се у следећем трајању:

- 1) најмање четири године до трајне забране;
- 2) трајна забрана ако је повреда почињена према малолетном спортисти или ако је почињена од стране тима за подршку спортисте.

Члан 19.

У случају повреде антидопинг правила из члана 3. став 1. тачка 4) овог закона мера забране учешћа на такмичењима изриче се у следећем трајању:

- 1) најмање три месеца и највише две године за прву повреду;
- 2) најмање годину дана и највише четири године за другу повреду.

Члан 20.

Спортисти за кога се утврди да је одговоран због допинга супстанцом која је посебно идентификована у референтној листи забрањених фармаколошких класа допинг супстанци и допинг метода као опште доступна у медицинским производима или као супстанца за коју је мало вероватно да се може успешно злоупотребити као допинг чинилац, мера забране учешћа на такмичењима изриче се у следећем трајању:

- 1) најдуже до годину дана за прву повреду антидопинг правила, уз могућност да се уместо те мере изрекне опомена;
- 2) две године за другу повреду;
- 3) трајна забрана за трећу повреду.

Члан 21.

Мера забране учешћа на такмичењима из чл. 17. до 20. овог закона неће бити изречена за повреду антидопинг правила из члана 3. став 1. тач. 1) и 2) овог закона ако спортиста докаже да није крив, односно одговоран за пропуст или немар.

Спортисти мера забране учешћа на такмичењима у смислу чл. 17. до 20. овог закона може бити изречена у краћем трајању:

- 1) али не краће од половине минималног трајања забране, односно осам година ако би иначе требало изрећи меру трајне забране, за повреду антидопинг правила из члана 3. став 1. тач. 1), 2), 3) и 8) овог закона – ако спортиста докаже да није поступао са грубом непажњом, односно да није учинио значајан пропуст или немар;
- 2) али не краће од половине минималног трајања забране, односно осам година ако би иначе требало изрећи меру трајне забране, за повреду антидопинг правила из члана 3. став 1. тачка 6) почињену од стране помоћног особља спортисте

и за повреду антидопинг правила из члана 3. став 1. тач. 7) и 8) овог закона – ако спортиста пружи значајан допринос у откривању или утврђивању повреде антидопинг правила почињене од стране помоћног особља спортисте или других лица.

Члан 22.

Спортиста коме је од стране надлежне антидопинг организације изречена мера забране учешћа на такмичењима не може за време трајања забране учествовати у било ком својству, и у било ком спорту, на спортским приредбама, нити обављати функције у организацијама у области спорта, укључујући и активности везане за рад са спортистима.

Члан 23.

Одредбе чл. 17. до 22. овог закона сходно се примењују и на меру забране обављања функција у области спорта.

Члан 24.

Лица за која се утврди да су одговорна за допинг одговарају за штету која настане за друга лица према општим правилима о одговорности за штету.

Члан 25.

Спортиста или спортски стручњак за кога се утврди да је одговоран за допинг губи за време трајања изречене мере статус који има по Републичкој категоризацији спортиста, односно Републичкој категоризацији спортских стручњака.

III. АНТИДОПИНГ АГЕНЦИЈА

Члан 26.

У циљу иницирања, спровођења и контроле поступка борбе против допинга у спорту оснива се Антидопинг агенција Републике Србије.

Члан 27.

Антидопинг агенција послује као установа, у складу са прописима о јавним службама, ако овим законом није другачије уређено.

Антидопинг агенција има својство правног лица, са правима, обавезама и одговорностима утврђеним овим законом и статутом.

Члан 28.

Седиште Антидопинг агенције је у Београду.

Члан 29.

Средства за оснивање и рад Антидопинг агенције обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије;
- 2) донација, прилога и спонзорства домаћих и страних правних и физичких лица;
- 3) других извора, у складу са законом.

Члан 30.

Антидопинг агенција обавља спортске активности и делатности у вези са спортским такмичењима, а посебно:

1) уређује, одређује, организује и спроводи допинг контролу на спортским такмичењима, осим

оне коју спроводи надлежни међународни спортски савез на међународним такмичењима која се организују у Републици;

2) уређује, одређује, организује и спроводи допинг контролу изван спортских такмичења;

3) именује стручна лица овлашћена за обављање допинг контроле (контролоре), установљава и издаје им легитимације и брине се о њиховом сталном стручном оспособљавању и усавршавању;

4) одређује организације из члана 9. овог закона у којима ће се обавити анализа допинг узорака спортиста;

5) утврђује одговорност лица које је учинило повреду антидопинг правила, у случају да надлежна спортска асоцијација не изрекне мере и одлучује по жалби на меру коју је изрекла национална спортска асоцијација, осим ако у складу са законом није одређена, односно уговорена надлежност међународне спортске арбитраже за одлучивање по жалби; уређује поступак у којем изриче мере и одлучује по жалбама;

6) предузима мере за смањење допинга у спорту и његово дугорочно отклањање;

7) објашњава шта се под одређеним појмом везаним за проблем допинга у спорту подразумева;

8) стара се о обезбеђењу потребне опреме за анализу допинг узорака и потребних средстава за антидопинг контролу;

9) остварује увид у организовање и спровођење допинг контроле на међународним такмичењима која се организују у Републици;

10) утврђује годишњи план допинг контроле коју спроводи;

11) издаје службени билтен;

12) остварује међународну стручну сарадњу на питањима која су везана за спречавање допинга у спорту и закључује споразуме о тестирању;

13) остварује сарадњу са заинтересованим владиним и невладиним организацијама у вези са спречавањем допинга у спорту и оштећењем здравља спортиста употребом допинга;

14) организује образовне и друге кампање против допинга у спорту;

15) информише јавност о активностима које се предузимају против допинга у спорту;

16) даје препоруке и савете за предузимање мера од стране државних органа и организација у области спорта у циљу спречавања допинга у спорту;

17) организује истраживања, саветовања, семинаре, округле столове и издаје публикације о питањима везаним за борбу против допинга у спорту;

18) прати и прикупља информације у вези са законским и другим мерама које се у другим земљама и међународним организацијама предузимају у борби против допинга у спорту;

19) прати и прикупља информације о мерама које државни органи и организације у области спорта предузимају у борби против допинга у спорту;

20) утврђује изглед знака упозорења који се ставља на производе који се стављају у промет а у себи садрже забрањене допинг супстанце;

21) обавља друге послове који се односе на борбу против допинга у спорту, у складу са законом.

Антидопинг агенција послове из става 1. тач. 1) до 5), и тач. 12) и 20) овог члана обавља као поверене послове.

Против одлука Антидопинг агенције из става 1. тач. 1) до 5) овог члана не може се покренути спор пред судом.

Члан 31.

Антидопинг агенција утврђује, најмање једанпут годишње, Листу забрањених допинг средстава (референтну листу забрањених фармаколошких класа допинг супстанци и допинг метода), у складу са Европском конвенцијом о спречавању допинга у спорту и међународним стандардима за листу забрањених средстава одобреним од стране Светске антидопинг агенције.

Листа забрањених допинг средстава објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Антидопинг агенција послове из става 1. овог члана обавља као поверене послове.

Члан 32.

Органи Антидопинг агенције јесу: управни одбор, директор и антидопинг одбор.

Чланови управног и антидопинг одбора, као и директор, именују се на период од четири године.

Члан 33.

Управни одбор Антидопинг агенције има 15 чланова, и то:

- 1) пет лица која именује министар надлежан за послове спорта;
- 2) два лица које именује министар надлежан за послове здравља;
- 3) три лица која именује Олимпијски комитет Србије и Црне Горе;
- 4) два лица која именује Спортски савез Србије;
- 5) једно лице које именује Врховни суд Србије;
- 6) два лица која именује Спортска асоцијација Србије.

Чланови управног одбора бирају председника из свог састава, у складу са статутом.

Чланови управног одбора именују се искључиво из реда врхунских спортиста и истакнутих стручњака из професија које су од значаја за спречавање допинга у спорту (експерти спортске медицине, експерти за токсикологију и фармакологију, правни експерти за проблем допинга, експерти за клиничку биохемију, експерти за биомеханику, врхунски спортски стручњаци).

Управни одбор може да одлучује ако је седнице присутна већина од укупног броја чланова.

Управни одбор одлучује већином гласова од укупног броја чланова о питањима из члана 34. став 1. тач. 1) до 13) овог закона.

Члан 34.

Управни одбор:

- 1) доноси статут Антидопинг агенције;
- 2) доноси програм рада;
- 3) доноси годишњи програм спровођења допинг контроле;
- 4) усваја финансијски план;

5) усваја извештај о пословању;

6) усваја завршни рачун;

7) одређује организације у којима ће се спровести анализа допинг узорака;

8) именује стручна лица овлашћена за обављање допинг контроле (контролоре);

9) утврђује Листу забрањених допинг средстава;

10) именује чланове антидопинг одбора;

11) доноси опште акте;

12) доноси пословник о раду;

13) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места;

14) именује директора Антидопинг агенције;

15) обавља и друге послове утврђене законом и статутом.

Одлуке из става 1. тач. 1), 4) и 6) овог члана доносе се уз сагласност министарства надлежног за послове спорта.

Члан 35.

Антидопинг одбор утврђује одговорност за повреду антидопинг правила и одлучује по жалбама у случајевима из члана 30. тачка 5) овог закона.

Антидопинг одбор независан је у доношењу одлука од других органа Антидопинг агенције, а његови чланови морају бити истакнути стручњаци у одговарајућим областима.

У поступку утврђивања одговорности за повреду антидопинг правила морају се поштовати права и принципи утврђени у члану 10. став 1. тачка 4) овог закона.

Члан 36.

Директора Антидопинг агенције именује и разрешава управни одбор.

За директора Антидопинг агенције може бити именовано лице које има високу стручну спрему и које испуњава услове који су утврђени чланом 33. став 3. овог закона за чланове управног одбора.

Директор Антидопинг агенције не може обављати другу професионалну функцију или посао, изузев професуре на факултету у Републици.

Директор:

- 1) заступа Антидопинг агенцију;
- 2) организује и руководи радом Антидопинг агенције;
- 3) извршава одлуке Управног одбора и предузима мере за њихово спровођење;
- 4) стара се о законитости рада Антидопинг агенције и одговара за законитост рада;
- 5) предлаже програм рада;
- 6) врши и друге послове утврђене законом и статутом.

Члан 37.

Управни одбор Антидопинг агенције састаје се најмање два пута годишње, а обавезно се сазива када то захтева већина чланова, министар надлежан за послове спорта, министар надлежан за послове здравља, председник Олимпијског комитета Србије и Црне Горе, или председник Спортског савеза Србије, односно Спортске асоцијације Србије.

Управни одбор после сваке седнице доставља извештај о усвојеним одлукама сваком органу од-

носно организацији који имају свог представника у Управном одбору, као и националним спортским асоцијацијама из члана 4. овог закона.

Члан 38.

Управни одбор може позвати било коју заинтересовану организацију у области спорта да има свог посматрача на једној или више седница.

Члан 39.

Антидопинг агенција независна је у свом раду. За обављање појединих стручних послова из своје надлежности Антидопинг агенција може ангажовати друга правна или физичка лица, домаћа или страна.

Члан 40.

Антидопинг агенција дужна је да обавести министарство надлежно за послове спорта о сваком случају планираног спровођења допинг контроле, најмање три дана пре њеног одржавања.

Члан 41.

Општи акти Антидопинг агенције јесу: статут, правилник и други акти којима се на општи начин уређују одређена питања.

Статут је основни општи акт Антидопинг агенције.

Статут садржи одредбе о:

- 1) делатности Антидопинг агенције;
- 2) органима и њиховом делокругу;
- 3) заступању;
- 4) правима, обавезама и одговорностима запослених;
- 5) унутрашњој организацији;
- 6) другим питањима од значаја за рад Антидопинг агенције.

Статут и општи акти Антидопинг агенције којима се уређује допинг контрола и поступак изрицања мера и одлучивања по жалби и утврђује изглед знака упозорења који се ставља на производе који се стављају у промет а у себи садрже забрањене допинг супстанце, објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 42.

Антидопинг агенција најмање два пута годишње подноси извештај о пословању министарству надлежном за послове спорта.

IV. НАДЗОР

Члан 43.

Управни надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство надлежно за послове спорта.

Члан 44.

Инспекцијски надзор над применом овог закона и прописа донетих на основу њега, министарство надлежно за послове спорта врши преко спортских инспектора.

Организације и појединци (спортисти, тренери, и др.) у области спорта дужни су да спортском инспектору омогуће обављање надзора.

Члан 45.

Спортски инспектор има право и дужност да у вршењу инспекцијског надзора:

- 1) контролише да ли организације и појединци у области спорта предузимају активности против допинга у складу са законом и спортским правилима;
- 2) контролише да ли се мере допинг контроле од стране овлашћених организација и лица предузимају у складу са законом;
- 3) контролише да ли се спроводе налози донети при вршењу надзора;
- 4) предузме друге мере и радње за које је овлашћен законом.

Члан 46.

У вршењу инспекцијског надзора, спортски инспектор је овлашћен да:

- 1) утврди идентитет лица која користе допинг или учествују у допингу спортисте;
  - 2) привремено одузме евиденције, документа и друга средства од значаја за утврђивање чињеничног стања и привремено одузме забрањене допинг супстанце;
  - 3) забрани учешће на такмичењу спортисти коме је због допинга изречена мера забране учешћа на такмичењима;
  - 4) забрани обављање функције у организацији или вршење активности са спортистима лицу коме је изречена мера забране обављања функција у области спорта због учешћа у допинговању спортисте;
  - 5) нареди да се утврђене неправилности и недостаци отклоне у одређеном року и да се у одређеном року изврши прописана обавеза која није извршена;
  - 6) затражи од Антидопинг агенције спровођење допинг контроле у случају када приликом инспекцијског надзора посумња да постоји случај коришћења допинга;
  - 7) привремено забрани обављање активности и делатности организацији у области спорта, до отклањања недостатака који су разлог забране – уколико: онемогућава инспектору инспекцијски надзор; не донесе законом прописане опште акте (спортска правила) везане за допинг; не спроведе налог дат при вршењу надзора;
  - 8) поднесе пријаву надлежном органу за учињено кривично дело или поднесе захтев за покретање прекршајног поступка;
  - 9) предузме и друге мере и радње за које је законом и другим прописом овлашћен.
- Одлуке спортског инспектора донете у вршењу инспекцијског надзора из става 1. овог члана, коначне су у управном поступку.

V. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

1. Кривична дела

Употреба допинг средства

Члан 47.

Спортиста који на спортском такмичењу намерно употреби допинг средство, или намерно

употреби одређено средство или супстанцу у циљу да превари допинг контролу, казниће се затвором до једне године.

Омогућавање ујошйребе доишнй средстйава

Члан 48.

Ко спортисти у циљу допинга у спорту да или пропише или изда или на спортисти примени допинг средство, или наведе, помогне, или на други начин омогући спортисти да употреби допинг средство, казниће се затвором од једне до десет година.

Ако је дело из става 1. овог члана учињено према малолетнику или према више лица, или је изазвало нарочито тешке последице, учинилац ће се казнити затвором од најмање три године.

Допинг средства одузеће се.

Неовлашћена йроизводња и стйављање у йромей доишнй средстйава

Члан 49.

Ко неовлашћено у циљу допинга у спорту производи, прерађује, продаје или нуди на продају, или ради продаје купује, држи, или преноси, или посредује у продаји или куповини допинг средства, или на други начин неовлашћено ставља у промет допинг средства, казниће се затвором од најмање пет година.

Ко неовлашћено у циљу допинга у спорту прави, набавља, поседује или даје на употребу опрему, материјал или супстанције за које зна да су намењене за производњу или припремање допинг средства, казниће се затвором од шест месеци до пет година.

Допинг средства и средства за њихово справљање, одузеће се.

2. Прекршаји

Члан 50.

Новчаном казном од 50.000 до 350.000 динара казниће се за прекршај национална спортска асоцијација, спортска организација и друго правно лице:

1) ако неовлашћено омета или покуша ометање било ког дела допинг контроле (члан 3. став 1. тачка 5);

2) ако неовлашћено продаје, транспортује, шаље, испоручује или дистрибуира допинг средства спортисти, било непосредно или посредством трећег лица (члан 3. став 1. тачка 7);

3) ако да или покуша давање допинг средства спортисти, или помогне, подстакне, прикрије, наведе, наложи, створи услове или остварује било који други вид учествовања у повреди или покушају повреде антидопинг правила (члан 3. став 1. тачка 8);

4) ако не дозволи, односно не омогући обављање допинг контроле (члан 6. став 1);

5) ако узете узорке не складишти, или ако њима не рукује или их не анализира у складу с одредбама овог закона и одговарајућим међународним стандардима одобреним од стране Светске антидопинг агенције (члан 9. став 1);

6) ако у оквиру својих надлежности не предузме мере и активности утврђене чланом 10. став 1. овог закона;

7) ако у року од 15 дана од дана ступања на снагу спортских правила не достави примерак тих правила министарству надлежном за послове спорта и Антидопинг агенцији (члан 11);

8) ако омогући учешће на спортској приредби лицу које је кажњено због допинга или му омогући обављање неке функције у организацијама у области спорта, укључујући и активности везане за рад са спортистима (чл. 22. и 23);

9) ако стави у промет производ без прописаног знака упозорења (члан 30. тачка 20);

10) ако онемогући спортском инспектору обављање надзора (члан 44. став 2);

11) ако не поступи по налогу спортског инспектора (члан 46);

12) ако не усклади своју организацију, рад и опште акте са одредбама овог закона у прописаном року (члан 53).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у националној спортској асоцијацији, односно спортској организацији и другом правном лицу у износу од 5.000 до 35.000 динара.

Члан 51.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице:

1) ако као спортиста користи допинг средства (члан 3. став 1. тачка 2);

2) ако одбије или не приступи без убедљивог оправдања давању узорка после обавештења или избегава давање узорка на други начин (члан 3. став 1. тачка 3);

3) ако као спортиста из регистроване тест групе не испуњава обавезе утврђене правилима овлашћене антидопинг организације у погледу доступности за тестирање изван такмичења или не пружа податке о боравишту, времену и месту одржавања тренинга и о одсуству из места боравка дуже од пет дана или пропусти објављена тестирања изван такмичења (члан 3. став 1. тачка 4. и члан 13. став 3);

4) ако омета било који део допинг контроле (члан 3. став 1. тачка 5);

5) ако не дозволи, односно ако не омогући обављање допинг контроле (члан 6. став 1);

6) ако врши допинг контролу иако није за то овлашћен (члан 8);

7) ако не обавести Антидопинг агенцију о могућности да је спортиста био допингован (члан 14. став 1);

8) ако не обавести спортисту који му је саопштио да се бави спортским активностима да му је прописао у циљу лечења средство које садржи забрањене допинг супстанце (члан 14. став 2);

9) ако учествује на спортским приредбама иако му је изречена мера забрана учешћа на такмичењима због допинга или ако обавља у организацијама у области спорта неку функцију или активност везане за рад са спортистима иако му је изречена мера забране обављања функција у области спорта због допинга спортисте (чл. 22. и 23);

10) ако онемогући спортском инспектору обављање надзора (члан 44. став 2);

11) ако не поступи по налогу спортског инспектора (члан 46).

VI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 52.

Постојеће организације у области спорта дужне су ускладити своју организацију, рад и опште акте са одредбама овог закона у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

Члан 53.

Органи и организације из члана 33. став 1. овог закона именовале чланове управног одбора у року од 15 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Управни одбор Антидопинг агенције дужан је да у року од седам дана од дана именовања донесе статут Антидопинг агенције и друга акта потребна за упис Антидопинг агенције у регистар и именује директора Антидопинг агенције.

Члан 54.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе члан 79. став 1. тачка 1) и члан 80. тачка 1) Закона о спорту („Службени гласник РС”, број 52/96).

Члан 55.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3210

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о безбедности и здрављу на раду

Проглашава се Закон о безбедности и здрављу на раду, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 87

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о безбедности и здрављу на раду

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, ради спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом.

За обављање одређених послова државне управе у области безбедности и здравља на раду, овим законом образује се Управа за безбедност и здравље на раду као орган управе у саставу Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, и утврђује њена надлежност.

Члан 2.

Права, обавезе и одговорности послодавца и запослених, надлежности и мере чијом се применом, односно спровођењем осигурава безбедност и здравље на раду остварују се у складу са овим законом и прописима донетим на основу закона, осим ако посебним законом није другачије одређено.

Члан 3.

Права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду, утврђене овим законом, ближе се уређују колективним уговором, општим актом послодавца или уговором о раду.

Члан 4.

Поједини изрази који се користе у овом закону имају следеће значење:

- 1) Запослени јесте домаће или страно физичко лице које је у радном односу код послодавца, као и лице које по било ком основу обавља рад или се оспособљава за рад код послодавца, осим лица које је у радном односу код послодавца ради обављања послова кућног помоћног особља;
- 2) Послодавац јесте домаће или страно правно лице, односно физичко лице које запошљава, односно радно ангажује једно или више лица;
- 3) Представник запослених јесте лице изабрано да представља запослене у области безбедности и здравља на раду код послодавца;
- 4) Безбедност и здравље на раду јесте обезбеђивање таквих услова на раду којима се, у највећој могућој мери, смањују повреде на раду, професионална обољења и обољења у вези са радом и који претежно стварају претпоставку за пуно физичко, психичко и социјално благостање запослених;
- 5) Превентивне мере јесу све мере које се предузимају или чије се предузимање планира на свим нивоима рада код послодавца, ради спречавања повређивања или оштећења здравља запослених;
- 6) Радно место јесте простор намењен за обављање послова код послодавца (у објекту или на отвореном као и на привременим и покретним градилиштима, објектима, уређајима, саобраћајним средствима, и сл.) у којем запослени борави или има приступ у току рада и који је под непосредном или посредном контролом послодавца;
- 7) Радна околина јесте простор у којем се обавља рад и који укључује радна места, радне услове, радне поступке и односе у процесу рада;
- 8) Средство за рад јесте:
  - (1) објекат који се користи као радни и помоћни простор, укључујући и објекат на отвореном простору, са свим припадајућим инсталацијама (инсталације флуида, грејање, електричне инсталације и др.),

- (2) опрема за рад (машина, уређај, постројење, инсталација, алат и сл.) која се користи у процесу рада,
- (3) конструкција и објекат за колективну безбедност и здравље на раду (заштита на прелазима, пролазима и прилазима, заклони од топлотних и других зрачења, заштита од удара електричне струје, општа вентилација и климатизација и сл.),
- (4) помоћна конструкција и објекат, као и конструкција и објекат који се привремено користи за рад и кретање запослених (скела, радна платформа, тунелска подграда, конструкција за спречавање одрона земље при копању дубоких ровова и сл.),
- (5) друго средство које се користи у процесу рада или је на било који начин повезано са процесом рада;
- 9) Средство и опрема за личну заштиту на раду јесте одећа, обућа, помоћне направе и уређаји који служе за спречавање повреда на раду, професионалних обољења, болести у вези са радом и других штетних последица по здравље запосленог;
- 10) Опасне материје јесу експлозивне, запаљиве, оксидирајуће, отровне, гадне, заразне, корозивне, канцерогене и радиоактивне материје утврђене стандардима и другим прописима, а које се производе, користе или складиште у процесу рада, као и материје чија су својства, када су везане за неке супстанце, опасна по живот и здравље запослених;
- 11) Опасност јесте околност или стање које може угрозити здравље или изазвати повреду запосленог;
- 12) Опасна појава јесте догађај којим су угрожени или би могли да буду угрожени живот и здравље запосленог или постоји опасност од повређивања запосленог;
- 13) Ризик јесте вероватноћа настанка повреде, обољења или оштећења здравља запосленог услед опасности;
- 14) Акт о процени ризика јесте акт који садржи опис процеса рада са проценом ризика од повреда и/или оштећења здравља на радном месту у радној околини и мере за отклањање или смањивање ризика у циљу побољшања безбедности и здравља на раду;
- 15) Процена ризика јесте систематско евидентирање и процењивање свих фактора у процесу рада који могу узроковати настанак повреда на раду, обољења или оштећења здравља и утврђивање могућности, односно начина спречавања, отклањања или смањења ризика;
- 16) Радно место са повећаним ризиком јесте радно место утврђено актом о процени ризика на коме, и поред потпуно или делимично примењених мера у складу са овим законом, постоје околности које могу да угрозе безбедност и здравље запосленог;
- 17) Лице за безбедност и здравље на раду јесте лице које обавља послове безбедности и здравља на раду, има положен стручни испит о практичној осposобљености и које послодавац писменим актом одреди за обављање тих послова;

18) Правно лице за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености јесте прво лице којем је министар надлежан за рад издао лиценцу, у складу са овим законом;

19) Служба медицине рада јесте служба којој послодавац повери обављање послова заштите здравља запослених;

20) Стручни налаз јесте извештај о извршеном прегледу и испитивању опреме за рад или испитивању услова радне околине са закључком да ли су примењене или нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду;

21) Одговорно лице за обављање прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине, као и за потписивање стручних налаза, јесте лице са лиценцом за вршење тих послова (у даљем тексту: одговорно лице);

22) Лиценца јесте овлашћење које министар надлежан за рад даје правном или физичком лицу за обављање одређених послова у области безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом.

Члан 5.

Право на безбедност и здравље на раду имају:

- 1) запослени;
  - 2) ученици и студенти када се налазе на обавезном производном раду, професионалној пракси или практичној настави (радионице, економије, кабинети, лабораторије и др.);
  - 3) лица која се налазе на стручном оспособљавању, преквалификацији или доквалификацији;
  - 4) лица на професионалној рехабилитацији;
  - 5) лица која се налазе на издржавању казне затвора док раде у привредној јединици завода за извршење казне затвора (радионице, градилишта и сл.) и на другом месту рада;
  - 6) лица на добровољним и јавним радовима организованим у општем интересу, радним акцијама и такмичењима у вези са радом;
  - 7) лица која се затекну у радној околини ради обављања одређених послова, ако је о њиховом присуству упознат послодавац.
- Безбедност и здравље на раду лицима из става 1. тач. 1), 2), 4) и 7) овог члана обезбеђује послодавац, лицима из тачке 3) овог члана образовна организација, лицима из тачке 5) овог члана завод за извршење казне затвора, а лицима из тачке 6) овог члана – организатор радова и такмичења.

Члан 6.

Посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих (нарочито у вези са њиховим духовним и телесним развојем), жена које раде на радном месту са повећаним ризиком који би могао да им угрози остваривање материнства, инвалида и професионално оболелих – уређују се овим законом, другим прописима, колективним уговором, општим актом послодавца и уговором о раду.

II. ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Члан 7.

Превентивне мере у остваривању безбедности и здравља на раду обезбеђују се применом савремених техничких, ергономских, здравствених, образовних, социјалних, организационих и других мера и средстава за отклањање ризика од повређивања и оштећења здравља запослених, и/или њиховог свођења на најмању могућу меру, у поступку:

1) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања објеката намењених за радне и помоћне просторије, као и објеката намењених за рад на отвореном простору у циљу безбедног одвијања процеса рада;

2) пројектовања, изградње, коришћења и одржавања технолошких процеса рада са свом припадајућом опремом за рад, у циљу безбедног рада запослених и усклађивања хемијских, физичких и биолошких штетности, микроклиме и осветљења на радним местима и у радним и помоћним просторијама са прописаним мерама и нормативима за делатност која се обавља на тим радним местима и у тим радним просторијама;

3) пројектовања, израде, коришћења и одржавања опреме за рад, конструкција и објеката за колективну безбедност и здравље на раду, помоћних конструкција и објеката и других средстава која се користе у процесу рада или која су на било који начин повезана са процесом рада, тако да се у току њихове употребе спречава повређивање или оштећење здравља запослених;

4) производње, паковања, превоза, складиштења, употребе и уништавања опасних материја, на начин и по прописима и правилима којима се отклањају могућности повређивања или оштећења здравља запослених;

5) пројектовања, производње и коришћења средстава и опреме за личну заштиту на раду, чијом се употребом отклањају ризици или опасности који нису могли да буду отклоњени применом одговарајућих превентивних мера;

6) образовања, васпитања и оспособљавања у области безбедности и здравља на раду.

Превентивне мере у поступцима из става 1. овог члана прописује министар надлежан за рад.

III. ОБАВЕЗЕ И ОДГОВОРНОСТИ ПОСЛОДАВЦА

1. Опште обавезе

Члан 8.

Обавезе послодавца, у смислу овог закона и прописа донетих на основу овог закона, истовремено представљају права запослених у вези са спровођењем мера безбедности и здравља на раду.

Члан 9.

Послодавац је дужан да обезбеди запосленом рад на радном месту и у радној околини у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду.

Послодавац се не ослобађа обавеза и одговорности у вези са применом мера безбедности и

здравља на раду одређивањем другог лица или преношењем својих обавеза и одговорности на друго лице.

У случају настанка повреде на раду због неуобичајених и непредвидивих околности које су изван контроле послодавца или због изузетних догађаја чије се последице упркос свим настојањима нису могле избећи, послодавац није одговоран у смислу овог закона.

Послодавац је дужан да обезбеди да радни процес буде прилагођен телесним и психичким могућностима запосленог, а радна околина, средства за рад и средства и опрема за личну заштиту на раду буду уређени, односно произведени и обезбеђени, да не угрожавају безбедност и здравље запосленог.

Члан 10.

Послодавац је дужан да обезбеди да спровођење мера безбедности и здравља на раду не проузрокује финансијске обавезе за запосленог и представника запослених и не утиче на њихов материјални и социјални положај стечен на раду и у вези са радом.

Члан 11.

Послодавац је дужан да, приликом организовања рада и радног процеса, обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених као и да за њихову примену обезбеди потребна финансијска средства.

Послодавац је дужан да обезбеди превентивне мере пре почетка рада запосленог, у току рада, као и код сваке измене технолошког поступка, избором радних и производних метода којима се обезбеђује највећа могућа безбедност и заштита здравља на раду, заснована на примени прописа у области безбедности и здравља на раду, радног права, техничких прописа и стандарда, прописа у области здравствене заштите, хигијене рада, здравственог и пензијског и инвалидског осигурања, и др.

Члан 12.

Превентивне мере обезбеђује послодавац полазећи од следећих начела:

- 1) избегавање ризика;
- 2) процена ризика који се не могу избећи на радном месту;
- 3) отклањање ризика на њиховом извору применом савремених техничких решења;
- 4) прилагођавање рада и радног места запосленом, нарочито у погледу избора опреме за рад и метода рада, као и избора технолошког поступка да би се избегла монотонија у раду, у циљу смањења њиховог утицаја на здравље запосленог;
- 5) замена опасних технолошких процеса или метода рада безопасним или мање опасним;
- 6) давање предности колективним над појединачним мерама безбедности и здравља на раду;
- 7) одговарајуће оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад и издавање упутстава за рад на сигуран начин.

Члан 13.

Послодавац је дужан да донесе акт о процени ризика у писменој форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање.

Послодавац је дужан да измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада.

Акт о процени ризика заснива се на утврђивању могућих врста опасности и штетности на радном месту у радној околини, на основу којих се врши процена ризика од настанка повреда и оштећења здравља запосленог.

Начин и поступак процене ризика на радном месту и у радној околини прописује министар надлежан за рад.

Члан 14.

Послодавац је дужан да општим актом, односно колективним уговором, утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду.

Послодавац који има до десет запослених – права, обавезе и одговорности из става 1. овог члана може утврдити уговором о раду.

Члан 15.

Послодавац је дужан да:

- 1) актом у писменој форми одреди лице за безбедност и здравље на раду;
- 2) запосленом одреди обављање послова на којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду;
- 3) обавештава запослене и њиховог представника о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и о опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно да у таквим случајевима донесе одговарајућа упутства за безбедан рад;
- 4) осposобљава запослене за безбедан и здрав рад;
- 5) обезбеди запосленима коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду;
- 6) обезбеди одржавање средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду у исправном стању;
- 7) ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине;
- 8) обезбеди на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада прописане лекарске прегледе запослених у складу са овим законом;
- 9) обезбеди пружање прве помоћи, као и да осposоби одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности;
- 10) застави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених.

Поступак и рокове превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад као и превентивних и периодичних испитивања услова

радне околине, односно хемијских, биолошких и физичких штетности (осим јонизујућих зрачења), микроклиме и осветљености прописује министар надлежан за рад.

Правно лице из става 1. тачка 7) овог члана дужно је да изда стручни налаз по извршеном прегледу и испитивању опреме за рад или испитивању радне околине.

Члан 16.

Послодавац је дужан да актом о процени ризика, на основу оцене службе медицине рада, одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на радном месту у радној околини или за употребу поједине опреме за рад.

Послодавац је дужан да служби медицине рада, коју ангажује, обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених.

Члан 17.

Послодавац је дужан да запосленом изда на употребу средство и/или опрему за личну заштиту на раду, у складу са актом о процени ризика.

2. Посебне обавезе

Члан 18.

Послодавац је дужан да, најмање осам дана пре почетка рада, надлежну инспекцију рада извести о:

- 1) почетку свога рада;
- 2) раду одвојене јединице;
- 3) свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада.

Послодавац који изводи радове на изградњи или реконструкцији грађевинског објекта или врши промену технолошког процеса дужно је да изради прописан елаборат о уређењу градилишта који уз извештај о почетку рада доставља надлежној инспекцији рада.

Послодавац је дужан да на градилишту обезбеђује, одржава и спроводи мере за безбедност и здравље на раду у складу са елаборатом о уређењу градилишта.

Садржај елабората о уређењу градилишта прописује министар надлежан за рад.

Испуњеност прописаних услова у области безбедности и здравља на раду, пре почетка обављања делатности послодавца, у складу са законом, утврђује министарство надлежно за рад, на захтев послодавца.

Поступак утврђивања испуњености прописаних услова из става 5. овог члана прописује министар надлежан за рад.

Висину трошкова поступка утврђивања испуњености прописаних услова из става 5. овог члана споразумно прописују министар надлежан за рад и министар надлежан за финансије.

Средства остварена од наплаћених трошкова за утврђивање испуњености прописаних услова из става 5. овог члана приход су буџета Републике Србије.

Члан 19.

Кад два или више послодаваца у обављању послова деле радни простор, дужни су да сарађују у примени прописаних мера за безбедност и здравље запослених.

Послодавци из става 1. овог члана дужни су да, узимајући у обзир природу послова које обављају, координирају активности у вези са применом мера за отклањање ризика од повређивања, односно оштећења здравља запослених, као и да обавештавају један другог и своје запослене и/или представнике запослених о тим ризицима и мерама за њихово отклањање.

Начин остваривања сарадње из ст. 1. и 2. овог члана послодавци утврђују писменим споразумом.

Споразумом из става 3. овог члана одређује се лице за координацију спровођења заједничких мера којима се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених.

Члан 20.

Послодавац је дужан да предузме мере за spreчавање приступа у круг објекта или у подручје градилишта лицима и средствима саобраћаја која немају основа да се налазе у њима.

Члан 21.

Послодавац који за обављање својих послова ангажује запослене код другог послодавца дужан је да за те запослене обезбеди прописане мере за безбедност и здравље на раду у складу са овим законом.

Члан 22.

Послодавац је дужан да при свакој промени технолошког процеса средства за рад прилагоди том технолошком процесу пре почетка рада.

Члан 23.

Послодавац је дужан да запосленима да на употребу средства за рад, односно средства и опрему за личну заштиту на раду на којима су примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду и да обезбеди контролу њихове употребе у складу са наменом.

Члан 24.

Послодавац може запосленима дати на употребу опрему за рад, средство и опрему за личну заштиту на раду или опасне материје, само:

1) ако располаже прописаном документацијом на српском језику за њихову употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење, у којој је произвођач, односно испоручилац навео све безбедносно-техничке податке, важне за оцењивање и отклањање ризика на раду;

2) ако је обезбедио све мере за безбедност и здравље које су одређене том документацијом, у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду, техничким прописима и стандардима.

Изузетно, када послодавац није у могућности да обезбеди документацију из става 1. тачка 1) овог члана, дужан је да ту документацију прибави од правног лица регистрованога за послове контроле квалитета производа.

Послодавац је дужан, када је то потребно, да обезбеди превод документације из ст. 1. и 2. овог члана на језик који запослени разуме.

Члан 25.

Када због увођења нове технологије нису прописане мере безбедности и здравља на раду, послодавац, до доношења одговарајућих прописа, примењује опште признате мере којима се осигурава безбедност и здравље запослених.

Опште признатом мером, у смислу става 1. овог члана, сматра се мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити штетност по здравље запосленог, у мери у којој је то разумно изводљиво.

Члан 26.

Ако актом о процени ризика утврди недостатке у области безбедности и здравља на раду за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запосленог нису теже угрожени, послодавац је дужан да сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака и утврди рокове за реализацију програма.

3. Оспособљавање запослених**Члан 27.**

Послодавац је дужан да изврши оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад код заштивања радног односа, односно премештаја на друге послове, приликом увођења нове технологије или нових средстава за рад, као и код промене процеса рада који може проузроковати промену мера за безбедан и здрав рад.

Послодавац је дужан да запосленог у току оспособљавања за безбедан и здрав рад упозна са свим врстама ризика на пословима на које га одређује и о конкретним мерама за безбедност и здравље на раду у складу са актом о процени ризика.

Оспособљавање из става 1. овог члана послодавац обезбеђује у току радног времена, а трошкови оспособљавања не могу бити на терет запосленог.

Оспособљавање за безбедан и здрав рад запосленог мора да буде прилагођено специфичностама његовог радног места.

Ако послодавац одреди запосленом да истовремено обавља послове на два или више радних места, дужан је да запосленог оспособи за безбедан и здрав рад на сваком од радних места.

Члан 28.

Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад послодавац обавља теоријски и практично.

Провера теоријске и практичне оспособљености запосленог за безбедан и здрав рад обавља се на радном месту.

Периодичне провере оспособљености за безбедан и здрав рад запосленог који ради на радном месту са повећаним ризиком врше се на начин и по поступку утврђеним актом о процени ризика.

Члан 29.

Послодавац код кога, на основу уговора, споруазума или по било ком другом основу, обављају рад запослени другог послодавца, дужан је да те запослене оспособи за безбедан и здрав рад, у складу са овим законом.

Члан 30.

Када технолошки процес рада захтева додатно оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад, послодавац је дужан да упозна запосленог о обављању процеса рада на безбедан начин, путем обавештавања, упутстава или инструкција у писменој форми.

У изузетним случајевима, када запосленом прети непосредна опасност по живот или здравље, због хитности, обавештења, упутства или инструкције могу се дати у усменој форми.

Послодавац је дужан да обезбеди да запослена жена за време трудноће, запослени млађи од 18 година живота и запослени са смањеном радном способношћу, и поред оспособљавања за безбедан и здрав рад, буду у писменој форми обавештени о резултатима процене ризика на радном месту и о мерама којима се ризици отклањају у циљу повећања безбедности и здравља на раду.

Члан 31.

Послодавац је дужан да свако лице, које се по било ком основу налази у радној околини, упозори на опасна места или на штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, односно на мере безбедности које мора да примени, и да га усмери на безбедне зоне за кретање.

Послодавац је дужан да видно обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље ради обавештавања и информисања запослених о ризицима у технолошком процесу, правцима кретања и дозвољеним местима задржавања као и о мерама за спречавање или отклањање ризика.

Послодавац је дужан да обезбеди да приступ радном месту у радној околини, на коме прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења (тровања, гушења, и сл.), имају само лица која су оспособљена за безбедан и здрав рад, која су добила посебна упутства за рад на таквом месту и која су снабдевена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду.

IV. ПРАВА И ОБАВЕЗЕ ЗАПОСЛЕНИХ

Члан 32.

Запослени има право и обавезу да се пре почетка рада упозна са мерама безбедности и здравља на раду на пословима или на радном месту на које је одређен, као и да се оспособљава за њихово спровођење.

Запослени има право:

1) да послодавцу даје предлоге, примедбе и обавештења о питањима безбедности и здравља на раду;

2) да контролише своје здравље према ризицима радног места, у складу са прописима о здравственој заштити.

Запослени који ради на радном месту са повећаним ризиком, има право и обавезу да обави лекарски преглед на који га упућује послодавац.

Запослени је дужан да ради на радном месту са повећаним ризиком, на основу извештаја службе медицине рада, којим се утврђује да је здравствено способан за рад на том радном месту.

Члан 33.

Запослени има право да одбије да ради:

1) ако му прети непосредна опасност по живот и здравље због тога што нису спроведене прописане мере за безбедност и здравље на радном месту на које је одређен, све док се те мере не обезбеде;

2) ако му послодавац није обезбедио прописани лекарски преглед или ако се на лекарском прегледу утврди да не испуњава прописане здравствене услове, у смислу члана 43. овог закона, за рад на радном месту са повећаним ризиком;

3) ако у току оспособљавања за безбедан и здрав рад није упознат са свим врстама ризика и мерама за њихово отклањање, у смислу члана 27. став 2. овог закона, на пословима или на радном месту на које га је послодавац одредио;

4) дуже од пуног радног времена, односно ноћу ако би, према оцени службе медицине рада, такав рад могао да погорша његово здравствено стање;

5) на средству за рад на којем нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду.

У случајевима из става 1. овог члана, запослени може да се писменим захтевом обрати послодавцу ради предузимања мера које, по мишљењу запосленог, нису спроведене.

Ако послодавац не поступи по захтеву из става 2. овог члана у року од осам дана од пријема захтева, запослени има право да поднесе захтев за заштиту права инспекцији рада.

Када запослени одбије да ради у случајевима из става 1. овог члана, а послодавац сматра да захтев запосленог није оправдан, послодавац је дужан да одмах обавести инспекцију рада.

Члан 34.

Када му прети непосредна опасност по живот или здравље, запослени има право да предузме одговарајуће мере, у складу са својим знањем и техничким средствима која му стоје на располагању и да напусти радно место, радни процес, односно радну околину.

У случају из става 1. овог члана запослени није одговоран за штету коју проузрокује послодавцу.

Члан 35.

Запослени је дужан да примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, да наменски користи средства за рад и опасне материје, да користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду и да са њима пажљиво рукује, да не би угрозио своју безбедност и здравље као и безбедност и здравље других лица.

Запослени је дужан да пре почетка рада прегледа своје радно место укључујући и средства за

рад која користи, као и средства и опрему за личну заштиту на раду, и да у случају уочених недостатака извести послодавца или друго овлашћено лице.

Пре напуштања радног места запослени је дужан да радно место и средства за рад остави у стању да не угрожавају друге запослене.

Члан 36.

Запослени је дужан да, у складу са својим са знањима, одмах обавести послодавца о неправилностима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених.

Ако послодавац после добијеног обавештења из става 1. овог члана не отклони неправилности, штетности, опасности или друге појаве у року од осам дана или ако запослени сматра да за отклањање утврђених појава нису спроведене одговарајуће мере за безбедност и здравље, запослени се може обратити надлежној инспекцији рада, о чему обавештава лице за безбедност и здравље на раду.

Запослени је дужан да сарађује са послодавцем и лицем за безбедност и здравље на раду, како би се спровеле прописане мере за безбедност и здравље на пословима на којима ради.

V. ОРГАНИЗОВАЊЕ ПОСЛОВА БЕЗБЕДНОСТИ И ЗДРАВЉА НА РАДУ

Члан 37.

Послодавац је дужан да организује послове за безбедност и здравље на раду.

Послове безбедности и здравља на раду може да обавља лице које има положен стручни испит у складу са овим законом.

Послове безбедности и здравља на раду послодавац може да обавља сам у делатностима трговине, угоститељства и туризма, занатских и личних услуга, финансијско-техничких и пословних услуга, образовања, науке и информација, здравствене и социјалне заштите и у стамбено-комуналним делатностима, ако има до десет запослених и није дужан да има положен стручни испит из става 2. овог члана.

За обављање послова безбедности и здравља на раду послодавац може да одреди једног или више од својих запослених или да ангажује правно лице, односно предузетника који имају лиценцу (у даљем тексту: лице за безбедност и здравље на раду).

Послодавац одлучује о начину организовања послова за безбедност и здравље на раду у зависности од:

- 1) технолошког процеса,
- 2) организације, природе и обима процеса рада,
- 3) броја запослених који учествују у процесу рада,
- 4) броја радних смена,
- 5) процењених ризика,
- 6) броја локацијски одвојених јединица,
- 7) врсте делатности.

Члан 38.

Послодавац је дужан да омогући лицу за безбедност и здравље на раду независно и самостално обављање послова у складу са овим законом и приступ свим потребним подацима у области безбедности и здравља на раду.

Лице за безбедност и здравље на раду непосредно је одговорно послодавцу код кога обавља те послове и не може да трпи штетне последице ако свој посао обавља у складу са овим законом.

Послодавац је дужан да обезбеди усавршавање знања у области безбедности и здравља на раду запосленом кога одреди за обављање тих послова.

Члан 39.

Послодавац који за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажује правно лице или предузетника дужан је да их претходно упозна са технолошким процесом, ризицима у процесу рада и мерама за отклањање ризика.

Члан 40.

Лице за безбедност и здравље на раду обавља послове у складу са овим законом, а нарочито:

- 1) учествује у припреми акта о процени ризика;
  - 2) врши контролу и даје савете послодавцу у планирању, избору, коришћењу и одржавању средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду;
  - 3) учествује у опремању и уређивању радног места у циљу обезбеђивања безбедних и здравих услова рада;
  - 4) организује превентивна и периодична испитивања услова радне околине;
  - 5) организује превентивне и периодичне прегледе и испитивања опреме за рад;
  - 6) предлаже мере за побољшање услова рада, нарочито на радном месту са повећаним ризиком;
  - 7) свакодневно прати и контролише примену мера за безбедност и здравље запослених на раду;
  - 8) прати стање у вези са повредама на раду и професионалним обољењима, као и болестима у вези са радом, учествује у утврђивању њихових узрока и припрема извештаје са предлозима мера за њихово отклањање;
  - 9) припрема и спроводи оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад;
  - 10) припрема упутства за безбедан рад и контролише њихову примену;
  - 11) забрањује рад на радном месту или употребу средстава за рад, у случају када утврди непосредну опасност по живот или здравље запосленог;
  - 12) сарађује и координира рад са службом медицине рада по свим питањима у области безбедности и здравља на раду;
  - 13) води евиденције у области безбедности и здравља на раду код послодавца.
- Лице за безбедност и здравље на раду дужно је да у писменој форми извести послодавца и представника запослених о забрани рада из става 1. тачка 11) овог члана.
- Ако послодавац, и поред забране рада у смислу става 1. тачка 11) овог члана, наложи запо-

сленом да настави рад, лице за безбедност и здравље на раду дужно је да о томе одмах извести надлежну инспекцију рада.

Члан 41.

За обављање послова заштите здравља запослених на раду послодавац ангажује службу медицине рада.

Служба медицине рада из става 1. овог члана дужна је да обавља послове у складу са овим законом, а нарочито:

1) учествује у идентификацији и процени ризика на радном месту и радној околини приликом састављања акта о процени ризика;

2) упознаје запослене са ризицима по здравље који су повезани са њиховим радом и обавља послове оспособљавања запослених за пружање прве помоћи;

3) утврђује и испитује узроке настанка професионалних обољења и болести у вези са радом;

4) оцењује и утврђује посебне здравствене способности које морају да испуњавају запослени за обављање одређених послова на радном месту са повећаним ризиком или за употребу, односно руковање одређеном опремом за рад;

5) врши претходне и периодичне лекарске прегледе запослених на радним местима са повећаним ризиком и издаје извештаје о лекарским прегледима у складу са прописима о безбедности и здрављу на раду;

6) учествује у организовању прве помоћи, спасавању и евакуацији у случају повређивања запослених или хаварија;

7) даје савете послодавцу при избору другог одговарајућег посла према здравственој способности запосленог;

8) саветује послодавца у избору и тестирању нових средстава за рад, опасних материја и средстава и опреме за личну заштиту на раду, са здравственог аспекта;

9) учествује у анализи повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом;

10) непосредно сарађује са лицем за безбедност и здравље на раду.

Претходне и периодичне лекарске прегледе запослених у смислу става 2. тачка 5) овог члана може да врши служба медицине рада која има прописану опрему, просторије и стручни кадар.

Члан 42.

Лични подаци прикупљени у вези са лекарским прегледима запосленог поверљиве су природе и под надзором су службе медицине рада, која врши те прегледе.

Подаци о повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом достављају се организацијама здравственог и пензијског и инвалидског осигурања у складу са законом.

Подаци из става 2. овог члана могу се достављати другим лицима, само уз писмену сагласност запосленог.

Извештај о лекарском прегледу запосленог доставља се послодавцу на начин којим се не нарушава принцип поверљивости личних података.

Није дозвољено коришћење података прикупљених по основу лекарских прегледа запослених у сврху дискриминације запослених.

Члан 43.

Послодавац је дужан да запосленом на радном месту са повећаним ризиком пре почетка рада обезбеди претходни лекарски преглед, као и периодични лекарски преглед у току рада.

Претходни и периодични лекарски прегледи запослених на радним местима са повећаним ризиком врше се на начин, по поступку и у роковима утврђеним прописима о безбедности и здрављу на раду које споразумно прописују министар надлежан за рад и министар надлежан за здравље.

Ако се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да запослени не испуњава посебне здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, послодавац је дужан да га премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима.

Неиспуњавање посебних здравствених услова за рад на радном месту са повећаним ризиком не може бити разлог за отказ уговора о раду.

VI. ПРЕДСТАВНИК ЗАПОСЛЕНИХ ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 44.

Запослени код послодавца имају право да изабру једног или више представника за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: представник запослених).

Најмање три представника запослених образују Одбор за безбедност и здравље на раду (у даљем тексту: Одбор).

Послодавац који има 50 и више запослених дужан је да у Одбор именује најмање једног свог представника, тако да број представника запослених буде већи за најмање један од броја представника послодавца.

Поступак избора и начин рада представника запослених и Одбора, број представника запослених код послодавца, као и њихов однос са синдикатом уређују се колективним уговором.

Члан 45.

Послодавац је дужан да представнику запослених, односно Одбору омогући:

1) увид у све акте који се односе на безбедност и здравље на раду;

2) да учествују у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбедности и здравља на раду.

Послодавац је дужан да представника запослених, односно Одбор информише о свим подацима који се односе на безбедност и здравље на раду.

Члан 46.

Представник запослених, односно Одбор имају право:

1) да послодавцу дају предлоге о свим питањима која се односе на безбедност и здравље на раду;

2) да захтевају од послодавца да предузме одговарајуће мере за отклањање или смањење

ризика који угрожава безбедност и здравље запослених;

3) да захтевају вршење надзора од стране инспекције рада, ако сматрају да послодавац није спровео одговарајуће мере за безбедност и здравље на раду.

Представник запослених, односно члан Одбора имају право да присуствују инспекцијском надзору.

Члан 47.

Послодавац је дужан да представника запослених, односно Одбор упозна:

1) са налазима и предлозима или предузетим мерама инспекције рада;

2) са извештајима о повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду;

3) о предузетим мерама за спречавање непосредне опасности по живот и здравље.

Члан 48.

Послодавац и представник запослених, односно Одбор и синдикат, дужни су да међусобно сарађују о питањима безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом и другим прописима.

VII. ЕВИДЕНЦИЈА, САРАДЊА И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Члан 49.

Послодавац је дужан да води и чува евиденције о:

1) радним местима са повећаним ризиком;

2) запосленима распоређеним на радна места са повећаним ризиком и лекарским прегледима запослених распоређених на та радна места;

3) повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом;

4) запосленима оспособљеним за безбедан и здрав рад;

5) опасним материјама које користи у току рада;

6) извршеним испитивањима радне околине;

7) извршеним прегледима и испитивањима опреме за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду;

8) пријавама из члана 50. овог закона.

Начин вођења евиденција из става 1. овог члана прописује министар надлежан за рад.

Члан 50.

Послодавац је дужан да одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено и у писменој форми пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана, као и опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених.

Послодавац је дужан да, најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања, пријави надлежној инспекцији рада професионално

обољење, односно обољење у вези са радом запосленог.

Члан 51.

Извештај о повреди на раду, професионалном обољењу и обољењу у вези са радом који се догоде на радном месту, послодавац доставља запосленом који је претрпео повреду, односно обољење и организацијама надлежним за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање.

Садржај и начин издавања обрасца извештаја из става 1. овог члана прописује министар надлежан за рад.

Послодавац је дужан да на захтев инспектора рада или представника запослених достави извештај о стању безбедности и здравља на раду запослених, као и о спроведеним мерама.

Члан 52.

Послодавци, синдикати, осигуравајућа друштва, организације надлежне за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање дужни су да сарађују и учествују у доношењу заједничких ставова о питањима унапређивања безбедности и здравља на раду, као и да се старају о развоју и унапређивању опште културе безбедности и здравља на раду, у складу са овим законом.

Организације надлежне за здравствено и пензијско и инвалидско осигурање дужне су да министарству надлежном за рад доставе податке о повредама на раду, професионалним обољењима, обољењима у вези са радом и инвалидима рада најмање једном годишње и то најкасније до 31. јануара наредне године за претходну годину, а на захтев министарства надлежног за рад и у краћем року.

Члан 53.

Послодавац је дужан да запослене осигура од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом, ради обезбеђивања накнаде штете.

Финансијска средства за осигурање из става 1. овог члана падају на терет послодавца, а одређују се у зависности од нивоа ризика од повређивања, професионалног обољења или обољења у вези са радом на радном месту и радној околини.

Услови и поступци осигурања од повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом запослених уређују се законом.

VIII. СТРУЧНИ ИСПИТ И ИЗДАВАЊЕ ЛИЦЕНЦИ

Члан 54.

За обављање послова за безбедност и здравље на раду и послова одговорног лица полаже се одговарајући стручни испит.

Стручни испит из става 1. овог члана полаже се пред одговарајућом комисијом коју образује министар надлежан за рад.

Програм, начин и висину трошкова полагања стручног испита из става 1. овог члана прописује министар надлежан за рад.

Средства остварена од наплаћених трошкова за полагање стручног испита из става 1. овог члана приход су буџета Републике Србије.

Члан 55.

Министар надлежан за рад решењем издаје лиценцу:

- 1) правном лицу или предузетнику за обављање послова безбедности и здравља на раду из члана 40. овог закона;
- 2) правном лицу за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине;
- 3) одговорном лицу у правном лицу из тачке 2) овог члана.

Члан 56.

Лиценцу за обављање послова у области безбедности и здравља на раду, из члана 40. овог закона, може да добије правно лице, односно предузетник који има запосленог са високом школском спремом одговарајуће струке, положеним стручним испитом из члана 54. овог закона и најмање три године радног искуства на тим пословима.

Лиценцу за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине може да добије правно лице које испуњава прописане услове у погледу обезбеђивања одговарајућих стручних кадрова, техничке опреме, методологије вршења одређених прегледа и испитивања и које има запослено одговорно лице.

Лиценцу за обављање послова одговорног лица може да добије лице са високом школском спремом одговарајуће струке, положеним стручним испитом из члана 54. овог закона и најмање три године радног искуства на тим пословима.

Услове и висину трошкова за издавање лиценце из ст. 1. до 3. овог члана прописује министар надлежан за рад.

Средства остварена од наплаћених трошкова за издавање лиценце из ст. 1. до 3. овог члана приход су буџета Републике Србије.

Члан 57.

Министар надлежан за рад може решењем одузети лиценцу:

- 1) правном лицу или предузетнику за обављање послова безбедности и здравља на раду, из члана 55. тачка 1) овог закона, ако утврди да послове обавља супротно закону;
- 2) правном лицу за обављање послова прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине, из члана 55. тачка 2) овог закона, ако утврди да послове обавља супротно закону;
- 3) одговорном лицу из члана 55. тачка 3) овог закона ако утврди да несавесно и нестручно обавља послове за које му је лиценца издата.

Члан 58.

Против решења из чл. 55. и 57. овог закона није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор.

IX. УПРАВА ЗА БЕЗБЕДНОСТ И ЗДРАВЉЕ НА РАДУ

Члан 59.

У саставу министарства надлежног за рад образује се Управа за безбедност и здравље на раду, која обавља послове државне управе са циљем унапређивања и развоја безбедности и здравља на раду, односно смањења повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом (у даљем тексту: Управа).

Члан 60.

Управа обавља следеће послове:

- 1) припрема прописе у области безбедности и здравља на раду, као и мишљења за њихову примену;
- 2) припрема стручне основе за израду националног програма развоја безбедности и здравља на раду и прати његово остваривање;
- 3) прати и оцењује стање безбедности и здравља на раду и припрема ставове за јединствено уређивање мера безбедности и здравља на раду које су предмет овог закона и других прописа;
- 4) истражује и подстиче развој у области хуманизације рада;
- 5) пружа стручну помоћ у области безбедности и здравља запослених;
- 6) припрема методологије за обављање послова прегледа и испитивања у области безбедности и здравља на раду;
- 7) проучава узроке и појаве који за последицу имају повреде на раду, професионалне болести и болести у вези са радом;
- 8) организује полагање стручних испита из члана 54. овог закона, о чему води евиденцију;
- 9) врши надзор над законитошћу рада правних лица и предузетника као и одговорних лица са лиценцом и припрема предлоге решења за издавање и одузимање лиценци из чл. 55. и 57. овог закона, о чему води евиденцију;
- 10) прикупља и анализира податке о повредама на раду, професионалним обољењима, болестима у вези са радом и појавама које утичу на здравље запослених;
- 11) обавља информационо-документациону делатност у области безбедности и здравља запослених;
- 12) организује саветовања, врши едукацију запослених, послодаваца, лица за безбедност и здравље на раду, инспектора и др., објављује различите материјале и информисање јавност о стању у области безбедности и здравља на раду;
- 13) стара се о примени међународних аката у области безбедности и здравља на раду;
- 14) подстиче образовање и развијање културе рада у области безбедности и здравља на раду;
- 15) обавља друге послове одређене законом.

X. НАДЗОР

Члан 61.

Инспекцијски надзор над применом овог закона, прописа донетих на основу овог закона, техничких и других мера које се односе на безбед-

ност и здравље на раду, као и над применом мера о безбедности и здравља на раду прописаним општим актом послодавца, колективним уговором или уговором о раду, врши министарство надлежно за рад преко инспектора рада.

Члан 62.

Послове инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду могу да обављају инспектори рада који имају високу стручну спрему, најмање три године радног искуства у струци и положен стручни испит за рад у органима државне управе.

Изузетно, послове инспекцијског надзора у области трговине, угоститељства и туризма, занатских и личних услуга, финансијско-техничких и пословних услуга, образовања, науке и информација, здравствене и социјалне заштите, у стамбено-комуналним делатностима, као и послове утврђивања испуњености прописаних услова из безбедности и здравља на раду, могу да обављају инспектори рада који имају вишу стручну спрему одговарајућег смера, положен стручни испит за рад у органима државне управе и најмање три године радног искуства у струци.

Члан 63.

У поступку инспекцијског надзора инспектор рада има право и дужност да предузима радње којима се контролишу безбедност и здравље на раду, а нарочито хигијена и услови рада, производња, стављање у промет, коришћење и одржавање средстава за рад, средстава и опреме за личну заштиту на раду, опасне материје и др., као и да:

- 1) прегледа опште и појединачне акте, евиденције и другу документацију;
- 2) саслуша и узима изјаве од одговорних и заинтересованих лица;
- 3) прегледа пословне просторије, објекте, постројења, уређаје, средства и опрему за личну заштиту, предмете и робу и сл.;
- 4) узима узорке ради анализе, експертиза и сл.;
- 5) наређује мерења која обавља друга стручна организација кад послодавац самостално или преко одређене стручне организације врши мерења у одговарајућим областима, а резултати извршеног мерења пружају основ за то;
- 6) послодавцима, запосленим, њиховим представницима и синдикату даје обавештења и савете у области безбедности и здравља на раду, као и о мерама чијом применом се обезбеђује извршавање овог закона на најефикаснији начин;
- 7) у складу са поднетим захтевом, послодавца и запосленог или представника запослених обавести о извршеном инспекцијском надзору и утврђеном стању;
- 8) предузима друге радње за које је овлашћен другим прописом.

Члан 64.

Послодавац је дужан да, ради вршења надзора, омогући инспектору рада:

- 1) улазак у објекте и просторије, у свако доба када има запослених на раду;

- 2) одреди најмање једног запосленог који ће инспектору пружати потребне информације и обавештења, давати податке, акте и документацију;

- 3) увид у доказе о стабилности објекта;

- 4) увид у примењене мере безбедности и здравља на раду на средствима за рад и у радној околини;

- 5) увид у средства и опрему за личну заштиту на раду;

- 6) увид у податке и евиденције о производњи, коришћењу и складиштењу опасних материја.

Члан 65.

Инспектор рада дужан је да изврши надзор одмах, након пријаве послодавца о свакој смртној, тешкој или колективној повреди на раду, као и опасној појави која би могла да угрози безбедност и здравље на раду, односно одмах по пријему захтева, односно обавештења из члана 33. ст. 3. и 4. овог закона.

Члан 66.

Инспектор рада дужан је да послодавцу, односно запосленом наложи предузимање мера и радњи за отклањање узрока који су изазвали повреду, довели до настанка опасности по безбедност и здравље на раду, односно које могу спречити настанак повреде и умањити или отклонити опасности по безбедност или здравље на раду.

Инспектор рада је дужан да, за време трајања околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља запосленог, забрани рад на радном месту код послодавца, а нарочито кад утврди:

- 1) да су непосредно угрожени безбедност и здравље запосленог;
- 2) да се користи средство за рад на коме нису примењене мере за безбедност и здравље на раду;
- 3) да се не користе прописана средства и опрема за личну заштиту на раду;
- 4) да запослени ради на радном месту са повећаним ризиком, а не испуњава прописане услове за рад на том радном месту, као и ако се није подвргао лекарском прегледу у прописаном року;
- 5) да запослени није оспособљен за безбедан рад на радном месту на ком ради;
- 6) да послодавац није спровео мере или извршио радње које му је, ради отклањања узрока који доводе до угрожавања безбедности и здравља запосленог, наложио инспектор рада.

Ако примена мера, односно потреба за усаглашавањем са прописаним мерама заштите безбедности и здравља на раду представља недостатак за чије су отклањање потребна већа инвестициона улагања, а живот и здравље запослених нису теже угрожени, инспектор рада може наложити послодавцу да сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака са утврђеним роковима за њихово отклањање.

Инспектор рада може да наложи да се спроведе и опште призната мера којом се може отклонити опасност при раду или смањити ризик по здравља запосленог, у мери у којој је то могуће.

Члан 67.

Предузимање мера и радњи чијом применом и извршавањем се, у складу са одредбама овог закона, обезбеђује заштита безбедности и здравља на раду запослених – инспектор рада налаже решењем.

Против решења инспектора рада може се изјавити жалба министру надлежном за рад, у року од осам дана од дана достављања решења.

Жалба не одлаже извршење решења којим је наређена забрана рада.

Решење министра надлежног за рад, донето поводом жалбе, коначно је у управном поступку и против њега се може покренути управни спор.

Члан 68.

Послодавац је дужан да, у року који одреди инспектор рада, предузме наложене мере и отклони утврђене недостатке или неправилности.

Послодавац је дужан да у року од осам дана од истека рока за отклањање утврђеног недостатка или неправилности, обавести у писменој форми, надлежну инспекцију о извршењу наложене обавезе.

XI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 69.

Новчаном казном од 800.000 до 1.000.000 динара, казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица:

1) ако запосленом не обезбеди рад на радном месту и у радној околини на/и у којима су спроведене мере безбедности и здравља на раду (члан 9. став 1);

2) ако приликом организовања рада и радног процеса не обезбеди превентивне мере ради заштите живота и здравља запослених, као и ако за њихову примену не обезбеди потребна финансијска средства (члан 11. став 1);

3) ако у писменој форми не донесе акт о процени ризика за сва радна места у радној околини и не утврди начин и мере за отклањање ризика, као и када не измени акт о процени ризика у случају појаве сваке нове опасности и промене нивоа ризика у процесу рада (члан 13. ст. 1. и 2);

4) ако општим актом, односно колективним уговором или уговором о раду не утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду (члан 14);

5) ако писменим актом не одреди лице за безбедност и здравље на раду (члан 15. став 1. тачка 1);

6) ако запосленом одреди да обавља послове на којима нису спроведене мере безбедности и здравља на раду (члан 15. став 1. тачка 2);

7) ако запослене и њиховог представника не обавештава о увођењу нових технологија и средстава за рад, као и опасностима од повреда и оштећења здравља који настају њиховим увођењем, односно ако у таквим случајевима не донесе одговарајућа упутства за безбедан рад (члан 15. став 1. тачка 3);

8) ако не изврши оспособљавање запосленог за безбедан и здрав рад (члан 15. став 1. тачка 4, чл. 27, 28. и 29);

9) ако запосленом не обезбеди коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду (члан 15. став 1. тачка 5);

10) ако не обезбеди одржавање у исправном стању средстава за рад и средстава и опреме за личну заштиту на раду (члан 15. став 1. тачка 6);

11) ако не ангажује правно лице са лиценцом ради спровођења превентивних и периодичних прегледа и испитивања опреме за рад, као и превентивних и периодичних испитивања услова радне околине (члан 15. став 1. тачка 7);

12) ако на основу акта о процени ризика и оцене службе медицине рада не обезбеди у складу са овим законом прописане лекарске прегледе запослених (члан 15. став 1. тачка 8);

13) ако не обезбеди пружање прве помоћи, као и ако не оспособи одговарајући број запослених за пружање прве помоћи, спасавање и евакуацију у случају опасности (члан 15. став 1. тачка 9);

14) ако не заустави сваку врсту рада који представља непосредну опасност за живот или здравље запослених (члан 15. став 1. тачка 10);

15) ако на основу оцене службе медицине рада актом о процени ризика не одреди посебне здравствене услове које морају испуњавати запослени за обављање одређених послова на радном месту у радној околини или за употребу поједине опреме за рад (члан 16. став 1);

16) ако служби медицине рада, коју ангажује, не обезбеди услове за самостално обављање послова заштите здравља запослених (члан 16. став 2);

17) ако запосленом не изда на употребу средство и/или опрему за личну заштиту на раду у складу са актом о процени ризика (члан 17);

18) ако најмање осам дана пре почетка рада не извести надлежну инспекцију рада о почетку свога рада, раду одвојене јединице или свакој промени технолошког поступка, уколико се тим променама мењају услови рада (члан 18. став 1);

19) ако за радове на изградњи или реконструкцији грађевинског објекта, односно промени технолошког процеса, које изводи дуже од седам дана, не изради прописан елаборат о уређењу градилишта и ако исти не достави надлежној инспекцији рада уз извештај о почетку рада (члан 18. став 2);

20) ако са другим послодавцем, са којим дели радни простор у обављању послова, не закључи споразум о примени прописаних мера за безбедност и здравље на раду запослених и не одреди лице за координацију спровођења заједничких мера којим се обезбеђује безбедност и здравље свих запослених (члан 19);

21) ако не обезбеди прописане мере за безбедност и здравље на раду, у складу са овим законом, за запослене које ангажује од другог послодавца (члан 21);

22) ако при промени технолошког процеса рада, пре почетка рада, не прилагоди средства за рад новом технолошком процесу (члан 22);

23) ако запосленом да на употребу средство за рад, односно средство и опрему за личну заштиту на раду на којима нису примењене прописане мере за безбедност и здравље на раду или ако не

обезбеди контролу њихове наменске употребе (члан 23);

24) ако запосленом да на употребу опрему за рад, средства и опрему за личну заштиту на раду или опасне материје за које не располаже са прописаном документацијом на српском језику за њихову употребу, или ако није обезбедио све мере за безбедност и здравље које су одређене том документацијом (члан 24. ст. 1. и 2);

25) ако не сачини посебан програм о поступном отклањању недостатака који су утврђени актом о процени ризика, односно ако не утврди рокове за реализацију програма (члан 26);

26) ако не организује послове безбедности и здравља на раду, односно ако за обављање тих послова одреди лице које нема, у складу са овим законом, положен стручни испит (члан 37. ст. 1. и 2);

27) ако за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажује правно лице или предузетника који немају одговарајућу лиценцу (члан 37. став 4);

28) ако запосленом на радном месту са повећаним ризиком не обезбеди претходни, односно периодични лекарски преглед (члан 43. став 1);

29) ако запосленог који обавља послове на радном месту са повећаним ризиком, за кога се у поступку периодичног лекарског прегледа утврди да не испуњава прописане здравствене услове за обављање послова на радном месту са повећаним ризиком, не премести на друго радно место које одговара његовим здравственим способностима (члан 43. став 3);

30) ако одмах, а најкасније у року од 24 часа од настанка, усмено и у писменој форми не пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу за унутрашње послове сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, повреду на раду због које запослени није способан за рад више од три узастопна радна дана, или опасну појаву која би могла да угрози безбедност и здравље запослених (члан 50. став 1);

31) ако најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања, надлежној инспекцији рада не пријави професионално обољење, односно обољење запосленог у вези са радом (члан 50. став 2);

32) ако инспектору рада не омогући вршење надзора, односно улазак у објекте и просторије у свако доба када има запослених на раду, или ако не одреди најмање једног запосленог који ће инспектору рада пружати потребне информације и обавештавања, или ако инспектору рада не омогући увид у доказе о стабилности објекта, акте и документацију, примењене мере безбедности и здравља на раду на средствима за рад, опрему за личну заштиту на раду или у податке и евиденције о коришћењу и складиштењу опасних материја (члан 64);

33) ако у одређеном року не отклони утврђене недостатке и неправилности чије отклањање је решењем наредио инспектор рада (члан 68. став 1).

Новчаном казном од 400.000 до 500.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац који је приватни предузетник.

Новчаном казном од 40.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана директор, односно друго одговорно лице код послодавца.

Члан 70.

Новчаном казном од 600.000 до 800.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица:

1) ако не предузме мере да спречи приступ у круг објекта или у подручје градилишта неовлашћеним лицима и средствима саобраћаја (члан 20);

2) ако запосленог, на начин утврђен овим законом, не упозна о обављању процеса рада на безбедан начин, када технолошки процес рада захтева додатно оспособљавање за безбедан и здрав рад (члан 30. ст. 1. и 2);

3) ако запосленој жени за време трудноће, запосленом млађем од 18 година живота и запосленом са смањеном радном способношћу не обезбеди писмено обавештење о резултатима процене ризика на радном месту на које су одређени, као и мерама којима се ризици отклањају (члан 30. став 3);

4) ако свако лице, које се по било ком основу налази у радној околини, не упозори на опасна места и штетности по здравље које се јављају у технолошком процесу, односно на мере безбедности које мора да примени, као и ако га не усмери на безбедне зоне кретања (члан 31. став 1);

5) ако видно не обележи и истакне ознаке за безбедност и/или здравље запослених (члан 31. став 2);

6) ако дозволи приступ радном месту у радној околини на коме прети непосредна опасност од повређивања или здравствених оштећења, лицима која нису оспособљена за безбедан и здрав рад, која нису добила посебна упутства за рад на таквим местима или која нису снабдевена одговарајућим средствима и опремом за личну заштиту на раду (члан 31. став 3);

7) ако не обавести надлежну инспекцију рада кад запослени одбије да ради у случајевима утврђеним чланом 33. став 1. овог закона (члан 33. став 4);

8) ако лицу које обавља послове безбедности и здравља на раду не омогући независно и самостално обављање послова у складу са овим законом и приступ свим потребним подацима из области безбедности и здравља на раду (члан 38. став 1);

9) ако претходно не упозна правно лице, односно предузетника кога ангажује за обављање послова безбедности и здравља на раду са технолошким процесом, ризицима у процесу рада и мерама за отклањање ризика (члан 39);

10) ако запосленима не омогући да бирају свог представника за безбедност и здравље на раду или не именује свог представника (члан 44);

11) ако представнику запослених, односно Одбору не омогући увид у сва акта везана за безбедност и здравље запослених и да учествују у разматрању свих питања која се односе на спровођење безбедности и здравља на раду (члан 45. став 1);

12) ако не упозна представника запослених, односно Одбор са налазима и предлозима или предузетим мерама инспекције рада, или са извештајима о повредама на раду, професионалним обољењима и обољењима у вези са радом и о предузетим мерама за безбедност и здравље на раду, или са мерама предузетим за спречавање непосредне опасности по живот и здравље (члан 47);

13) ако не води и не чува прописане евиденције (члан 49);

14) ако на захтев инспектора рада или представника запослених не достави извештај о стању безбедности и здравља на раду запослених, као и о спроведеним мерама у овој области (члан 51. став 3).

Новчаном казном од 200.000 до 300.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац који је приватни предузетник.

Новчаном казном од 30.000 до 40.000 казниће се за прекршај из става 1. овог члана директор, односно друго одговорно лице код послодавца.

Члан 71.

Новчаном казном од 100.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај послодавац са својством правног лица ако у року од осам дана по истеку утврђеног рока за отклањање недостатака или неправилности у писменој форми, не обавести надлежну инспекцију рада о извршењу наложене обавезе (члан 68. став 2).

Новчаном казном од 50.000 до 100.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана послодавац који је приватни предузетник.

Новчаном казном од 30.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана директор, односно друго одговорно лице код послодавца.

Члан 72.

Новчаном казном од 400.000 до 600.000 динара казниће се за прекршај здравствена установа која има организовану службу медицине рада ако не достави прописани извештај о лекарском прегледу запосленог (члан 41. став 2. тачка 5).

Новчаном казном од 20.000 до 30.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у здравственој установи.

Члан 73.

Новчаном казном од 400.000 до 600.000 динара казниће се за прекршај правно лице:

1) ако не изда стручни налаз о извршеном прегледу и испитивању опреме за рад или испитивању услова радне околине (члан 15. став 3);

2) ако обавља послове безбедности и здравља на раду из члана 40. овог закона, а нема одговарајућу лиценцу (члан 55. тачка 1);

3) ако обавља послове прегледа и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине, а нема одговарајућу лиценцу (члан 55. тачка 2).

Новчаном казном од 200.000 до 300.000 динара казниће се за прекршај из става 1. тачка 2. овог члана приватни предузетник.

Новчаном казном од 20.000 до 30.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана од-

говорно лице у правном лицу, као и лице у правном лицу које, без одговарајуће лиценце (члан 55. тачка 3), обавља послове одговорног лица за које је прописано поседовање лиценце.

Члан 74.

Новчаном казном од 20.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај лице за безбедност и здравље на раду ако не обавља послове одређене овим законом (члан 40).

Члан 75.

Новчаном казном од 10.000 до 20.000 динара казниће се за прекршај запослени:

1) ако не примењује прописане мере за безбедан и здрав рад, ако ненаменски користи средства за рад и опасне материје или ако не користи прописана средства и опрему за личну заштиту на раду или ако са њима пажљиво не рукује (члан 35);

2) ако, у складу са својим сазнањима, одмах не обавести послодавца о неправилностима, недостацима, штетностима, опасностима или другој појави која би на радном месту могла да угрози његову безбедност и здравље или безбедност и здравље других запослених (члан 36. став 1).

XII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 76.

Правна лица овлашћена на основу прописа који су важили до ступања на снагу овог закона, да врше претходне и периодичне лекарске прегледе, периодичне прегледе и испитивање оруђа за рад и радне средине, као и оспособљавање запослених из заштите на раду, ускладиће своје пословање са одредбама овог закона у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 77.

До доношења прописа из чл. 15. став 2, 18. ст. 4, 6. и 7, 43. став 2, 49. став 2. и 51. став 2. овог закона примењиваће се:

1) Правилник о условима за вршење прегледа техничке документације, прегледа и испитивања оруђа за рад, опасних материја, инсталација и радне средине, средстава и опреме личне заштите и оспособљавање радника за безбедан рад („Службени гласник РС”, број 13/00);

2) Правилник о поступку прегледа и испитивања радне средине, опасних материја, оруђа за рад, инсталација и средстава и опреме личне заштите („Службени гласник РС”, број 7/99);

3) Правилник о садржају елабората о уређењу градилишта („Службени гласник РС”, број 31/92);

4) Правилник о вођењу евиденција из заштите на раду („Службени гласник РС”, број 2/92);

5) Правилник о поступку и условима за вршење претходних и периодичних лекарских прегледа радника („Службени гласник РС”, број 23/92);

6) Правилник о садржини и начину издавања листе о повреди на раду („Службени гласник РС”, број 2/92);

7) Правилник о поступку утврђивања испуњености прописаних услова из заштите на раду („Службени гласник РС”, број 7/99);

8) Правилник о висини трошкова поступка утврђивања испуњености прописаних услова из заштите на раду („Службени гласник РС”, бр. 40/01 и 53/01).

Члан 78.

До доношења прописа о превентивним мерама за безбедност и здравље на раду, ако нису у супротности са овим законом, примењиваће се мере заштите на раду (правила) садржана у следећим прописима:

1) Правилник о посебним мерама заштите на раду на преради неметалних минерала („Службени гласник СРС”, број 2/83);

2) Правилник о посебним мерама заштите на раду у железничком саобраћају („Службени гласник СРС”, број 19/85);

3) Правилник о посебним мерама заштите на раду при производњи и преради обојених метала („Службени гласник СРС”, број 19/85);

4) Правилник о посебним мерама заштите на раду у црној металургији („Службени гласник СРС”, број 25/87);

5) Правилник о општим мерама заштите на раду за грађевинске објекте намењене за радне и помоћне просторије („Службени гласник СРС”, број 29/87);

6) Правилник о посебним мерама заштите на раду у шумарству („Службени гласник СРС”, број 33/88);

7) Правилник о посебним мерама заштите на раду при механичкој преради и обради дрвета и сличних материјала („Службени гласник СРС”, број 51/88);

8) Правилник о општим мерама заштите на раду од опасног дејства електричне струје у објектима намењеним за рад, радним просторијама и на радилиштима („Службени гласник СРС”, број 21/89);

9) Правилник о заштити на раду при извођењу грађевинских радова („Службени гласник СРС”, број 53/97).

Члан 79.

До доношења прописа о општим и посебним мерама безбедности и здравља на раду, уколико нису у супротности са овим законом, примењиваће се мере заштите на раду (правила), садржана у следећим прописима:

1) Општи правилник о хигијенским и техничким заштитним мерама при раду („Службени лист ФНРЈ”, бр. 16/47, 18/47 и 36/50), осим чл. 26–32, чл. 50–75, чл. 78–86, чл. 88–99, чл. 104–151. и чл. 184–186;

2) Правилник о хигијенским и техничким заштитним мерама при раду у куделарама („Службени лист ФНРЈ”, број 56/47);

3) Правилник о хигијенским и техничким заштитним мерама при раду у графичким предузећима („Службени лист ФНРЈ”, број 56/47);

4) Правилник о хигијенским и техничким заштитним мерама при раду у каменоломима и ци-

гланама, као и код вађења глине, песка и шљунка („Службени лист ФНРЈ”, број 69/48), осим чл. 58–61;

5) Правилник о техничким и здравствено – техничким заштитним мерама на радовима при хемијско-технолошким процесима („Службени лист ФНРЈ”, број 55/50) – Прилог број 9;

6) Правилник о хигијенским и техничким заштитним мерама при ронилачким радовима („Службени лист ФНРЈ”, број 36/58);

7) Правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при лучко-транспортном раду („Службени лист ФНРЈ”, број 14/64);

8) Правилник о заштити на раду при термичком обрађивању легура лаких метала у купатилима са нитратним солима („Службени лист СФРЈ”, број 48/65);

9) Правилник о заштити на раду при одржавању моторних возила и превозу моторним возилима („Службени лист СФРЈ”, број 55/65);

10) Упутство о начину вршења надзора над придржавањем прописа о заштити на раду у органима унутрашњих послова и установама органа унутрашњих послова („Службени лист СФРЈ”, број 55/65);

11) Правилник о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовару терета из таквих возила („Службени лист СФРЈ”, број 17/66);

12) Упутство о начину вршења надзора над придржавањем прописа о заштити на раду у предузећима која производе за одређене војне потребе („Службени лист СФРЈ”, број 23/66);

13) Правилник о заштити на раду и о техничким мерама за развијаче ацетилена и ацетиленске станице („Службени лист СФРЈ”, бр. 6/67, 29/67, 27/69, 52/90 и 6/92);

14) Правилник о техничким нормативима при руковању експлозивним средствима и мињању у рударству („Службени лист СФРЈ”, бр. 26/88 и 63/88);

15) Наредба о забрани употребе моторних бензина за одмашћивање, прање или чишћење металних делова предмета од другог материјала („Службени лист СФРЈ”, број 23/67);

16) Правилник о заштити на раду у пољопривреди („Службени лист СФРЈ”, број 34/68);

17) Правилник о обезбеђивању смештаја и исхране радника, односно њиховог превоза од места становања до места рада и натраг („Службени лист СФРЈ”, број 41/68);

18) Правилник о средствима личне заштите на раду и личној заштитној опреми („Службени лист СФРЈ”, број 35/69);

19) Правилник о заштити на раду при изради експлозива и барута и манипулисању експлозивима и барутима („Службени лист СФРЈ”, број 55/69);

20) Правилник о посебним мерама и нормативима заштите на раду при преради и обради коже, крзна и отпадака коже („Службени лист СФРЈ”, број 47/70);

21) Правилник о опреми и поступку за пружање прве помоћи и организовању службе спасавања у случају незгоде на раду („Службени лист СФРЈ”, број 21/71);

22) Правилник о мерама и нормативима заштите на раду на оруђима за рад („Службени лист СФРЈ”, број 18/91);

23) Правилник о мерама и нормативима заштите на раду од буке у радним просторијама („Службени лист СФРЈ”, број 21/92).

Члан 80.

Акт о процени ризика из члана 13. ст. 1. и 2. овог закона послодавци су дужни да донесу у року од годину дана од дана ступања на снагу акта из члана 13. став 4. овог закона.

Члан 81.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити на раду („Службени гласник РС”, бр. 42/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 42/98).

Члан 82.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

2311

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о обележавању дана жалости на територији Републике Србије

Проглашава се Закон о обележавању дана жалости на територији Републике Србије, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 88
У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о обележавању дана жалости на територији Републике Србије

Уводна одредба

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин обележавања дана жалости на територији Републике Србије, обавезе државних органа и организација, органа територијалне аутономије и локалне самоуправе, јавних установа и јавних предузећа које они оснивају, организација којима је законом поверено вршење послова државне управе као управних овлашћења (у даљем тексту: органи и организације), обавезе других правних и физичких лица, као и санкције за непоштовање утврђених обавеза у погледу обележавања дана жалости.

Проглашење дана жалости

Члан 2.

Дан жалости се проглашава после нарочито тешке несреће која за последицу има смрт, ра-

навање, или тешко оштећење здравља већег броја људи, или у случају смрти високог државног функционера.

Дан жалости може се прогласити и у случају смрти личности која је имала високе заслуге за земљу, као и поводом неког трагичног догађаја, кад Влада тако процени.

Одлуку о проглашењу и трајању дана жалости доноси Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада).

Одлуком о проглашењу и трајању дана жалости може се образовати одбор за организовано обележавање дана жалости.

Трајање дана жалости

Члан 3.

Дан жалости траје онолико дуго колико се одреди одлуком о проглашењу и трајању дана жалости, али не може трајати дуже од три дана.

Ако одлуком није другачије одређено, дан жалости отпочиње у 0.00 сати дана који је одређен за дан жалости, а завршава се у 24.00 сата дана који је одређен за последњи дан дана жалости.

Начин обележавања дана жалости

1) Сјучицање заставе на пола којља

Члан 4.

Органи и организације, као и друга правна лица која истичу заставу, дужна су да у време дана жалости заставу Републике Србије спусте на половину јарбола, односно копља, уз одговарајуће осветљење ноћу.

2) Одавање пошће минутиом ћујања

Члан 5.

Сваки послодавац дужан је да на дан жалости омогући запосленима да у исто време, минутом ћутања, одају пошту настрадалим људима у несрећи због које је дан жалости проглашен.

3) Медијско информисање и сећање

Члан 6.

Радиодифузне организације за информисање јавности на територији Републике Србије, дужне су да у својим програмима, укључујући и емисије намењене иностранству, на дан проглашења дана жалости:

1) емитују одлуку о проглашењу дана жалости и о програму његовог обележавања коју доноси надлежни орган Републике Србије или тело које он одреди;

2) обавесте јавност о скуповима сећања које поводом дана жалости организују надлежни органи Републике Србије или тела која она одреде;

3) уместо хумористичких, забавних, фолклорних и других емисија са забавном и народном музиком, емитују музику и емисије прикладне дану жалости;

4) ускладе детаљну програмску шему у време дана жалости.

Новинско-издавачке организације које издају дневне новине дужне су да на дан жалости своје листове одштампају у црној боји, наводећи на првој страни одлуку о проглашењу дана жалости и проглашењу његовог обележавања.

4) *Обележавање дана жалости у образовним установама*

Члан 7.

У образовним установама дан жалости обележава се минутом ћутања на првом часу наставе, а програм наставе музичког образовања прилагођава се дану жалости.

5) *Обележавање дана жалости у установама културе*

Члан 8.

Музеји, позоришта, биоскопи, организације које имају музичко-сценске програме, архиве и друге установе у области културе обавезни су да своје програме прилагоде дану жалости.

6) *Обележавање дана жалости на спортивским манифестацијама*

Члан 9.

Дан жалости у спортским халама, на стадионима и игралиштима обележава се спуштањем на пола јарбола или на пола копља заставе Републике Србије и застава спортских клубова, а ако је реч о спортским сусретима међународног значаја онда и спуштањем застава међународних спортских организација на пола јарбола или на пола копља.

У случају из става 1. овог члана, пре почетка спортске манифестације, судија звиждуком пиштаљке означава почетак и завршетак одавања поште минутом ћутања, и прикладних порука којима се одаје пошта настрадалим у несрећи због које је проглашен дан жалости.

Играчи, резервни играчи, тренери, судије и сви остали учесници спортске манифестације, као и присутни гледаоци (осим непокретних инвалида), дужни су да при одавању поште минутом ћутања устану и да достојанствено обележе одавање поште настрадалим у несрећи због које је проглашен дан жалости.

7) *Забрана извођења или емитовања народне и забавне музике, односно програма забавног карактера*

Члан 10.

За време дана жалости је забрањено емитовање народне и забавне музике, односно одржавање програма забавног карактера на јавним местима.

Надзор над применом закона

Члан 11.

Надзор над спровођењем овог закона обавља:

1) министарство надлежно за унутрашње послове, кад је реч о државним органима и органи-

зацијама Републике Србије, јавним установама и јавним предузећима чији је оснивач Република, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, као и другим правним и физичким лицима, изузев чл. 6, 7, 8. и 9. овог закона;

2) министарство надлежно за област културе, кад је реч о правним лицима из чл. 6. и 8. овог закона;

3) министарство надлежно за област просвете, кад је реч о правним лицима из чл. 7. и 9. овог закона.

Члан 12.

Када орган надлежан за надзор над спровођењем овог закона утврди да се органи и организације из члана 1. овог закона не придржавају утврђених обавеза у обележавању дана жалости, наложиће отклањање уочених недостатака и покренуће прекршајни поступак.

Казнене одредбе

Прекршаји

Члан 13.

Новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара казниће се за прекршај:

1) правно лице које на дан жалости не истакне заставу Републике Србије на пола јарбола, односно на пола копља, уз одговарајуће осветљење ноћу (члан 4. овог закона);

2) правно лице које не омогући запосленима да минутом ћутања одају пошту настрадалим (члан 5. овог закона);

3) радиодифузна организација за информисање јавности која се не придржава одредаба члана 6. став 1. овог закона;

4) новинско-издавачка организација ако се не придржава одредаба члана 6. став 2. овог закона;

5) образовна установа ако не обележи дан жалости (члан 7. овог закона);

6) установе у области културе ако не прилагоде свој програм дану жалости (члан 8. овог закона);

7) спортска организација која организује спортску манифестацију, ако се не придржава одредаба члана 9. овог закона;

8) правна лица који се баве угоститељском, туристичком и сличном делатношћу ако се не придржавају одредбе члана 10. овог закона.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се одговорно лице у правном лицу за прекршај из става 1. овог члана.

Новчаном казном од 5.000 до 20.000 динара казниће се одговорно лице у државном органу и организацији, органу територијалне аутономије и локалне самоуправе, за прекршај из става 1. тач. 1) и 2) овог члана.

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се предузетник за прекршај из става 1. тач. 2) и 8) овог члана.

Члан 14.

Новчаном казном од 2.000 до 10.000 динара, казниће се за прекршај физичко лице које на јавном месту, намерно повреди обавезу обележавања дана жалости (члан 10. овог закона).

Примена закона у случају проглашења дана жалости од стране надлежног органа државне заједнице

Члан 15.

Одредбе овог закона, које се односе на начин обележавања дана жалости, права и обавезе органа и организација и других правних и физичких лица, примењиваће се и када надлежни орган државне заједнице Србија и Црна Гора прогласи дан жалости.

Проглашење дана жалости од стране аутономне покрајине, општине, града и града Београда

Члан 16.

Аутономна покрајина, општина, град и град Београд могу прогласити дан жалости на својој територији поводом неког трагичног догађаја од локалног значаја.

Одлуком о проглашењу дана жалости могу се према овом закону прописати обавезе за органе, организације и службе чији су оснивачи аутономна покрајина, општина, град, односно град Београд.

Одредбе овог закона које се односе на начин обележавања дана жалости сходно се примењују и када аутономна покрајина, општина, град, односно град Београд прогласе дан жалости.

Ступање на снагу

Члан 17.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3212

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о одговорности произвођача ствари са недостатком

Проглашава се Закон о одговорности произвођача ствари са недостатком, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 89
У Београду, 21. новембра 2005. године
Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о одговорности произвођача ствари са недостатком

Члан 1.

Овим законом уређује се одговорност произвођача за штету насталу од ствари са недостатком.

Члан 2.

Произвођач, у смислу овог закона, је лице које производи готове производе, сировине и саставне делове.

Произвођачем се сматра и лице које се представља као произвођач стављањем свог имена, заштитног знака или другог обележавајућег знака на производ и лице које увози производ намењен продаји.

Ако производ не садржи податке о произвођачу, продавац има положај произвођача, осим ако у разумном року не обавести оштећеног о идентитету произвођача, односно лица од кога је навабио производ.

Ако увозни производ не садржи податке о увознику, продавац има положај произвођача, иако производ садржи податке о произвођачу.

Члан 3.

Производ, у смислу овог закона, је покретна ствар, одвојена или уграђена у другу покретну или непокретну ствар.

Производом се сматра и свака произведена или сакупљена енергија за давање светлости, топлоте или кретања.

Производ, у смислу овог закона, нису основни пољопривредни производи (производи из земљишта, сточарства и рибарства).

Члан 4.

Недостатак постоји ако производ не обезбеђује сигурност која се с правом очекује с обзиром на све околности, укључујући и рекламу, сврху којој је намењен и време када је стављен у промет.

Неће се сматрати да производ има недостатак само зато што је касније стављен у промет квалитетнији производ.

Члан 5.

Штета, у смислу овог закона, је штета проузрокована смрћу или телесним повредама и штета настала уништењем или оштећењем неког дела имовине, под условом да се он убичајено користи за личну употребу или потрошњу и да га је оштећени у ту сврху користио.

Члан 6.

Оштећени има право на накнаду штете ако докаже да је претрпео штету, да је производ имао недостатак и да постоји узрочна веза између производа са недостатком и претрпљене штете.

Члан 7.

Произвођач одговара за штету насталу од производа са недостатком без обзира на то да ли је знао за недостатак.

Члан 8.

Произвођач неће бити одговоран ако докаже да:

- није ставио производ у промет;
- недостатак вероватно није постојао у време када је ставио производ у промет или да се појавио касније;
- он није произвео производ намењен за продају и да производ није произведен у оквиру његове редовне делатности;

– је недостатак настао услед усаглашавања својства производа са прописаним нормама;
– ниво научног и техничког знања у време када је производ стављен у промет није омогућавао откривање недостатка.

Произвођач саставног дела производа неће бити одговоран ако докаже да се недостатак може приписати дизајну производа или да је последица упуштена датог од стране произвођача.

Произвођач се може делимично или потпуно ослободити одговорности ако је оштећени или лице за које је он одговоран делимично допринео настанку штете.

Ако је настанку штете од производа са недостатком делимично допринело треће лице искључиво је одговоран произвођач.

Члан 9.

Ако је више лица проузроковало штету од производа са недостатком њихова одговорност је солидарна.

Члан 10.

Потраживање накнаде штете од производа са недостатком застарева за три године од када је оштећени дознао за штету, недостатак и идентитет произвођача.

У сваком случају ово потраживање застарева за десет година од дана кад је произвођач ставио у промет производ са недостатком.

Члан 11.

Одговорност произвођача не може бити ограничена или искључена прописом или уговором.

Овим одредбама не дира се у права која оштећени има према одредбама о уговорној и вануговорној одговорности.

Члан 12.

Одредбе овог закона не примењују се на одговорност за штету проузроковану нуклеарним удесима и обухваћену ратификованим међународним уговорима.

Члан 13.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3213

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о изменама закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје

Проглашава се Закон о изменама закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 90

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о изменама закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје

І. УВОДНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим законом се, ради одговарајућег повећања новчаних казни, врше измене закона којима су одређене новчане казне за привредне преступе и прекршаје у републичким законима.

ІІ. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

Члан 2.

У **Закону о безбедности саобраћаја на путевима** („Службени гласник СРС”, бр. 47/74, 30/79, 19/82, 29/82, 53/82, 15/84, 5/86 и 21/90, „Службени гласник РС”, бр. 28/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 25/97), у члану 178. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 6.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 6.000 до 50.000 динара”.

У члану 179. став 1. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 80.000 до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 90 до 900 нових динара” замењују се речима: „од 4.000 до 40.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 90 до 900 нових динара” замењују се речима: „од 4.000 до 40.000 динара”.

У члану 180. став 1. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 60.000 до 600.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У члану 181. речи: „од 300 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 150.000 динара”.

У члану 182. став 1. речи: „од 80 до 800 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 25.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 12.000 до 50.000 динара”.

У члану 183. став 1. речи: „од 60 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 4.000 до 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 80 до 800 нових динара” замењују се речима: „од 8.000 до 40.000 динара”.

У члану 184. став 1. речи: „од 10 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 80 до 800 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 25.000 динара”.

У члану 185. став 1. речи: „од 10 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 60 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 2.500 до 20.000 динара”.

У члану 186. став 1. речи: „од 10 нових динара” замењују се речима: „од 500 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 1.500 до 15.000 динара”.

Члан 3.

У **Закону о основама безбедности саобраћаја на путевима** („Службени лист СФРЈ”, бр. 50/88, 63/88, 80/89, 29/90 и 11/91, „Службени лист СРЈ”, бр. 34/92, 13/93, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 41/94, 28/96 и 3/02), у члану 221. став 1. речи: „од 300.000 до 3.000.000 нових динара” замењују се речима: „од 300.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 20.000 до 200.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 200.000 динара”.

У члану 222. став 1. речи: „од 100.000 до 1.000.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 6.000 до 60.000 нових динара” замењују се речима: „од 6.000 до 60.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 6.000 до 60.000 нових динара” замењују се речима: „од 6.000 до 60.000 динара”.

У члану 223. став 1. речи: „од 60.000 до 600.000 нових динара” замењују се речима: „од 60.000 до 600.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У члану 225. став 1. речи: „од 4.500 до 21.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 12.000 до 63.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 150.000 динара”.

У члану 226. став 1. речи: „од 1.800 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 25.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 4.500 до 21.000 нових динара” замењују се речима: „од 12.000 до 50.000 динара”.

У члану 227. став 1. речи: „од 1.200 до 7.000 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.500 до 19.000 нових динара” замењују се речима: „од 8.000 до 40.000 динара”.

У члану 228. став 1. речи: „од 1.500 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.800 до 18.000 нових динара” замењују се речима: „од 4.000 до 30.000 динара”.

У члану 229. став 1. речи: „од 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.600 до 16.000 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 25.000 динара”.

У члану 230. став 1. речи: „од 600 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.600 до 15.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.500 до 20.000 динара”.

У члану 231. став 1. речи: „од 300 нових динара” замењују се речима: „од 500 динара”.

У ставу 2. речи: „од 750 до 7.500 нових динара” замењују се речима: „од 1.500 до 15.000 динара”.

Члан 4.

У **Закону о јавном реду и миру** („Службени гласник РС”, бр. 51/92, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 6. став 1. речи: „од 500 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 25.000 динара”.

У ставу 3. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

У члану 7. став 1. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У члану 8. став 1. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У члану 9. став 1. речи: „до 900 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 9.000 нових динара” замењују се речима: „до 100.000 динара”, речи: „до 4.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”, а речи: „до 900 нових динара” замењују се речима: „до 10.000 динара”.

У члану 10. став 1. речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 10.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 900 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У ставу 3. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

У члану 11. став 1. речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 10.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 7.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”, речи: „до 3.000 нових динара” замењују се речима: „до 25.000 динара”, а речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 10.000 динара”.

У члану 12. став 1. речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

У члану 13. речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У члану 15. став 1. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 10.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”, речи: „до 2.500 нових динара” замењују се речима: „до 25.000 динара”, а речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 10.000 динара”.

У члану 16. став 1. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 5.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”, речи: „до 2.500 нових динара” замењују се речима: „до 25.000 динара”, а речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 5.000 динара”.

У члану 17. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У члану 18. став 1. речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 7.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”, а речи: „до

700 нових динара” замењују се речима: „до 10.000 динара”.

У члану 19. став 1. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „до 800.000 динара”, а речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

У члану 20. речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

Члан 5.

У **Закону о спречавању насиља и недолличног понашања на спортским приредбама** („Службени гласник РС”, број 67/03), у члану 21. став 1. речи: „од 200.000 до 400.000 динара” замењују се речима: „од 300.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 10.000 до 20.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 30.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 10.000 до 20.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 30.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 100.000 до 200.000 динара” замењују се речима: „од 200.000 до 300.000 динара”.

Члан 6.

У **Закону о окупљању грађана** („Службени гласник РС”, бр. 51/92, 53/93, 67/93, 48/94 и 29/01), у члану 15. став 1. речи: „од 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”, а речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

Члан 7.

У **Закону о заштити од пожара** („Службени гласник СРС”, број 37/88, „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 80. став 1. речи: „од 5.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 2.500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 12.500 до 25.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 500 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 81. став 1. речи: „од 2.500 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 250 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 1.500 до 2.500 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 250 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 82. став 1. речи: „од 1.500 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 200.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 150 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 700 до 1.500 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 150 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 83. став 1. речи: „од 500 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 30.000 динара”.

У члану 84. став 1. речи: „од 500 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 85. речи: „од 100 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 динара”.

Члан 8.

У **Закону о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима** („Службени гласник СРС”, бр. 44/77, 45/85 и 18/89, „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 33. став 1. речи: „од 5.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 34. став 1. речи: „од 3.600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 360 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 50.000 динара”.

У члану 35. речи: „од 360 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 9.

У **Закону о промету експлозивних материја** („Службени лист СФРЈ”, бр. 30/85, 6/89 и 53/91, „Службени лист СРЈ”, бр. 53/91, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 68/02), у члану 35. став 1. речи: „од 63.000 до 630.000 динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”, а у ставу 2. речи: „од 6.300 до 63.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 36. став 1. речи: „од 4.200 до 630.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 4.200 до 42.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 37. став 1. речи: „од 2.100 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 10.

У **Закону о оружју и муницији** („Службени гласник РС”, бр. 9/92, 53/93, 67/93, 48/94, 44/98 и 39/03), у члану 34. став 1. речи: „од 30.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 200.000 динара”.

У члану 35. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 36. став 1. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

У члану 37. став 1. речи: „до 100.000 нових динара” замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У члану 38. став 1. речи: „од 10.000 до 50.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 500.000 динара”.

У члану 39. став 1. речи: „до 60.000 нових динара” замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 30.000 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”.

Члан 11.

У **Закону о пребивалишту и боравишту грађана** („Службени гласник СРС”, бр. 51/71, 11/76, 1/77, 42/77 и 25/89, „Службени гласник РС”, број 48/94), у члану 23. став 1. речи: „до 3.000 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”.

У ставу 2. у алинеји 1. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”, у алинеји 2. речи: „до 2.500 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”, а речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”, а у алинеји 3. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”.

У члану 24. речи: „до 300 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”.

У члану 25. речи: „до 200 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

Члан 12.

У **Закону о личној карти** („Службени гласник СРС”, бр. 15/74, 54/77, 57/80, 45/85 и 40/88, „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 17. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”.

У члану 18. речи: „до 100 нових динара” замењују се речима: „до 5.000 динара”.

Члан 13.

У **Закону о јединственом матичном броју грађана** („Службени гласник СРС”, бр. 53/78, 5/83, 24/85 и 6/89, „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 14. речи: „од 50 до 200 нових динара”, замењују се речима: „од 500 до 10.000 динара”.

Члан 14.

У **Закону о прелажењу државне границе и кретању у граничном појасу** („Службени лист СФРЈ”, бр. 34/79, 56/80 и 53/85, „Службени лист СРЈ”, бр. 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 68/02), у члану 70. став 1. речи: „до 630.000 динара” замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 21.000 динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 71. став 1. речи: „до 21.000 динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 72. речи: „до 17.000 динара” замењују се речима: „до 35.000 динара”.

У члану 73. став 1. речи: „од 7.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 15.

У **Закону о кретању и боравку странаца** („Службени лист СФРЈ”, бр. 56/80, 53/85, 30/89, 26/90 и 53/91, „Службени лист СРЈ”, бр. 16/93, 31/93, 41/93, 53/93 24/94, 28/96 и 68/02), у члану 104. став 1. речи: „до 420.000 динара” замењују се речима: „до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 42.000 динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 105. став 1. речи: „до 42.000 динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 21.000 динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 106. став 1. речи: „до 21.000 динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 107. став 1. речи: „до 21.000 динара” замењују се речима: „до 40.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 9.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

У члану 108. речи: „до 10.000 динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

Члан 16.

У **Закону о путним исправама југословенских држављана** („Службени лист СРЈ”, бр. 33/96, 49/96, 12/98, 15/00, 7/01, 71/01, 23/02, 53/02, 68/02 и 5/03), у члану 60. став 1. речи: „од 2.100 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 2.100 динара” замењују се речима: „до 3.000 динара”.

У члану 61. речи: „од 2.100 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 2.000 до 20.000 динара”.

У члану 62. речи: „од 4.200 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

Члан 17.

У **Закону о Полицијској академији** („Службени гласник РС”, број 36/98), у члану 33. став 1. речи: „од 3.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

III. ЗАКони У ОБЛАСТИ ФИНАНСИЈА

Члан 18.

У **Закону о буџетском систему** („Службени гласник РС”, бр. 9/02 и 87/02), у члану 74. став 1. речи: „од 2.000 до 20.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 19.

У **Закону о девизном пословању** („Службени лист СРЈ”, бр. 23/02 и 34/02), у члану 51. став 1. речи: „од 4.200 до 630.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 200 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 200 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У ставу 5. речи: „од 200 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 52. став 1. речи: „од 200 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 500.000 динара”.

У члану 53. став 1. речи: „од 200 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

Члан 20.

У **Закону о средствима у својини Републике Србије** („Службени гласник РС”, бр. 53/95, 3/96, 54/96 и 32/97), у члану 45. став 1. речи: „од 5.000

до 10.000 нових динара”, замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 1.000 нових динара”, замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 46. став 1. речи: „од 500 до 1.000 нових динара”, замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 21.

У **Закону о акцизама** („Службени гласник РС”, бр. 22/01, 73/01, 80/02, 43/03, 72/03, 43/04, 55/04 и 135/04), у члану 42. став 2. речи: „од 100 до 10.000 динара”, замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

Члан 22.

У **Закону о банкама и другим финансијским организацијама** („Службени лист СРЈ”, бр. 32/93, 41/93, 50/93, 24/94, 5/95, 61/95, 28/96, 16/99, 44/99, 36/02 и 37/02, „Службени гласник РС”, број 72/03), у члану 78. став 2. речи: „од 30.000 до 300.000 динара”, замењују се речима: „од 30.000 до 200.000 динара”.

У члану 79. став 2. речи: „од 30.000 до 300.000 динара”, замењују се речима: „од 30.000 до 200.000 динара”.

У члану 81. став 2. речи: „од 30.000 до 300.000 динара”, замењују се речима: „од 30.000 до 200.000 динара”.

У члану 81а став 2. речи: „од 30.000 до 300.000 динара”, замењују се речима: „од 30.000 до 200.000 динара”.

У члану 82. став 1. речи: „од 2.100 до 21.000 динара”, замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 83. речи: „од 2.100 до 21.000 динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 83а речи: „од 2.100 до 21.000 динара”, замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 23.

У **Закону о тржишту хартија од вредности и других финансијских инструмената** („Службени лист СРЈ”, број 65/02, „Службени гласник РС”, бр. 57/03 и 55/04), у члану 252. речи: „од 200 до 21.000 динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 24.

У **Закону о јавним набавкама** („Службени гласник РС”, број 39/02, 43/03 и 55/04), у члану 146. став 1. речи: „од 100.000 до 200.000 динара”, замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 7.000 до 10.000 динара”, замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У члану 147. став 1. речи: „од 100.000 до 200.000 динара”, замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 7.000 до 10.000 динара”, замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 7.000 до 10.000 динара”, замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

Члан 25.

У **Закону о републичким административним таксама** („Службени гласник РС”, бр. 43/03, 51/03 и 53/04), у члану 29. став 1. речи: „до 200.000 динара”, замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 10.000 динара”, замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 30. речи: „до 100.000 динара”, замењују се речима: „до 500.000 динара”.

Члан 26.

У **Закону о дувану** („Службени гласник РС”, број 17/03), у члану 46. став 1. речи: „од 10.000 динара до 50.000 динара”, замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 динара до 5.000 динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 2.000 динара до 10.000 динара”, замењују се речима: „од 20.000 до 500.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 1.000 динара до 5.000 динара”, замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 47. став 1. речи: „од 10.000 динара до 50.000 динара”, замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 динара до 5.000 динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 2.000 динара до 10.000 динара”, замењују се речима: „од 100.000 до 500.000 динара”.

У члану 48. став 1. речи: „од 20.000 динара до 100.000 динара”, замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 2.000 динара до 10.000 динара”, замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 5.000 динара до 20.000 динара”, замењују се речима: „од 40.000 до 500.000 динара”.

У члану 49. став 1. речи: „од 200.000 динара до 400.000 динара”, замењују се речима: „од 500.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 10.000 динара до 20.000 динара”, замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 50.000 динара до 200.000 динара”, замењују се речима: „од 125.000 до 500.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 10.000 динара до 20.000 динара”, замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У члану 50. став 1. речи: „од 200.000 динара до 400.000 динара”, замењују се речима: „од 500.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 10.000 динара до 20.000 динара”, замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У члану 51. став 1. речи: „од 200.000 динара до 400.000 динара”, замењују се речима: „од 500.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 10.000 динара до 20.000 динара”, замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 50.000 динара до 200.000 динара”, замењују се речима: „од 125.000 до 500.000 динара”.

У члану 52. став 1. речи: „од 100.000 динара до 400.000 динара”, замењују се речима: „од 250.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 динара до 10.000 динара”, замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 50.000 динара до 200.000 динара”, замењују се речима: „од 125.000 до 500.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 10.000 динара до 50.000 динара”, замењују се речима: „од 50.000 до 250.000 динара”.

Члан 27.

У **Закону о донацијама и хуманитарној помоћи** („Службени лист СРЈ”, бр. 53/01, 61/01 и 36/02), у члану 11. став 1. реч: „четвороструког”, замењује се речју: „шестоструког”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 динара”, замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 900 до 9.000 динара”, замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У члану 12. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 динара”, замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 динара”, замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 900 до 9.000 динара”, замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

Члан 28.

У **Закону о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по основу девизне штедње грађана** („Службени лист СРЈ”, број 36/02 и „Службени гласник РС”, број 80/04), у члану 28. став 1. речи: „од 900 до 9.000 динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 29. речи: „од 900 до 21.000 динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 30. речи: „од 900 до 21.000 динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 29.

У **Закону о регулисању јавног дуга Савезне Републике Југославије по уговорима о девизним депозитима грађана ороченим код Дафимент банке АД, Београд, у ликвидацији и по девизним средствима грађана положеним код Банке приватне привреде Црне Горе ДД, Подгорица** („Службени лист СРЈ”, број 36/02), у члану 22. став 1. речи: „од 900 до 9.000 динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 23. речи: „од 900 до 21.000 динара”, замењују се речима: од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 30.

У **Закону о кредитним пословима са иностранством** („Службени лист СРЈ”, бр. 42/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94 и 28/96), у члану

21. став 1. речи: „од 90.000 до 450.000 нових динара”, замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 6.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 200.000 динара”.

У члану 22. став 1. речи: „од 18.000 до 90.000 нових динара”, замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 4.500 до 22.500 нових динара”, замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 31.

У **Закону о слободним зонама** („Службени лист СРЈ”, бр. 81/94 и 28/96), у члану 40. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 41. став 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 42. став 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

IV. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ ДРЖАВНЕ УПРАВЕ И ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

Члан 32.

У **Закону о државној управи** („Службени гласник РС”, бр. 20/92, 6/93, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94 и 49/99), у члану 92. став 1. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 400.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 250.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 50 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 25.000 динара”.

Члан 33.

У **Закону о политичким организацијама** („Службени гласник СРС”, број 37/90 и „Службени гласник РС”, бр. 30/92, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 17. став 1. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 34.

У **Закону о локалним изборима** („Службени гласник РС”, бр. 33/02, 37/02, 42/02, 72/03 и 100/03), у члану 64. став 1. речи: „од 100.000 до 200.000 динара” замењују се речима: „од 500.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 5.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 5.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

Члан 35.

У **Закону о печату државних и других органа** („Службени гласник РС”, бр. 11/91, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 16. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 200.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 10.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У члану 17. став 1. речи: „од 600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 12.000 до 120.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 60 до 600 нових динара” замењују се речима: „од 600 до 6.000 динара”.

У члану 18. став 1. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 10.000 динара”.

Члан 36.

У **Закону о матичним књигама** („Службени гласник СРС”, број 15/90, „Службени гласник РС”, број 57/03), у члану 36. став 1. речи: „до 70 динара” замењују се речима: „до 10.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.400 динара” замењују се речима: „до 200.000 динара” и речи: „до 70 динара” замењују се речима: „до 20.000 динара”.

Члан 37.

У **Закону о друштвеним организацијама и удружењима грађана** („Службени гласник СРС”, бр. 24/82, 39/83, 17/84, 50/84, 45/85 и 12/89, „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 72. став 1. речи: „до 50.000 нових динара” замењују се речима: „до 1.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „до 150.000 динара”.

У члану 73. речи: „до 900.000.000 динара” замењују се речима: „до 900.000 динара”.

У члану 74. став 1. речи: „до 9.000 нових динара” замењују се речима: „до 900.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 900 нових динара” замењују се речима: „до 45.000 динара”.

У члану 75. став 1. речи: „до 30.000 нових динара” замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 3.000 нових динара” замењују се речима: „до 100.000 динара”.

У члану 76. став 1. речи: „до 3.000 нових динара” замењују се речима: „до 300.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 25.000 динара”.

У члану 77. речи: „до 3.000 нових динара” замењују се речима: „до 300.000 динара”.

У члану 78. став 1. речи: „до 900 нових динара” замењују се речима: „до 45.000 динара”.

V. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ

Члан 38.

У **Закону о пољопривредном земљишту** („Службени гласник РС”, бр. 49/92, 53/93, 67/93, 48/94, 46/95, 54/96 и 14/00), у члану 67. став 1. речи: „од 5.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 100.000 динара”.

У члану 68. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 900.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 69. речи: „од 100 до 800 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 70. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 39.

У **Закону о заштити биља од болести и штеточина** („Службени гласник СРС”, бр. 28/77, 36/77, 28/78, 38/83, 14/84, 24/85, 35/86 и 6/89, „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 37. став 1. речи: „од 5.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 200.000 динара”.

У члану 38. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 39. став 1. речи: „од 800 до 8.000 нових динара” замењују се речима: „од 80.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 80 до 800 нових динара” замењују се речима: „од 8.000 до 30.000 динара”.

У члану 40. речи: „од 50 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 8.000 до 30.000 динара”.

Члан 40.

У **Закону о семену и садном материјалу** („Службени гласник РС”, бр. 54/93, 35/94, 43/94 и 135/04), у члану 43. став 1. речи: „од 10.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 250.000 до 2.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 150.000 динара”.

У члану 44. став 1. речи: „од 8.000 до 120.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 1.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 800 до 8.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У члану 45. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 900.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 46. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 500.000 динара”.

У члану 47. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 41.

У **Закону о вину и ракији** („Службени гласник РС”, бр. 70/94 и 13/02), у члану 37. став 1. речи: „од 10.000 до 100.000 нових динара” замењују се речима: „од 300.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 80.000 до 200.000 динара”.

У члану 38. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 39. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 500.000 динара”.

У члану 40. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 42.

У **Закону о мерама за унапређење сточарства** („Службени гласник РС”, бр. 61/91, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 51. став 1. речи: „од 5.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 100.000 динара”.

У члану 52. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 53. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 100.000 динара”.

У члану 54. речи: „до 700 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 55. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 40.000 динара”.

Члан 43.

У **Закону о шумама** („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 83/92, 53/93, 54/93, 60/93, 67/93, 48/94 и 54/96), у члану 81. став 1. речи: „од 10.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 300.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 200.000 динара”.

У члану 82. став 1. речи: „од 8.000 до 120.000 нових динара” замењују се речима: „од 120.000 до 1.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 800 до 8.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 100.000 динара”.

У члану 83. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 84. став 1. речи: „од 500 до 2.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 900.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 900 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 85. став 1. речи: „од 80 до 800 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 200 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 5.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 200 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 86. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 20.000 динара”.

Члан 44.

У **Закону о ловству** („Службени гласник РС”, бр. 39/93, 44/93 и 60/93), у члану 62. став 1. речи: „од 10.000 до 100.000 динара” замењују се речима: „од 200.000 до 1.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 10.000 до 100.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 150.000 динара”.

У члану 63. став 1. речи: „од 10.000 до 100.000 динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 15.000 до 100.000 динара”.

У члану 64. став 1. речи: „од 100 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 90.000 до 900.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 10 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 20.000 динара”.

У члану 65. став 1. речи: „од 10 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 66. став 1. речи: „од 10 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 45.

У **Закону о водама** („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 54/96), у члану 117. став 1. речи: „од 50.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 90.000 до 200.000 динара”.

У члану 118. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 119. став 1. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 124. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 46.

У **Закону о здравственој заштити животиња** („Службени гласник РС”, бр. 37/91, 50/92, 33/93, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95, 52/96 и 25/00), у члану 69. став 1. речи: „од 10.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.500.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „5.000 до 150.000 динара”.

У члану 70. став 1. речи: „од 5.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 1.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 300 до 7.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 100.000 динара”.

У члану 71. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 900.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 72. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 73. став 1. речи: „од 200 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 500.000 динара”.

У члану 74. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 76. став 1. речи: „од 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 47.

У **Закону о надзору над прехранбеним производима биљног порекла** („Службени гласник РС”, број 25/96), у члану 12. став 1. речи: „од 10.000 до 100.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 1.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 150.000 динара”.

У члану 13. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 500.000 динара”.

У члану 14. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 48.

У **Закону о контроли квалитета пољопривредних и прехранбених производа у спољнотрговинском промету** („Службени лист СРЈ”, бр. 12/95 и 28/96), у члану 18. став 1. речи: „од 45.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 200.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 200.000 динара”.

У члану 19. став 1. речи: „од 45.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 1.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У члану 20. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У члану 21. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 22. став 1. речи: „од 9.000 до 90.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 900.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 450 до 900 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 49.

У **Закону о заштити биља** („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98 и 26/98), у члану 83. став 1. речи: „од 150.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „50.000 до 100.000 динара”.

У члану 84. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 85. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 500.000 динара”.

У члану 86. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 50.

У **Закону о заштити сорти пољопривредног и шумског биља** („Службени лист СРЈ”, број 28/00), у члану 46. став 1. речи: „од 150.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 150.000 динара”.

У члану 47. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 500.000 динара”.

У члану 48. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 49. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 51.

У **Закону о органској пољопривреди** („Службени лист СРЈ”, број 28/00), у члану 29. став 1. речи: „од 45.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 1.500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 15.000 до 100.000 динара”.

У члану 30. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 31. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 52.

У **Закону о генетички модификованим организмима** („Службени лист СРЈ”, број 21/01), у члану 25. став 1. речи: „од 150.000 до 450.000 динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 150.000 динара”.

У члану 26. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 27. речи: „од 900 до 9.000 динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 53.

У **Закону о режиму вода** („Службени лист СРЈ”, број 59/98), у члану 36. став 1. речи: „од 20.000 до 200.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 2.000 до 20.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 200.000 динара”.

У члану 37. став 1. речи: „од 10.000 до 100.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 38. речи: „од 500 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 54.

У **Закону о заштити животиња од заразних болести које угрожавају целу земљу** („Службени лист СФРЈ”, бр. 43/86 и 53/91, „Службени лист СРЈ”, бр. 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94 и 28/96), у члану 58. став 1. речи: „од 3.000 до 300.000 нових динара” замењују се речима: „од 200.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.500 до 300.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 150.000 динара”.

У члану 59. став 1. речи: „од 1.500 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 60. став 1. речи: „од 1.200 до 120.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 750 до 7.500 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 61. став 1. речи: „од 1.050 до 105.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 450.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 62. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

VI. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ ПРИВРЕДЕ

Члан 55.

У **Закону о приватним предузетницима** („Службени гласник РС”, бр. 54/89 и 9/90 и „Службени гласник РС”, бр. 19/91, 46/91, 31/93, 39/93, 53/93, 67/93, 48/94, 53/95 и 35/02), у члану 36. став 1. речи: „од 2.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 200.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 динара”.

У члану 37. став 1. речи: „од 1.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 800 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 динара”.

У члану 38. став 1. речи: „од 800 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 800 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 динара”.

У члану 39. став 1. речи: „од 200 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 20.000 динара”.

У члану 40. став 1. речи: „од 1.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 800 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 56.

У **Закону о задругама** („Службени лист СРЈ”, бр. 41/96 и 12/98) у члану 88. став 1. речи: „од 30.000 до 300.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.500 до 15.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 200.000 динара”.

У члану 89. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 90. став 1. речи: „од 9.000 до 90.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 57.

У **Закону о задругама** („Службени гласник РС”, број 57/89 и „Службени гласник РС”, бр. 67/93 и 46/95) у члану 35. став 1. речи: „од 250.000.000 до 450.000.000 динара”, замењују се речима: „од 50.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 15.000.000 до 25.000.000 динара”, замењују се речима: „од 20.000 до 2.000.000 динара”.

У члану 36. став 1. речи: „од 50.000.000 до 100.000.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 5.000.000 до 10.000.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 37. став 1. речи: „од 50.000.000 до 100.000.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 10.000.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „до 50.000.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 37а став 1. речи: „од 1.000,00 до 5.000,00 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500,00 до 1.000,00 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 38. став 1. речи: „од 50.000.000 до 100.000.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 5.000.000 до 10.000.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 39. став 1. речи: „од 50.000.000 до 100.000.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 5.000.000 до 10.000.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

ВИИ. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ РУДАРСТВА И ЕНЕРГЕТИКЕ

Члан 58.

У **Закону о геолошким истраживањима** („Службени гласник РС”, број 44/95), у члану 51. став 1. речи: „од 15.000 до 80.000 нових динара” замењују се речима: „од 300.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 200.000 динара”.

У члану 52. став 1. речи: „од 3.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 59.

У **Закону о рударству** („Службени гласник РС”, број 44/95), у члану 93. став 1. речи: „од 15.000 до 80.000 нових динара” замењују се речима: „од 300.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 200.000 динара”.

У члану 94. став 1. речи: „од 10.000 до 50.000 нових динара” замењују се речима: „100.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 100.000 динара”.

У члану 95. став 1. речи: „од 3.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 300 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 96. речи: „од 300 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 30.000 динара”.

У члану 97. став 1. речи: „од 100 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 60.

У **Закону о утврђивању и разврставању резерви минералних сировина и приказивању података геолошких истраживања** („Службени лист СРЈ”, бр. 12/98 и 13/98), у члану 14. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 61.

У **Закону о цевоводном транспорту гасовитих и течних угљоводоника** („Службени лист СРЈ”, број 29/97), у члану 37. став 1. речи: „од 45.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 100.000 динара”.

У члану 38. став 1. речи: „од 45.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 100.000 динара”.

У члану 39. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 40. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 30.000 динара”.

У члану 41. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 30.000 динара”.

ВИИИ. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ САОБРАЋАЈА, ГРАЂЕВИНАРСТВА И УРБАНИЗМА

Члан 62.

У **Закону о међународном превозу у друмском саобраћају** („Службени лист СРЈ”, бр. 60/98, 5/99, 44/99, 74/99 и 4/00), у члану 68. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 75.000 до 750.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 4.500 до 45.000 динара”.

У члану 69. став 1. речи: „од 12.000 до 120.000 нових динара” замењују се речима: „од 60.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У члану 70. став 1. речи: „од 12.000 до 120.000 нових динара” замењују се речима: „од 60.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У члану 71. став 1. речи: „од 12.000 до 120.000 нових динара” замењују се речима: „од 60.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 до 30.000 динара”.

У члану 72. став 1. речи: „од 9.000 до 90.000 нових динара” замењују се речима: „од 45.000 до 450.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 2.250 до 22.500 динара”.

У члану 73. став 1. речи: „од 9.000 до 90.000 нових динара” замењују се речима: „од 45.000 до 450.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 2.250 до 22.500 динара”.

У члану 74. став 1. речи: „од 300 нових динара” замењују се речима: „од 3.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 63.

У **Закону о путевима** („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 52/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 42/98), у члану 63. став 1. речи: „од 50.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 100.000 динара”.

У члану 64. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 100.000 динара”.

У члану 65. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У члану 66. речи: „од 100 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

У члану 67. став 1. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 25.000 динара”.

У члану 68. речи: „од 200 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

У члану 69. став 1. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 15.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 30 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 динара”.

Члан 64.

У **Закону о поморској и унутрашњој пловидби** („Службени лист СРЈ”, бр. 12/98, 44/99, 74/99 и 73/00), у члану 1057. став 1. речи: „од 30.000 до 300.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.500 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У члану 1058. став 1. речи: „од 27.000 до 270.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.200 до 24.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У члану 1059. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1060. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1061. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1062. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1063. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1064. став 1. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1065. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1066. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1067. речи: „од 270 до 2.700 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 1068. тачка 1. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

Тачка 2. речи: „од 270 до 2.700 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

Члан 65.

У **Закону о унутрашњој пловидби** („Службени гласник СРС”, број 54/90, „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 64. став 1. речи: „од 1.000 до 100.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 65. став 1. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 66. став 1. речи: „од 300 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У члану 67. став 1. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 500.000 динара”, а речи: „од 50 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 68. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У члану 69. речи: „од 80 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 66.

У **Закону о ваздушном саобраћају** („Службени лист СРЈ”, бр. 12/98, 5/99, 44/99, 73/00 и 70/01), у члану 261. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 90.000 до 900.000 динара”.

У члану 139. став 1. речи: „од 9.000 до 90.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 450 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 20.000 динара”.

У члану 140. речи: „од 300 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 10.000 динара”.

У члану 141. речи: „од 150 до 1.500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 5.000 динара”.

Члан 68.

У **Закону о одржавању стамбених зграда** („Службени гласник РС”, бр. 44/95, 46/98 и 1/01), у члану 32. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 33. речи: „од 1.000 до 5.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 100.000 динара”.

У члану 34. став 1. речи: „од 100 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 69.

У **Закону о становању** („Службени гласник РС”, бр. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98 и 26/01), у члану 54. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 55. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 100.000 динара”.

Члан 70.

У **Закону о сахрањивању и гробљима** („Службени гласник СРС”, бр. 20/77, 24/85 и 6/89 и „Службени гласник РС”, бр. 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 23. став 1. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 24. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

IX. ЗАКони У ОБЛАСТИ ТРГОВИНЕ, ТУРИЗМА И УСЛУГА

Члан 71.

У **Закону о условима за обављање промета робе, вршења услуга у промету робе и инспекцијском надзору** („Службени гласник РС”, бр. 39/96, 20/97, 46/98, 34/01 и 80/02), у члану 53. став 1. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 2.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

У члану 54. став 1. речи: „од 2.000 до 20.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

У члану 55. став 1. речи: „од 2.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 динара”; речи: „од 200 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”, а речи: „од 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 динара”.

У члану 56. став 1. речи: „од 1.000 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

У члану 57. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 2.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 1.000 до 2.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

Члан 72.

У **Закону о трговини** („Службени лист СРЈ”, бр. 32/93, 41/93, 50/93, 41/94, 29/96 и 37/02), у члану 47. став 1. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 200.000 динара”.

У члану 50. став 1. речи: „од 6.000 до 60.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.800 до 18.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 200.000 динара”.

У члану 51. став 1. речи: „од 1.500 до 15.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 52. став 1. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

X. ЗАКони У ОБЛАСТИ ЕКОНОМСКИХ ОДНОСА СА ИНОСТРАНСТВОМ

Члан 73.

У **Закону о спољнотрговинском пословању** („Службени лист СРЈ”, бр. 46/92, 49/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96, 29/97, 59/98, 44/99, 53/99, 55/99, 73/00 и 23/01), у члану 93. став 1. речи: „од 60.000 до 600.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 4.000 до 40.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 200.000 динара”.

У ставу 5. речи: „од 4.000 до 40.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 200.000 динара”.

У члану 94. став 1. речи: „од 60.000 до 600.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 4.000 до 40.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 200.000 динара”.

У члану 97. став 1. речи: „од 12.000 до 120.000 нових динара” замењују се речима: „од 60.000 до 600.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 98. реч: „двадесетоструког” замењује се речју: „десетоструког”.

У члану 99. речи: „од 400 до 4.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 20.000 динара”.

XI. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ РАДА, ЗАПОШЉАВАЊА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ

Члан 74.

У **Закону о социјалној заштити и обезбеђивању социјалне сигурности грађана** („Службени лист СРЈ”, бр. 36/91, 79/91, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 48/94, 52/96, 29/01 и 84/04), у члану 119. став 1. речи: „од 500 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 2.500 до 50.000 динара”.

Члан 75.

У **Закону о условима за обављање психолошке делатности** („Службени гласник РС”, број 25/96), у члану 17. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 300 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 1.000 до 30.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 500 до 5.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 300.000 динара”.

У члану 18. став 1. речи: „од 500 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 2.500 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 5.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 500.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 500 до 5.000” замењују се речима: „од 5.000 до 500.000 динара”.

Члан 76.

У **Закону о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца** („Службени лист СРЈ”, бр. 24/98, 29/98 и 25/00), у члану 113. став 1. речи: „од 1.000 до 9.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 77.

У **Закону о повластицама у унутрашњем путничком саобраћају инвалидних лица** („Службени гласник РС”, бр. 22/93 и 25/93), у члану 12. речи: „од 300.000 до 500.000 динара” замењују се речима: „од 2.500 до 50.000 динара”.

Члан 78.

У **Закону о пензијском и инвалидском осигурању** („Службени гласник РС”, бр. 34/03, 64/04 и 84/04), у члану 212. речи: „од 1.000 до 20.000 динара” замењују се речима: „од 2.500 до 50.000 динара”.

У члану 213. став 1. речи: „од 5.000 до 400.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 200.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 400.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 1.000 до 20.000 динара” замењују се речима: „од 2.500 до 50.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 1.000 до 20.000 динара” замењују се речима: „од 2.500 до 50.000 динара”.

У члану 214. став 1. речи: „од 5.000 до 400.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 200.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 400.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 1.000 до 20.000 динара” замењују се речима: „од 2.500 до 50.000 динара”.

У члану 215. став 1. речи: „од 5.000 до 400.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 20.000 динара” замењују се речима: „од 2.500 до 50.000 динара”.

Члан 79.

У **Закону о штрајку** („Службени лист СРЈ”, број 29/96), у члану 19. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 800.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 40.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 400.000 до 500.000 динара”.

У члану 20. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 40.000 до 50.000 динара”.

Члан 80.

У **Закону о условима за заснивање радног односа са страним држављанима** („Службени лист СФРЈ”, бр. 11/78 и 64/89 и „Службени лист СРЈ”, бр. 42/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94 и 28/96), у члану 12. став 1. речи: „од 3.000 до 15.000 нових динара” замењују се речима: „од 600.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.500 до 7.500 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

Члан 81.

У **Закону о евиденцијама у области рада** („Службени лист СРЈ”, број 46/96), у члану 50. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 500.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 50.000 динара”.

У члану 51. речи: „од 250 до 2.500 нових динара” замењују се речима: „од 300.000 до 500.000 динара”.

У члану 52. речи: „до 900 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

Члан 82.

У **Закону о заштити грађана Савезне Републике Југославије на раду у иностранству** („Службени лист СРЈ”, број 24/98), у члану 33. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 400.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 20.000 динара”.

У члану 34. речи: „од 900 до 9.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 200.000 динара”.

Члан 83.

У **Закону о радном оспособљавању и запошљавању инвалида** („Службени гласник РС”, број 25/96), у члану 21. став 1. речи: „од 5.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 84.

У **Закону о друштвеној бризи о деци** („Службени гласник РС”, бр. 49/92, 29/93, 53/93, 67/93, 28/94, 47/94, 48/94, 25/96, 29/01, 16/02, 62/03 и 64/03), у члану 78. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 79. речи: „до 500 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

ХП. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ НАУКЕ И ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Члан 85.

У **Закону о националним парковима** („Службени гласник РС”, бр. 39/93, 44/93, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 27. став 1. речи: „од 15.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 500 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 динара”.

У члану 28. став 1. речи: „од 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 500 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

У ставу 4. речи: „од 100 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 динара”.

У члану 29. речи: „од 100 нових динара” замењују се речима: „од 500 динара”, а речи: „од 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 86.

У **Закону о поступању са отпадним материјама** („Службени гласник РС”, бр. 25/96 и 26/96), у члану 28. став 1. речи: „од 10.000 до

100.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 3.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 50.000 динара”.

У члану 29. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 30.000 динара”.

У члану 30. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 300.000 динара”.

У члану 31. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 500 до 5.000 динара”.

Члан 87.

У **Закону о заштити од јонизујућих зрачења** („Службени лист СРЈ”, број 46/96), у члану 46. став 1. речи: „од 45.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 3.000 до 30.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 150.000 динара”.

У члану 47. став 1. речи: „од 45.000 до 450.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 100.000 динара”.

У члану 48. став 1. речи: „од 15.000 до 150.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 30.000 динара”.

У члану 49. став 1. речи: „од 9.000 до 90.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 600.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 600 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 50. речи: „од 750 до 7.500 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 100.000 динара”.

У члану 51. став 1. речи: „од 300 нових динара” замењују се речима „од 2.000 динара”.

Члан 88.

У **Закону о рибарству** („Службени гласник РС”, бр. 35/94 и 38/94) у члану 41. став 1. речи: „од 10.000 до 100.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 100.000 динара”.

У члану 42. став 1. речи: „од 5.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 300 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 30.000 динара”.

У члану 43. став 1. речи: „од 1.000 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 10.000 динара”.

У члану 44. став 1. речи: „од 100 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 5.000 динара”.

У члану 45. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 5.000 динара”.

У члану 46. став 1. речи: „од 100 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 динара”.

Члан 89.

У **Закону о производњи и промету отровних материја** („Службени лист СРЈ”, бр. 15/95, 28/96 и 37/02) у члану 61. став 2. речи: „од 6.300 до 63.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

XIII. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ ПРОСВЕТЕ И СПОРТА

Члан 90.

У **Закону о основама система образовања и васпитања** („Службени гласник РС”, бр. 62/03, 64/03, 58/04 и 62/04), у члану 145. став 1. речи: „од 30.000 до 100.000 динара” замењују се речима: „од 30.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 5.000 до 30.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 146. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 25.000 динара”.

У члану 147. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 25.000 динара”.

У члану 148. став 1. речи: „од 10.000 до 50.000 динара” замењују се речима: „од 30.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 91.

У **Закону о основној школи** („Службени гласник РС”, бр. 50/92, 53/93, 67/93, 48/94, 66/94, 22/02, 62/03, 64/03, 58/04 и 62/04), у члану 140. став 1. речи: „од 10.000 до 50.000 динара” замењују се речима: „од 30.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 92.

У **Закону о средњој школи** („Службени гласник РС”, бр. 50/92, 53/93, 67/93, 48/94, 24/96, 23/02, 25/02, 62/03, 64/03, 58/04 и 62/04), у члану 109. став 1. речи: „од 10.000 до 50.000 динара” замењују се речима: „од 30.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 93.

У **Закону о ученичком и студентском стандарду** („Службени гласник РС”, бр. 81/92, 49/93, 53/93, 67/93 и 48/94) у члану 51. речи: „од 500 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 500.000 динара”.

У члану 52. речи: „од 50 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 53. речи: „од 50 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У члану 54. став 2. речи: „од 20 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 94.

У **Закону о спорту** („Службени гласник РС”, број 52/96) у члану 79. став 1. речи: „од 3.000 до 15.000 нових динара” замењују се речима: „од 30.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 1.500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 15.000 до 500.000 динара”.

У члану 80. речи: „од 500 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

XIV. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ КУЛТУРЕ

Члан 95.

У **Закону о обнови културно-историјског наслеђа и подстицању развоја Сремских Карловаца** („Службени гласник РС”, бр. 37/91, 53/93, 67/93 и 48/94) у члану 15. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „до 100.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 16. став 1. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

Члан 96.

У **Закону о издавању публикација** („Службени гласник РС”, бр. 37/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 135/04) у члану 8. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 30.000 динара”.

У ставу 3. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

Члан 97.

У **Закону о кинематографији** („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 53/93, 56/93, 67/93, 47/94 и 48/94) у члану 25. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 26. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „до 25.000 динара”.

Члан 98.

У **Закону о библиотечкој делатности** („Службени гласник РС”, број 34/94) у члану 29. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 30. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 99.

У **Закону о оснивању Музеја жртва геноцида** („Службени гласник РС”, бр. 49/92, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 17. став 1. речи: „до 10.000

нових динара” замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

XV. ЗАКони У ОБЛАСТИ ЗДРАВЉА

Члан 100.

У **Закону о здравственој заштити** („Службени гласник РС”, бр. 17/92, 26/92, 50/92, 52/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96 и 18/02), у члану 87. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У члану 87. став 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 88. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 89. став 1. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 500.000 динара”.

У члану 90. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима „до 50.000 динара”.

Члан 101.

У **Закону о поступку прекида трудноће у здравственим установама** („Службени гласник РС”, број 16/95), у члану 15. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У члану 15. став 2. речи: „од 500 до 5.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 500.000 динара”.

У члану 15. став 3. речи: „од 500 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

У члану 15. став 4. речи: „од 500 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 102.

У **Закону о евиденцијама у области здравствене заштите** („Службени гласник СРС”, бр.14/81 и 24/85, „Службени гласник РС” бр. 44/91, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 20. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 103.

У **Закону о евиденцијама у области здравства** („Службени лист СРЈ” бр. 12/98 и 37/02), у члану 27. став 2. речи: „од 6.300 до 63.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 28. речи: „од 6.300 до 63.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 500.000 динара”.

У члану 29. речи: „од 2.100 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 30. речи: „од 700 до 7.000 динара” замењују се речима: „од 500 до 5.000 динара”.

Члан 104.

У **Закону о здравственом осигурању** („Службени гласник РС”, бр. 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96, 46/98, 54/99, 29/01, 18/02 и 80/02), у члану 122. речи: „од 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 динара”.

У члану 123. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У члану 124. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 500.000 динара”.

У члану 125. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 до 50.000 динара”.

Члан 105.

У **Закону о производњи и промету опојних дрога** („Службени лист СРЈ”, бр. 46/96 и 37/02), у члану 34. став 2. речи: „од 6.300 до 63.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 2.100 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У члану 35. речи: „од 5.000 до 50.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У члану 36. речи: „од 3.000 до 30.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 37. речи: „од 3.000 до 30.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У члану 38. речи: „од 3.000 до 30.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

Члан 106.

У **Закону о забрани пушења у затвореним просторијама** („Службени гласник РС”, број 16/95), у члану 5. став 1. речи: „од 300 до 2.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 250 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 6. став 1. речи: „од 300 до 2.000 динара” замењују се речима: „од 50.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 250 до 1.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

У члану 7. став 1. речи: „од 50 динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 107.

У **Закону о флуорисању воде за пиће** („Службени гласник РС”, бр. 35/94, 38/94 и 25/96), у члану 9. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 108.

У **Закону о условима за узимање и пресађивање делова људског тела** („Службени лист СФРЈ”, бр. 63/90 и 22/91, „Службени лист СРЈ”, број 28/96), у члану 27. став 1. речи: „од 15.000 до

75.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 28. став 1. речи: „од 15.000 до 75.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 900 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 29. став 1. речи: „од 15.000 до 75.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 900 до 4.500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 109.

У **Закону о здравственом надзору над животних намирницама и предметима опште употребе** („Службени гласник РС”, бр. 47/73, 31/77, 48/77, 24/85, 29/88 и 6/89, „Службени гласник РС”, бр. 44/91, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 22. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 400.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У члану 23. став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 250.000 до 500.000 динара”.

У ставу 2. речи „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У члану 24. став 1. речи „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 300.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

У члану 25. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 500.000 динара”.

У члану 26. речи: „до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 150.000 до 300.000 динара”, а речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

У члану 27. став 1. речи: „од 500 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 нових динара” замењују се речима: „од 5.000 динара”.

Члан 110.

У **Закону о здравственој исправности животних намирница и предмета опште употребе** („Службени лист СФРЈ”, бр. 53/91, 16/93, 31/93, 41/93 и 50/93, „Службени лист СРЈ”, бр. 24/94, 28/96 и 37/02), у члану 40. став 2. речи: „од 6.300 до 63.000 динара” замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У члану 41. речи: „од 6.300 до 63.000 динара” замењују се речима: „од 200.000 до 500.000 динара”.

У члану 42. речи: „од 2.100 до 21.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

Члан 111.

У **Закону о здравственој заштити странаца у Савезној Републици Југославији** („Службени лист СРЈ”, бр. 59/98 и 37/02), у члану 9. став 2. речи: „од 1.000 до 10.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 6.300 до 63.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 50.000 динара”.

XVI. ЗАКОНИ У ОБЛАСТИ СТАТИСТИКЕ

Члан 112.

У **Закону о статистичким истраживањима** („Службени гласник РС” бр. 83/92, 53/93, 67/93 и 48/94) у члану 29 став 1. речи: „до 10.000 нових динара” замењују се речима: „до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У члану 30. речи: „до 1.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

XVII. ЗАКОНИ У ОСТАЛИМ ОБЛАСТИМА

Члан 113.

У **Закону о службеној употреби језика и писама** („Службени гласник РС”, бр. 45/91, 53/93, 67/93 и 48/94), у члану 23. став 1. речи: „од 2.000 до 80.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 400 до 4.000 нових динара” замењују се речима: „од 4.000 до 70.000 динара”.

У члану 24. став 1. речи: „од 2.000 до 80.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 400 до 4.000 нових динара” замењују се речима: „од 4.000 до 70.000 динара”.

У члану 25. речи: „од 800 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 250.000 динара”.

У члану 26. речи: „од 160 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 25.000 динара”.

Члан 114.

У **Закону о избору народних посланика** („Службени гласник РС”, бр. 35/00, 57/03 и 18/04), у члану 108. став 1. речи: „од 5.000 до 20.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 600.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.000 до 4.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 500 до 2.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 40.000 динара”.

У члану 109. речи: „од 1.500 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 25.000 до 50.000 динара”.

У члану 110. став 1. речи: „од 12.000 до 60.000 нових динара” замењују се речима: „од 50.000 до 800.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 1.500 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

У члану 111. речи: „од 5.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 20.000 до 50.000 динара”.

У члану 112. речи: „од 5.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 100.000 до 400.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 3.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 25.000 динара”.

У члану 113. речи: „од 1.500 до 6.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

У члану 114. речи: „од 500 до 2.500 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 30.000 динара”.

Члан 115.

У **Закону о државном премеру и катастру и уписима права на непокретностима** („Службени гласник РС”, бр. 83/92, 53/93, 67/93, 48/94, 12/96, 15/96, 34/01 и 25/02) у члану 134. став 1. речи: „од 2.000 до 50.000 динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 500 до 5.000 динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „од 1.000 до 25.000 динара” замењују се речима: „од 5.000 до 500.000 динара”.

У члану 135. речи: „од 500 до 5.000 динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 136. речи: „од 250 до 2.500 динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

Члан 116.

У **Закону о привредним преступима** („Службени лист СФРЈ”, бр. 4/77, 32/77, 14/85, 74/87, 57/89 и 3/90, „Службени лист СРЈ”, бр. 27/92, 16/93, 31/93, 41/93, 50/93, 24/94, 28/96 и 64/01), у члану 147. став 2. речи: „до 2.000 нових динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

Члан 117.

У **Закону о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука** („Службени гласник РС”, број 32/91 и 67/93), у члану 66. став 1. речи: „од 10.000.000 до 50.000.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 900.000 динара”.

У ставу 2. речи: „до 10.000.000 динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

У ставу 3. речи: „до 10.000.000 динара” замењују се речима: „до 50.000 динара”.

Члан 118.

У **Закону о заштити од елементарних и других већих непогода** („Службени гласник СРС” бр. 20/77, 24/85, 27/85, 6/89 и 52/89, „Службени гласник РС” бр. 53/93, 67/93 и 24/94), у члану 91а став 1. речи: „од 25.000 до 10.000.000 динара” замењују се речима: „од 20.000 до 2.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 5.000 до 100.000 нових динара” замењују се речима: „од 2.000 до 100.000 динара”.

У члану 92. став 1. речи: „од 1.000 до 10.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 93. став 1. речи: „од 500 до 5.000 нових динара” замењују се речима: „од 10.000 до 1.000.000 динара”.

У ставу 2. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 94. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 95. речи: „од 100 до 1.000 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 50.000 динара”.

У члану 96. став 1. речи: „од 50 до 500 нових динара” замењују се речима: „од 1.000 до 30.000 динара”.

Члан 119.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3214

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о судијама

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о судијама, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 91

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о изменама и допунама Закона о судијама

Члан 1.

У **Закону о судијама** („Службени гласник РС”, бр. 63/01, 42/02, 17/03, 27/03, 29/04, 35/04, 44/04 и 61/05), у члану 41. став 2. алинеја прва после речи: „општинског” додају се речи: „и прекршајног”, а у алинеји четвртој после речи: „Вишег трговинског суда” додаје се запета и речи: „Вишег прекршајног суда”.

Члан 2.

После члана 79. додају се два нова наднасловa и нови чланови 79б и 79в који гласе:

„Настављање судијске дужности у општинским органима за прекршаје и Већима за прекршаје

Члан 79б

На именовање и престанак дужности судија у општинским органима за прекршаје и Већима за прекршаје примењиваће се Закон о прекршајима („Службени гласник СРС”, број 44/89 и „Службени гласник РС”, бр. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 62/01, 65/01 и 55/04) до 31. децембра 2006. године.

Судијама у општинским органима за прекршаје и Већима за прекршаје дужност престаје 31. децембра 2006. године.

Избор судија прекршајних судова и Вишег прекршајног суда

Члан 79в

Одлука о броју судија у прекршајним судовима и Вишем прекршајном суду биће донета до 1. јула 2006. године.

Председник и судије прекршајних судова и Вишег прекршајног суда биће изабрани до 31. децембра 2006. године у складу са одредбама овог закона.”

Члан 3.

Виши прекршајни суд преузеће из већа за прекршаје, а прекршајни судови из општинских органа за прекршаје потребан број запослених који су обављали послове из делокруга наведених органа.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се почев од дана отпочињања поступка избора судија прекршајних судова и Вишег прекршајног суда.

3215

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о изменама и допунама Закона о уређењу судова

Проглашава се Закон о изменама и допунама Закона о уређењу судова, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 92

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о изменама и допунама Закона о уређењу судова

Члан 1.

У Закону о уређењу судова („Службени гласник РС”, бр. 63/01, 42/02, 27/03, 103/03 и 29/04), у члану 10. став 3. после речи: „Виши трговински суд” додају се запета и речи: „прекршајни судови, Виши прекршајни суд”.

Члан 2.

У члану 12. после речи: „Виши трговински суд” додају се запета и речи: „Виши прекршајни суд”.

Члан 3.

У члану 13. после става 3. додаје се нови став 4. који гласи:

„Прекршајни суд оснива се за територију једне или више општина.”

У досадашњем ставу 4. који постаје став 5. после речи: „апелационих” реч: „и” замењује се запетом, а после речи: „трговинских” додају се речи: „и прекршајних”.

Члан 4.

У члану 14. у ставу 1. после речи: „Виши трговински суд” додају се запета и речи: „Виши прекршајни суд”.

У ставу 2. после речи: „трговински суд” и запете додају се речи: „Виши прекршајни суд је непосредно виши суд за прекршајне судове.”.

Члан 5.

После члана 25. додају се два нова одељка – 5а и 5б, и нови чланови 25а и 25б који гласе:

„5а Надлежност прекршајног суда

Члан 25а

Прекршајни суд у првом степену суди у прекршајним поступцима ако није надлежан орган управе и врши друге послове одређене законом.

5б Надлежност Вишег прекршајног суда

Члан 25б

Виши прекршајни суд одлучује о жалбама на одлуке прекршајних судова, о жалбама на одлуке које у прекршајном поступку доносе органи управе, о сукобу и преношењу месне надлежности прекршајних судова и врши друге послове одређене законом.”

Члан 6.

У члану 33. став 2. после речи: „апелационог суда” брише се реч: „и” и додаје запета, а после речи: „Вишег трговинског суда” додају се речи: „и Вишег прекршајног суда”.

Члан 7.

После члана 36. додаје се нови одељак 3а и нови члан 36а који гласи:

„3а Одељења Вишег прекршајног суда

Члан 36а

Виши прекршајни суд има одељења у Новом Саду, Крагујевцу, Нишу и Приштини.”

Члан 8.

У члану 38. став 2. после речи: „Вишег трговинског суда” додају се запета и речи: „Вишег прекршајног суда”.

Члан 9.

У члану 48. став 1. после речи: „извршење кривичних” додају се речи: „и прекршајних”.

Члан 10.

У члану 53. став 1. после речи: „Виши трговински суд” додају се запета и речи: „Виши прекршајни суд”.

Члан 11.

У члану 61. став 2. после речи: „окружни” брише се реч: „и” и додаје се запета, а после речи: „трговински суд” тачка се замењује запетом и додају се речи: „прекршајни и Виши прекршајни суд”.

Члан 12.

После члана 80. додаје се нови наднаслов изнад и нови члан 80а који гласи:

**„Наставак рада постојећих органа
за прекршаје**

Члан 80а

Већа за прекршаје и општински органи за прекршаје настављају да раде у складу са Законом о прекршајима („Службени гласник СРС”, број 44/89 и „Службени гласник РС”, бр. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 62/01, 65/01 и 55/04) и Одлуком о образовању Општинских органа за прекршаје и утврђивању броја судија у органима за прекршаје („Службени гласник РС”, бр. 72/93, 9/94, 30/94, 5/95, 12/95, 50/95, 27/96, 47/96, 9/97, 3/98, 6/98, 17/98, 41/98, 91/02, 37/03, 76/03 и 115/03) до 31. децембра 2006. године.”

Члан 13.

У наднаслову изнад члана 81. после речи: „Почетак рада Тговинског суда у Новом Пазару” додају се речи: „Почетак рада прекршајних судова и Вишег прекршајног суда”.

У члану 81. додаје се став 3. који гласи:

„Прекршајни судови и Виши прекршајни суд почињу да раде 1. јануара 2007. године.”

Члан 14.

После члана 82. додају се два нова наднаслова и два нова члана 82а и 82б који гласе:

„Преузимање предмета

Члан 82а

Предмете који по овом закону прелазе у надлежност прекршајних судова у којима до 31. децембра 2006. године не буде донета првостепена одлука, надлежни прекршајни судови преузимају од до тада надлежних органа за прекршаје.

Надлежност прекршајних судова за преузимање предмета из става 1. овог члана утврђује се према закону који уређује седишта и подручја судова и јавних тужилаштва.

Предмете у којима није окончан поступак пред Већима за прекршаје до 31. децембра 2006. године преузеће Виши прекршајни суд.

Ако после 1. јануара 2007. године Виши прекршајни суд одлучујући о правном средству предмет врати на поновни поступак, предмет преузима прекршајни суд у чију надлежност спада према закону којим се уређује седиште и подручја судова и јавних тужилаштва.

**Преузимање средстава за рад, опреме, архиве
и запослених**

Члан 82б

Потребна средства за рад, опрему, архиву и послене коју користе постојећи општински органи за прекршаје и већа за прекршаје преузеће прекршајни судови и Виши прекршајни суд у складу са законом који уређује седишта и подручја судова и јавних тужилаштва.”

Члан 15.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије” а примењиваће се од 1. јануара 2007. године.

3216

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о прекршајима

Проглашава се Закон о прекршајима, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 93

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о прекршајима

ДЕО ПРВИ

МАТЕРИЈАЛНО-ПРАВНЕ ОДРЕДБЕ

Глава I

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се: појам прекршаја, услови за прекршајну одговорност, услови за прописивање и примену прекршајних санкција, систем санкција, прекршајни поступак и поступак извршења одлуке.

Појам прекршаја

Члан 2.

Прекршај је противправна скривљено извршена радња која је прописом надлежног органа одређена као прекршај.

Нема прекршаја уколико је искључена противправност или кривица иако постоје сва битна обележја прекршаја.

**Законитост у прописивању прекршаја
и прекршајних санкција**

Члан 3.

Нико не може бити кажњен за прекршај, нити се према њему могу применити друге прекршајне санкције, ако то дело пре него што је било извршено није било законом, или на закону заснованом пропису, одређено као прекршај и за које законом или другим на закону заснованом

пропису, није прописано којом врстом и висином санкције учинилац прекршаја може бити кажњен.

Прописивање прекршаја

Члан 4.

Прекршаји се могу прописивати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града и скупштине града Београда.

Органи овлашћени за доношење прописа о прекршајима могу прописивати само казне и заштитне мере предвиђене овим законом и у границама које одређује овај закон.

Органи овлашћени за доношење прописа из става 1. овог члана могу прописивати прекршајне казне и заштитне мере само за повреде прописа које они доносе у оквиру своје надлежности утврђене уставом и законом, под условима одређеним овим законом.

Орган који је овлашћен да прописује прекршајне казне и заштитне мере не може ово право пренети на друге органе.

Врсте и сврха прекршајних санкција

Члан 5.

Прекршајне санкције су: казне, опомена, заштитне мере и васпитне мере.

Сврха прописивања, изрицања и примене прекршајних санкција је да грађани поштују правни систем и да нико убудуће не учини прекршај.

Временско важење прописа

Члан 6.

На учиниоца прекршаја примењује се закон односно пропис који је важио у време извршења прекршаја.

Ако је после учињеног прекршаја једном или више пута измењен пропис, примењује се пропис који је најблажи за учиниоца.

Просторно важење прописа

Члан 7.

Одредбе о прекршајима важе на територији Републике Србије кад су прописане законом или уредбом, односно на територији јединица територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, кад су прописане одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда.

За прекршај предвиђен прописима Републике Србије казниће се учинилац ако је прекршај учињен на територији Републике Србије или ако је учињен на домаћем броду или ваздухоплову док се налази ван територије Републике Србије.

За прекршај учињен у иностранству казниће се учинилац прекршаја само ако је то одређено законом или уредбом.

У случају из става 2. овог члана може се, под условом узајамности, уступити гоњење за прекршај страни држави у којој учинилац прекршаја који је страни држављанин има пребивалиште.

Некажњавање за прекршај

Члан 8.

Нико не може бити кажњен у прекршајном поступку два или више пута за исту прекршајну радњу.

Неће се казнити за прекршај лице које је у кривичном поступку или у поступку за привредни преступ правоснажно оглашено кривим за дело које има и обележја прекршаја.

Дипломатски имунитет

Члан 9.

Прекршајни поступак неће се водити нити ће се изрицати казна против лица која уживају дипломатски имунитет.

Глава II

ИЗВРШЕЊЕ ПРЕКРШАЈА

Радња извршења прекршаја

Члан 10.

Прекршај може бити извршен чињењем или нечињењем.

Прекршај је извршен нечињењем кад је прописом предвиђено као прекршај, пропуштање да се предузме одређено чињење.

Време извршења прекршаја

Члан 11.

Прекршај је извршен у време када је учинилац радио или био дужан да ради, без обзира када је последица наступила.

Место извршења прекршаја

Члан 12.

Прекршај је извршен како у месту где је учинилац радио или био дужан да ради, тако и у месту где је последица наступила.

Нужна одбрана

Члан 13.

Нема прекршаја ако је радња прописана као прекршај учињена у нужној одбрани.

Нужна је она одбрана која је неопходно потребна да учинилац од свог добра или од добра другог одбије истовремени противправни напад.

Учинилац који је прекорачио границе нужне одбране, може се блаже казнити. Ако је то прекорачење учињено под нарочито олакшавајућим околностима, учинилац неће одговарати за прекршај.

Крајња нужда

Члан 14.

Нема прекршаја ако је радња прописана као прекршај учињена у крајњој нужди.

Крајња нужда постоји ако је прекршај учињен да учинилац отклони од свог добра или добра

другог истовремену нескривљену опасност која се на други начин није могла отклонити, и ако при томе учињено зло није веће од зла које је претило.

Учинилац који је прекорачио границе крајње нужде, може се блаже казнити. Ако је то прекорачење учињено под особито олакшавајућим околностима, неће одговарати за прекршај.

Сила и претња

Члан 15.

Нема прекршаја ако је радња прописана као прекршај учињена под утицајем силе или претње.

Покушај

Члан 16.

За покушај прекршаја учинилац ће се казнити само ако је то посебно прописано.

Глава III

ПРЕКРШАЈНА ОДГОВОРНОСТ

Субјекти и услови одговорности

Члан 17.

Физичко лице, правно лице, одговорно лице у правном лицу, одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе и предузетник могу бити одговорни за прекршај само кад је то прописом о прекршају предвиђено.

Физичко лице је одговорно за прекршај ако је у време извршења прекршаја било урачунљиво и прекршај извршило са умишљајем или из нехата.

Под условима из става 2. овог члана за прекршај одговара одговорно лице у правном лицу, одговорно лице у државном органу и предузетник.

Правно лице је одговорно за прекршај учињен скривљеном предузетом радњом или пропуштањем дужног надзора од стране органа управљања или одговорног лица или скривљеном радњом другог лица које је у време извршења прекршаја било овлашћено да поступа у име правног лица.

Правно лице које се налази у стечају одговорно је за прекршај учињен пре отварања или у току стечајног поступка, али му се не може изрећи казна, него само заштитна мера одузимања предмета и одузимање имовинске користи.

Република Србија, државни органи, органи територијалне аутономије, град и јединице локалне самоуправе не могу бити одговорни за прекршај.

Урачунљивост

Члан 18.

Није урачунљив учинилац прекршаја који у време извршења прекршаја није могао схватити значај свог чињења или нечињења, или није могао управљати својим поступцима, услед трајне или привремене душевне болести или друге теже душевне поремећености или заосталог душевног развоја.

Околност да је прекршај учињен под утицајем алкохола или других омамљујућих средстава не искључује одговорност учиниоца.

Кривица

Члан 19.

Крив је учинилац који је у време када је учинио прекршај поступао са умишљајем или из нехата.

За прекршајну кривицу довољан је нехат учиниоца ако прописом о прекршају није одређено да ће се казнити само ако је прекршај учињен са умишљајем.

Прекршај је учињен из нехата кад је учинилац био свестан да услед његовог чињења или нечињења може наступити забрањена последица, али је олако држао да је може спречити или да она неће наступити, или кад није био свестан могућности наступања забрањене последице, иако је према околностима и према својим личним својствима био дужан и могао бити свестан те могућности.

Прекршај је учињен са умишљајем кад је учинилац био свестан свог дела и хтео његово извршење или кад је био свестан да услед његовог чињења или нечињења може наступити забрањена последица, и пристао је на њено наступање.

Стварна заблуда

Члан 20.

Није крив за прекршај учинилац који је у време извршења прекршаја био у стварној заблуди.

Стварна заблуда постоји кад је учинилац у време извршења прекршаја погрешно сматрао да постоје околности према којима би, да су оне стварно постојале, његова радња била дозвољена.

Правна заблуда

Члан 21.

Непознавање прописа којим је прекршај предвиђен не искључује одговорност, али учинилац прекршаја који из оправданих разлога није знао да је та радња забрањена, може се блаже казнити.

Саизвршилаштво

Члан 22.

Ако више лица учествовањем у радњи извршења прекршаја заједнички учине прекршај или остварујући заједничку одлуку другом радњом битно допринесу извршењу прекршаја, свако од њих казниће се казном прописаном за тај прекршај.

Подстреквање

Члан 23.

Ко другог са умишљајем подстрекне да учини прекршај казниће се као да га је сам учинио.

Помагање

Члан 24.

Ко другом са умишљајем помогне да изврши прекршај казниће се као да га је сам учинио.

Границе одговорности саучесника**Члан 25.**

Подстрекач и помагач су одговорни у границама свог умишљаја.

С обзиром на природу прекршаја, начин и околности под којима је подстрекавање или помагање извршено и степен кривице подстрекача и помагача, подстрекач и помагач могу се блаже казнити или се поступак против њих може обуставити.

Одговорност одговорног лица у правном лицу**Члан 26.**

Одговорним лицем, у смислу овог закона, сматра се лице коме су у правном лицу поверени одређени послови који се односе на управљање, пословање или процес рада, као и лице које у државном органу, органу територијалне аутономије и јединице локалне самоуправе врши одређене дужности.

Законом се може прописати да за прекршај одговара одговорно лице у државном органу, органу територијалне аутономије или органу јединице локалне самоуправе.

Није одговорно за прекршај одговорно лице које је поступало на основу наређења другог одговорног лица или органа управљања и ако је предузело све радње које је на основу закона, другог прописа или акта било дужно да предузме да би спречило извршење прекршаја.

Одговорност одговорног лица не престаје зато што му је престао радни однос у правном лицу, државном органу или органу јединице локалне самоуправе нити зато што је настала немогућност кажњавања правног лица услед његовог престанка.

Страно физичко лице, правно и одговорно лице**Члан 27.**

Страно физичко лице, страно правно лице и одговорно лице одговарају за прекршаје једнако као и домаће физичко, правно и одговорно лице.

Страно правно лице и одговорно лице казниће се за прекршај учињен на територији Републике Србије ако страном правном лицу има пословну јединицу или представништво у Републици Србији.

Глава IV**КАЗНЕ****Врсте и сврха казни****Члан 28.**

За прекршај се могу прописати казна затвора, новчана казна, рад у јавном интересу или казнени поени са поништењем важења возачке дозволе.

У оквиру опште сврхе прекршајних санкција (члан 5. став 2. овог закона), сврха кажњавања је да се изрази друштвени прекор учиниоцу због извршеног прекршаја и да се утиче на њега и на сва остала лица да убудуће не чине прекршаје.

Начин прописивања казни**Члан 29.**

За један прекршај се може алтернативно прописати казна затвора или новчана казна, али се може изрећи само једна од њих.

За прекршај учињен ради стицања материјалне користи законом се могу прописати и казна затвора и новчана казна и обе се могу изрећи заједно.

За прекршај правног лица може се прописати само новчана казна.

Надлежност за прописивање казни**Члан 30.**

Казна затвора и казнени поени са поништењем возачке дозволе могу се прописати само законом.

Новчана казна и рад у јавном интересу, могу се прописати законом или уредбом, односно одлуком скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда.

Изрицање казни**Члан 31.**

Казна затвора се може изрећи само као главна казна.

Новчана казна, рад у јавном интересу и казнени поени са поништењем возачке дозволе могу се изрећи и као главна и као споредна казна.

Ако су новчана казна и казна затвора прописане алтернативно, казна затвора се изриче само за прекршај којим су биле проузроковане теже последице или за прекршаје који указују на већи степен кривице учиниоца.

Казна затвора**Члан 32.**

Казна затвора се не може прописати у трајању краћем од једног ни дужем од тридесет дана.

За теже прекршаје јавног реда и мира и теже прекршаје којима се угрожава живот или здравље људи, или услед којих могу настати друге теже последице може се прописати казна затвора до шездесет дана.

Казну затвора може изрећи само прекршајни суд (у даљем тексту: суд).

Казна затвора не може се изрећи трудној жени, после навршена три месеца трудноће, ни мајци док дете не наврши једну годину живота, а ако је дете мртво рођено или ако је умрло после порођаја док не прође шест месеци од дана порођаја.

Рад у јавном интересу**Члан 33.**

Рад у јавном интересу је неплаћени рад у корист друштва којим се не вређа људско достојанство и не остварује профит.

Рад у јавном интересу се може изрећи само уз пристанак учиниоца а не може трајати краће од

10 часова нити дуже од 120 часова, с тим што се не може обављати дуже од два часа дневно.

Приликом изрицања рада у јавном интересу, суд ће имати у виду врсту извршеног прекршаја, узраст, физичку и радну способност, психичка својства, образовање, склоности и друге посебне околности које се односе на личност учиниоца.

Казнени поени

Члан 34.

За прекршаје против безбедности саобраћаја на путевима законом се могу прописати казнени поени у распону од 1 до 18.

Казна из става 1. овог члана изриче се под условима предвиђеним овим законом ако другим законом није другачије прописано.

Уз казну из става 1. учиниоцу могу бити изречене допунске обавезе у циљу едукације возача или праћења његовог понашања у саобраћају. Врсте допунских обавеза и услови за њихово изрицање прописују се посебним законом.

Казнени поени се могу изрећи возачу који поседује важећу возачку дозволу издату у Републици Србији или возачу коме је правоснажном одлуком забрањено управљање возилом на моторни погон.

Ако је током две године возач добио 18 или више казних поена, суд му пресудом поништава возачку дозволу.

У случају из става 5. овог члана возачка дозвола престаје да важи са правоснажношћу судске пресуде.

После једне године од правоснажности судске пресуде којом му је поништена возачка дозвола учинилац под законом прописаним условима може поново стећи возачку дозволу.

Новчана казна

Члан 35.

Законом или уредбом новчана казна може се прописати у распону:

1. од 500,00 до 50.000,00 динара за физичко лице или одговорно лице;
2. од 10.000,00 до 1.000.000,00 динара за правно лице;
3. од 5.000,00 до 500.000,00 динара за предузетника.

Одлукама скупштине аутономне покрајине, скупштине општине, скупштине града или скупштине града Београда, могу се прописати новчане казне до половине износа прописаног у ставу 1. овог члана.

Новчана казна која се наплаћује на месту извршења прекршаја може се за физичко лице и одговорно лице прописати у фиксном износу од 500,00 до 5.000,00 динара, а за правно лице и предузетника у фиксном износу од 2.000,00 до 20.000,00 динара.

Изузетно од одредаба ст. 1–3. овог члана, законом се могу прописати посебни распони казне за следеће прекршаје:

– у сразмери са величином причињене штете или неизвршене обавезе, вредности робе или друге

ствари која је предмет прекршаја, али не више од двадесетоструког износа тих вредности – за прекршаје из области јавних прихода, јавног информисања, царинског, спољнотрговинског и девизног пословања, промета роба и услуга и промета хартијама од вредности;

– у износу највише до 10% одређеном у износу на приход који су правно лице, одговорно лице у правном лицу или предузетник остварили у обрачунској години која је претходила години када је прекршај учињен – за прекршаје из области спречавања, ограничавања или нарушавања конкуренције.

Рок плаћања новчане казне

Члан 36.

У пресуди се одређује рок плаћања новчане казне, који не може бити краћи од петнаест дана нити дужи од три месеца од дана правоснажности пресуде.

У оправданим случајевима, суд може решењем дозволити да се новчана казна исплати у ратама, при чему исти суд одређује начин и рок плаћања, који не може бити дужи од шест месеци.

На решење из става 2. овог члана није дозволена жалба.

Замена неплаћене новчане казне

Члан 37.

Ако кажњено физичко лице, у одређеном року не плати новчану казну у целини или делимично у року, новчана казна или неплаћени део казне замениће се радом у јавном интересу или казном затвора.

У случају из става 1. неплаћена новчана казна замениће се радом у јавном интересу или казном затвора тако што се за сваких започетих петстотина динара одређује два дана рада у јавном интересу или један дан затвора, с тим што рад у јавном интересу не може да траје дуже од 60 дана, а казна затвора не може бити краћа од једног, ни дужа од тридесет дана.

Део неплаћене новчане казне који није могао бити замењен казном затвора или радом у јавном интересу, наплаћује се принудним путем.

Ако после одлуке суда из става 3. овог члана кажњено физичко лице исплати новчану казну, казна затвора или рад у јавном интересу неће се извршити. Уколико је извршење казне започето, па кажњено лице исплати остатак новчане казне, обуставиће се издржавање казне затвора и рада у јавном интересу.

Ако кажњено физичко лице исплати део новчане казне, остатак казне ће се сразмерно заменити радом у јавном интересу или казном затвора.

Ако је поред новчане казне кажњеном била изречена и казна затвора, затвор којим се замењује новчана казна и изречена казна затвора не могу трајати дуже од шездесет дана.

Ако су у случају из става 1. овог члана за више прекршаја биле изречене казне затвора преко тридесет дана и новчана казна, затвор којим се замењује новчана казна не може, заједно са изреченом казном затвора, прећи деведесет дана.

Ако су за прекршај прописане и новчана казна и казна затвора, казна затвора којом се замењује изречена новчана казна не може прећи највишу меру казне затвора прописану за тај прекршај.

Новчана казна изречена предузетнику замењује се казном затвора, по правилима по којима се казном затвора замењује новчана казна изречена физичком лицу.

Замена новчане казне у казну затвора врши се на основу решења суда против којег је дозвољена жалба у року од 3 дана.

Принудна наплата новчане казне

Члан 38.

Професионалном војнику новчана казна не може бити замењена казном затвора или радом у јавном интересу.

Ако кажњено правно лице и одговорно лице у правном лицу не плате у одређеном року изречену новчану казну, наплата ће се извршити принудним путем.

Одмеравање казне

Члан 39.

Казна за прекршаје одмерава се у границама које су за тај прекршај прописане, а при томе се узимају у обзир све околности које утичу да казна буде већа или мања, а нарочито: тежина и последице прекршаја, околности под којима је прекршај учињен, степен кривице учиниоца, личне прилике учиниоца и држање учиниоца после учињеног прекршаја.

Не може се узети у обзир као отежавајућа околност раније изречена казна или заштитна мера, ако је од дана правоснажности пресуде до дана доношења нове пресуде протекло више од две године.

При одмеравању висине новчане казне узеће се у обзир и имовно стање учиниоца.

Ублажавање казне

Члан 40.

Ако се приликом одмеравања казне утврди да прекршајем нису проузроковане теже последице, а постоје олакшавајуће околности које указују да се и блажом казном може постићи сврха кажњавања, прописана казна може се ублажити на један од следећих начина:

1. изрећи казна испод најмање мере казне која је прописана за тај прекршај, али не испод најмање законске мере те врсте казне;

2. уместо прописане казне затвора изрећи новчана казна или рад у јавном интересу;

3. уместо прописане казне затвора и новчане казне изрећи само једна од тих казни.

Накнада штете као разлог обуставе поступка

Члан 41.

Суд може обуставити поступак против учиниоца прекршаја за који је прописана новчана казна, ако је он добровољно после извршења пре-

кршаја а пре покретања прекршајног поступка отклонио противправно стање или надокнадио штету коју је изазвао прекршајем.

Стицај прекршаја

Члан 42.

Ако је учинилац једном радњом или са више радњи учинио више прекршаја за које му се истовремено суди, претходно ће се утврдити казна за сваки од тих прекршаја, па ће се за све те прекршаје изрећи јединствена казна.

Јединствена казна ће се изрећи по следећим правилима:

1. ако је за све прекршаје у стицају утврђена казна затвора, изрећи ће се јединствена казна затвора, која не може бити већа од шездесет дана;

2. ако је за све прекршаје у стицају утврђена новчана казна, изрећи ће се јединствена новчана казна која представља збир утврђених новчаних казни, с тим што јединствена новчана казна не може бити већа од двоструког износа највеће новчане казне предвиђене овим законом;

3. ако је за све прекршаје у стицају утврђена казна рада у јавном интересу, изрећи ће се јединствена казна рада у јавном интересу која не може трајати дужи од 120 часова;

4. ако је за прекршаје у стицају утврђена казна затвора, а за друге прекршаје новчана казна, изрећи ће се једна казна затвора и једна новчана казна по тач. 1. и 2. овог става;

5. ако су за прекршаје у стицају утврђени казнени поени, изрећи ће се јединствена казна која одговара збиру свих појединачних казнених поена, а који не може бити већи од 18 казнених поена.

Урачунавање задржавања и притвора у казну

Члан 43.

Време за које је учинилац прекршаја задржан пре доношења пресуде урачунава се у изречену казну.

Ако је против лица осумњиченог за кривично дело био одређен притвор, а кривични поступак је правоснажно окончан обуставом кривичног поступка или ослобађајућом односно одбијајућом пресудом, осим због стварне ненадлежности суда, па се за исту радњу у прекршајном поступку утврди кривица учиниоца, време проведено у притвору урачунаће се у изречену казну за прекршај.

Притвор, односно задржавање које је трајало дужи од дванаест, а краће од двадесетчетири часа рачуна се у један дан затвора, односно 500,00 динара новчане казне.

Глава V

ОПОМЕНА

Члан 44.

Уместо новчане казне за прекршај може се изрећи опомена ако постоје околности које у знатној мери умањују одговорност учиниоца, тако да се може очекивати да ће се у будуће клонити вршења прекршаја и без изрицања казне.

Опомена се може изрећи и ако се прекршај огледа у неиспуњавању прописане обавезе или је прекршајем нанесена штета, а учинилац је после покретања поступка, а пре доношења пресуде испунио прописану обавезу, односно отклонио или надокнадио нанесену штету.

Глава VI

ЗАШТИТНЕ МЕРЕ

Сврха и прописивање

Члан 45.

У оквиру опште сврхе прекршајних санкција (члан 5. став 2), сврха примене заштитне мере је да отклони услове који омогућавају или подстичу учиниоца на извршење новог прекршаја.

Заштитна мера може се прописати законом и уредбом.

Врсте заштитних мера

Члан 46.

За прекршаје се могу прописати следеће заштитне мере:

1. одузимање предмета,
2. забрана вршења одређених делатности,
3. забрана правном лицу да врши одређене делатности,
4. забрана одговорном лицу да врши одређене послове,
5. забрана управљања моторним возилом,
6. обавезно лечење алкохоличара и наркомана,
7. забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја,
8. јавно објављивање пресуде,
9. удаљење странаца са територије Републике Србије.

Заштитне мере одузимања предмета, обавезног лечења алкохоличара и наркомана и удаљење странаца са територије Републике Србије могу се изрећи под условима прописаним овим законом и кад нису предвиђене прописом којим је одређен прекршај.

Изрицање заштитних мера

Члан 47.

Кад постоје услови за изрицање заштитних мера предвиђени овим или другим законом, учиниоцу прекршаја може бити изречена једна или више заштитних мера.

Заштитне мере се изричу уз изречену казну или опомену.

Заштитне мере се могу изрећи и кад прекршајна санкција није изречена ако је таква могућност прописана.

Заштитну меру изриче суд.

Одузимање предмета

Члан 48.

Предмети који су употребљени или су били намењени за извршење прекршаја или који су настали извршењем прекршаја могу се привре-

мено или трајно одузети ако су својина учиниоца прекршаја, односно ако њима располаже правно лице учинилац прекршаја.

Предмети из става 1. овог члана могу се одузети и кад нису својина учиниоца прекршаја или њима не располаже правно лице учинилац прекршаја, ако то захтевају интереси опште безбедности, чување живота и здравља људи, сигурност робног промета или разлози морала, као и у другим случајевима предвиђеним овим законом.

Суд који је донео пресуду одредиће у складу са посебним прописима да ли ће се одузети предмети уништити, продати или предати заинтересованом органу односно организацији.

Ако је учинилац самовољно отуђио или уништио предмете или је на други начин онемогућио њихово одузимање, у пресуди ће се одредити да плати новчани износ који одговара вредности предмета.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере одузимања предмета.

Предмети из ст. 1. и 2. овог члана одузеће се и кад се прекршајни поступак не заврши пресудом којом се окривљени оглашава кривим ако то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала или ако је поступак прекинут из разлога што учинилац прекршаја није доступан суду, као и у другим случајевима одређеним посебним законом. О томе се доноси посебно решење на које окривљени има право жалбе.

Одузимањем предмета не дира се у право трећих лица на накнаду штете од учиниоца.

Забрана вршења одређених делатности

Члан 49.

Забрана вршења одређених делатности састоји се у привременој забрани предузетнику или другом учиниоцу прекршаја да врши одређену привредну или другу делатност за коју се издаје дозвола надлежног органа или која се уписује у одговарајући регистар.

Ако прописом којим се одређује прекршај нису посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере из става 1. овог члана, мера се може изрећи ако учинилац прекршаја делатност злоупотреби за извршење прекршаја или ако се оправдано може очекивати да би даље вршење те делатности било опасно по живот или здравље људи или друге законом заштићене интересе.

Забрана вршења одређене делатности може се изрећи у трајању од шест месеци до три године, рачунајући од правоснажности пресуде.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање изречене мере.

Забрана правном лицу да врши одређене делатности

Члан 50.

Забрана правном лицу да врши одређене делатности састоји се у забрани производње одређених производа или вршења одређених послова у области промета робе, финансија и услуга, или у забрани вршења других одређених послова.

Ако прописом којим се одређује прекршај ни су посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере, мера се може изрећи ако би даље вршење одређене делатности било опасно по живот или здравље људи, штетно за привредно или финансијско пословање других правних лица или за привреду у целини.

Забрана правном лицу да врши одређену делатност може се изрећи у трајању од шест месеци до три године, рачунајући од правоснажности пресуде.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове

Члан 51.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове састоји се у забрани учиниоцу прекршаја да врши послове које је вршио у време извршења прекршаја или руководећу дужност у привредном или финансијском пословању, или одређену врсту послова, или све или неке дужности везане за располагање, коришћење, управљање или руковање повереном имовином.

Ако прописом којим се одређује прекршај ни је другачије одређено, забрана одговорном лицу да врши одређене послове изриче се кад одговорно лице злоупотреби дужност ради извршења прекршаја.

Забрана одговорном лицу да врши одређене послове може се изрећи у трајању од три месеца до једне године, рачунајући од правоснажности пресуде.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање изречене мере.

Забрана управљања моторним возилом

Члан 52.

Забрана управљања моторним возилом састоји се у томе да се учиниоцу забрани управљање моторним возилом.

Ако прописом којим се одређује прекршај ни су посебно предвиђени услови за изрицање заштитне мере, мера се може изрећи учиниоцу прекршаја који је учинио прекршај против безбедности саобраћаја или кад постоји опасност да ће поново учинити прекршај, односно чије раније кршење тих прописа показује да је опасно да управља моторним возилом.

При одлучивању да ли ће се изрећи та мера узете се у обзир и то да ли је учинилац возач моторног возила по занимању.

Заштитна мера из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од тридесет дана до једне године.

Трајање изречене мере рачуна се од дана правоснажности пресуде. Орган унутрашњих послова одузме возачку дозволу, а ако учинилац нема издату дозволу, орган унутрашњих послова неће му издати нову дозволу, односно дозволити полагање возачког испита док изречена мера траје.

Време проведено на издржавању казне затвора не урачунава се у трајање мере.

Обавезно лечење алкохоличара и наркомана

Члан 53.

Обавезно лечење алкохоличара и наркомана може се изрећи лицу које је учинило прекршај услед зависности од сталне употребе алкохола или опојних дрога и код кога постоји опасност да ће услед ове зависности и даље да чини прекршаје.

Пре изрицања мере из става 1. овог члана, суд ће прибавити мишљење вештака односно надлежне здравствене организације.

При изрицању мере из става 1. овог члана учиниоцу прекршаја наложиће се обавезно лечење у одговарајућој здравственој или другој специјализованој установи. Ако учинилац прекршаја без оправданих разлога одбије лечење, мера ће се извршити принудним путем.

Заштитна мера из става 1. овог члана најдуже може трајати до године дана, а извршење изречене мере обуставиће се и пре истека времена одређеног у пресуди ако здравствена организација установи да је лечење завршено.

Забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја

Члан 54.

Забрана приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја изриче се ради спречавања учиниоца да понови прекршај или да настави да угрожава оштећеног.

Мера из става 1. овог члана изриче се на писмени предлог подносиоца захтева за покретање прекршајног поступка или на усмени захтев оштећеног, истакнут при саслушању у прекршајном поступку.

Одлука суда којом је изречена забрана приступа мора да садржи: временски период у ком се извршава, податке о лицима којима учинилац не сме приступати, назначење објеката којима не сме приступити и у које време, места или локација у оквиру којих се учиниоцу забрањује приступ.

Изречена мера забране приступа оштећеном укључује и меру забране приступа заједничком стану или домаћинству у периоду за који важи забрана.

Заштитна мера забране приступа може се изрећи у трајању до године дана, рачунајући од правоснажности пресуде.

Одлуци суда којом се изриче забрана приступа обавештава се оштећени, орган унутрашњих послова надлежан за извршење мере и Центар за социјални рад, уколико се мера односи на забрану учиниоцу приступа деци или брачном другу.

Кршење забране приступа оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја

Члан 55.

Кажњени коме је правоснажном пресудом изречена мера забране приступа а који приступи оштећеном, објектима или месту извршења прекршаја током трајања мере или оствари контакт

са оштећеним на недозвољени начин или у недозвољено време, казниће се новчаном казном до 15.000,00 динара или казном затвора до 30 дана.

Казном из става 1. овог члана казниће се и оштећени на чији је предлог мера донета, који својим радњама наведе кажњеног да прекрши забрану приступа.

Јавно објављивање пресуде

Члан 56.

Заштитну меру објављивања пресуде суд ће изрећи ако сматра да би било корисно да се јавност упозна са пресудом, а нарочито ако би објављивање пресуде допринело да се отклони опасност по живот или здравље људи или да се заштити сигурност промета роба и услуга или привреда.

Према значају прекршаја суд одлучује да ли ће се пресуда објавити преко штампе, радија или телевизије или преко више наведених средстава информисања, као и да ли ће се образложење пресуде објавити у целини или у изводу, водећи при том рачуна да начин објављивања омогући обавештеност свих у чијем интересу пресуду треба објавити.

Пресуда се може објавити у року од најдуже 30 дана од дана правоснажности пресуде.

Прописом којим се одређује прекршај може се предвидети обавезно изрицање заштитне мере јавног објављивања пресуде.

Трошкови јавног објављивања пресуде падају на терет кажњеног.

Удаљење странаца са територије Републике Србије

Члан 57.

Удаљење странаца са територије Републике Србије може се изрећи странцу који је учинио прекршај због кога је непожељан његов даљи боравак у земљи.

Заштитна мера из става 1. овог члана може се изрећи у трајању од шест месеци до три године.

Трајање изречене мере тече од дана правоснажности пресуде, с тим што се време проведено на издржавању казне затвора не урачунава у трајање мере.

Посебним законом могу бити прописани услови под којима се може на одређено време одложити извршење заштитне мере из става 1. овог члана.

Стицај заштитних мера

Члан 58.

Ако је једном пресудом за више прекршаја утврђено више заштитних мера исте врсте, за које је прописано да ће се изрећи у одређеном трајању, изрећи ће се јединствена заштитна мера која је једнака збиру трајања појединачно утврђених заштитних мера, с тим да она не може прећи највишу законску границу трајања те врсте заштитне мере.

Глава VII

ОДУЗИМАЊЕ ИМОВИНСКЕ КОРИСТИ ПРИБАВЉЕНЕ ПРЕКРШАЈЕМ

Основ одузимања имовинске користи

Члан 59.

Нико не може задржати имовинску корист која је прибављена прекршајем.

Корист из става 1. овог члана се одузима пресудом којом су утврђени прекршај и одговорност за њега, под условима који су предвиђени овим законом.

Начин одузимања имовинске користи

Члан 60.

Од учиниоца прекршаја ће се одузети новац, хартије од вредности, предмети од вредности и свака друга имовинска корист која је прибављена извршењем прекршаја. Ако такво одузимање није могуће, учинилац ће се обавезати да плати новчани износ који одговара прибављеној имовинској користи.

Ако окривљени у одређеном року не плати новчани износ из става 1. овог члана, наплата ће се извршити принудним путем.

Имовинска корист прибављена извршењем прекршаја може се одузети од лица на које је пренесена без накнаде, или уз накнаду која не одговара стварној вредности.

Одузимање имовинске користи од другог

Члан 61.

Ако је прекршајем прибављена имовинска корист за друго физичко лице или за правно лице, та ће се корист одузети.

Заштита оштећеног

Члан 62.

Ако је оштећеном у прекршајном поступку досуђен имовинско-правни захтев, одузимање имовинске користи изрећи ће се само уколико та корист прелази досуђени имовинско-правни захтев оштећеног.

Глава VIII

ОДРЕДБЕ О МАЛОЛЕТНИЦИМА

Прекршајна одговорност малолетника

Члан 63.

Против малолетника који у време када је учинио прекршај није навршио четрнаест година (дете) не може се водити прекршајни поступак.

На малолетнике који су учинили прекршај, старости од навршених четрнаест до навршених осамнаест година, примењују се одредбе ове главе, а остале одредбе овог закона само ако ни су у супротности са овим одредбама.

Одговорност родитеља, усвојитеља или старатеља детета и малолетника

Члан 64.

Када је дете учинило прекршај због пропуштања дужног надзора родитеља, усвојитеља, односно старатеља, а ова лица су била у могућности да такав надзор врше, родитељи, усвојитељ, односно старатељ детета казниће се за прекршај као да су га сами учинили.

Законом се може прописати да ће се за прекршај казнити и родитељи, усвојитељ, односно старатељ малолетника старог од четрнаест до осамнаест година који је учинио прекршај, ако је учињени прекршај последица пропуштања дужног надзора над малолетником, а били су у могућности да такав надзор врше.

Прекршајне санкције према малолетницима

Члан 65.

Малолетнику који је у време извршења прекршаја навршио четрнаест, а није навршио шеснаест година (млађи малолетник) могу се изрећи само васпитне мере.

Малолетнику који је у време извршења прекршаја навршио шеснаест година, а није навршио осамнаест година (старији малолетник) може се изрећи васпитна мера или казна.

Заштитна мера се може изрећи малолетнику уз васпитну меру, ако је због природе прекршаја то неопходно.

Само суд може малолетнику изрећи васпитну меру, новчану казну, казну затвора и заштитну меру.

Врсте васпитних мера

Члан 66.

Малолетницима се могу се изрећи следеће васпитне мере:

1. мере упозорења и усмеравања: укор и посебне обавезе и

2. мере појачаног надзора.

Мере упозорења и усмеравања се изричу кад је таквим мерама потребно утицати на личност малолетника и његово понашање и када су оне довољне да се постигне сврха ових мера.

Мере појачаног надзора изричу се кад за васпитавање и развој малолетника треба предузети трајније васпитне мере уз одговарајући стручни надзор и помоћ.

Укор

Члан 67.

Укор се изриче малолетнику према којем није потребно предузети трајније васпитне мере, а нарочито кад се из његовог односа према учињеном прекршају и његове спремности да убудуће не чини прекршаје може закључити да ће изреченом васпитном мером бити постигнута сврха ове мере.

При изрицању укора, малолетнику ће се указати на друштвену неприхватљивост његовог по-

ступка и уколико поново учини прекршај, могућност изрицања и друге васпитне мере.

Посебне обавезе

Члан 68.

Уколико суд оцени да је одговарајућим захтевима и забранама, потребно утицати на малолетника и његово понашање, може малолетнику одредити једну или више посебних обавеза и то:

1. да се извини оштећеном;
2. да у оквиру својих могућности, поправи или надокнади штету коју је проузроковао;
3. да не посећује одређена места и избегава друштво одређених лица која на њега негативно утичу;
4. да се подвргне одвикавању и лечењу од зависности од алкохола, дрога или других опојних средстава и средстава зависности;
5. да се ради учења или провере знања саобраћајних прописа упуту у надлежну установу за оспособљавање возача;
6. да се, без накнаде, укључи у рад хуманитарних организација или у послове еколошког, социјалног или локалног значаја;
7. да се укључи у рад спортских и других секција у школи уз педагошки надзор наставника.

Обавезе из става 1. тач. 1. до 7. овог члана, не могу трајати дуже од шест месеци и не смеју ометати малолетничково школовање или запошлење.

У оквиру обавезе из става 1. тачка 2. овог члана суд ће одредити висину, облике и начин поправљања штете, при чему лични рад малолетника може трајати највише до 20 часова у периоду од месец дана и мора бити тако распоређен да не смета редовном школовању или запошлењу малолетника.

Суд ће приликом изрицања посебних обавеза упозорити малолетника да се због неиспуњења одређених обавеза, оне могу заменити другом обавезом или васпитном мером.

Извршење посебних обавеза спроводи се уз надзор Центра за социјални рад који о извршавању обавеза обавештава суд.

Мере појачаног надзора

Члан 69.

Васпитне мере појачаног надзора изричу се ако је потребно да се према малолетнику изврши трајнија мера васпитања.

Меру појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља, суд ће изрећи ако су родитељи, усвојитељ или старатељ пропустили да врше потребну бригу и надзор над малолетником, а у могућности су да овакав надзор врше и то се од њих с основном може очекивати.

Ако родитељи, усвојитељ или старатељ не могу вршити појачани надзор над малолетником, малолетнику ће се изрећи појачан надзор органа старатељства.

Мере појачаног надзора из ст. 2. и 3. овог члана могу трајати најдуже једну годину.

Услови за изрицање васпитних мера**Члан 70.**

При изрицању васпитних мера узимају се у обзир старост малолетника, степен његовог душевног развоја, психичке карактеристике и мотиви због којих је учинио прекршај, досадашње васпитање, околина и услови под којима је живео, тежина прекршаја, да ли му је већ пре тога била изречена васпитна мера, као и све остале околности које утичу на избор васпитне мере којом ће се најбоље постићи сврха васпитања.

Ради утврђивања околности из става 1. овог члана, суд мора саслушати родитеље и усвојитеља малолетника, његовог старатеља и друга лица која могу пружити потребне податке.

Обустава извршења и измена одлуке о васпитној мери**Члан 71.**

Кад се после доношења одлуке којом је изречена васпитна мера појаве околности којих није било у време доношења одлуке или се за њих није знало, а оне би биле од утицаја на доношење одлуке, извршење изречене мере може се обуставити или се изречена мера може заменити другом васпитном мером.

Поновно одлучивање о васпитним мерама**Члан 72.**

Ако је од правоснажности одлуке којом је изречена нека од васпитних мера или посебних обавеза, протекло више од шест месеци, а извршење није започето, суд ће поново одлучити о потреби да се изврши изречена мера или посебна обавеза. При томе може одлучити да се раније изречена мера или посебна обавеза, изврши, не изврши или да се замени неком другом васпитном мером или посебном обавезом.

Суд је дужан да води посебну евиденцију за сваког малолетника коме је изречена васпитна мера.

Кажњавање старијих малолетника**Члан 73.**

Старијем малолетнику може се изрећи казна само ако је у време када је учинио прекршај, према својој душевној развијености могао схватити значај своје радње и управљати својим поступцима и ако због тежих последица прекршаја или већег степена прекршајне одговорности не би било оправдано применити васпитну меру.

Казна затвора старијем малолетнику може се изрећи изузетно, при чему се мора имати у виду природа прекршаја, личне особине и понашање малолетника.

Казна затвора која се изрекне старијем малолетнику не може бити дужа од петнаест дана, нити се новчана казна може заменити затвором у трајању дужем од петнаест дана.

Изрицање васпитне мере или казне за прекршаје у стицају**Члан 74.**

Ако је малолетник учинио више прекршаја у стицају, суд ће при избору васпитних мера јединствено ценити све прекршаје и изрећи само једну меру.

Ако суд за неки од прекршаја утврди казну, а за друге прекршаје васпитне мере, изрећи ће само казну.

Тако ће поступити и ако се после изречене васпитне мере односно казне утврди да је малолетник пре или после њеног изрицања учинио прекршај.

Дејство пунолетности**Члан 75.**

Ако је малолетник постао пунолетан пре доношења одлуке суд неће изрећи васпитну меру.

Ако је малолетник постао пунолетан после доношења одлуке којом је била изречена васпитна мера, суд ће решењем обуставити извршење те мере.

Глава IX**ЗАСТАРЕЛОСТ****Застарелост покретања и вођења прекршајног поступка****Члан 76.**

Прекршајни поступак не може се покренути ако протекне једна година од дана када је прекршај учињен.

Застаревање прекршајног гоњења не тече за време за које се гоњење не може предузети по закону.

Застаревање се прекида сваком процесном радњом надлежног органа која се предузима ради гоњења учиниоца прекршаја.

После сваког прекида застаревање почиње поново да тече.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, за прекршаје из области царинског, спољнотрговинског, девизног пословања, јавних прихода и финансија, промета роба и услуга и ваздушног саобраћаја може се посебним законом прописати дужи рок застарелости гоњења.

Рок из става 5. овог члана не може бити дужи од пет година.

Прекршајно гоњење застарева у сваком случају кад протекне два пута онолико времена колико се по закону тражи за застарелост гоњења.

Застарелост извршења казне и заштитне мере**Члан 77.**

Изречена казна и заштитна мера не могу се извршити ако је од дана правоснажности пресуде протекла једна година.

Застаревање извршења казне и заштитне мере почиње од дана правоснажности пресуде којом је изречена казна односно заштитна мера.

Застаревање извршења казне и заштитне мере не тече за време за које се извршење не може предузети по закону.

Застаревање се прекида сваком процесном радњом надлежног органа која се предузима ради извршења казне, односно заштитне мере.

После сваког прекида застаревање почиње поново да тече.

Извршење казне односно заштитне мере застарева у сваком случају кад протекне два пута онолико времена колико се по закону тражи за извршење казне, односно заштитне мере.

ДЕО ДРУГИ

ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК

Глава X

ОСНОВНА НАЧЕЛА ПОСТУПКА

Начело законитости

Члан 78.

Овај закон утврђује правила којима се осигурава да нико невин не буде кажњен, а да се одговорном учиниоцу прекршаја изрекне прекршајна санкција под условима које предвиђа овај закон и на основу законито спроведеног поступка.

Законитост у изрицању прекршајних санкција

Члан 79.

Учиниоцу прекршаја казну или другу санкцију може изрећи само надлежни суд и орган државне управе (у даљем тексту: орган управе) који води прекршајни поступак по овом закону.

Оптужно начело

Члан 80.

Прекршајни поступак покреће се и води на основу захтева овлашћеног органа или оштећеног.

Утврђивање истине

Члан 81.

Суд је дужан да истинито и потпуно утврди чињенице које су важне за доношење законите одлуке и да са једнаком пажњом испита и утврди како чињенице које терете окривљеног тако и оне које му иду у корист.

Помоћ неугој странци

Члан 82.

Суд је дужан да се стара да незнање или неукост странака не буде на штету њихових права.

Економичност прекршајног поступка

Члан 83.

Суд је дужан да поступак спроведе без одуговлачења, али тако да то не буде на штету доношења правилне и законите одлуке.

Слободна оцена доказа

Члан 84.

Суд оцењује доказе по свом слободном уверењу. Које ће чињенице узети као доказане, суд одлучује на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа посебно, свих доказа заједно и на основу резултата целокупног поступка.

Право на одбрану

Члан 85.

Пре доношења одлуке, окривљеном се мора дати могућност да се изјасни о чињеницама и доказима који га терете и да изнесе све чињенице и доказе који му иду у корист, осим у случајевима предвиђеним законом.

У прекршајном поступку окривљени мора већ на првом испитивању бити обавештен о прекршају за који се терети и о основама оптужбе, осим ако се поступак на основу овог закона не спроводи без испитивања окривљеног.

Ако уредно позвани окривљени не дође и не оправда изостанак или у одређеном року не да писмену одбрану, а његово испитивање није нужно за утврђивање чињеница које су од важности за доношење законите одлуке, пресуда се може донети и без испитивања окривљеног.

Окривљени има право да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца кога сам изабере. Суд је дужан да приликом првог испитивања окривљеног поучи о праву на браниоца.

Употреба језика у прекршајном поступку

Члан 86.

Прекршајни поступак се води у складу са одредбама закона којим се уређује службена употреба језика и писама.

Окривљени, сведоци и друга лица која учествују у прекршајном поступку имају право да при извођењу појединих радњи у поступку или на усменом претресу употребљавају свој језик.

Ако се радња у прекршајном поступку односно усмени претрес не води на језику тог лица, обезбедиће се усмено превођење онога што то лице или други износи, као и исправа и другог писменог доказног материјала.

О праву на превођење поучиће се лице из става 2. овога члана, које се може одрећи тог права ако зна језик на коме се води прекршајни поступак. У записнику ће се забележити да је дата поука и изјава учесника.

Превођење обавља тумач кога одреди суд који води прекршајни поступак.

Двостепеност прекршајног поступка

Члан 87.

Против одлука надлежних органа донетих у првом степену може се изјавити жалба ако овим законом није другачије одређено.

Пресуда односно решење донето у прекршајном поступку постају правоснажни даном доношења пресуде Вишег прекршајног суда.

Забрана преиначења на горе**Члан 88.**

Ако је жалба изјављена само у корист окривљеног, пресуда се у делу који се односи на изречену санкцију не може изменити на његову штету, нити се у поновљеном поступку може домети неповољнија пресуда за окривљеног.

Накнада штете неоправдано задржаном или кажњеном лицу**Члан 89.**

Лице које је неоправдано кажњено за прекршај или је без основа задржано има право на накнаду штете која му је тиме причињена, као и друга права утврђена законом.

По захтеву лица из става 1. овог члана, министарство надлежно за послове правосуђа, спроводи поступак ради постизања споразума о постојању, врсти и висини накнаде.

Правна помоћ**Члан 90.**

Судови и органи управе који воде прекршајни поступак, дужни су једни другима и другим судовима пружати правну помоћ у пословима из своје надлежности.

Органи унутрашњих послова и други органи управе дужни су судовима и другим органима управе који воде прекршајни поступак, пружати правну помоћ и извршавати њихове налоге у пословима из своје надлежности.

Судови су дужни да пружају правну помоћ државним и другим органима достављањем списка, исправа и других података, ако се тиме не омета ток прекршајног поступка.

Глава XI**ОРГАНИ НАДЛЕЖНИ ЗА ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА****Надлежност судова****Члан 91.**

Прекршајни поступак у првом степену воде прекршајни судови, уколико за вођење прекршајног поступка нису надлежни органи управе.

Прекршајни поступак у другом степену води Виши прекршајни суд.

Виши прекршајни суд одлучује о жалбама на одлуке суда, о жалбама на одлуке које у прекршајном поступку донесу органи управе, о сукобу и преношењу месне надлежности судова и врши друге послове одређене законом.

Виши прекршајни суд прегледа и прати рад судова, прибавља од судова податке и извештаје потребне за праћење прекршајне праксе, примену закона и других прописа, праћење и проучавање друштвених односа и појава и податке о другим питањима од интереса за остваривање њихове функције.

Члан 92.

Јавност рада суда обезбеђује се пре свега: јавним одржавањем претреса, објављивањем одлу-

ка, давањем обавештења заинтересованим лицима о току прекршајног поступка, упознавањем јавности о свом раду путем средстава јавног информисања.

Ради очувања тајне, заштите морала, интереса малолетника или заштите других посебних интереса друштвене заједнице, може се искључити јавност рада у свим или само у појединим фазама прекршајног поступка.

Састав суда**Члан 93.**

Судија прекршајног суда суди и одлучује као судија појединац.

Виши прекршајни суд суди и одлучује у већу састављеном од троје судија.

Општа месна надлежност**Члан 94.**

За вођење прекршајног поступка у првом степену месно је надлежан суд на чијем подручју је прекршај учињен или покушан.

Суд који је месно надлежан за вођење прекршајног поступка против правног лица надлежан је и за вођење прекршајног поступка против одговорног лица у правном лицу.

Ако је прекршај учињен на домаћем броду или домаћем ваздухоплову, за вођење прекршајног поступка у првом степену месно је надлежан суд на чијем се подручју налази домаћа лука или ваздухопловно пристаниште у коме се завршава путовање учиниоца прекршаја, а ако је учинилац прекршаја члан посаде, надлежан је суд на чијем се подручју налази матична лука брода односно матично пристаниште ваздухоплова.

Ако је прекршај извршен или покушан на подручју више прекршајних судова, надлежан је онај суд који је први започео поступак, а ако поступак још није започет, суд коме је пре поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Супсидијарна месна надлежност**Члан 95.**

Ако није познато место извршења прекршаја, месно је надлежан суд на чијем подручју окривљени има пребивалиште или боравиште, односно седиште окривљеног правног лица уколико се важност прописа којим је прекршај одређен простире и на подручју на коме се налази његово пребивалиште или боравиште, односно седиште окривљеног правног лица.

Ако нису познати ни место извршења прекршаја ни пребивалиште или боравиште окривљеног, надлежан је суд на чијем се подручју окривљени пронађе односно ухвати или се сам пријави.

Кумулација месне надлежности**Члан 96.**

Ако је исто лице окривљено за више прекршаја па су за вођење прекршајног поступка надлежна два или више судова, надлежан је онај суд

који је по захтеву овлашћеног органа први започео поступак, а ако поступак још није започет надлежан је суд коме је прво поднесен захтев за покретање прекршајног поступка.

Спајање и раздвајање прекршајног поступка

Члан 97.

Суд који је надлежан за вођење прекршајног поступка против учиниоца прекршаја надлежан је и за вођење поступка против саучесника.

За саизвршиоца надлежан је, по правилу суд, који је као надлежан за једног од њих, први започео поступак.

Против учиниоца прекршаја и саучесника спровешће се, по правилу, јединствен прекршајни поступак и донети једна пресуда, а ако је то целисходно, поступак против појединих саучесника може се раздвојити. У том случају ће се донети посебна пресуда.

Поступак против правног лица и одговорног лица

Члан 98.

Против правног лица и одговорног лица у правном лицу води се јединствен прекршајни поступак, осим ако постоје законски разлози да се води поступак само против једног од њих.

Ако се против одговорног лица у правном лицу не може покренути поступак, поступак ће се покренути и спровести само против правног лица.

Ако је правно лице престало да постоји или постоје друге правне сметње за вођење поступка, поступак ће се покренути и спровести само против одговорног лица у правном лицу.

Преношење месне надлежности

Члан 99.

Кад је надлежни суд из правних или стварних разлога спречен да поступа у одређеном предмету, дужан је да о томе извести Виши прекршајни суд који ће одредити други стварно надлежан суд.

Против решења из става 1. овог члана није дозвољена жалба.

Поступање у случају ненадлежности

Члан 100.

Суд је дужан да по службеној дужности пази на своју стварну и месну надлежност и чим примети да није надлежан, решењем се оглашава ненадлежним и без одлагања доставља предмет надлежном суду или другом надлежном органу.

Ако суд коме је предмет достављен као надлежном сматра да је надлежан суд који му је предмет доставио, покренуће поступак за решавање сукоба надлежности.

Решавање сукоба надлежности

Члан 101.

О сукобу надлежности између судова решава Виши прекршајни суд.

Док се не реши сукоб надлежности између судова, сваки од њих дужан је да предузима оне радње у поступку за које постоји опасност од одлагања.

Против решења којим је одлучено о сукобу надлежности није дозвољена жалба.

Сукоб надлежности између судова и других органа надлежних за вођење прекршајног поступка решава Уставни суд Србије.

Сукоб надлежности између органа управе који воде прекршајни поступак, решава се по општим правилима за сукоб надлежности органа управе.

Глава XII

ИЗУЗЕЋЕ

Основи за изузеће

Члан 102.

Судија који учествује у прекршајном поступку изузеће се:

1. ако је оштећен прекршајем;
2. ако му је окривљени, бранилац окривљеног, представник окривљеног правног лица, подносилац захтева за покретање прекршајног поступка, оштећени или његов законски заступник односно пуномоћник, брачни друг или сродник по крви у правој линији до било ког степена сродства, у побочној линији до четвртог степена, а по тазбинском сродству до другог степена;
3. ако је са окривљеним, представником окривљеног правног лица, браниоцем окривљеног, службеним лицем које је у име овлашћеног органа поднело захтев за покретање прекршајног поступка или оштећеним у односу старатеља, стараника, усвојитеља, усвојеника, хранитеља или храненика;
4. ако је у истом предмету као службено лице у име овлашћеног органа поднео захтев за покретање прекршајног поступка или је учествовао као представник окривљеног правног лица, бранилац окривљеног, законски заступник или пуномоћник оштећеног, или је саслушан као сведок или као вештак;
5. ако је у истом предмету учествовао у доношењу првостепене пресуде;
6. ако постоје околности које изазивају сумњу у његову непристрасност.

Дужност судије кад постоје разлози за изузеће

Члан 103.

Судија који учествује у прекршајном поступку, чим сазна да постоји који од разлога за изузеће из члана 102. става 1. тач. 1–5. овог закона, дужан је да прекине сваки рад на том предмету и да о томе обавести председника суда, који ће одредити другог судију. Ако се ради о изузећу председника суда, он ће одредити себи заменика између судија тог суда.

Ако је председник суда истовремено и једини судија у том суду или ако из других разлога не може да себи одреди заменика из истог суда за-

тражиће од председника Вишег прекршајног суда да делегира другог судију.

Ако судија сматра да постоје друге околности које оправдавају његово изузеће (члан 102. став 1. тачка б. овог закона), обавестиће о томе председника прекршајног суда, а ако се ради о случају из става 2. овог члана, председника Вишег прекршајног суда.

Подношење захтева за изузеће

Члан 104.

Изузеће судије због постојања неког од разлога за изузеће из члана 102. овог закона могу тражити окривљени и овлашћени подносилац захтева за покретање прекршајног поступка (у даљем тексту: странке).

Захтев за изузеће судије, странке могу поднети до доношења пресуде, односно решења.

Захтев за изузеће председника и судија Вишег прекршајног суда странка може поднети у жалби на првостепену пресуду.

Странка може тражити изузеће само поименично одређеног судије који у предмету поступа.

Странка је дужна да у захтеву наведе околности због којих сматра да постоји неки од законских основа за изузеће.

Поступање у случају поднетог захтева за изузеће

Члан 105.

Кад судија који је учествовао у прекршајном поступку сазна да је поднет захтев за његово изузеће, дужан је да одмах обустави сваки рад на предмету, а ако се ради о изузећу из члана 102. става 1. тачке б. овог закона, може до доношења решења о изузећу предузимати само оне радње за које постоји опасност од одлагања.

Изузеће других учесника у поступку

Члан 106.

Одредбе о изузећу судија сходно ће се примењивати и на службено лице које води прекршајни поступак у органу управе, записничаре, тумаче и вештаке.

Одлучивање о захтеву за изузеће

Члан 107.

О захтеву за изузеће судије одлучује председник суда.

Ако се тражи изузеће председника суда, решење о изузећу доноси председник Вишег прекршајног суда.

Ако се тражи изузеће судије Вишег прекршајног суда, решење о изузећу доноси председник истог суда.

Ако се тражи изузеће председника Вишег прекршајног суда, решење о изузећу доноси Врховни суд Србије.

О изузећу записничара, тумача и вештака одлучује судија који води прекршајни поступак.

Пре доношења решења о изузећу прибавиће се изјава од лица чије се изузеће тражи, а по потреби спровешће се и друге радње.

Против решења којим се захтев за изузеће усваја није дозвољена жалба, а решење којим се изузеће одбија може се побијати само жалбом против пресуде.

Глава XIII

ОКРИВЉЕНИ

Окривљени и његова права

Члан 108.

Окривљени је лице против кога се води прекршајни поступак.

Окривљени има право да подноси доказе, ставља предлоге и користи правна средства предвиђена овим законом.

За окривљеног који није пословно способан радње у поступку предузима законски заступник.

Окривљени има право да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца.

Бранилац окривљеног

Члан 109.

Окривљени може узети за браниоца адвоката, а њега може, у складу са законом, заменити адвокатски приправник.

Браниоца окривљеном могу узети и његов законски заступник, брачни друг, сродник по крви у правој линији, усвојитељ, усвојеник, брат, сестра и хранитељ окривљеног, као и лице са којим окривљени живи у ванбрачној заједници.

Бранилац је овлашћен да у корист окривљеног предузима све радње које може предузети окривљени.

Бранилац је дужан да поднесе пуномоћје суду, односно органу управе пред којим се води поступак. Окривљени може дати браниоцу и усмено пуномоћје на записник код суда, односно органа управе пред којим се води прекршајни поступак.

Права и дужности браниоца престају кад окривљени опозове пуномоћје.

Окривљено правно лице

Члан 110.

За окривљено правно лице у прекршајном поступку учествује његов представник, који је овлашћен да предузима све радње које може да предузима сам окривљени.

Представник окривљеног правног лица

Члан 111.

Представник окривљеног правног лица је лице овлашћено да то правно лице представља или заступа на основу закона или другог акта правног лица.

Послодавац може за представника правног лица одредити друго лице из реда својих чланова или другог радника у том правном лицу.

Представник окривљеног правног лица из ст. 1. и 2. овог члана мора да има писмено овлашћење органа који га је одредио за представника.

Представник окривљеног правног лица може бити само једно лице.

Представник окривљеног страног правног лица

Члан 112.

Представник окривљеног страног правног лица је лице које управља представништвом или другом пословном јединицом тог правног лица у Републици Србији, уколико за представника правног лица не буде одређено друго лице.

Лица која не могу бити представници правног лица

Члан 113.

Представник правног лица не може бити лице које је у истој ствари сведок.

Представник правног лица не може бити одговорно лице против кога се води поступак за исти прекршај, које истиче да је поступало на основу наређења другог одговорног лица или органа управљања.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана суд је дужан да позове правно лице да у року од осам дана одреди другог представника.

Кажњавање за неодређивање представника

Члан 114.

Ако окривљено правно лице на позив суда не одреди свог представника или у року из члана 113. став 3. не одреди другог представника казниће се новчаном казном од 500,00 до 1.000,00 динара. Ако и после изрицања те казне правно лице не одреди свог представника, за свако даље неодривање позиву казниће се новчаном казном од 1.000,00 до 3.000,00 динара.

Право на браниоца

Члан 115.

Правно лице и одговорно лице у том правном лицу која имају статус окривљених у истој ствари могу имати сваки свог браниоца или заједничког браниоца.

Глава XIV

ОШТЕЋЕНИ

Члан 116.

Оштећени у смислу овог закона је лице чије је какво лично или имовинско право повређено или угрожено прекршајем.

Оштећени који је навршио шеснаест година може сам поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

Оштећени има право да сам или преко свог законског заступника или пуномоћника:

1. подноси и заступа захтев за покретање прекршајног поступка,

2. подноси доказе, ставља предлоге и истиче имовинско-правни захтев за накнаду штете или повраћај ствари,

3. изјављује жалбу на пресуду односно решење донето поводом његовог захтева за покретање прекршајног поступка.

Глава XV

ЈАВНИ ТУЖИЛАЦ И ДРУГИ ОРГАНИ ОВЛАШЋЕНИ НА ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА

Јавни тужилац као странка у поступку

Члан 117.

Јавни тужилац је странка у прекршајном поступку.

Јавни тужилац:

1. предузима мере ради откривања, проналажења и прибављања потребних доказа за гоњење учинилаца прекршаја и успешно вођење прекршајног поступка пред судом или надлежним органом управе,

2. подноси захтев за покретање прекршајног поступка, жалбу или ванредна правна средства против одлука суда односно надлежног органа управе,

3. предузима друге радње на које је овлашћен овим законом и посебним прописима.

Јавни тужилац је стварно надлежан да поступа у прекршајном поступку уколико је поднео захтев за покретање прекршајног поступка. Ако је јавни тужилац први поднео захтев за покретање прекршајног поступка, поступак ће се водити по његовом захтеву, а наставити по захтеву оштећеног или другог органа надлежног за покретање поступка ако јавни тужилац одустане од захтева.

Ако одустане од захтева за покретање прекршајног поступка, јавни тужилац је дужан да у року од осам дана од дана одустајања од захтева, обавести оштећеног или друго лице овлашћено за покретање поступка да би наставили поступак.

Ако је оштећени или други овлашћени орган за покретање прекршајног поступка већ поднео захтев за покретање поступка, поступак ће се наставити по том захтеву.

Други орган надлежан за покретање поступка

Члан 118.

Када је према овом закону за подношење захтева за покретање прекршајног поступка надлежан други орган, он има сва права која има и јавни тужилац као странка у поступку, осим оних која јавном тужиоцу, као државном органу, припадају по посебном закону.

Глава XVI

ПОДНЕСЦИ И ЗАПИСНИЦИ

Подносци

Члан 119.

Захтев за покретање прекршајног поступка, предлози, правни лекови и друге изјаве и саоп-

штења (у даљем тексту: поднесци) подносе се писмено или се дају усмено на записник.

Писмени поднесци се предају непосредно или се шаљу поштом. Кратка и хитна обавештења могу се дати телефаксом, телексом, телефоном, електронском поштом или на други одговарајући начин. Службеник који је примио телефонски или на други начин, обавештење које није у писаном облику, начиниће о томе забелешку и приложити је у спис предмета.

Поднесци из става 1. овог члана морају бити разумљиви и садржати све што је потребно да би се по њима могло поступити.

Ако је поднесак неразумљив или не садржи све што је потребно да би се по њему могло поступити, судија који води прекршајни поступак наложиће подносиоцу поднеска да у одређеном року, а најкасније у року од петнаест дана, поднесак исправи односно допуни, а ако то не учини, поднесак ће се одбацити као неуредан.

Састављање записника

Члан 120.

О свакој радњи предузетој у току прекршајног поступка саставиће се записник истовремено кад се радња врши, а ако то није могуће, непосредно после тога.

Записник пише записничар. Само кад се претресају стан или лице, или се радња предузима ван службених просторија прекршајног суда, а записничар се не може обезбедити, записник може писати лице које предузима радњу.

Кад записник пише записничар, записник се саставља на тај начин што лице које предузима радњу гласно говори записничару шта ће унети у записник.

Лицу које се испитује, односно саслушава може се дозволити да само диктира одговоре у записник. У случају злоупотребе, то право му се може ускратити.

Садржина записника

Члан 121.

У записник се уносе назив суда, место где се врши радња, дан и час кад је радња започета и завршена, лична имена присутних лица и у ком својству присуствују, као и назначење прекршајног предмета по ком се радња предузима.

Записник треба да садржи битне податке о току и садржини предузете радње. У записник се у облику приповедања убележава само битна садржина датих исказа и изјава. Питања се уносе у записник само ако је потребно да се разуме одговор.

Ако је потребно, у записник ће се дословно унети питање које је постављено и одговор који је дат. Ако су приликом предузимања радње одузети предмети или списи, то ће се назначити у записнику, а одузете ствари ће се прикључити записнику или ће се навести где се налазе.

У записник ће се унети изјава окривљеног да ли има предлога за извођење других доказа.

Приликом предузимања радњи као што су увиђај, претресање стана или лица, или препознавање лица или предмета, у записник ће се унети и подаци који су важни с обзиром на природу такве радње или за утврђивање истоветности појединих предмета (опис мера и величина предмета или трагова, стављање ознаке на предмете и др.), а ако су направљене скице, цртежи, планови, фотографије, филмски снимци и слично, то ће се навести у записнику и прикључити записнику.

Уредност записника

Члан 122.

Записник се мора водити уредно. У њему се не сме ништа избрисати, додати или мењати. Прертрана места морају остати читка.

Сва преиначења, исправке и додаци уносе се на крају записника и морају их оверити лица која потписују записник.

Читање записника

Члан 123.

Испитано односно саслушано лице, лица која обавезно присуствују радњама у прекршајном поступку, као и окривљени, бранилац и оштећени ако су присутни имају право да прочитају записник или да захтевају да им се прочита. На то је дужан да их упозори судија који предузима радњу, а у записнику ће се назначити да ли је упозорење учињено и да ли је записник прочитан. Записник ће се увек прочитати ако није било записничара, и то ће се назначити у записнику.

Потписивање записника

Члан 124.

Записник потписује испитано односно саслушано лице. Ако се записник састоји од више страница, испитано односно саслушано лице потписује сваку страницу.

На крају записника потписаће се тумач ако га је било, а при претресању и лице које се претреса или чији се стан претреса, као и сведоци који су присуствовали претресању.

Ако записничар не пише записник, записник потписују лица која присуствују радњи. Ако таквих лица нема или нису у стању да схвате садржину записника, записник потписују два сведока.

Неписмено лице уместо потписа ставља отисак кажипрста десне руке, а записничар ће испод отиска потписати његово име и презиме. Ако се услед немогућности да се стави отисак кажипрста десне руке ставља отисак неког другог прста или отисак прста леве руке, у записнику ће се назначити са којег је прста и са које руке узет отисак.

Ако испитано односно саслушано лице нема обе руке прочитаће записник, а ако је неписмено записник ће му се прочитати, и то ће се забележити у записнику.

Ако испитано односно саслушано лице одбије да потпише записник или да стави отисак прста, забележиће се то у записник и навешће се разлог одбијања.

Ако се радња није могла обавити без прекида, у записнику ће се назначити дан и час кад је настао прекид, као и дан и час када се радња наставља.

Ако је било приговора на садржину записника, навешће се у записнику и ти приговори.

Записник на крају потписују судија и записничар.

Записник о већању и гласању

Члан 125.

О већању и гласању пред Вишим прекршајним судом саставља се посебан записник.

Записник о већању и гласању садржи ток гласања и одлуку која је донета.

Записник потписују сви чланови већа и записничар.

Одвојена мишљења прикључиће се записнику о већању и гласању ако нису унесена у сам записник.

Записник о већању и гласању затвара се у посебан омот. Овај записник може разгледати само виши суд кад решава о правном леку и у том случају дужан је да записник поново затвори у посебан омот и да на омоту назначи да је разгледао записник.

Глава XVII

РОКОВИ И ВРАЋАЊЕ У ПРЕЂАШЊЕ СТАЊЕ

Рокови

Члан 126.

Рокови предвиђени овим законом не могу се продужити, осим кад је то законом изричито дозвољено.

Кад је изјава везана за рок, сматра се да је дата у року ако је пре него што рок истекне предата оном ко је овлашћен да је прими.

Кад је изјава упућена преко поште препорученом пошиљком или телеграфским путем, дан предаје пошти сматра се даном предаје ономе коме је упућено.

Предаја војној пошти у месту где не постоји редовна пошта сматра се предајом препоручене пошиљке пошти.

Окривљени који се налази у заводу за извршење заводских санкција може изјаву која је везана за рок дати и на записник или предати управи завода. Дан кад је састављен такав записник односно кад је изјава предата управи завода сматра се даном предаје органу који је надлежан да је прими.

Ако је поднесак који је везан за рок, због незнања или очигледне омашке подносиоца, предат или упућен ненадлежном органу пре истека рока а стигне надлежном органу после истека рока, сматра се да је поднет на време.

Рачунање рокова

Члан 127.

Рокови се рачунају на сате, дане, месеце и године.

Сат или дан када је достављање или саопштење извршено односно у који пада догађај од када треба рачунати трајање рока не урачунава се у рок, већ се за почетак рока узима први наред-

ни сат односно дан. У један дан рачуна се двадесетчетири часа, а месец се рачуна по календарском времену.

Рокови одређени по месецима односно годинама завршавају се протеком оног дана последњег месеца односно године који по свом броју одговара дану када је рок отпочео. Ако нема тог дана у последњем месецу, рок се завршава последњег дана тог месеца.

Ако последњи дан рока пада на државни празник или у недељу или у неки други дан када суд не ради, рок истиче протеком наредног радног дана.

Рок за враћање у пређашње стање

Члан 128.

Окривљеном који из оправданих разлога пропусти рок за изјаву жалбе на одлуку, суд, односно орган управе који води прекршајни поступак, решењем ће дозволити враћање у пређашње стање ради изјаве жалбе, ако у року од осам дана од дана престанка узрока због кога је пропуштен рок поднесе молбу за враћање у пређашње стање и ако истовремено с молбом преда жалбу.

После протека месец дана од дана пропуштеног рока не може се тражити враћање у пређашње стање.

Молба за враћање у пређашње стање подноси се органу који је донео првостепену одлуку.

Молба за враћање у пређашње стање не задржава извршење одлуке, али орган коме је предата молба може, према околностима, одлучити да се са извршењем застане до доношења одлуке по молби.

Одлучивање о враћању у пређашње стање

Члан 129.

О враћању у пређашње стање одлучује суд, односно орган управе који је донео првостепену одлуку која се побија жалбом.

Кад суд, односно орган управе дозволи враћање у пређашње стање због пропуштеног рока за жалбу, жалбу са списима предмета доставиће на решавање Вишем прекршајном суду.

Против решења којим се дозвољава враћање у пређашње стање није дозвољена жалба.

Суд, односно орган управе из става 1. овог члана жалбу против решења којим није дозвољено враћање у пређашње стање, са жалбом на одлуку и осталим списима предмета доставиће на решавање Вишем прекршајном суду. Ако Виши прекршајни суд дозволи враћање у пређашње стање због пропуштеног рока за жалбу, истом пресудом ће одлучити о жалби изјављеној против првостепене одлуке.

Глава XVIII

ТРОШКОВИ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Шта обухватају трошкови

Члан 130.

Трошкови прекршајног поступка су издаци учињени поводом прекршајног поступка од његовог покретања до завршетка.

Трошкови прекршајног поступка су:

1. трошкови за сведоке, вештаке и тумаче;
2. трошкови увиђаја;
3. подвозни трошкови окривљеног;
4. издаци за довођење окривљеног;
5. подвозни и путни трошкови службених лица;
6. нужни издаци оштећеног односно његовог законског заступника и награда и нужни издаци његовог пуномоћника;
7. награда и нужни издаци браниоца;
8. трошкови превођења, и
9. паушални износи.

Обавеза плаћања трошкова

Члан 131.

Трошкови прекршајног поступка падају на терет лица које је кажњено за прекршај.

Трошкове поступка за прекршај за који је поступак обустављен сноси суд, односно орган управе који је поступак водио.

Ако је прекршајни поступак обустављен због лажног захтева оштећеног или због одустанка оштећеног од поднетог захтева, трошкове поступка сноси оштећени.

Захтев за накнаду награде и нужних издатака браниоца подноси се у року од три месеца од дана достављања правоснажне одлуке о трошковима.

Одлука о трошковима

Члан 132.

У одлуци о трошковима ће се навести ко сноси трошкове прекршајног поступка, у ком износу и у ком року је дужан да их плати.

Ако за утврђивање висине трошкова нема довољно података, о трошковима ће се одлучити када се ти подаци прибаве.

Кад у пресуди није одлучено о трошковима поступка, одлучиће се о томе накнадно, посебним решењем на које је дозвољена жалба.

Рок из става 1. овог члана не може бити краћи од петнаест ни дужи од тридесет дана од дана правоснажности одлуке.

Солидарни трошкови

Члан 133.

Лице које је окривљено за више прекршаја неће сносити трошкове за прекршај, за који је прекршајни поступак обустављен, ако је могуће те трошкове издвојити из укупних трошкова.

У пресуди којом је више окривљених оглашено кривим, суд ће одредити колики ће део трошкова сносити сваки од њих, а ако то није могуће, одлучиће да сви окривљени солидарно носе трошкове. Плаћање паушалног износа одредиће се за сваког окривљеног посебно.

Трошкови откривања учиниоца

Члан 134.

Кад је посебним прописом одређено да ће трошкове настале поводом откривања прекршаја

сносити учинилац, на предлог подносиоца захтева обавезаће се окривљени да плати те трошкове.

Разлог за ослобађање од дужности накнаде трошкова

Члан 135.

У одлуци којом се одлучује о трошковима суд, односно орган управе може ослободити окривљеног од дужности да у целости или делимично накнади трошкове прекршајног поступка, ако би њиховим плаћањем било доведено у питање издржавање окривљеног или лица која је он дужан да по закону издржава.

Трошкови превођења

Члан 136.

Трошкови превођења на језик националних мањина који настану применом одредаба устава и закона којим се уређује службена употреба језика и писама, падају на терет суда, односно органа управе који води поступак.

Накнадна наплата трошкова

Члан 137.

Трошкови прекршајног поступка из члана 130. става 1. тач. 1. и 2. овог закона исплаћују се унапред из средстава прекршајног суда, односно органа управе који води прекршајни поступак, а наплаћују се доцније од лица која су дужна да их накнаде по одредбама овог закона.

Сходна примена прописа о накнади трошкова у кривичном поступку

Члан 138.

Прописи о накнади трошкова сведоцима, вештацима и тумачима као и други трошкови у кривичном поступку сходно ће се примењивати у прекршајном поступку.

Глава XIX

ИМОВИНСКО-ПРАВНИ ЗАХТЕВ

Расправљање о имовинско-правном захтеву

Члан 139.

О имовинско-правном захтеву одлучује само суд. Имовинско-правни захтев који је настао услед извршења прекршаја расправиће се на захтев оштећеног или другог овлашћеног лица, по правилу у прекршајном поступку осим ако се тиме значајније не одуговлачи поступак.

Имовинско-правни захтев може се односити на накнаду штете и повраћај ствари.

Лица овлашћена на подношење захтева

Члан 140.

Предлог за остваривање имовинско-правног захтева у прекршајном поступку може поднети лице које је овлашћено да такав захтев остварује у парници, најкасније до доношења првостепене пресуде.

Лице овлашћено на подношење имовинско-правног захтева дужно је да одређено означи свој захтев и да поднесе доказе.

Одлучивање о захтеву

Члан 141.

Ако докази изведени у прекршајном поступку не пружају поуздан основ да се удовољи имовинско-правном захтеву у целини или делимично, суд ће упутити оштећеног или друго овлашћено лице да имовинско-правни захтев односно вишак тог захтева може да остварује у парници.

Ако је захтев за покретање прекршајног поступка решењем одбачен или је прекршајни поступак обустављен, оштећени или друго овлашћено лице ће се упутити да свој имовинско-правни захтев оствари у парници.

Ако је оштећена имовина у државној својини, о обустављању прекршајног поступка обавештава се републички јавни правобранилац.

Против одлуке о имовинско-правном захтеву оштећени или друго овлашћено лице које је поднело захтев има право жалбе.

Рок за накнаду штете

Члан 142.

Ако суд делимично или у целини усвоји имовинско-правни захтев у пресуди ће се одредити рок у коме је окривљени дужан да накнади причињену штету односно да врати ствар.

Рок за накнаду штете и повраћај ствари не може бити дужи од петнаест дана од дана правоснажности пресуде.

Глава XX

ДОНОШЕЊЕ И САОПШТАВАЊЕ ОДЛУКА

Врсте одлука

Члан 143.

У прекршајном поступку одлуке се доносе у облику пресуде, решења, наредбе, закључка и забелешке.

Пресуду доноси само суд, а решења, наредбе, закључке и забелешке доноси и органи управе надлежни за вођење прекршајног поступка.

Члан 144.

Одлуке се саопштавају по правилу одмах након доношења.

Одлуке се саопштавају усмено присутним странкама, оштећеном и другим лицима која имају право жалбе на ту одлуку (у даљем тексту: заинтересована лица), а достављањем овереног преписа ако су одсутна.

Кад је одлука усмено саопштена, то ће се назначити у записнику или у спису, а лице коме је одлука усмено саопштена, потврдиће то својим потписом.

На захтев заинтересованог лица издаће се оверен препис одлуке која му је била усмено саопштена. Кад заинтересовано лице затражи препис одлуке, рок за жалбу рачуна се од дана доставе овереног преписа одлуке.

Заинтересована лица која не захтевају достављање преписа одлуке поучиће се о праву на жалбу и о року за жалбу.

Писмени отправак одлуке у случају из става 4. овог члана израдиће се најкасније у року од осам дана од дана усменог саопштења, а писмени отправак пресуде одмах ако се одређује извршење пресуде пре правоснажности.

Одлуке Вишег прекршајног суда

Члан 145.

Одлуке Вишег прекршајног суда доносе се после усменог већања и гласања. Одлука је донета кад је за њу гласала већина чланова већа.

Председник већа руководи већањем и гласањем и гласа последњи. Он је дужан да се стара да се сва питања свестрано и потпуно размотре.

Ако се у погледу појединих питања гласови поделе на више различитих мишљења тако да ни једно од њих нема већину, раздвојиће се питање и гласање ће се понављати док се не постигне већина. Ако се на тај начин не постигне већина, одлука ће се донети тако што ће се гласови који су најнеповољнији за окривљеног прибројити гласовима који су од ових мање неповољни, све док се не постигне већина.

Чланови већа не могу одбити да гласају о питањима која постави председник већа, али члан већа који је гласао да се прекршајни поступак обустави и остао у мањини није дужан да гласа о казни. Ако не гласа, сматра се да је пристао на глас који је за окривљеног најповољнији.

Већање и гласање врши се у нејавној седници. У просторији у којој се већа и гласа могу бити присутни само чланови већа и записничар.

Глава XXI

ДОСТАВЉАЊЕ ПИСМЕНА И РАЗМАТРАЊЕ СПИСА

Достављање писмена

Члан 146.

Писмена се достављају преко поште или преко органа општине или преко других органа или организација, или преко службеног лица суда који је донео одлуку, или непосредно у просторијама суда.

Достављање се по правилу врши радним даном.

Достављање се по правилу врши у стану, пословној просторији или на радном месту лица коме се доставља писмено.

Члан 147.

Позив ради испитивања окривљеног односно давања писмене одбране или за саслушање, као и све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу достављају се лично.

На исти начин достављају се и одлуке оштећеном, за које од дана достављања тече рок за жалбу.

Позив за усмени претрес или друге позиве суд може и усмено упутити лицу које се пред њим налази, уз поуку о последицама недоласка. Такав

усмени позив забележиће се у записнику који ће позвано лице потписати, осим ако је позив забележен у записнику о претресу. Сматра се да је тиме извршена достава.

Писмено за које је у овом закону одређено да се има лично доставити предаје се непосредно лицу коме је упућено. Ако се лице коме се писмено мора лично доставити не затекне тамо где се достављање има извршити, достављач ће писмено предати некоме од његових пунолетних чланова домаћинства, који је дужан да писмено прими.

Ако лице коме се писмено мора лично доставити или пунолетни члан његовог домаћинства одбије да прими писмено, достављач ће забележити на доставници дан, сат и разлог одбијања пријема, а писмено ће оставити у стану или прибити на врата примаоца и тиме се сматра да је достављање извршено.

Ако се достављање врши на радном месту лица коме се писмено има лично доставити, а то лице се ту не затекне, достављање се може извршити достављањем лицу овлашћеном за пријем поште које је дужно да прими писмено, или лицу које је запослено на истом месту.

Ако се утврди да је лице коме се писмено има доставити одсутно и да му лица из ст. 4. и 6. овог члана због тога не могу писмено на време предати, писмено ће се вратити уз назначење где се одсутни налази.

Достављање браниоцу, заступнику и пуномоћнику

Члан 148.

Ако окривљени има браниоца, све одлуке од чијег достављања тече рок за жалбу доставиће се браниоцу, а ако их има више, само једном од њих.

Ако оштећени има законског заступника или пуномоћника, одлуке из става 1. овог члана ће се доставити њему, а ако их има више, само једном од њих.

Потписивање доставнице

Члан 149.

Потврду о извршеном достављању (доставницу) потписују прималац и достављач.

Прималац ће на доставници сам назначити дан пријема. Дан и месец пријема исписују се словима и бројкама.

Ако је прималац неписмен или није у стану да се потпише, достављач ће примаоца потписати, назначити дан пријема и ставити напомену зашто га је потписао.

Ако прималац одбије да потпише доставницу, достављач ће то забележити на доставници и назначити дан предаје и тиме је достављање извршено.

Достављање писмена војним лицима, припадницима полиције и другим лицима

Члан 150.

Војним лицима, припадницима полиције, припадницима страже у заводима за извршење за-

водских санкција у којима су смештена лица лишена слободе и запосленим лицима у друмском, железничком, водном и ваздушном саобраћају позив се доставља преко њихове команде, установе или непосредног старешине, а по потреби могу им се на тај начин достављати и остала писмена.

Лицима лишеним слободе достављање се врши преко управе завода у којем су смештена.

Лицима која уживају право имунитета у Републици Србији, ако међународни уговори шта друго не одређују, достављање се врши преко органа надлежног за иностране послове.

Достављање писмена државним органима, правним лицима и предузетницима

Члан 151.

Државном органу одлуке и друга писмена достављају се предајом у писарници.

Достављање правним лицима и предузетницима врши се предајом писмена лицу овлашћеном за примање писмена, а ако то није могуће, писмено ће се предати било ком запосленом који се затекне у пословној просторији примаоца.

Ако лице из става 2. овог члана одбије да прими писмено, достављач ће забележити на доставници дан, сат и разлог одбијања, а писмено ће оставити у пословној просторији примаоца.

Кад се достављају одлуке код којих од дана достављања тече рок, даном достављања сматра се дан предаје писарници односно лицу наведеном у ставу 2. овог члана.

Истицање писмена на огласној табли

Члан 152.

Кад окривљени или његов законски заступник и оштећени у току поступка промене своје пребивалиште или адресу стана, дужни су да о томе обавесте суд код кога се води поступак.

Ако то не учине, а достављач не може сазнати куда су се одселили, суд ће одредити да се сва даља достављања у поступку за ту странку врше истицањем писмена на огласној табли суда, изузев ако је реч о достављању пресуде којом му је изречена казна затвора.

Достављање се сматра извршеним по истеку осам дана од дана истицања писмена на огласној табли суда.

Разматрање и преписивање списка

Члан 153.

Подносилац захтева за покретање прекршајног поступка, окривљени, бранилац окривљеног, представник односно пуномоћник окривљеног правног лица, оштећени и његов законски заступник односно пуномоћник имају право да разматрају и преписују списе предмета.

Разматрање и преписивање списка може се дозволити и другим лицима која за то имају правни интерес.

Кад је прекршајни поступак у току, разматрање и преписивање списка дозвољава судија који

води прекршајни поступак, а кад је поступак завршен, разматрање и преписивање списка дозвољава председник суда или службено лице које он одреди.

Разматрање и преписивање списка може се ускратити само ако би се тиме ометало правилно вођење прекршајног поступка или ако се искључи јавност у поступку.

После завршеног доказног поступка односно завршеног усменог претреса лицу које има оправдани интерес не може се ускратити разматрање и преписивање списка.

Против решења о ускраћивању разматрања и преписивања списка предмета дозвољена је жалба која не задржава извршење решења.

Глава XXII

ПОКРЕТАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Подносилац захтева

Члан 154.

Прекршајни поступак покреће се на основу захтева за покретање прекршајног поступка.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси овлашћени орган или оштећени (у даљем тексту: подносилац захтева).

На захтев овлашћеног лица или по службеној дужности, прекршајни поступак покреће се пред органом управе, одмах по сазнању за прекршај.

Овлашћени органи из става 2. овог члана су органи управе, овлашћени инспектори, јавни тужилац и други органи и организације, које врше јавна овлашћења у чију надлежност спада непосредно извршење или надзор над извршењем прописа у којима су прекршаји предвиђени.

Оштећени као подносилац захтева за покретање прекршајног поступка

Члан 155.

Оштећени је овлашћен да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка увек осим ако законом није одређено да је за покретање прекршајног поступка искључиво овлашћен орган из члана 154. став 4. овог закона.

Оштећени који је поднео захтев за покретање прекршајног поступка има положај странке у поступку.

Ако у случају из става 1. искључиво овлашћени орган не поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, оштећени може у складу са одредбама овог закона поднети такав захтев.

Ако је захтев за покретање поступка поднео овлашћени орган пре него што је по захтеву оштећеног отпочео поступак, поступаће се по захтеву за покретање поступка надлежног органа.

Оштећени који није поднео захтев за покретање прекршајног поступка већ је поднео прекршајну пријаву надлежном јавном тужиоцу може, под условима предвиђеним овим законом, уколико јавни тужилац не покрене поступак, сам поднети захтев за покретање прекршајног поступка.

Јавни тужилац је дужан да у року од осам дана од дана поднете прекршајне пријаве, писмено обавести оштећеног да ли је покренуо поступак.

Оштећени може у току поступка преузети гоњење од јавног тужиоца који одустане од захтева за покретање поступка. Оштећени може остати код ранијег захтева или га променити.

Садржина захтева

Члан 156.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси се писмено и садржи:

1. назив подносиоца захтева и његову адресу односно лично име лица које подноси захтев;

2. назив суда, односно органа управе коме се подноси захтев;

3. основне податке о окривљеном: лично име, лично име родитеља, место и датум рођења, јединствени матични број грађана, занимање, место и адресу становања и држављанство односно назив и седиште окривљеног правног лица, а за одговорно лице у правном лицу и функцију коју обавља у том правном лицу;

4. чињенични опис радње из које произлази правно обележје прекршаја, време и место извршења прекршаја и друге околности потребне да се прекршај што тачније одреди;

5. пропис о прекршају који треба применити;

6. предлог о доказима које треба извести, уз означавање личних имена и адреса сведока, списе које треба прочитати и предмете који служе као доказ;

7. потпис и печат подносиоца захтева.

Кад захтев за покретање прекршајног поступка подноси физичко лице као оштећени, захтев не мора садржати пропис о прекршају који треба применити ни јединствени матични број грађана окривљеног лица.

Физичко лице у својству оштећеног може поднети захтев за покретање прекршајног поступка и усмено на записник.

Неуредан захтев

Члан 157.

Захтев за покретање прекршајног поступка подноси се у онолико примерака колико има окривљених и један примерак за суд, односно орган управе ако се пред њим води прекршајни поступак.

Ако захтев не садржи све податке из члана 156. овог закона или није достављен у довољном броју примерака, затражиће се од подносиоца захтева да га у одређеном року допуни односно достави остале примерке. У случају да подносилац захтева не отклони недостатке у одређеном року, сматраће се да је одустао од захтева и захтев ће се одбацити.

Рок из става 2. овог члана не може бити дужи од петнаест дана.

Испитивање услова за покретање поступка

Члан 158.

Кад надлежни суд, односно орган управе прими захтев за покретање прекршајног поступка, испи-

таће да ли постоје услови за покретање прекршајног поступка и одлучити о даљем току поступка.

Одбацивање захтева

Члан 159.

Кад суд, односно орган управе утврди да не постоје услови за покретање прекршајног поступка, захтев за покретање поступка, одбациће решењем.

Не постоје услови за покретање прекршајног поступка:

1. кад радња описана у захтеву није прекршај,
2. кад суд, односно орган управе није стварно надлежан за вођење прекршајног поступка,
3. кад постоје основи који искључују кривицу или одговорност за прекршај окривљеног,
4. када је наступила застарелост за покретање прекршајног поступка,
5. кад је захтев поднео неовлашћени орган односно неовлашћено лице,
6. кад постоје други законски разлози због којих се поступак не може покренути.

Решење из става 1. овог члана доставиће се подносиоцу захтева, а оштећени ће се обавестити да имовинско-правни захтев може остварити у парници.

Против овог решења подносилац захтева за покретање поступка има право жалбе у року од осам дана.

Члан 160.

Ако суд односно орган управе, не одбаци захтев за покретање прекршајног поступка, донеће решење, односно закључак о покретању прекршајног поступка.

Решење, односно закључак из претходног става садржи означавање лица против кога се покреће прекршајни поступак и правну квалификацију прекршаја. Ако је захтев поднесен против више лица или за више прекршаја, у решењу се морају назначити сва лица и правна квалификација за све прекршаје. Решење, односно закључак о покретању прекршајног поступка не доставља се подносиоцу захтева ни окривљеном.

Против решења, односно закључка из претходног става жалба није дозвољена.

Поступак се води само у погледу оног прекршаја и против оног окривљеног на који се односи решење, односно закључак о покретању прекршајног поступка.

Суд и орган управе нису везани за правну квалификацију дату у захтеву за покретање прекршајног поступка односно у решењу и закључку о покретању прекршајног поступка.

Глава XXIII

МЕРЕ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ ПРИСУСТВА ОКРИВЉЕНОГ

Врсте мера

Члан 161.

Мере које се могу предузети за обезбеђење присуства окривљеног и за успешно вођење пре-

кршајног поступка јесу: позив, довођење, јемство и задржавање.

Приликом одлучивања коју ће од наведених мера применити, суд ће се придржавати услова одређених за примену појединих мера, водећи рачуна да се не примењује тежа мера ако се иста сврха може постићи блажом мером.

Само суд може одредити довођење, јемство и задржавање.

Позивање окривљеног

Члан 162.

Присуство окривљеног при извођењу радњи у прекршајном поступку обезбеђује се његовим позивањем. Позив окривљеном упућује суд и орган управе.

Окривљени који треба лично да присуствује извођењу радњи у прекршајном поступку, односно лично да учествује у њиховом извођењу, позива се писменим позивом.

Позивање се врши достављањем затвореног писменог позива који садржи: назив суда, односно органа управе, лично име окривљеног, назив прекршаја који му се ставља на терет, место где окривљени има доћи, дан и час кад се окривљени треба јавити, назначење да се позива у својству окривљеног, службени печат и потпис судије односно службеног лица које позива.

У позиву којим се окривљени позива назначиће се да ли мора лично присуствовати ради испитивања или своју одбрану може дати и писмено.

Кад се окривљени први пут позива, уз позив му се обавезно доставља примерак захтева за покретање прекршајног поступка.

Кад се окривљени први пут позива, поучиће се у позиву о праву да може узети браниоца и да бранилац може присуствовати његовом испитивању.

Кад се окривљени позива да лично приступи јер је његово испитивање неопходно, у позиву ће се упозорити да ће у случају неодржавања бити доведен.

Ако за утврђивање чињеничног стања присуство окривљеног није неопходно, у позиву ће се упозорити да ће у случају неодржавања, одлука бити донета без његовог испитивања.

Одредбе овог члана сходно ће се примењивати и на представника окривљеног правног лица.

Довођење окривљеног

Члан 163.

Ако се уредно позвани окривљени не одазове позиву а свој изостанак не оправда, или ако се није могло извршити уредно достављање позива, а из околности очигледно произлази да окривљени избегава пријем позива, само суд ће наредити његово довођење ако је његово присуство неопходно ради утврђивања чињеничног стања.

Довођење окривљеног може се наредити само ако је у позиву било назначено да ће бити принудно доведен ако се не одазове позиву.

Ако се уредно позвани представник окривљеног правног лица не одазове позиву, а свој изостанак не оправда, наредиће се његово довођење.

Орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка не може одредити довођење окривљеног, али може затражити од суда да нареди његово довођење.

Наредба за довођење

Члан 164.

Наредба за довођење издаје се писмено. Наредба треба да садржи: лично име окривљеног који се има довести, разлог због чега се наређује довођење, службени печат и потпис судије који наређује довођење.

Наредбу за довођење извршавају овлашћени полицијски службеници.

Лице коме је поверено извршење наредбе предаје наредбу окривљеном односно представнику окривљеног правног лица и позива га да са њим пође. Ако позвани то одбије, доведиће га принудно.

Против припадника полиције или страже завода за извршење заводских санкција у којем се извршава казна неће се издавати наредба за довођење, већ ће се затражити од њихове команде односно установе да их спроведе.

Трошкове довођења сноси доведено лице.

Привођење учиниоца прекршаја

Члан 165.

Овлашћени полицијски службеници могу и без наредбе судије привести лице затечено у вршењу прекршаја:

- ако се идентитет тог лица не може утврдити или постоји потреба провере идентитета,
- ако нема пребивалиште или боравиште,
- ако одласком у иностранство може избећи одговорност за прекршај,
- ако се довођењем спречава у настављању извршења прекршаја.

Привођење учиниоца прекршаја у случајевима из става 1. овог члана мора се извршити без одлагања.

Ако је у случајевима из става 1. овог члана учинилац прекршаја затечен у вршењу прекршаја и не може се одмах привести код судије, а постоје основи сумње да ће побећи или опасност да ће непосредно наставити да врши прекршаје, овлашћени полицијски службеник може учиниоца задржати најдуже двадесетчетири часа.

У случају из става 3. овог члана, овлашћени полицијски службеник дужан је да без одлагања о задржавању обавести лице по избору задржаног лица, као и дипломатско-конзуларног представника државе чији је држављанин, односно представника одговарајуће међународне организације ако је у питању избеглица или лице без држављанства.

Задржавање окривљеног

Члан 166.

У прекршајном поступку окривљени може бити задржан судском наредбом у следећим случајевима:

1. ако се не могу утврдити његов идентитет или пребивалиште односно боравиште, а постоји основана сумња да ће побећи;

2. ако одласком у иностранство може избећи одговорност за прекршај за који је предвиђена казна затвора;

3. ако је затечен у извршењу прекршаја, а задржавање је потребно да би се спречило даље вршење прекршаја.

Орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка не може одредити задржавање, али може затражити од суда да одреди, продужи или укине задржавање.

Наредба о задржавању

Члан 167.

О задржавању окривљеног, судија који води прекршајни поступак, доноси наредбу у којој означава дан и сат кад је наређено задржавање, као и законски основ задржавања. Задржавање не може бити дуже од 24 часа.

Наредба о задржавању саопштава се окривљеном уз потпис.

Окривљеном који је задржан допустиће се без одлагања да о задржавању обавести лице по његовом избору, као и дипломатско-конзуларног представника државе чији је држављанин, односно представника одговарајуће међународне организације ако је у питању избеглица или лице без држављанства или браниоца, ако бранилац није био присутан приликом његовог испитивања.

Задржавање лица под дејством алкохола или других омамљујућих средстава

Члан 168.

Лице под утицајем алкохола или других омамљујућих средстава затечено у вршењу прекршаја може се по наредби суда или овлашћеног полицијског службеника задржати ако постоји опасност да ће и даље вршити прекршаје.

Задржавање лица у случају из става 1. овог члана може трајати до отрежњења, а најдуже дванаест сати.

Ако је лице из става 1. овог члана, возач моторног возила и има 1,2 г/кг или више алкохола у крви, или је под утицајем других омамљујућих средстава, задржавање је обавезно.

Задржавање је обавезно и ако лице из става 1. овог члана одбије да се подвргне испитивању на присуство алкохола или других омамљујућих средстава.

Ако је то могуће, у случају из става 1. судија ће обавестити чланове породице задржаног лица или друга лица задужена за старање о малолетнику ако је према њему одређено задржавање.

Услови за јемство

Члан 169.

Кад је прекршајни поступак покренут против окривљеног који нема стално пребивалиште у Републици Србији или који привремено борави у иностранству, као и у другим случајевима када постоји опасност да би бекством могао избећи одговорност за прекршај, може се захтевати да он лично, или ко други за њега пружи јемство да до краја прекршајног поступка неће побећи, а да

сам окривљени обећа да се неће крити и да без одобрења неће напустити своје боравиште.

Јемство се не може одредити пре него што окривљени буде испитан нити без његовог пристанка.

Кад одреди јемство, суд који води прекршајни поступак затражиће од окривљеног да одреди свог пуномоћника или пуномоћника за пријем писмена.

Садржина и висина јемства

Члан 170.

Јемство увек гласи на новчани износ.

Јемство се састоји у полагању готовог новца, хартија од вредности, драгоцености или других покретних ствари веће вредности које се лако могу уновчити и чувати, или у личној обавези једног или више грађана да ће у случају бекства окривљеног платити утврђени износ јемства.

Висина јемства се одређује у износу до највише новчане казне прописане за прекршај за који се води поступак.

Ако се против истог окривљеног поступак води због више прекршаја, јемство ће се одредити до висине казне која се може изрећи за прекршај у стицају.

У случајевима из ст. 3. и 4. овог члана јемство може бити увећано за износ истакнутог имовинско-правног захтева оштећеног.

Висину јемства одређује судија који води прекршајни поступак и то у складу с тежином прекршаја, висином причињене штете, личним и породичним приликама и имовним стањем окривљеног.

Орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка не може одредити јемство, али може затражити од суда да га одреди.

Јемство за случај одласка у иностранство

Члан 171.

Ако је прекршај учинило лице које нема пребивалиште у Републици Србији и жели напустити њену територију пре правоснажности судске одлуке, на предлог окривљеног може се одредити јемство независно од услова из става 1. члана 169. при чему се висина јемства одређује у износу до највише новчане казне која се може изрећи за прекршај за који се води поступак, увећана за износ истакнутог имовинско – правног захтева оштећеног.

Напуштање територије Републике Србије и јемство

Члан 172.

Ако окривљени побегне или напусти територију Републике Србије, решењем ће се одредити да се вредност дата као јемство унесе као приход буџета Републике Србије.

Поступање са јемством

Члан 173.

Јемство се задржава, по правилу, до доношења правоснажне пресуде.

Ако је донесена правоснажна пресуда о обустави прекршајног поступка, положено јемство се враћа.

Ако кажњени по правоснажности пресуде не плати штету или трошкове прекршајног поступка, утврђени износ ће се наплатити из положеног јемства, а ако положени износ није довољан, из њега ће се првенствено надокнадити износ штете.

Ако кажњени не плати новчану казну односно утврђени износ одузете имовинске користи, по наплати штете и трошкова прекршајног поступка наплатиће се новчана казна односно утврђени износ имовинске користи.

Ако кажњени не приступи издржавању казне затвора или извршењу заштитне мере, остатак јемства ће се у целисти задржати и уплатити као приход буџета Републике Србије.

Задржавање путне исправе

Члан 174.

Суд може задржати путну исправу окривљеног до извршења пресуде, уколико нађе да би кажњено лице чије се место боравка налази у иностранству могло осујетити извршење пресуде одласком са територије Републике Србије.

О задржавању путне исправе издаје се потврда.

Орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка не може одредити задржавање путне исправе, али може затражити од суда да то учини.

Глава XXIV

САСЛУШАЊЕ ОКРИВЉЕНОГ

Начин саслушања

Члан 175.

Окривљени се саслушава по правилу усмено.

Окривљени може бити саслушан у одсуству браниоца ако бранилац није присутан иако је обавештен о саслушању или ако за прво саслушање окривљени није обезбедио браниоца. Изјаве окривљеног о разлозима одсуствовања браниоца уносе се у записник. На исказу окривљеног који није био упозорен на право да узме браниоца по свом избору или да буде саслушан у присуству браниоца не може се засновати одлука.

Кад се окривљени први пут саслушава, питаће се за лично име, надимак ако га има, лично име једног од родитеља, место и датум рођења, чији је држављанин, занимање, адресу становања и запослења, породичне прилике, који степен стручне спреме има, каквог је имовног стања, да ли је служио војску односно да ли има чин резервног официра, да ли се води у војној евиденцији и при ком војном органу, да ли је осуђиван или прекршајно кажњаван и за шта, да ли се против њега води кривични или прекршајни поступак и за које дело, а ако је малолетан, ко му је законски заступник.

После узимања личних података, окривљеном ће се саопштити зашто се окривљује и позваће се да наведе све што има у своју одбрану.

Приликом саслушања окривљеном ће се омогућити да се у неометаном излагању изјасни о свим околностима које га терете и да изнесе све чињенице које му служе за одбрану.

Ако окривљени неће да одговара или неће да одговори на постављено питање, поучиће се да тиме може отежати прикупљање доказа за своју одбрану.

Кад окривљени заврши исказ, поставиће му се питање уколико је потребно да се попуне празнине или отклоне противречности и нејасноће у његовом излагању.

Одредбе о саслушању окривљеног сходно ће се примењивати при саслушању представника окривљеног правног лица.

Поштовање личности окривљеног

Члан 176.

Окривљени се саслушава уз пуно поштовање његове личности.

Према окривљеном се не смеју употребити сила, претња, обмана, обећање, изнуда, изнуривање или друга слична средства да би се дошло до његове изјаве или признања или неког чињења које би се против њега могло употребити као доказ.

Писмена одбрана

Члан 177.

Ако суд, односно орган управе који води прекршајни поступак нађе да непосредно усмено саслушање није потребно с обзиром на значај прекршаја и податке којима располаже, може позвати окривљеног да своју одбрану да писмено. У таквом случају окривљени може своју одбрану дати писмено или се лично јавити да усмено буде саслушан.

Члан 178.

Кад окривљени има пребивалиште или бора-виште ван подручја суда, односно органа управе који води поступак, на захтев тог суда, односно органа управе може се саслушати и пред судом, односно органом управе на чијем подручју окривљени има пребивалиште или бора-виште.

Суочење

Члан 179.

Окривљени може бити суочен са сведоком и са другим саокривљеним ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница и ако се то неслагање не може на други начин отклонити.

Суочени ће се поставити један према другом и од њих захтевати да један другом понове своје исказе о свакој спорној околности и да расправљају о истинитости онога што су исказали. Ток суочења и изјаве при којима су суочени коначно остали, суд, односно орган управе ће унети у записник.

Испитивање преко тумача

Члан 180.

Ако је окривљени глув, постављаће му се питања писмено, а ако је нем, позваће се да писмено

одговори. Ако се испитивање не може обавити на такав начин, позваће се као тумач лице које се са окривљеним може споразумети.

Глава XXV

САСЛУШАЊЕ СВЕДОКА

Својство сведока

Члан 181.

Као сведоци позивају се лица за која је вероватно да ће моћи да дају обавештења о прекршају и учиниоцу и о другим важним околностима.

Оштећени се може саслушати као сведок.

Дужност сведочења

Члан 182.

Свако лице које се као сведок позива дужно је да се одазове позиву, а ако овим законом није друкчије одређено, дужно је и да сведочи.

Позивање сведока

Члан 183.

Сведоку се доставља писмени позив, у коме се наводе лично име и занимање позваног, време и место доласка, прекршајни предмет по коме се позива, назначење да се позива као сведок и упозорење о последицама неоправданог изостанка.

Кад се оштећени позива као сведок, у позиву ће се то назначити.

Малолетно лице, које није навршило шеснаест година, позива се као сведок преко законског заступника односно старатеља, осим ако то није могуће због потребе да се хитно поступи или због других околности.

Сведоци који се због старости, болести или телеских телесних мана не могу одазвати позиву могу се саслушати у свом стану.

Забрана сведочења

Члан 184.

Не може се саслушати као сведок:

1. лице које би својим исказом повредило дужност чувања службене или војне тајне, док га надлежни орган не ослободи те дужности;
2. бранилац окривљеног о ономе што му је окривљени као свом браниоцу поверио, осим ако то сам окривљени захтева.

Ослобођење од дужности сведочења

Члан 185.

Ослобођени су од дужности сведочења:

1. брачни друг окривљеног;
2. сродници окривљеног по крви у правој линији, сродници у побочној линији до трећег степена закључно, као и сродници по тазбини до другог степена закључно;
3. усвојеник и усвојитељ окривљеног;
4. верски исповедник о ономе што му је окривљени исповедио.

Судија који води прекршајни поступак дужан је да лица из става 1. овог члана пре њиховог саслушања или чим сазна за њихов однос са окривљеним упозори да не морају сведочити. Упозорење и одговор се уносе у записник.

Малолетно лице које с обзиром на узраст и душевну развијеност није способно да схвати значај права да не мора сведочити не може се саслушати као сведок, осим ако то сам окривљени захтева.

Лице које има основа да ускрати сведочење према једном од окривљених ослобођено је од дужности сведочења и према осталим окривљеним ако се његов исказ према природи ствари не може ограничити само на остале окривљене.

Последица повреде права сведочења

Члан 186.

Ако је као сведок саслушано лице које се не може саслушати као сведок (члан 184. овог закона) или лице које је ослобођено дужности сведочења (члан 185. овог закона), а није на то упозорено или се није изричито одрекло тог права, или ако упозорење или одрицање није убележено у записник, или ако је саслушан малолетник који не може схватити значај права да не мора сведочити, или ако је исказ сведока изнуђен силом, претњом или другим забрањеним средствима, на таквом исказу сведока не може се заснивати одлука.

Ускраћивање одговора на поједина питања

Члан 187.

Сведок није дужан да одговара на поједина питања ако је вероватно да би тиме изложио себе или свог блиског сродника тешкој срамоти, знатној материјалној штети или кривичном гоњењу.

Начин саслушања сведока

Члан 188.

Сведок се саслушава пред судом, односно органом управе који води прекршајни поступак, а ако сведок има пребивалиште односно боравиште ван његовог подручја, може се саслушати пред судом, односно органом управе на чијем подручју сведок има пребивалиште односно боравиште.

Сведоци се саслушавају појединачно и без присуства осталих сведока.

Сведок је дужан да одговоре даје усмено.

Сведок ће се претходно опоменути да је дужан да говори истину и да не сме ништа прећутати, а затим ће се упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело. Сведок ће се упозорити и да није дужан да сведочи ако постоје околности из члана 185. овог закона, а то упозорење ће се унети у записник.

После тога сведок ће се питати за лично име, име оца, старост, место рођења, пребивалиште, занимање и његов однос са окривљеним и оштећеним.

После општих питања сведок ће се позвати да изнесе све што му је о предмету познато, а затим ће му се постављати питања ради проверавања, допуне и разјашњења.

Сведок ће се увек питати откуд му је познато оно о чему сведочи.

Ако је сведок глув или нем, испитаће се на начин предвиђен у члану 180. овог закона.

Суочење сведока

Члан 189.

Сведоци се могу суочити ако се њихови искази не слажу у погледу важних чињеница. Суочени ће се о свакој околности о којој се њихови искази међусобно не слажу појединачно саслушати и њихов одговор унети у записник.

Истовремено се могу суочити само два сведока.

На суочење сведока примењују се одредбе члана 179. став 2. овог закона.

Недолазак и одбијање сведочења

Члан 190.

Ако сведок који је уредно позван не дође, а изостанак не оправда, или се без одобрења или оправданог разлога удаљи са места где треба да буде саслушан, може се наредити да се принудно доведе, а може се казнити новчано до 500,00 динара.

Одредбе о довођењу окривљеног (члан 163. овог закона) сходно се примењују и на довођење сведока.

Ако сведок дође па, пошто је упозорен на последице, неће без законског разлога да сведочи, може се казнити новчано до 500,00 динара, а ако и после тога одбије да сведочи, може се казнити новчано до 2.000,00 динара.

Решење о новчаној казни сведока уноси се у записник.

Жалба на решење о новчаној казни не задржава извршење решења.

Ако сведок пристане да сведочи непосредно пошто му је казна изречена, ставиће се ван снаге донето решење.

Ако су из разлога из ст. 1. и 3. овог члана проузроковани трошкови поступка, сведок се може обавезати да сноси те трошкове.

У случају да кажњено лице не плати новчану казну и трошкове поступка, они ће се наплатити принудним путем.

Глава XXVI

УВИЂАЈ И ВЕШТАЧЕЊЕ

Увиђај

Члан 191.

Ако је за утврђивање или разјашњење какве важне чињенице потребно лично и непосредно опажање судије који води прекршајни поступак, извршиће се увиђај.

Увиђај се може обавити и уз суделовање вештака.

Судија који води прекршајни поступак одредиће која ће се лица позвати да присуствују увиђају.

О увиђају се води записник. У записник се уноси назив суда, односно органа управе који спроводи увиђај, присутним лицима, резултати-ма увиђаја и другим важним чињеницама.

Вештачење

Члан 192.

Вештачење се одређује када је за утврђивање или оцену неке важне чињенице неопходно прибавити налаз и мишљење од лица које располаже стручним знањем.

Вештачење одређује писменом наредбом суд, односно орган управе који води прекршајни поступак. У наредби ће се навести у погледу којих чињеница се обавља вештачење и коме се поверава. По правилу се одређује један вештак, а ако је вештачење сложено, два или више вештака.

Вештачење се може поверити одговарајућој стручној установи, државном органу или стручњаку, првенствено са листе сталних судских вештака, а други органи или лице се могу одредити само ако постоји опасност од одлагања, ако су стални вештаци спречени или ако то захтевају друге околности.

Лица која не могу бити вештаци

Члан 193.

За вештака се не може узети лице које не може бити саслушано као сведок (члан 184. овог закона) или лице које је ослобођено од дужности сведочења (члан 185. овог закона), као ни лице које је прекршајем оштећено, а ако је такво лице узето за вештака, на његовом налазу и мишљењу не може се заснивати пресуда.

Окривљеном и оштећеном саопштиће се име вештака пре предузимања вештачења.

Захтев за изузеће вештака

Члан 194.

Окривљени, подносилац захтева и оштећени могу захтевати изузеће вештака.

Ток вештачења

Члан 195.

Пре почетка вештачења позваће се вештак да предмет вештачења брижљиво размотри, да тачно наведе све што опази и нађе и да своје мишљење изнесе непристрасно и у складу са правилима науке или вештине. Он ће се посебно упозорити да давање лажног исказа представља кривично дело.

Члан 196.

Вештаку се могу давати разјашњења, а може се дозволити и разгледање списка. На његов захтев могу се изводити нови докази да би се утврдиле околности које су важне за вештачење.

Вештак прегледа предмете вештачења у присуству судије који води прекршајни поступак и записничара, осим ако су за вештачење потребна

дужа испитивања или се испитивања врше у установама односно државном органу, или ако то траже обзир морала.

Ако се сумња да окривљени болује од душевне болести која искључује његову урачунљивост, одредиће се психијатријско вештачење.

Налаз и мишљење вештака

Члан 197.

Вештак даје свој налаз и мишљење по правилу писмено у року који му одреди судија, односно службено лице које води прекршајни поступак.

Изузетно, вештаку се може одобрити да налаз и мишљење да усмено на записник. Несагласност или нејасноће у налазу и мишљењу вештака отклониће се његовим саслушањем или понављањем вештачења преко истог или другог вештака.

Кажњавање вештака

Члан 198.

Лице које се позива као вештак дужно је да се одазове и да да свој налаз и мишљење.

Ако вештак који је уредно позван не дође, а свој изостанак не оправда или ако неоправдано одбије да вештачи, може му се наложити да надокнади проузроковане трошкове, а може се и казнити новчаном казном од 500,00 до 2.000,00 динара.

Решење о кажњавању уноси се у записник.

Жалба против решења о кажњавању вештака не одлаже извршење решења.

У случају да вештак не плати изречену новчану казну, она ће се наплатити принудним путем.

Ако вештак пристане да вештачи непосредно пошто му је казна изречена, ставиће се ван снаге донето решење.

Члан 199.

Одредбе овог закона које се односе на вештаке примењују се сходно и на тумаче.

Глава XXVII

ПРЕТРЕСАЊЕ ПРОСТОРИЈА И ЛИЦА

Основи претресања

Члан 200.

Стан и друге просторије, као и лица могу се претресати само код тежих прекршаја ако је вероватно да ће се у стану, другим просторијама, стварима или код појединих лица наћи предмет или трагови који би могли бити значајни за прекршајни поступак, или да ће се претресом стана и других просторија ухватити окривљени.

Претресање лица, просторија и ствари које припадају лицима која уживају имунитет по међународном праву није допуштено.

Наредба за претресање

Члан 201.

Претресање се одређује само писменом наредбом суда.

Наредба о претресању предаје се, пре почетка претресања, лицу код кога ће се или на коме ће се претресање извршити. Пре претресања позваће се лице на које се наредба за претресање односи да добровољно преда лице односно предмете који се траже.

Наредбу о претресању извршавају органи унутрашњих послова.

Начин претресања

Члан 202.

Претресању присуствују два пунолетна грађанина.

Држалац стана или просторије позваће се да присуствује претресању, а ако је одсутан, позваће се да претресању присуствује један од одраслих чланова домаћинства или сусед.

Претресање у просторијама правних лица може се вршити само у присуству представника тог правног лица.

Претресање лица женског пола врши службено лице истог пола или друго женско лице коме се може поверити претресање.

Закључане просторије, намештај или друге ствари отвориће се силом само ако њихов држалац или његов пуномоћник није присутан или неће добровољно да их отвори. При том ће се избегавати непотребна оштећења.

Записник о претресању

Члан 203.

О сваком претресању стана, односно просторије или лица саставиће се записник у коме ће се навести наредба на основу које се врши претресање, опис просторија односно лица које се претреса и лица односно предмета или трагова који су нађени.

Записник потписује лице код кога се или које се претреса и лица чије је присуство обавезно.

Лицу код кога је, односно које је претресано издаје се препис записника.

Поступање са нађеним предметима

Члан 204.

Ако се приликом претресања нађу предмети који су употребљени за извршење прекршаја или су прибављени прекршајем, или су настали извршењем прекршаја, или предмети који могу послужити као доказ у прекршајном поступку, ти предмети ће се привремено одузети.

Привремено одузимање предмета

Члан 205.

Предмети који могу бити одузети по овом закону могу се привремено одузети и пре доношења пресуде.

Привремено одузимање предмета одређује само суд писменом наредбом.

Законом се могу овластити и службена лица инспекцијских органа, службеници царинске службе и овлашћени полицијски службеници да

привремено одузму предмете из става 1. овог члана кад у вршењу службене дужности сазнају за прекршај. Наведени органи дужни су да суд неодложно извести о привременом одузимању предмета и да се старају о чувању тих предмета, уколико законом није друкчије одређено.

Лицу од кога се одузимају предмети издаје се потврда са тачним означањем одузетих предмета.

Ако се ради о предметима који су подложни квару или ако њихово чување изискује несоразмерне трошкове, суд ће одредити да се такви предмети продају, а добијени новац преда на чување банци или другој финансијској организацији.

Поступање са привремено одузетим предметима

Члан 206.

Привремено одузети предмети односно новац добијен продајом предмета вратиће се власнику ако прекршајни поступак буде обустављен, осим кад то захтевају интереси опште безбедности или разлози морала, о чему се доноси посебно решење.

Ако се не зна власник, па се ни у року од једне године од дана објављивања огласа нико не јави за предмет односно за новац добијен продајом предмета, донеће се решење да предмет постаје државна својина, односно да се новац унесе у буџет Републике Србије. Овим се не дира у право власника да у парници тражи предају предмета односно новца.

Глава XXVIII

ПРЕТРЕС

Одређивање претреса

Члан 207.

На претрес се позивају окривљени и његов бранилац, оштећени, подносилац захтева за покретање поступка и други учесници поступка. Ако је окривљени правно лице на претрес се позива представник правног лица.

У позиву на претрес окривљени ће се упозорити да ће се у случају неодржавања позиву наредити његово довођење.

Ако на претрес не дође уредно позвани окривљени и свој изостанак не оправда, суд ће одложити претрес и издати наредбу за довођење, ако не постоје услови да се претрес одржи и без присуства окривљеног.

Недолазак окривљеног

Члан 208.

Суд може одлучити да се претрес одржи у одсуству окривљеног који је уредно позван ако је он саслушан, а судија нађе да његово присуство није неопходно за правилно утврђивање чињеничног стања. Под истим условима претрес се може одржати и у одсуству уредно позваног представника односно браниоца окривљеног правног лица.

Претрес се може одржати и без присуства подносиоца захтева.

Претрес ће се одржати и ако не дође уредно позвани бранилац окривљеног.

Јавност

Члан 209.

Претрес је јаван.

Судија који води прекршајни поступак може искључити јавност за цео претрес или један његов део ако то захтевају општи интереси или разлози морала.

Ако се поступак води против малолетника, претрес ће се одржати без присуства јавности.

У случају из ст. 2. и 3. овог члана судија ће упозорити лица која присуствују претресу на коме је јавност искључена да су дужна да као тајну чувају све оно што су на претресу сазнала и указаће им се да одавање тајне представља кривично дело.

Ток претреса

Члан 210.

Претрес почиње изношењем главне садржине захтева за покретање прекршајног поступка. После провере присутности позваних лица приступа се испитивању окривљеног, а ако су окривљени правно лице и одговорно лице у правном лицу, прво се саслушава представник правног лица, а после њега одговорно лице. По саслушавању окривљеног прелази се на извођење доказа саслушањем сведока и вештака и извођење других доказа.

Ред извођења доказа утврђује судија.

О раду на претресу води се записник у који се уноси цео ток претреса.

Записник о претресу потписују судија и записничар.

Право странака на претресу

Члан 211.

Подносилац захтева, окривљени и његов бранилац, представник и бранилац правног лица и оштећени имају право да у току претреса предлажу доказе и дају друге предлоге, а по одобрењу судије који води поступак могу да постављају питања лицима која се саслушавају.

Овлашћени представник подносиоца захтева има право да на претресу измени садржину захтева.

У случају из става 2. овог члана судија ће решењем одложити претрес да би се окривљени упознао са изменом захтева и да би припремио одбрану.

После завршеног доказног поступка странке и бранилац могу дати завршну реч са својом оценом о изведеним доказима. Последња реч увек припада окривљеном односно представнику окривљеног правног лица.

Ако судија нађе да претрес не треба одлагати ради допуне поступка или ради припреме одбране окривљеног по измењеном захтеву, закључи-

ће претрес, а може донети пресуду и јавно објавити изреку пресуде уз кратко навођење разлога.

Када у случају из става 5. овог члана, окривљени и подносилац захтева изјаве да не траже да им се достави писмено израђена пресуда и да се неће жалити, окривљеном ће се уручити, а подносиоцу захтева доставити, само препис изреке пресуде.

Глава XXIX

ОДРЖАВАЊЕ РЕДА

Старање о одржавању реда

Члан 212.

Дужност судије, односно службеног лица које у органу управе води прекршајни поступак јесте да се стара о одржавању реда за време извођења радњи у прекршајном поступку.

Ако окривљени, његов бранилац, пуномоћник, оштећени, законски заступник, сведок, вештак, тумач или друго лице које присуствује радњама у прекршајном поступку омета ред или се не покорава наређењима за одржавање реда, судија ће га опоменути. Ако опомена буде безуспешна, може се наредити да се окривљени удаљи, а остала лица могу се удаљити и казнити новчаном казном од 1.000,00 до 3.000,00 динара. Одлука судије односно службеног лица која се тиче одржавања реда уноси се у записник.

Пуномоћнику или браниоцу који после казне продужи да нарушава ред може се ускратити даље заступање односно одбрана.

Ако кажњено лице не плати изречену новчану казну у одређеном року казна ће се наплатити принудним путем.

Жалба против решења о кажњавању из става 2. овог члана не задржава извршење решења.

Против других одлука које се односе на одржавање реда и руковођење поступком жалба није дозвољена.

Глава XXX

Прекид поступка

Члан 213.

Судија односно службено лице које у органу управе води прекршајни поступак решењем ће прекинути поступак:

1. ако се не зна боравиште окривљеног или је он у бекству, или иначе није достижан државним органима, или се налази у иностранству на неодређено време;

2. ако је код окривљеног наступило привремено душевно обољење или привремена душевна поремећеност;

3. ако је за исто дело против окривљеног покренут кривични поступак, када прекид траје до доношења правоснажне судске одлуке у кривичном поступку.

Пре него што се поступак прекине, прикупиће се сви докази о прекршају и одговорности окривљеног до којих се може доћи.

Прекинути поступак наставиће се кад престану сметње које су изазвале прекид.

О прекиду и настављању поступка обавестиће се подносилац захтева, а у прекршајном поступку из области царинског, спољнотрговинског и девизног пословања, оштећени.

Глава XXXI

ПРЕСУДА

Доношење пресуде

Члан 214.

Прекршајни поступак завршава се доношењем осуђујуће, односно ослобађајуће пресуде или решења којим се поступак обуставља.

Пресуда, односно решење израдиће се у року од осам дана од дана окончања свих радњи у прекршајном поступку које претходе доношењу пресуде, односно решења.

Пресуда, односно решење се заснива на изведеним доказима и чињеницама које су утврђене у поступку.

Објективни и субјективни идентитет

Члан 215.

Одлука у прекршајном поступку односи се само на лице које се захтевом за покретање прекршајног поступка терети и само на прекршај који је предмет поднетог захтева.

Суд, односно орган управе који води прекршајни поступак није везан за предлоге и оцену у погледу правне квалификације прекршаја.

Члан 216.

Решење којим се обуставља прекршајни поступак донеће се кад се утврди:

1. да је прекршајни поступак вођен без захтева, односно да подносилац захтева за покретање прекршајног поступка није био овлашћен за његово подношење;

2. да суд, односно орган управе није стварно надлежан за вођење прекршајног поступка;

3. да је окривљени за исту радњу већ правоснажно кажњен у прекршајном поступку или је прекршајни поступак правоснажно обустављен, али не због ненадлежности;

4. да је окривљени у кривичном поступку односно у поступку по привредном преступу правоснажно оглашен кривим за исто дело које обухвата и обележје прекршаја;

5. да окривљени има дипломатски имунитет;

6. да је наступила застарелост за вођење прекршајног поступка;

7. да је окривљени у току прекршајног поступка умро, односно да је окривљено правно лице престало да постоји;

8. да је овлашћени подносилац одустао од захтева за покретање прекршајног поступка пре правоснажности одлуке.

Прекршајни поступак ће се обуставити и у другим законом одређеним случајевима.

У образложењу решења укратко се наводе разлози због којих је поступак обустављен и пропис на основу ког је то учињено.

Доношење пресуде којом се окривљени оглашава кривим

Члан 217.

Пресуда којом се окривљени оглашава кривим за прекршај доноси се кад се у прекршајном поступку утврди постојање прекршаја и одговорност окривљеног за тај прекршај.

Доношење пресуде којом се окривљени ослобађа кривице

Члан 218.

Пресуду којом се окривљени ослобађа кривице суд ће изрећи:

1. ако дело за које се терети по пропису није прекршај,

2. ако има околности које искључују прекршајну одговорност окривљеног,

3. ако није доказано да је окривљени учинио прекршај за који је против њега поднет захтев за покретање прекршајног поступка.

Садржај изреке пресуде којом се окривљени оглашава кривим за прекршај

Члан 219.

Ако се окривљени огласи кривим за прекршај, изрека пресуде садржи:

1. прекршај за који се окривљени оглашава кривим уз назначење чињеница и околности које чине обележја прекршаја и од којих зависи примена одређеног прописа о прекршају;

2. прописе који су примењени;

3. одлуку о изреченим санкцијама;

4. одлуку о одузимању имовинске користи;

5. одлуку о урачунавању задржавања и притвора у изречену казну;

6. одлуку о трошковима прекршајног поступка;

7. одлуку о имовинско-правном захтеву.

Ако је окривљени кажњен новчаном казном, у пресуди ће се назначити рок плаћања казне и начин замене новчане казне у случају да окривљени казну не плати, односно назначиће се да ће се новчана казна наплатити принудним путем.

Ако је изречена заштитна мера одузимања предмета, у изреци пресуде ће се одредити и како ће се поступити са одузетим предметима. Кад изреченом мером одузимања предмета нису обухваћени предмети привремено одузети по члану 205. овог закона, у изреци пресуде ће се одредити да се ти предмети врате власнику.

Објављивање пресуде

Члан 220.

Пресуда се објављује усмено ако је окривљени присутан, а писмено израђена пресуда доставиће се окривљеном само ако то затражи.

Ако се пресуда објављује, у записник се уноси само изрека пресуде и констатује да је пресуда

усмено саопштена, да је дато кратко образложење пресуде и упутство о правном леку.

Ако окривљени затражи да му се достави писмено израђена пресуда, суд је дужан да је достави у року од осам дана од дана објављивања.

Када у случају из става 1. овог члана окривљени изјави да не тражи да му се достави писмено израђена пресуда и да се неће жалити, уручиће му се, а подносиоцу захтева доставити, само пресеке пресуде.

Пресуда за више прекршаја

Члан 221.

Ако се прекршајни поступак води због више прекршаја, у пресуди ће се навести за које се прекршаје окривљени оглашава кривим, а за које се ослобађа кривице или се поступак обуставља.

Садржина писмено израђене пресуде

Члан 222.

Писмено израђена пресуда садржи: увод, изреку, образложење и упутство о праву на жалбу, као и број, датум, потпис судије и службени печат.

Увод пресуде садржи: назив суда који је донео одлуку, лично име судије, лично име окривљеног, место пребивалишта окривљеног односно назив и седиште окривљеног правног лица, прекршај који је предмет прекршајног поступка, дан доношења пресуде и основ по коме је пресуда донета.

Изрека пресуде садржи: личне податке окривљеног односно назив и седиште окривљеног правног лица, чињенични опис и правну квалификацију прекршаја и одлуку којом се окривљени оглашава кривим, ослобађа кривице или се поступак обуставља.

У образложењу пресуде укратко ће се изнети садржина захтева за покретање прекршајног поступка, утврђено чињенично стање уз навођење доказа на основу којих су поједине чињенице доказане, прописи на којима се заснива пресуда и разлози за сваку тачку пресуде.

У упутству о праву на жалбу даје се поука о томе коме се органу жалба изјављује, коме предаје, у ком року и да се жалба може поднети писмено, а предати непосредно или упутити поштом препоручено.

Исправљање пресуде

Члан 223.

Погрешке у писању имена и бројева и друге очигледне погрешке у писању, рачунању и преписивању у пресуди исправљају се по службеној дужности или на предлог окривљеног, подносиоца захтева или оштећеног.

Исправке ће се извршити посебним решењем, које постаје саставни део пресуде.

Ако судска одлука садржи погрешке из става 3. члана 222. овог закона, исправљени препис пресуде доставиће се лицима која имају право жалбе. У том случају рок за жалбу тече од дана достављања исправљене пресуде.

Достављање пресуде учесницима у поступку

Члан 224.

Писмено израђена пресуда доставља се подносиоцу захтева и окривљеном по одредбама члана 147. овог закона.

Пресуда се доставља оштећеном који није подносилац захтева ако је одлучено о имовинско – правном захтеву, лицу чији је предмет одузет том пресудом, као и лицу против кога је изречена мера одузимања имовинске користи.

Достављање усмено саопштене пресуде окривљеном

Члан 225.

Ако окривљени затражи да му се достави отпавак пресуде, судија је дужан да му отпавак исте достави у року од осам дана од дана израде пресуде.

Захтев окривљеног у смислу става 1. овог члана уноси се у записник уз његов потпис.

Члан 226.

Одредбе овог закона које се односе на пресуду, сходно се примењују и на решење које у прекршајном поступку доносе органи управе.

Члан 227.

На поступак пред судовима, који није прописан одредбама овог закона, сходно се примењују одредбе Законика о кривичном поступку, ако овим или другим законом није друкчије одређено.

Глава XXXII

РЕДОВНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ

Подношење жалбе

Члан 228.

Против одлуке донете у првом степену може се изјавити жалба Вишем прекршајном суду. Жалба се предаје суду, односно органу управе, који је донео првостепену одлуку.

Жалба се подноси у року од осам дана од дана усмено саопштене одлуке, односно од дана достављања пресуде или решења.

Ко може изјавити жалбу

Члан 229.

Жалбу могу изјавити окривљени и подносилац захтева.

Жалба се може изјавити увек на пресуду и решење органа управе а на друга решења донета у прекршајном поступку само ако право на жалбу није законом искључено.

У корист окривљеног жалбу могу изјавити његов бранилац, брачни друг, сродник по крви у правој линији, брат, сестра, законски заступник, усвојитељ, усвојеник, хранитељ и лице са којим живи у ванбрачној заједници.

У корист окривљеног правног лица жалбу може изјавити представник правног лица као и

физичко лице овлашћено да га представља или заступа.

Ако је изречена заштитна мера одузимања предмета чији власник није окривљени, власник предмета може изјавити жалбу само у погледу одлуке о тој мери.

Суспензивно дејство жалбе

Члан 230.

Благовремено изјављена жалба одлаже извршење одлуке, осим у случајевима кад је овим законом другачије одређено.

Одрицање и одустајање од жалбе

Члан 231.

Окривљени и подносилац захтева могу се одрећи права на жалбу пошто је одлука саопштена, а од изјављене жалбе могу одустати до доношења другостепене пресуде.

Одрицање и одустајање од права на жалбу не може се опозвати.

Одрицање малолетника од права на жалбу нема правног дејства.

Садржај жалбе

Члан 232.

Жалба треба да садржи означење одлуке против које се жалба изјављује, наводе у чему је подносилац жалбе незадовољан одлуком и потпис подносиоца жалбе.

У жалби се могу износити нове чињенице и предлагати нови докази. Позивајући се на нове чињенице подносилац жалбе је дужан да наведе доказе којима би се те чињенице имале доказати.

Ако подносилац жалбе у жалби износи нове доказе, дужан је навести зашто те доказе није раније изнео, као и чињенице које тим доказима жели доказати.

Основи због којих се одлука може побијати

Члан 233.

Одлука се може побијати:

1. због битне повреде одредаба прекршајног поступка;

2. због повреде одредаба материјалног права из Закона о прекршајима и других прописа;

3. због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања;

4. због одлуке о прекршајним санкцијама, одузимању имовинске користи, трошковима прекршајног поступка и имовинско-правном захтеву.

Битне повреде одредаба прекршајног поступка

Члан 234.

Битна повреда одредаба прекршајног поступка постоји:

1. ако је прекршајни поступак водио и одлуку донео судија односно службено лице у органу управе, који је правоснажном одлуком изузет од вођења поступка и одлучивања;

2. ако је прекршајни поступак водио и одлуку донео судија односно службено лице у органу управе, који се морао изузети (члан 102. став 1. тач. 1–5. овог закона);

3. ако окривљени у прекршајном поступку није саслушан пре доношења одлуке осим у случајевима из члана 85. става 3. и члана 162. става 8. овог закона;

4. ако окривљени није поучен о праву на употребу језика, или је њему или његовом браниоцу противно његовом захтеву ускраћено право да на усменом претресу или у току осталих радњи у прекршајном поступку употребљава свој језик и да на свом језику прати ток усменог претреса односно поступка (члан 86. овог закона);

5. ако је противно закону била искључена јавност на усменом претресу;

6. ако је судија, односно службено лице у органу управе одбацио захтев за покретање прекршајног поступка противно одредбама члана 159. овог закона;

7. ако је судија обуставио прекршајни поступак противно одредбама члана 216. овог закона или је донео пресуду којом се окривљени ослобађа кривице, противно одредбама члана 218. овог закона;

8. ако је пресуду донео суд који због стварне ненадлежности није могао судити у тој ствари (члан 100. овог закона);

9. ако усмено саопштена одлука није унета у записник (члан 220. став 2. овог закона);

10. ако одлуком суд, односно орган управе није у целости одлучио о захтеву за покретање прекршајног поступка;

11. ако је суд односно орган управе одлучио мимо захтева за покретање прекршајног поступка;

12. ако се одлука заснива на доказу на коме се по одредбама овог закона не може заснивати, осим ако је, с обзиром на друге доказе, очигледно да би и без тог доказа била донета иста одлука;

13. ако се одлука заснива на исказу окривљеног који није био упозорен на право да узме браниоца по свом избору или да буде испитан у присуству браниоца;

14. ако је повређена одредба члана 88. овог закона;

15. ако је изрека одлуке неразумљива, противречна сама себи или разлозима одлуке или ако одлука уопште нема разлога или у њој нису наведени разлози о одлучним чињеницама, или су ти разлози потпуно нејасни, или у знатној мери противречни, или ако о одлучним чињеницама постоји знатна противречност између оног што се у разлозима одлуке наводи, о садржини исправа или записника о исказима датим у поступку, и самих тих исправа или записника, осим у случају из члана 220. овог закона.

Битна повреда одредаба прекршајног поступка постоји и ако судија, односно службено лице у току прекршајног поступка или приликом доношења одлуке није применио или је погрешно применио коју одредбу овог закона, или је у току прекршајног поступка повредио право одбране, а то је утицало или је могло утицати на законито и правилно доношење одлуке.

Повреда материјалног права**Члан 235.**

Повреда материјалног прекршајног права постоји ако је прекршајни пропис повређен када је у питању:

1. да ли је радња за коју се окривљени гони прекршај;

2. да ли има околности које искључују прекршајну одговорност;

3. да ли има околности које искључују прекршајно гоњење, а нарочито да ли је наступила застарелост прекршајног гоњења или је ствар већ правоснажно пресуђена;

4. да ли је у погледу прекршаја који је предмет захтева за покретање прекршајног поступка примењен закон или други пропис који се не може применити;

5. да ли је одлуком о казни, заштитној мери или о одузимању имовинске користи прекорачено овлашћење које судија, односно службено лице у органу управе има по закону;

6. да ли су повређене одредбе о урачунавању задржавања, притвора и издржане казне.

Погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање**Члан 236.**

Одлука се може побијати због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања кад је суд, односно орган управе неку одлучну чињеницу погрешно утврдио или је није утврдио.

Непотпуно утврђено чињенично стање постоји и кад на то указују нове чињенице или нови докази.

Побијање пресуде и других одлука**Члан 237.**

Одлука се може побијати због одлуке о казни кад том одлуком није прекорачено законско овлашћење (члан 235. став 1. тачка 5. овог закона) или суд, односно орган управе није правилно одмерио казну с обзиром на околности које утичу да казна буде већа или мања. Одлука о казни може се побијати и због тога што је суд, односно орган управе применио или није применио одредбе о ублажавању казне, о ослобођењу од казне, или што није изрекао опомену иако су за то постојали законски услови.

Одлука о заштитној мери или о одузимању имовинске користи може се побијати ако не постоји повреда из члана 235. става 1. тачке 5. овог закона или је суд неправилно донео ову одлуку или није изрекао заштитну меру односно одузимање имовинске користи иако су за то постојали законски услови.

Одлука о имовинско-правном захтеву може се побијати кад је суд о томе донео одлуку противно одредбама овог закона.

Одлука о трошковима прекршајног поступка може се побијати кад је суд, односно орган управе о томе донео одлуку из разлога као и у претходном ставу овог члана.

Поступак по жалби**Члан 238.**

Неблаговремену, недозвољену и од неовлашћеног лица изјављену жалбу одбациће решењем суд, односно орган управе.

Благовремену и дозвољену жалбу суд, односно орган управе са списима ће доставити Вишем прекршајном суду у року од три дана.

Одлуке Вишег прекршајног суда**Члан 239.**

Решавајући по жалби Виши прекршајни суд може жалбу одбацити, одбити као неосновану и потврдити првостепену одлуку, или усвојити, а првостепену одлуку преиначити или укинути.

Одбацивање жалбе од стране другостепеног суда**Члан 240.**

Виши прекршајни суд одбациће жалбу решењем као неблаговремену, недозвољену или изјављену од стране неовлашћеног лица, ако утврди да је суд или орган управе који је водио поступак, пропустио да то учини.

Границе испитивања првостепене одлуке**Члан 241.**

Виши прекршајни суд испитује првостепену одлуку у оном делу у којем се побија жалбом, али мора увек по службеној дужности испитати:

1. да ли постоји битна повреда одредаба прекршајног поступка из члана 234. става 1. тач. 1, 3. и 7–15. овог закона;

2. да ли је на штету окривљеног повређено материјално право (члан 235. овог закона).

Ако жалба изјављена у корист окривљеног не садржи основ за побијање одлуке (члан 233. овог закона), Виши прекршајни суд ограничиће се на испитивање повреда из става 1. тач. 1. и 2. овог члана, као и на испитивање одлуке о казни, заштитним мерама и одузимању имовинске користи (члан 237. овог закона).

Потврђивање првостепене одлуке**Члан 242.**

Виши прекршајни суд ће пресудом одбити жалбу као неосновану и потврдити првостепену одлуку кад утврди да не постоје разлози због којих се пресуда побија, нити повреде закона из члана 241. овог закона.

Преиначење првостепене одлуке**Члан 243.**

Виши прекршајни суд ће уважити жалбу и пресудом преиначити првостепену одлуку када утврди да су одлучне чињенице у првостепеном поступку утврђене и да с обзиром на утврђено чињенично стање, треба донети другачију пресуду или ако сматра да постоје такве повреде закона које се могу отклонити без укидања првостепене одлуке, или кад нађе да приликом одмера-

вања казне односно изрицања заштитне мере нису узете у обзир све околности које утичу на правилно одмеравање казне односно на законито изрицање заштитне мере или кад околности које су узете у обзир нису правилно оцењене.

Првостепена одлука ће се преиначити кад се утврди да је суд или орган управе који је водио прекршајни поступак, погрешно оценио исправе и доказе које није сам извео, а одлука је заснована на тим доказима.

Укидање првостепене одлуке

Члан 244.

Виши прекршајни суд ће жалбу уважити и пресудом укинути првостепену одлуку и предмет вратити суду или органу управе, на поновни поступак ако утврди да постоји битна повреда одредаба прекршајног поступка, која је утицала или је могла утицати на законито решавање прекршајне ствари, или ако сматра да због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања треба допунити или провести нови поступак, или ако је прекршајни поступак обустављен због погрешне оцене доказа или погрешне примене материјалног права. Из истих разлога може се првостепена одлука и делимично укинути ако се поједини делови одлуке могу издвојити без штете за правилно одлучивање.

Образложење другостепене пресуде

Члан 245.

У образложењу пресуде Виши прекршајни суд цениће жалбене наводе и указаће на повреде закона које је узео у обзир по службеној дужности.

Кад се првостепена одлука укида због повреде одредаба прекршајног поступка, у образложењу ће се навести које су одредбе повређене и у чему се огледа повреда.

Кад се првостепена одлука укида због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, навешће се недостаци односно зашто су нови докази и нове чињенице важне за доношење правилне одлуке.

Дејство жалбе у корист саокривљених

Члан 246.

Кад Виши прекршајни суд поводом ма чије жалбе изјављене против одлуке утврди да су разлози због којих је донео пресуду у корист окривљеног корисни и за којег од окривљених који није изјавио жалбу или није изјавио у том правцу, поступиће по службеној дужности као да таква жалба постоји.

Достављање другостепене пресуде

Члан 247.

Виши прекршајни суд ће вратити све списе суду, односно органу управе са довољним бројем оверених преписа своје пресуде ради достављања окривљеном, подносиоцу захтева и другим заинтересованим лицима.

Дужност суда и органа управе

Члан 248.

Суд и орган управе, дужан је да спроведе све радње и расправи сва спорна питања на које је указао Виши прекршајни суд у својој пресуди. При доношењу нове одлуке, суд и орган управе везани су забраном прописаном у члану 88. овог закона.

Глава XXXIII

ВАНРЕДНИ ПРАВНИ ЛЕКОВИ

ЗАХТЕВ ЗА ПОНАВЉАЊЕ ПРЕКРШАЈНОГ ПОСТУПКА

Разлози за понављање поступка

Члан 249.

Прекршајни поступак завршен правоснажном одлуком може се поновити:

1. ако се докаже да је одлука заснована на лажној исправи или на лажној изјави сведока или вештака;

2. ако се докаже да је одлука донета услед кривичног дела судије или другог службеног лица које је учествовало у поступку;

3. ако се утврди да је лице које је кажњено за прекршај за исту радњу већ једном кажњено у прекршајном поступку;

4. ако се изнесу нове чињенице или поднесу нови докази који би сами за себе или у вези са ранијим доказима довели до другачије одлуке да су били познати у ранијем поступку.

Чињенице из става 1. тач. 1–3. овог члана доказују се правоснажном одлуком или пресудом у прекршајном поступку. Ако се поступак против тих лица не може спровести зато што су умрла или што постоје околности које искључују кривично гоњење, чињенице из тач. 1. и 2. става 1. овог члана могу се утврдити и другим доказима.

Подношење захтева за понављање поступка

Члан 250.

Захтев за понављање прекршајног поступка могу поднети кажњени, његов бранилац и подносилац захтева, а после смрти кажњеног захтев могу поднети у корист кажњеног и остала лица из члана 229. става 3. овог закона.

Захтев за понављање прекршајног поступка може се поднети у року од годину дана од дана правоснажности одлуке.

Поступак по захтеву

Члан 251.

О захтеву за понављање прекршајног поступка одлучује суд, односно орган управе који је донео првостепену одлуку.

У захтеву треба навести по којем се законском основу тражи понављање поступка и којим се доказима поткрепљују чињенице на којима се захтев заснива. Ако захтев не садржи те податке, одбациће се пресудом, односно решењем.

Захтев ће се одбацити и кад суд, односно орган управе на основу захтева и доказа из списка предмета из ранијег поступка утврди да је захтев поднело неовлашћено лице или да је захтев неблаговремено поднесен, или да нема законских услова за понављање поступка, или да чињенице и докази на којима се захтев заснива очигледно нису подобни да се на основу њих дозволи понављање.

Захтев за понављање прекршајног поступка у корист кажњеног може се поднети и након што је одлука извршена.

Одлуке поводом захтева за понављање поступка

Члан 252.

Ако прекршајни суд или орган управе не одбаци захтев за понављање поступка, поновиће поступак у обиму који је неопходан да се утврде чињенице због којих је захтев поднет.

Зависно од резултата поновљеног поступка, захтев ће се решењем одбити или ће се новом одлуком претходна укинути у целисти или делимично.

Ако се дозволи понављање поступка, у поновном поступку суд и орган управе везан је забраном прописаном у члану 88. овог закона.

Против решења којим се дозвољава понављање поступка није дозвољена жалба.

Одлагање извршења одлуке

Члан 253.

Захтев за понављање прекршајног поступка не одлаже извршење одлуке, али ако суд, односно орган управе оцени да захтев може бити уважен, може одлучити да се одложи извршење док се не одлучи о захтеву за понављање поступка.

Решење којим се дозвољава понављање поступка одлаже извршење одлуке против које је понављање дозвољено.

ЗАХТЕВ ЗА ВАНРЕДНО ПРЕИСПИТИВАЊЕ ПРАВОСНАЖНЕ ПРЕСУДЕ

Допуштеноост захтева

Члан 254.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде може се поднети против другостепене пресуде због повреде закона, а у случају и под условима одређеним овим законом.

Окривљени који није користио редовни правни лек против првостепене одлуке не може поднети захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде, осим кад је само по жалби подносиоца захтева изречена строжа прекршајна санкција из члана 255. овог закона.

Случајеви у којима је допуштен захтев за ванредно преиспитивање пресуде

Члан 255.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде може се поднети кад је изречена:

- казна затвора;
- заштитна мера забране вршења одређених делатности;

- заштитна мера забране правном лицу да врши одређене делатности;

- заштитна мера забране одговорном лицу да врши одређене послове;

- заштитна мера забране управљања возилом на моторни погон лицу које је по занимању возач;
- новчана казна преко 100.000,00 динара физичком лицу или одговорном лицу у правном лицу и предузетнику, односно 300.000,00 динара правном лицу за царинске, спољнотрговинске, девизне и пореске прекршаје;

- заштитна мера одузимања предмета за царинске, спољнотрговинске и девизне прекршаје;

- одлука о поништењу возачке дозволе на основу члана 34. став 5. овог закона.

Разлози за подношење захтева

Члан 256.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде може се поднети у следећим случајевима:

1. због битне повреде одредаба прекршајног поступка (члан 234. став 1. тач. 1–4. и тач. 7–15. овог закона);

2. због повреде материјалног права на штету кажњеног предвиђене у члану 235. овог закона;

3. због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања (члан 236. овог закона);

4. због одлуке о казни (члан 237. став 1. овог закона).

Овлашћење за подношење захтева

Члан 257.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде могу поднети кажњени, његов бранилац и законски заступник.

Рок за подношење захтева

Члан 258.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде подноси се у року од петнаест дана од дана пријема пресуде донете у другом степену.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде подноси се писмено Врховном суду Србије.

Одлучивање о захтеву

Члан 259.

О захтеву за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде одлучује Врховни суд Србије.

Одлуке поводом захтева

Члан 260.

Неблаговремени, недозвољени или од неовлашћеног лица поднет захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде Врховни суд Србије одбациће решењем.

Врховни суд Србије ће пресудом одбити захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде као неоснован ако утврди да не постоји по-

вреда прописа на коју се позива подносилац захтева.

Кад Врховни суд Србије утврди да је захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде основан, донеће пресуду односно решење којим ће или преиначити правоснажну пресуду или је укинута у целини или делимично и предмет вратити суду, односно органу управе на поновно одлучивање.

Ако Врховни суд Србије нађе да разлози због којих је донео одлуку у корист кажњеног постоје и за којег од кажњених саучесника или саизвршилаца, који нису поднели захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде, поступиће по службеној дужности као да такав захтев постоји.

Обавезе суда

Члан 261.

Ако је правоснажна пресуда укинута и предмет враћен на поновну одлуку, суд односно орган управе дужан је да изведе све процесне радње на које је указао Врховни суд Србије.

Пред судом, односно органом управе окривљени може истицати нове чињенице и нове доказе.

При доношењу одлуке суд, односно орган управе везан је забраном из члана 88. овог закона.

Одлагање извршења

Члан 262.

Захтев за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде не одлаже извршење пресуде, али на предлог кажњеног, Врховни суд Србије може наложити суду да одложи односно прекине извршење пресуде док не одлучи о захтеву, ако има основа из којих може закључити да ће удовољити захтеву.

Сходна примена Законика о кривичном поступку

Члан 263.

На поступак пред Врховним судом Србије, по захтеву за ванредно преиспитивање против другостепене пресуде сходно се примењују одредбе о захтеву за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде из Законика о кривичном поступку ако овим законом није другачије предвиђено.

ЗАХТЕВ ЗА ЗАШТИТУ ЗАКОНИТОСТИ

Подношење захтева за заштиту законитости

Члан 264.

Против правоснажне пресуде може се подићи захтев за заштиту законитости ако је повређен закон или други пропис о прекршају.

Захтев за заштиту законитости подиже републички јавни тужилац у року од три месеца од дана достављања пресуде.

Захтев за заштиту законитости не може се подићи ако је Врховни суд Србије решавао по захтеву за ванредно преиспитивање правоснажне пресуде.

Одлучивање по захтеву

Члан 265.

О захтеву за заштиту законитости одлучује Врховни суд Србије (у даљем тексту: суд).

О седници већа суд ће обавестити републичког јавног тужиоца.

Пре него што предмет буде изнесен на решавање судија одређен за известиоца може по потреби да прибави обавештење о истакнутим повредама закона.

Члан 266.

При решавању о захтеву за заштиту законитости суд ће се ограничити само на испитивање повреде прописа на коју се јавни тужилац позива у свом захтеву.

Суд ће пресудом одбити захтев за заштиту законитости као неоснован ако утврди да не постоји повреда прописа на коју се указује у захтеву.

Кад суд утврди да је захтев за заштиту законитости основан, донеће пресуду којом ће, према природи повреде, преиначити правоснажну одлуку или укинута у целиности или делимично одлуке прекршајног суда и Вишег прекршајног суда и предмет вратити на поновно одлучивање прекршајном суду, или ће се ограничити само на то да утврди повреду прописа.

Члан 267.

Ако је захтев за заштиту законитости подигнут на штету кажњеног, а суд нађе да је основан, утврдиће само да постоји повреда закона, не дирајући у правоснажну одлуку.

Ако суд нађе да разлози због којих је донео одлуку у корист кажњеног постоје и за неког од кажњених саизвршилаца за којег није подигнут захтев за заштиту законитости, поступиће по службеној дужности као да такав захтев постоји.

Ако је захтев за заштиту законитости подигнут у корист кажњеног, суд је при доношењу одлуке везан забраном из члана 88. овог закона.

Достављање пресуде

Члан 268.

Одлука суда у потребном броју примерака доставља се прекршајном суду преко Вишег прекршајног суда.

Члан 269.

Ако је правоснажна пресуда укинута и предмет враћен на поновно вођење прекршајног поступка, за основу ће се узети ранији захтев за покретање прекршајног поступка.

Суд је дужан да изведе све процесне радње и да расправи питања на која му је указао суд.

Пред судом и Вишим прекршајним судом могу се истицати нове чињенице и подносити нови докази.

Суд је приликом доношења нове одлуке везан забраном из члана 88. овог закона.

Захтев за заштиту законитости не одлаже извршење пресуде, али суд при решавању о захтеву може наложити надлежном суду да одложи

односно прекине извршење пресуде док не одлучи о подигнутом захтеву.

Глава XXXIV

ПОСТУПАК ПРЕМА МАЛОЛЕТНИЦИМА

Примена законских одредби

Члан 270.

У прекршајном поступку према малолетнику примењују се одредбе ове главе, а остале одредбе прекршајног поступка предвиђене овим законом само ако нису у супротности са овим одредбама.

Ако другачије није прописано овим законом, у прекршајном поступку према малолетнику сходно се примењују одредбе Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетних лица.

Хитност поступка

Члан 271.

Прекршајни поступак према малолетнику је хитан.

Пре изрицања васпитне мере или казне малолетнику, прибавиће се мишљење надлежног органа старатељства, осим ако је у међувремену малолетник постао пунолетан.

Ако надлежни орган старатељства не достави мишљење у року од шездесет дана, суд може малолетнику изрећи укор или новчану казну и без мишљења органа старатељства, водећи рачуна о душевној развијености, осетљивости и личним својствима малолетника.

При предузимању радњи према малолетнику у његовом присуству, а нарочито при његовом испитивању, лица која учествују у поступку дужна су да поступају обазриво, водећи рачуна о душевној развијености, осетљивости и личним својствима малолетника.

Позивање малолетника

Члан 272.

Малолетник се позива преко родитеља, односно законског заступника, осим ако то није могуће због потребе да се хитно поступа или из других оправданих разлога.

Ако се малолетник не позива преко родитеља, односно законског заступника, суд који води прекршајни поступак ће их обавестити о покретању поступка.

Обавеза сведочења

Члан 273.

Нико не може бити ослобођен од дужности да сведочи о околностима потребним за оцењивање душевне развијености малолетника, упознавање његове личности и прилика у којима живи.

Раздвајање и спајање поступка

Члан 274.

Кад је малолетник учествовао у извршењу прекршаја заједно са пунолетним лицима, поступак

према њему ће се раздвојити и спровести по одредбама овог закона.

Поступак према малолетнику може се водити заједно са поступком против пунолетних лица и спровести по општим одредбама овог закона само ако је спајање поступка неопходно за стране разрешење ствари.

Решење о раздвајању, односно спајању поступка доноси поступајући судија. Против овог решења није дозвољена жалба.

Права родитеља и старатеља

Члан 275.

У поступку према малолетницима, орган старатељства, родитељи, односно законски заступник малолетника имају право да се упознају са током поступка, да у току поступка стављају предлоге и да указују на чињенице и доказе који су важни за доношење правилне одлуке.

Нецелисходност покретања поступка

Члан 276.

Суд може одлучити да се не покрене прекршајни поступак против малолетника ако сматра да не би било целисходно да се поступак води с обзиром на природу прекршаја и околности под којима је прекршај учињен, ранији живот малолетника и његова лична својства.

У случају из става 1. овог члана решењем ће се одбацити захтев за покретање прекршајног поступка са образложењем због чега је захтев одбачен, а о учињеном прекршају обавестиће се родитељ, усвојитељ, односно старатељ малолетника и орган старатељства ради предузимања мера у оквиру њихових овлашћења.

Право на подношење жалбе

Члан 277.

Против пресуде донете у поступку којим је малолетник оглашен кривим за прекршаје жалбу могу изјавити, поред лица из члана 229. овог закона, још и старатељ, брат, сестра и хранитељ малолетника.

Лица из става 1. овог члана могу изјавити жалбу у корист малолетника и против његове воље.

Поступање према детету

Члан 278.

Кад судија утврди да малолетник у време извршења прекршаја није имао навршених четрнаест година живота обуставиће прекршајни поступак.

У случају из става 1. овог члана суд ће о прекршају који је учињен обавестити родитеља, усвојитеља и старатеља малолетника, као и орган старатељства а по потреби може обавестити и школу односно организацију у којој је малолетник смештен.

Искључење јавности**Члан 279.**

У поступку према малолетнику увек ће се искључити јавност.

Глава XXXV

**НАКНАДА ШТЕТЕ ЗБОГ НЕОПРАВДАНОГ
КАЖЊАВАЊА****Право на накнаду штете
због неоправданог кажњавања****Члан 280.**

Право на накнаду штете због неоправданог кажњавања има лице коме је правоснажном пресудом била изречена прекршајна казна или заштитна мера, а касније је поводом ванредног правног лека прекршајни поступак обустављен, осим у следећим случајевима:

1. ако је прекршајни поступак обустављен због тога што је у новом поступку поводом ванредног правног лека оштећени као подносилац захтева одустао од захтева за покретање прекршајног поступка, а на основу споразума са окривљеним;

2. ако је поводом захтева за понављање прекршајног поступка на штету окривљеног нови поступак обустављен услед смрти или каквог трајног душевног обољења окривљеног после учињеног прекршаја;

3. ако је нови прекршајни поступак обустављен због застарелости гоњења до кога је дошло због недостижност окривљеног;

4. ако је окривљени својим лажним признањем или на други начин намерно проузроковао своје кажњавање, осим ако је на то био принуђен.

Други случајеви права на накнаду штете**Члан 281.**

Право на накнаду штете има и лице:

1. према коме је одређено извршење прекршајне санкције пре правоснажности пресуде ако у жалбеном поступку дође до обуставе прекршајног поступка;

2. које је било задржано у прекршајном поступку, па је поступак обустављен;

3. које је издржало казну затвора па му је поводом ванредног правног лека или поводом жалбе изјављене против пресуде којом је одређено извршење пресуде пре правоснажности, изречена казна затвора краћа од казне коју је издржало, или је изречена прекршајна санкција која се не састоји у лишењу слободе;

4. које је услед грешке или незаконитог рада судије неосновано задржано дуже него што закон дозвољава.

Враћање новчаних износа**Члан 282.**

Лице коме је у прекршајном поступку неоправдано изречена новчана казна, заштитна мера одузимања имовинске користи или заштитна мера одузимање предмета има право на враћање

плаћене новчане казне, враћање одузете имовинске користи, враћање предмета или новчане вредности одузетог предмета (у даљем тексту: враћање новчаног износа).

Сматра се да је лице неоправдано кажњено ако је у случају преиначења или укидања правоснажне осуђујуће пресуде, односно решења о кажњавању поступак против њега обустављен или је донета ослобађајућа пресуда услед тога што је утврђено да дело није прекршај или што постоје основи који искључују одговорност учиниоца прекршаја, или што није доказано да је оно учинило прекршај.

Враћање новчаног износа не може захтевати кажњено лице које је својим лажним признањем проузроковало кажњавање.

После смрти неоправдано кажњеног лица накнаду штете односно враћање новчаног износа могу тражити његов брачни друг и његови сродници које је он по закону био дужан да издржава.

Застаревање права на враћање новчаног износа**Члан 283.**

Право неоправдано кажњеног лица и лица које је оно по закону било дужно да издржава, да тражи накнаду штете, односно враћање новчаног износа, застарева за једну годину од дана правоснажности пресуде, односно решења којим је прекршајни поступак био обустављен.

Застарелост из става 1. овог члана се прекида подношењем захтева министарству надлежном за послове прекршаја, односно органу управе који је водио прекршајни поступак.

Ако је захтев за накнаду штете односно враћање новчаног износа поднело неоправдано кажњено лице, после његове смрти лица из члана 282. став 4. овог закона могу продужити поступак за остваривање захтева у року од три месеца од дана смрти неоправдано кажњеног лица, и то само у границама раније поднетог захтева.

Ако се неоправдано кажњено лице одрекло захтева за наплату штете односно враћање новчаног износа, после његове смрти захтев се не може поднети.

Поступак остваривања права**Члан 284.**

Овлашћено лице дужно је да се са својим захтевом за накнаду штете обрати министарству надлежном за послове прекршаја, односно органу управе који је водио прекршајни поступак, ради споразума о постојању штете и висини накнаде.

Ако до споразума не дође у року од два месеца од дана пријема захтева, овлашћено лице може надлежном суду поднети тужбу за накнаду штете против Републике Србије, у року од тридесет дана од дана истека рока за постизање споразума.

Захтев за враћање новчаног износа подноси се републичком органу управе надлежном за финансије. Ако надлежни орган одбије захтев или у року од два месеца не донесе решење по захтеву, овлашћено лице може свој захтев остварити

тужбом за накнаду штете код надлежног суда у року из става 2. овог члана.

Док траје поступак код надлежног органа из ст. 1, 2. и 3. овог члана, не тече застарелост предвиђена у члану 283. овог закона.

Глава XXXVI

ПРЕКРШАЈНИ ПОСТУПАК КОЈИ ВОДЕ ОРГАНИ УПРАВЕ

Надлежни органи управе

Члан 285.

Кад је за прекршај прописана само новчана казна, законом се сагласно члану 4. и 35. ст. 2 и 3. овог закона, може прописати, да прекршајни поступак за поједине прекршаје, у првом степену воде органи управе.

За прекршаје за које је прописана казна затвора, за које се могу изрећи заштитне мере, које учине малолетници, за прекршаје лица која уживају дипломатски имунитет, за одлучивање о имовинско-правном захтеву и друге, за које је искључиво надлежан суд, орган управе предмет уступа надлежном суду.

У прекршајном поступку који се води пред органом управе, о довођењу, задржавању, јемству, задржавању путне исправе, претресању и другим питањима за која према овом закону може бити искључиво надлежан суд, орган управе уступа надлежном суду одлучивање по овим питањима.

Орган управе прекршајни поступак води по одредбама овог закона.

Кумулација стварне надлежности

Члан 286.

Када је исто лице окривљено за више прекршаја, те је за вођење прекршајног поступка за неке од прекршаја надлежан суд, а за неке орган управе, поступак ће се водити пред судом, по принципу опште месне надлежности.

Покретање прекршајног поступка

Члан 287.

Прекршајни поступак пред органом управе покреће се на захтев овлашћеног лица или по службеној дужности, одмах по сазнању за прекршај.

Када се поступак покреће по службеној дужности, орган управе надлежан за вођење прекршајног поступка није везан захтевом за покретање прекршајног поступка у делу који се тиче лица које се терети за прекршај и прекршаја који је предмет поднетог захтева.

Састав органа који решава о прекршају

Члан 288.

За вођење прекршајног поступка у органу управе надлежна је Комисија за прекршаје или службено лице.

Комисија из става 1. овог члана састављена је од три члана од којих је један председник. Један од чланова Комисије мора бити дипломирани

правник са положеним стручним испитом и најмање три године радног искуства на одговарајућим правним пословима.

Службено лице које у органу управе води прекршајни поступак и доноси решење о прекршају мора имати завршени правни факултет, положени стручни испит и најмање три године радног искуства на одговарајућим правним пословима.

Чланове Комисије за прекршаје и службено лице одређује из реда запослених у органу државне управе функционер који руководи органом.

Надлежност другостепеног органа

Члан 289.

На решење о прекршају органа управе може се изјавити жалба Вишем прекршајном суду.

Ако се жалба не изјави, решење се доставља на извршење суду надлежном по месту пребивалишта кажњеног, са забелешком да изречена новчана казна није плаћена.

На извршење новчане казне примењују се одредбе овог закона о замени новчане казне казном затвора или радом у јавном интересу.

Наплата новчане казне на месту извршења прекршаја

Члан 290.

Кад је прописом о прекршају предвиђено, овлашћено лице у органу управе надлежном за извршење прописа који је прекршајем повређен, наплатиће на месту извршења прекршаја новчану казну учиниоцу кога затекне у вршењу прекршаја. О наплаћеној новчаној казни издаје се потврда у којој се означава који је прекршај учињен и колика је новчана казна изречена и наплаћена.

Поступање у случају неплаћања казне

Члан 291.

Ако новчана казна из члана 290. овог закона, не буде наплаћена на лицу места овлашћено лице одмах ће учиниоцу прекршаја уручити позив да исту плати у року од осам дана или да одређеног дана и часа приступи у орган управе ради вођења прекршајног поступка.

Рок за долазак по позиву за вођење прекршајног поступка из става 1. овог члана не може бити краћи од осам дана.

Учинилац прекршаја ће се у позиву посебно поучити о праву на одбрану из члана 85. овог закона.

На решење о прекршају органа управе донетом сходно одредбама овог закона, може се изјавити жалба Вишем прекршајном суду, преко органа управе који је донео решење, у року од осам дана од дана достављања решења.

На одлуку Вишег прекршајног суда, жалба није дозвољена.

Ако учинилац прекршаја у року за жалбу не плати новчану казну, нити изјави жалбу, решење о прекршају доставља се на извршење прекршајном суду надлежном по месту пребивалишта каж-

њеног, са забелешком да изречена новчана казна није плаћена.

На извршење новчане казне примењују се одредбе овог закона о замени новчане казне казном затвора или радом у јавном интересу.

Извршење решења о прекршају

Члан 292.

Решење о прекршају које донесе орган управе не може бити принудно извршено пре правоснажности.

Глава XXXVII

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА

Члан 293.

Пресуда односно решење (у даљем тексту: одлука) стичу својство правоснажности када се више не могу побијати жалбом или кад жалба није дозвољена.

Одлука донета у прекршајном поступку извршава се кад постане правоснажна и кад за извршење нема законских сметњи, ако овим законом није другачије одређено.

Одлука којом је правоснажно изречена новчана казна или је одлучено о накнади трошкова поступка или о имовинско – правном захтеву, или је изречена мера одузимања имовинске користи, извршава се кад истекне у одлуци одређен рок за плаћање казне, трошкова поступка, имовинске користи, накнаде штете или за повраћај ствари.

Ако за поједине случајеве у закону није другачије одређено, одлука стиче својство извршности даном достављања кажњеном.

Наредба се извршава одмах ако суд који је издао наредбу не одреди другачије.

Члан 294.

Осуђујућа пресуда се може извршити и пре њене правоснажности у следећим случајевима:

1. ако окривљени не може да докаже свој идентитет или нема пребивалиште, или ако одлази у иностранство ради боравка, а суд нађе да постоји основана сумња да ће окривљени осујетити извршење изречене казне;

2. ако је окривљени кажњен за тежи прекршај из области јавног реда и мира а постоји основана сумња да ће поновити или наставити са вршењем прекршаја или да ће избећи извршење казне затвора.

У случајевима из става 1. овог члана суд ће у пресуди одредити да окривљени и пре правоснажности пресуде приступи извршењу изречене казне.

Ако окривљени изјави жалбу против пресуде којом је одређено извршење пресуде пре њене правоснажности, суд је дужан да жалбу са списом предмета достави Вишем прекршајном суду у року од 24 часа, рачунајући од часа када је жалбу примио, а Виши прекршајни суд дужан је да о жалби одлучи и своју пресуду достави суду у року од 48 часова рачунајући од часа пријема списка предмета.

На решење из става 1. овог члана подносилац захтева може изјавити жалбу у року од три дана од дана пријема решења.

Члан 295.

Казна затвора, новчана казна замењена казном затвора, рад у јавном интересу, заштитне мере и васпитне мере извршавају се по закону којим се уређује извршење кривичних санкција, ако овим законом није другачије одређено.

Извршење заштитне мере одузимања предмета

Члан 296.

Заштитну меру одузимања предмета извршава орган у чију надлежност спада извршење односно надзор над извршењем прописа по којима је заштитна мера изречена, ако законом није другачије одређено.

Одузети предмети продају се по прописима који важе за пореско извршење, уколико посебним прописима није другачије одређено.

Ако је пресудом одређено да ће се одузети предмет предати одређеном органу или организацији, тај орган или организација ће се позвати да предмет преузме.

Ако је учинилац самовољно отуђио или уништио предмет прекршаја или на други начин онемогућио извршење, посебним решењем суда обавезаће се да плати новчани износ који одговара вредности тог предмета.

Новчани износ добијен продајом предмета који је својина учиниоца прекршаја, а одузет је по пресуди суда, приход је буџета Републике Србије.

Ако су продати предмети који нису својина учиниоца прекршаја или њима не располаже правно лице учинилац прекршаја, износ се предаје лицу чија су својина ти предмети, односно правном лицу које располаже тим предметима. Ако је то лице непознато и не јави се ни за годину дана од дана продаје, износ добијен од продаје таквих предмета приход је буџета Републике Србије.

Обавештење о извршењу заштитне мере

Члан 297.

Органи који су по овом закону обавезни да извршавају заштитне мере дужни су да о извршењу заштитне мере обавесте суд који је меру изрекао.

Извршење мере одузимања имовинске користи

Члан 298.

Меру одузимања имовинске користи извршава суд који је донео пресуду.

Принудну наплату те мере врши орган управе надлежан за послове јавних прихода по прописима који важе за принудну наплату пореза.

Из непокретности принудно се може наплаћивати имовинска корист која се није могла наплатити на начин из става 2. овог члана.

Принудну наплату одузимања имовинске користи из непокретности врши општински суд по прописима извршног поступка.

Имовинска корист одузета пресудом приход је буџета Републике Србије.

Извршење мере одузимања имовинске користи изречене правном лицу које је после правоснажности пресуде престало да постоји спровеће се против правног лица које је преузело његову имовину до висине преузете имовине.

Органи из ст. 2. и 4. овог члана дужни су да о одузимању имовинске користи обавесте суд који је ову меру изрекао.

Трошкове извршења сноси кажњено лице.

Начин наплате новчане казне

Члан 299.

Новчану казну изречену за прекршај и трошкове прекршајног поступка извршава суд, односно орган управе који је казну изрекао.

Новчана казна, трошкови прекршајног поступка и други новчани износи уплаћују се преко поште, банке или Управе за јавна плаћања на посебној уплатници коју попуњава надлежни суд, односно орган управе у року одређеном одлуком.

Ако кажњено физичко лице у одређеном року не плати трошкове прекршајног поступка и новчану казну која прелази 15.000,00 динара и ако кажњено правно лице, одговорно лице и професионални војник не плати новчану казну и трошкове прекршајног поступка у одређеном року, наплата ће се извршити принудним путем.

На основу извршног наслова принудну наплату новчане казне изречене физичком лицу, правном лицу, одговорном лицу у правном лицу и предузетнику и принудну наплату трошкова прекршајног поступка врши надлежни орган по прописима о принудној уплати.

Орган надлежан за принудну наплату из става 4. овог члана обавезан је да у року од петнаест дана од дана покушане или извршене наплате извести надлежни суд о извршеној уплати или о разлозима неизвршења принудне наплате.

Трошкове принудне наплате новчане казне и трошкова прекршајног поступка сноси кажњени.

После смрти кажњеног принудна наплата новчане казне и трошкова прекршајног поступка неће се извршити.

Члан 300.

Ако кажњено лице коме је дозвољено да новчану казну исплаћује у ратама не врши уредно уплате, суд може закључком опозвати своју одлуку о плаћању у ратама.

Против закључка из става 1. овог члана жалба није дозвољена.

Дужност обавештавања о плаћању новчане казне

Члан 301.

О извршеној уплати новчане казне, трошкова поступка и других новчаних износа, Управа за јавна плаћања обавезна је да без одлагања извести суд, односно орган управе који је донео одлуку достављањем извештаја о плаћању уз извод о дневним променама на одговарајућим рачунима.

Члан 302.

Извршење пресуде у погледу накнаде штете и повраћаја ствари врши се по захтеву оштећеног, односно сопственика ствари.

Принудна наплата накнаде штете односно повраћај ствари врши се по прописима који важе за извршни поступак.

Правоснажна пресуда је извршни наслов.

Глава XXXVIII

КОЛИЗИОНЕ НОРМЕ И УСТУПАЊЕ ПРЕДМЕТА НА ИЗВРШЕЊЕ У ОДНОСИМА ИЗМЕЂУ ПРЕКРШАЈНИХ СУДОВА У РЕПУБЛИЦИ

Члан 303.

Суд који је изрекао казну затвора, васпитну меру или заштитну меру може захтевати да се та казна односно мера изврши на подручју другог суда у Републици Србији, на коме је пребивалиште односно боравиште лица према коме се извршење има спровести.

Суд који је донео пресуду може захтевати да се ради принудне наплате новчане казне или других износа и ради одузимања предмета на основу извршне пресуде, извршење на имовини извршиоца прекршаја спроведе на подручју другог суда у Републици Србији на коме се налази имовина или предмет на коме треба спровести извршење.

У случајевима из ст. 1. и 2. овог члана захтев за спровођење извршења упућује се суду који је на основу закона или другог прописа надлежан да спроводи извршење пресуде.

Члан 304.

Суд који је према члану 303. став 2. овог закона спровео извршење на имовини учиниоца прекршаја дужан је да са наплаћеним износима или одузетим предметом поступи по налогу суда који је донео пресуду.

Суд који је спровео извршење доноси решење о трошковима који су настали при спровођењу извршења. Ради намирења тих трошкова, тај суд ће задржати потребну суму од наплаћеног износа.

Глава XXXIX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 305.

Прописи о прекршајима који нису у складу са овим законом ускладиће се у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 306.

Прекршајни поступак у коме до дана примене овог закона не буде донето правоснажно решење наставиће се по одредбама овог закона.

Решење које је постало правоснажно пре дана почетка примене овог закона извршава се по прописима који су до тада важили.

Члан 307.

Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о прекршајима („Службени гла-

сник СРС”, број 44/89, „Службени гласник РС”, бр. 21/90, 11/92, 6/93, 20/93, 53/93, 67/93, 28/94, 16/97, 37/97, 36/98, 44/98, 62/01, 65/01 и 55/04) и прописи донети на основу њега.

Члан 308.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. јануара 2007. године.

3217

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о јавним путевима

Проглашава се Закон о јавним путевима, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 94

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о јавним путевима

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се правни положај јавних путева, услови и начин управљања, заштите и одржавања јавних путева, извори и начин финансирања јавних путева, посебни услови за изградњу и реконструкцију јавних путева и инспекцијски надзор.

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) „**пут**” јесте изграђена, односно утврђена површина коју као саобраћајну површину могу да користе сви или одређени учесници у саобраћају, под условима одређеним законом и другим прописима;

2) „**јавни пут**” јесте пут који испуњава прописане критеријуме за категоризацију од стране надлежног органа;

3) „**државни пут**” јесте јавни пут који саобраћајно повезује:

- територију државе са мрежом европских путева, односно део је мреже европских путева;
- територију државе са територијом суседних држава;
- целокупну територију државе;
- привредно значајна насеља на територији државе;
- подручје два или више округа или подручје округа, као и његов део који пролази кроз насе-

ље, у случају да није изграђен обилазни пут поред насеља;

4) „**аутопут**” јесте државни пут који је намењен искључиво за саобраћај моторних возила, са физички развојеним коловозима по смеровима, денивелисаним раскрсницама, потпуном контролом приступа, који има најмање две саобраћајне и једну зауставну траку за сваки смер и као такав обележен прописаним саобраћајним знаком;

5) „**општински пут**” јесте јавни пут који саобраћајно повезује територију општине, односно града, као и територију општине, односно града са мрежом државних путева;

6) „**саобраћајна површина**” јесте посебно уређена површина за одвијање свих или одређених видова саобраћаја или мировање возила;

7) „**некатегорисани пут**” јесте саобраћајна површина која је доступна већем броју разних корисника, коју надлежни орган прогласи некатегорисаним путем и која је уписана у катастар непокретности као некатегорисани пут;

8) „**бицикличка стаза**” јесте саобраћајна површина обележена прописаним саобраћајним знаком, намењена за саобраћај бицикала и бицикала са мотором;

9) „**насеље**” јесте изграђени функционално обједињен простор на коме су обезбеђени услови за живот и рад и за задовољавање заједничких потреба становника, чије се границе утврђују просторним, односно урбанистичким планом општине, односно града и означавају прописаним саобраћајним знаком на јавном путу;

10) „**пут ван насеља**” јесте део јавног пута ван граница насеља;

11) „**пут у насељу**” јесте део јавног пута унутар граница насеља чије се карактеристике утврђују просторним, односно урбанистичким планом општине, односно града;

12) „**улица**” јесте јавни пут у насељу који саобраћајно повезује делове насеља;

13) „**означавање јавних путева**” јесте поступак дефинисања категорије и просторног положаја пута (километарска и хектометарска стационажа);

14) „**евиденција јавних путева**” јесте прописана садржина саобраћајно-техничких података и поступак прикупљања, односно обнављања тих података о јавним путевима;

15) „**коловозна конструкција**” јесте систем који служи да прими механичка дејства возила и пренесе их на доњи строј јавног пута, да омогући безбедно, несметано и економично кретање возила, бицикала и пешака. Завршни слој коловозне конструкције је коловозни застор;

16) „**коловоз**” јесте изграђена површина јавног пута по којој се одвија саобраћај и чине га саобраћајне траке (возне, додатне, ивичне, зауставне и сл.) за кретање, односно мировање возила;

17) „**банкина**” јесте елемент јавног пута у напиту који обезбеђује бочну стабилност коловозне конструкције и служи за постављање саобраћајне сигнализације и опреме пута;

18) „**ригола**” јесте елемент јавног пута у усеку за прихватање и контролисано вођење површин-

ских вода који обезбеђује стабилност коловозне конструкције;

19) „**берма**” јесте простор између риголе и косине усека и служи за заштиту риголе од еродираних материјала, постављање саобраћајне сигнализације и опреме пута, као и за обезбеђење прегледности пута;

20) „**разделна трака**” јесте елемент јавног пута којим се физички раздвајају смерови возње и служи за постављање саобраћајне сигнализације и опреме пута, као и за изградњу елемената путног објекта. Разделна трака ширине веће од шест метара јесте разделни појас;

21) „**заштитна трака**” јесте елемент јавног пута којим се физички раздваја саобраћај моторних возила од немоторизованог саобраћаја;

22) „**путни објекти**” су мостови, надвожњаци, подвожњаци, вијадукти, аквадукти, пропусти, тунели, галерије, потпорни и обложни зидови и сл.;

23) „**надвожњак**” јесте путни објекат изнад јавног пута за укрштање у два нивоа са путем, односно инфраструктурним системом;

24) „**подвожњак**” јесте путни објекат испод јавног пута за укрштање у два нивоа са путем, односно инфраструктурним системом;

25) „**објекти, постројења и уређаји за одводњавање**” служе за сакупљање, одвођење, односно преусмеравање површинских, прибрежних и подземних вода ради заштите пута, односно суда пута од штетног дејства вода са пута;

26) „**пратећи садржаји јавног пута**” јесу хотели, ресторани, сервиси, станице за снабдевање моторних возила горивом, продавнице, објекти за рекреацију и други објекти намењени пружању услуга корисницима пута;

27) „**аутобуско стајалиште**” је посебно изградњено и означена саобраћајна површина уз коловоз јавног пута или прикључена на коловоз јавног пута, намењена за заустављање возила;

28) „**границе грађења**” јесу линије унутар којих се изводе грађевински захвати приликом изградње, реконструкције или одржавања јавног пута;

29) „**земљишни појас**” јесте континуална површина са обе стране усека и насипа, ширине најмање један метар, мерено од линија које чине крајње тачке попречног профила јавног пута ван насеља на спољну страну;

30) „**раскрсница**” јесте површина на којој се укрштају или спајају путеви и може бити површинска (укрштање у нивоу), или денивелисана (укрштање ван нивоа);

31) „**укрштај**” јесте место укрштања два пута, пута и железничке инфраструктуре или укрштање пута са другим инфраструктурним системима ван нивоа;

32) „**прилазни пут**” јесте саобраћајна површина преко које се омогућава власнику, односно непосредном држаоцу непокретности која се налази поред јавног пута прилаз на тај пут;

33) „**прикључак**” јесте саобраћајна површина којом се повезује јавни пут ниже категорије са јавним путем више категорије или некатегорисани пут, односно прилазни пут са јавним путем;

34) „**инфраструктурни системи**” обухватају транспортне (водне, железничке, цевоводне и сл.) и друге системе (снабдевање водом, канализација, даљинско грејање, снабдевање гасом, пренос и снабдевање електро енергијом, телекомуникације и сл.);

35) „**потребна прегледност**” јесте прегледност за безбедно заустављање возила испред непокретне препреке на коловозу јавног пута, која мора бити обезбеђена на свакој тачки пута и која се одређује на основу вредности рачунске брзине;

36) „**потребна прегледност на раскрсници**” одређује се из услова одвијања саобраћаја на укресним правцима сагласно законској и техничкој регулативи и користи се за конструкцију зоне потребне прегледности раскрснице ослобођене препрека које могу угрозити безбедност саобраћаја;

37) „**сусед**” јесте власник, односно непосредни држалац земљишта и објеката, односно уређаја на земљишту, које има најмање једну заједничку границу са јавним путем;

38) „**заштитни појас**” јесте површина уз ивицу земљишног појаса, на спољну страну, чија је ширина одређена овим законом и служи за заштиту јавног пута и саобраћаја на њему;

39) „**појас контролисане изградње**” јесте површина са спољне стране од границе заштитног појаса на којој се ограничава врста и обим изградње објеката, која је исте ширине као и заштитни појас и која служи за заштиту јавног пута и саобраћаја на њему;

40) „**саобраћајна сигнализација**” обухвата средства и уређаје за праћење, контролу, регулисање и вођење саобраћајних токова (саобраћајни знакови на путевима);

41) „**управљање саобраћајем**” јесте праћење, контрола и вођење саобраћаја на мрежи државних путева или на одређеној деоници државног пута;

42) „**обустава саобраћаја**” јесте контролисани прекид саобраћаја на јавном путу;

43) „**ограничење саобраћаја**” јесте забрана кретања појединих врста возила на јавном путу;

44) „**ванредни превоз**” јесте превоз возилом које осовинским оптерећењем, укупном масом, ширином, дужином и висином прекорачује прописане мере;

45) „**одржавање пута**” јесте извођење радова којима се обезбеђује несметано и безбедно одвијање саобраћаја и чува употребна вредност јавног пута у стању које је било у тренутку изградње, односно реконструкције;

46) „**заштита пута**” јесте забрана или ограничавање интервенција на јавном путу, заштитном појасу и појасу контролисане изградње, прописаних овим законом;

47) „**класификација путева**” јесте подела јавних путева на основу прописаних критеријума;

48) „**употребна вредност пута**” јесте вредност јавног пута у тренутку процене, према степену очуваности пројектованих карактеристика;

49) „**техничка регулатива**” јесу стандарди, технички прописи, упутства, услови и специфи-

кације за планирање, пројектовање, грађење, одржавање и заштиту јавних путева;

50) „**управљач јавног пута**” јесте јавно предузеће, привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, који су регистровани за обављање делатности управљања јавним путем.

Члан 3.

Јавни путеви и некатегорисани путеви чине мрежу путева.

Путеви из става 1. овог члана, као добра у општој употреби, у државној су својини и на њима се могу стицати права коришћења, права службености и друга права одређена законом.

Члан 4.

Јавни пут, у смислу овог закона, обухвата:

- 1) труп пута који чине доњи и горњи строј:
  - доњи строј пута (насипи; усеци; засеци; објекти, постројења и уређаји за одводњавање пута и заштиту пута од површинских и подземних вода и сл.);
  - горњи строј пута (коловозна конструкција; ивичне траке, односно ивичњаци; риголе; банке; берме; разделне траке и сл.);
- 2) путне објекте (мостови, надвожњаци, подвожњаци, вијадукти, аквадукти, пропусти, тунели, галерије, потпорни и обложни зидови и сл.);
- 3) прикључке;
- 4) тротоаре, пешачке и бицикличке стазе које прате коловоз пута;
- 5) земљишни појас;
- 6) ваздушни простор изнад коловоза у висини од најмање седам метара, са слободним простором у висини од најмање 4,5 метара од највише тачке коловоза, а за аутопут у висини од најмање 4,75 метара од највише тачке коловоза;
- 7) објекте за потребе пута (путне базе; наплатне станице; контролне станице; саобраћајне површине аутобуских стајалишта; паркиралишта; одморишта; зелене површине и сл.);
- 8) саобраћајну сигнализацију;
- 9) опрему пута (све врсте заштитних ограда; смерокази; инсталације расвете и расвета за потребе саобраћаја; уређаји за евиденцију саобраћаја и сл.) и
- 10) објекте и опрему за заштиту пута, саобраћаја и околине (снегобрани; ветробрани; заштита од осулина; заштита од буке и других штетних утицаја на околину и сл.).

Државни пут, поред елемената из става 1. овог члана, обухвата и објекте, уређаје и опрему за управљање саобраћајем.

Члан 5.

Према значају саобраћајног повезивања јавни путеви се деле на:

- 1) државне путеве I реда (саобраћајно повезују територију државе са мрежом европских путева, односно део су мреже европских путева, територију државе са територијом суседних држава, целокупну територију државе, као и привредно значајна насеља на територији државе);

2) државне путеве II реда (саобраћајно повезују подручје два или више округа или подручје округа);

3) општинске путеве (саобраћајно повезују територију општине, односно града, као и територију општине, односно града са мрежом државних путева), и

4) улице (саобраћајно повезују делове насеља).

Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) прописује критеријуме за категоризацију државних путева.

На основу критеријума из става 2. овог члана Влада доноси акт о категоризацији државних путева.

Скупштина општине, односно скупштина града, прописује критеријуме за категоризацију општинских путева и улица.

На основу критеријума из става 4. овог члана скупштина општине, односно скупштина града, доноси акт о категоризацији општинских путева и улица.

Члан 6.

Према положају у простору и условима одвијања саобраћаја јавни путеви се деле на:

- 1) јавне путеве ван насеља и
- 2) јавне путеве у насељу.

Јавни пут у насељу одређује се просторним и урбанистичким планом.

Коловозна конструкција улица које су истовремено делови државних или општинских путева који пролазе кроз насеља и саобраћајна сигнализација, осим светлосних саобраћајних знакова, сматрају се деловима тих путева.

Правац, односно промену правца државног пута, који пролази кроз насеље, одређује скупштина општине, односно скупштина града, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове саобраћаја (у даљем тексту: Министарство).

Промена правца државног пута у насељу може да се врши ако нови правац државног пута испуњава, по својим техничким карактеристикама, услове који се захтевају за ту категорију пута.

Одлука скупштине општине, односно скупштине града о правцу, односно промени правца државног пута који пролази кроз насеље донета без сагласности из става 4. овог члана, ништава је.

Правац општинског пута у насељу одређује скупштина општине, односно скупштина града.

II. УПРАВЉАЊЕ ЈАВНИМ ПУТЕВИМА

Члан 7.

Управљање јавним путем у смислу овог закона јесте: коришћење јавног пута (организовање и контрола наплате накнада за употребу јавног пута, вршење јавних овлашћења и сл.); заштита јавног пута; вршење инвеститорске функције на изградњи и реконструкцији јавног пута; организовање и обављање стручних послова на изградњи, реконструкцији, одржавању и заштити јавног пута; уступање радова на одржавању јавног пута; организовање стручног надзора над из-

градњом, реконструкцијом, одржавањем и заштитом јавног пута; планирање изградње, реконструкције, одржавања и заштите јавног пута; означавање јавног пута и вођење евиденције о јавним путевима и о саобраћајно-техничким подацима за те путеве.

Управљање државним путем, поред послова из става 1. овог члана, обухвата и управљање саобраћајем и организовање и обављање бројања возила на државном путу.

Управљање државним путем је делатност од општег интереса.

Члан 8.

Делатност управљања државним путевима обавља јавно предузеће које оснива Влада (у даљем тексту: Јавно предузеће).

Делатност управљања државним путевима може да обавља и привредно друштво, односно друго правно лице или предузетник, под условима и на начин утврђен законом којим се уређује обављање делатности од општег интереса.

Члан 9.

Јавно предузеће прописује методологију бројања возила и вођења података о пребројаним возилима на државном путу.

Јавно предузеће доноси средњорочни план изградње и реконструкције, одржавања и заштите државних путева и годишњи програм радова на одржавању, заштити, изградњи и реконструкцији државних путева, уз сагласност Владе.

Члан 10.

Јавно предузеће дужно је да организује наплату путарине тако да се обезбеди проток возила без неопходног застоја.

Јавно предузеће дужно је да обезбеди управљање саобраћајем на државним путевима у складу са прописима којима се уређује безбедност саобраћаја на путевима.

Управљање саобраћајем обезбеђује се употребом:

- 1) телекомуникационих, електронских и стационарних уређаја за праћење, контролу, безбедност и регулисање саобраћаја, контролу стања коловоза и за даљинско обавештавање и упозоравање;
- 2) објеката и уређаја за наплату путарине;
- 3) вентилационих и сигурносних уређаја у тунелима;
- 4) објеката и уређаја за заштиту јавног пута и
- 5) објеката и уређаја за заштиту окружења јавног пута.

Члан 11.

Управљач јавног пута дужан је да означава и води евиденције о јавним путевима и о саобраћајно-техничким и другим подацима за те путеве.

Министар надлежан за послове саобраћаја (у даљем тексту: Министар) прописује:

- 1) начин означавања јавних путева;
- 2) врсту и садржину евиденција, начин вођења евиденција, начин прикупљања, односно обављања података, као и услове коришћења података из евиденција о јавним путевима.

Члан 12.

Део државног или општинског пута који по изградњи или реконструкцији не припада изграђеном или реконструисаном државном или општинском путу, не сматра се делом тог пута.

Ако се део државног пута из става 1. овог члана и даље користи за саобраћај, извршиће се његова прекатегоризација.

Ако се део државног пута из става 1. овог члана не користи за саобраћај, о начину и условима коришћења земљишта на коме се налази тај пут одлучиће управљач јавног пута у року од три месеца од дана престанка коришћења пута за саобраћај.

Члан 13.

Управљач јавног пута дужан је да у року од 15 дана од дана достављања употребне дозволе, поднесе захтев за упис права коришћења на јавном путу, као и права службености и других права одређених законом која се установљавају на јавном путу у корист других лица у јавне књиге и званичне евиденције у које се уписују права на непокретности.

Управљач јавног пута, односно лице у чију корист је установљено неко од права из става 1. овог члана, дужно је да у року од 15 дана од дана настанка промена на установљеним правима, заснованих на законом прописаном правном основу, поднесе захтев за упис промене, односно брисање података, у јавне књиге и званичне евиденције у које се уписују права на непокретности.

Члан 14.

Управљачу јавног пута поверава се вршење јавних овлашћења која се односе на издавање:

- 1) сагласности за изградњу, односно реконструкцију прикључка на јавни пут;
- 2) сагласности за грађење, односно постављање водовода, канализације, топловода, железничке пруге и других сличних објеката, као и телекомуникационих и електро водова, инсталација, постројења и сл. на јавном путу;
- 3) сагласности за грађење, односно постављање водовода, канализације, топловода, железничке пруге и других сличних објеката, као и телекомуникационих и електро водова, инсталација, постројења и сл. у заштитном појасу јавног пута;
- 4) сагласности за измену саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута;
- 5) сагласности за одржавање спортске или друге манифестације на јавном путу;
- 6) посебне дозволе за обављање ванредног превоза на јавном путу и
- 7) одобрења за постављање рекламних табли, рекламних паноа, уређаја за сликовно или звучно обавештавање или оглашавање на јавном путу, односно поред тог пута.

Акти из става 1. овог члана морају да садрже саобраћајно-техничке услове.

Управљач јавног пута дужан је да одлучи по захтеву за издавање сагласности, дозволе и одобрења из става 1. овог члана у року од осам дана од дана подношења захтева.

Против аката из става 1. овог члана може се изјавити жалба Министарству, односно надлежном органу општине или града, у року од осам дана од дана достављања тог акта.

Управљач јавног пута дужан је да о актима донетим у вршењу јавних овлашћења води евиденцију.

Члан 15.

Управљач јавног пута дужан је да обезбеди трајно, непрекидно и квалитетно одржавање и заштиту јавног пута и да обезбеди несметано и безбедно одвијање саобраћаја на њему.

Управљач јавног пута одговара за штету која настане корисницима јавног пута због пропуштања благовременог обављања појединих радова на редовном одржавању јавног пута прописаних овим законом, односно због извођења тих радова супротно прописаним техничким условима и начину њиховог извођења.

III. ФИНАНСИРАЊЕ ЈАВНИХ ПУТЕВА

Члан 16.

Финансирање изградње и реконструкције, одржавања и заштите јавног пута обезбеђује се из:

- 1) накнада за употребу јавног пута;
- 2) накнаде за одржавање државног пута у висини од 10,0% од акцизе на деривате нафте;
- 3) финансијских кредита;
- 4) улагања домаћих и страних лица;
- 5) буџета Републике Србије и
- 6) других извора у складу са законом.

Члан 17.

За употребу јавног пута плаћају се накнаде, и то:

- 1) годишња накнада за моторна возила, тракторе и прикључна возила;
- 2) годишња накнада за возила на моторни погон која нису обухваћена тачком 1) овог члана;
- 3) накнада за ванредни превоз;
- 4) накнада за постављање рекламних табли, рекламних паноа, уређаја за сликовно или звучно обавештавање или оглашавање на јавном путу, односно на другом земљишту које користи управљач јавног пута, у складу са прописима;
- 5) посебна накнада за употребу јавног пута, његовог дела или путног објекта (у даљем тексту: путарина);
- 6) накнада за прекомерно коришћење јавног пута, његовог дела или путног објекта;
- 7) накнада за закуп делова земљишног појаса јавног пута;
- 8) накнада за закуп другог земљишта које користи управљач јавног пута;
- 9) накнада за прикључење прилазног пута на јавни пут;
- 10) накнада за постављање водовода, канализације, електричних, телефонских и телеграфских водова и сл. на јавном путу;
- 11) накнада за изградњу комерцијалних објеката којима је омогућен приступ са јавног пута;
- 12) годишња накнада за коришћење комерцијалних објеката којима је омогућен приступ са јавног пута, и

13) накнада за употребу државног пута за возила регистрована у иностранству.

Члан 18.

Висину накнаде из члана 17. тач. 1) и 13) овог закона утврђује Влада.

Висину накнаде из члана 17. тачка 2) овог закона утврђује надлежни орган општине, односно града.

Висину накнаде из члана 17. тач. 3) до 12) овог закона утврђује управљач јавног пута.

Одлука о висини накнаде из става 3. овог члана за државни пут доноси се уз сагласност Владе, а за општински пут, односно улицу, уз сагласност скупштине општине, односно скупштине града.

Члан 19.

Средства из члана 16. тачка 2) овог закона евидентирају се на посебном рачуну Трезора Републике Србије.

Министарство преноси средства из става 1. овог члана на рачун Јавног предузећа које та средства користи за одржавање и заштиту државних путева.

Члан 20.

Наплату накнаде из члана 17. тачка 13) овог закона организује Јавно предузеће на граничним прелазима одређеним прописима.

Члан 21.

Средства од наплаћене накнаде из члана 17. тач. 1) и 2) овог закона приход су општине.

Средства од наплаћене накнаде из члана 17. тач. 3) до 13) овог закона за употребу државних путева приход су Јавног предузећа, а средства наплаћена од тих накнада за употребу општинских путева и улица приход су управљача тих путева и улица.

Члан 22.

Средства од наплаћених накнада из члана 17. овог закона користе се за изградњу, реконструкцију, одржавање и заштиту јавних путева, као и за трошкове коришћења и отплату кредита за наведене намене.

Члан 23.

Накнада из члана 17. тачка 1) овог закона не плаћа се за моторна возила:

- 1) иностраних дипломатских и конзуларних представништава, ако је ослобођење од плаћања те накнаде предвиђено међународним споразумом или ако постоји реципроцитет;
- 2) особа са инвалидитетом и
- 3) организација које окупљају особе са инвалидитетом.

Члан 24.

Накнада из члана 17. тачка 5) овог закона не плаћа се за моторна возила:

- 1) полиције;
- 2) Војске Србије и Црне Горе;
- 3) хитне помоћи;

4) под пратњом (возилима под пратњом сматрају се возила којима је додељена пратња припадника полиције или војне полиције) и посебним возилима (возилима снабвеним уређајима за давање светлосних и звучних знакова и то за време док ти знакови трају);

5) професионалних ватрогасних јединица, добровољних ватрогасних друштава и ватрогасних јединица правних лица која имају ватрогасну службу организовану по прописима о заштити од пожара;

6) особа са инвалидитетом и

7) организација које окупљају особе са инвалидитетом.

Члан 25.

Накнада из члана 17. тачка 5) овог закона не плаћа се, по одобрењу Јавног предузећа, за моторна возила:

1) републичке инспекције за државне путеве и републичке инспекције за друмски саобраћај;

2) привредних друштава, предузећа и других правних лица, односно предузетника који обављају послове одржавања и заштите јавног пута за чије коришћење се плаћа путарина;

3) која су у функцији организовања и наплате путарине и

4) за превоз лица и материјалних добара у оквиру домаћих или међународних хуманитарних акција.

За возила из става 1. тачка 4. овог закона дозвола се издаје појединачном возилу за појединачну возњу.

Члан 26.

У погледу наплате накнада утврђених овим законом, контроле, камате, повраћаја, застарелости, казне и осталог што није уређено овим законом, примењиваће се одредбе закона којим се уређује порески поступак и пореска администрација.

IV. ЗАШТИТА ЈАВНИХ ПУТЕВА

Члан 27.

Ради спречавања угрожавања стабилности јавног пута и обезбеђивања услова за несметано одвијање саобраћаја и режим саобраћаја на јавном путу, носилац права службености на јавном путу, као и других права у складу са законом, може да изводи радове на јавном путу (грађење, односно постављање водовода, канализације, топловода, железничке пруге и других сличних објеката, као и телекомуникационих и електро водова, инсталација, постројења и сл.) само ако је за извођење тих радова прибавио сагласност управљача јавног пута.

Члан 28.

У заштитном појасу поред јавног пута ван насеља, забрањена је изградња грађевинских или других објеката, као и постављање постројења, уређаја и инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута, као и постројења, уређаја и инсталација који

служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу.

У заштитном појасу из става 1. овог члана може да се гради, односно поставља, водовод, канализација, топловод, железничка пруга и други сличан објекат, као и телекомуникационе и електро водове, инсталације, постројења и сл., по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута која садржи саобраћајно-техничке услове.

Управљач јавног пута дужан је да обезбеди контролу извођења радова из става 2. овог члана.

Члан 29.

Заштитни појас, са сваке стране јавног пута, има следеће ширине:

1) државни путеви I реда	
– аутопутеви	40 метара
2) остали државни путеви I реда	20 метара
3) државни путеви II реда	10 метара
4) општински путеви	5 метара

Одредбе става 1. овог члана, у погледу ширине заштитног појаса, примењују се и у насељима, осим ако је другачије одређено просторним, односно урбанистичким планом.

Члан 30.

Изградња објеката у појасу контролисане изградње дозвољена је на основу донетих просторних и урбанистичких планова који обухватају тај појас.

У појасу из става 1. овог члана забрањено је отварање рудника, каменолома и депонија отпада и смећа.

Члан 31.

Ограде, дрвеће и засади поред јавних путева подижу се тако да не ометају прегледност јавног пута и не угрожавају безбедност саобраћаја.

Члан 32.

Забрањено је укрштање државног пута I реда са железничком пругом у истом нивоу.

Члан 33.

На раскрсници јавног пута са другим путем и укрштања јавног пута са железничком пругом у истом нивоу, морају се обезбедити зоне потребне прегледности у складу са прописима.

У зонама потребне прегледности забрањено је подизати засаде, ограде и дрвеће, остављати предмете и материјале, постављати постројења и уређаје и градити објекте, односно вршити друге радње које ометају прегледност јавног пута.

Власник, односно непосредни држалац земљишта, које се налази у зони потребне прегледности, дужан је да, на захтев управљача јавног пута, уклони засаде, ограде, дрвеће, предмете, материјале, постројења, уређаје и објекте из става 2. овог члана, у циљу обезбеђења прегледности пута.

Лица из става 3. овог члана имају право на накнаду штете због ограничења коришћења земљишта у зони потребне прегледности, коју плаћа управљач јавног пута.

Члан 34.

Лице које управља објектом, постројењем, уређајем, инсталацијом и водовима, уграђеним у јавни пут, дужно је да одржава тај објекат, постројење, уређај, инсталацију и вод, на начин којим се не оштећује јавни пут, односно не угрожава безбедност саобраћаја или не омета одржавање јавног пута.

У случају оштећења, односно квара, објеката, постројења, уређаја, инсталација или водова из става 1. овог члана лице које управља тим објектима дужно је да без одлагања приступи отклањању оштећења, односно квара и истовремено о предузетим радовима без одлагања обавести управљача јавног пута.

Лице из става 1. овог члана, отклањању оштећења, односно квара, којим се не оштећује јавни пут или не угрожава безбедност саобраћаја, приступа по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута.

Трошкове извођења радова из ст. 2. и 3. овог члана, као и трошкове извођења радова на враћању јавног пута у првобитно стање сноси лице из става 1. овог члана.

Члан 35.

Ради несметаног и безбедног одвијања саобраћаја и заштите државног пута од оштећења, на местима на којима се окупљају грађани у великом броју (спортски стадиони, сајмишта, школе, јавни локали и сл.) или на местима која се користе за држање стоке у већем броју (пашњаци, ергеле и сл.), а која се налазе поред државног пута са великом густином саобраћаја, подиже се одговарајућа ограда којом се одваја то место од државног пута.

Подизањем ограде из става 1. овог члана не може се умањити прегледност на државном путу.

Јавно предузеће утврђује потребу подизања ограде из става 1. овог члана и одређује услове и начин њеног подизања и одржавања.

Ограде су дужни да подигну и одржавају власници или непосредни држаоци земљишта или објеката из става 1. овог члана.

Ако власници или непосредни држаоци земљишта или објеката не подигну или не одржавају ограде, подизање, односно одржавање извршиће Јавно предузеће о њиховом трошку.

Члан 36.

Забрањено је остављање грађевинског и другог материјала поред јавног пута, ако се тиме умањује прегледност на јавном путу.

Члан 37.

Прикључак прилазног пута на јавни пут може се градити уз сагласност управљача јавног пута.

Раскрсница или укрштај општинског, односно некатегорисаног пута, као и улице, са државним путем, односно прикључак на државни пут може се градити уз сагласност Јавног предузећа.

Сагласност из става 2. овог члана садржи нарочито: посебне услове изградње; потребну саобраћајну сигнализацију; опрему.

Ако посебни услови предвиђени у сагласности из става 2. овог члана, захтевају грађење нових саобраћајних трака, острва за одвајање саобраћајних трака, семафоризацију и расвету на државном путу, одобрење за изградњу раскрснице, укрштаја или прикључка из става 2. овог члана, издаје Министарство.

Одобрење из става 4. овог члана, за изградњу раскрснице, укрштаја или прикључка, издато без претходно прибављене сагласности из става 2. овог члана, ништаво је.

Јавно предузеће издаће сагласност из става 2. овог члана ако утврди да су кумулативно испуњени услови и то ако:

1) није могуће извршити повезивање општинског, односно некатегорисаног пута, као и улице, са општинским, односно некатегорисаним путем, као и улицом који већ имају изведену раскрсницу, укрштај или прикључак на државни пут;

2) раскрсница, укрштај или прикључак из става 2. овог члана не смањују капацитет и проточност саобраћаја на државном путу и

3) раскрсница, укрштај или прикључак из става 2. овог члана немају штетне последице за несметано и безбедно одвијање саобраћаја на државном путу.

Инвеститор изградње раскрснице, укрштаја или прикључка из става 2. овог члана сноси трошкове изградње и трошкове постављања саобраћајне сигнализације и опреме изграђене раскрснице, укрштаја или прикључка.

Техничком прегледу изграђене раскрснице, укрштаја или прикључка на државни пут, присуствује овлашћени представник Јавног предузећа.

Члан 38.

Земљани пут који се укршта или прикључује на јавни пут мора се изградити са тврдом подлогом или са истим коловозним застором као и јавни пут са којим се укршта, односно на који се прикључује, у ширини од најмање пет метара и у дужини од најмање 40 метара за државни пут I реда, 20 метара за државни пут II реда и 10 метара за општински пут, рачунајући од ивице коловоза јавног пута.

Прилазни пут који се прикључује на јавни пут мора се изградити на начин прописан у ставу 1. овог члана.

Трошкове изградње из ст. 1. и 2. овог члана сноси инвеститор изградње земљаног, односно прилазног пута, у ширини и дужинама из става 1. овог члана.

Ако приликом изградње или реконструкције јавни пут из става 1. овог члана пресеца земљани пут, трошкове изградње земљаног пута са тврдом подлогом или истим коловозним застором као и јавни пут са којим се укршта, односно на који се прикључује, сноси инвеститор радова на изградњи, односно реконструкцији јавног пута.

Члан 39.

Јавно предузеће дужно је да приликом реконструкције државног пута смањи број раскрсница или прикључака општинског или некатегориса-

ног пута на државни пут, на најмањи могући број, а у циљу повећања капацитета и повећања нивоа безбедности саобраћаја на државном путу.

Члан 40.

За измену саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута потребно је прибавити сагласност управљача јавног пута.

Члан 41.

Сусед јавног пута дужан је да омогући слободно отицање воде и одлагање снега са јавног пута на његово земљиште, уз накнаду проузроковане штете.

Сусед јавног пута дужан је да омогући прилаз јавном путу или путном објекту ради извођења радова на одржавању јавног пута или путног објекта, уз накнаду проузроковане штете.

Управљач јавног пута дужан је да закључи уговор са суседом јавног пута да на суседовом земљишту изгради одводне канале и друге уређаје за одвођење воде од трупа пута као и да постави привремене или сталне уређаје и регулације, односно подигне заседе, за заштиту јавног пута и саобраћаја на њему од снежних лавина, сметова, буке, заслепљујућих ефеката и других штетних утицаја, ако се исти не могу изградити, поставити, односно подићи на јавном путу.

Одредбе ст. 1. до 3. овог члана сходно се примењују и на власнике, односно непосредне држаоце земљишта, у случају када се њихово земљиште користи у исте сврхе.

Члан 42.

Ради заштите јавног пута од спирања и одроњавања, управљач јавног пута, дужан је, ако приroda земљишта допушта, да косине усека, засека и насипа, као и земљишни појас озелени травом, украсним шибљем и другим растињем тако да се не омета прегледност на јавном путу.

Засади из става 1. овог члана морају се уредно одржавати и обнављати.

Члан 43.

Рекламне табле, рекламни панои, уређаји за сликовно или звучно обавештавање или оглашавање (у даљем тексту: натписи), могу се постављати на државном путу, односно поред тог пута на удаљености од седам метара, односно на општинском путу и поред тог пута на удаљености од пет метара, мерено са спољне стране од ивице коловоза.

Постављање натписа врши се на основу одобрења које издаје управљач јавног пута.

Забрањено је постављање натписа у појасу ширине 60 метара поред аутопута.

Натписе је дужно да одржава лице које је захтевало њихово постављање.

Члан 44.

На јавном путу забрањено је нарочито:

- 1) привремено или трајно заузимање пута;
- 2) извођење радова на јавном путу који нису у вези са изградњом, реконструкцијом, одржавањем и заштитом пута;

3) извођење радова носилаца права службености и других права установљених на путу, којима се оштећује јавни пут или угрожава несметано и безбедно одвијање саобраћаја;

4) испуштање вода, отпадних вода и других течности на пут;

5) спречавање отицања вода са пута, а посебно из путног јарка и из пропуста кроз труп пута и спречавање даљег отицања вода ка њиховим реципиентима;

6) просипање, остављање или бацање материјала, предмета и смећа на пут;

7) замашћивање пута мазивима или другим сличним материјама;

8) постављање и коришћење светла или других светлосних уређаја на путу и поред пута, којима се омета одвијање саобраћаја на путу;

9) орање и извођење других пољопривредних радова на банкама, косинама и земљишном појасу;

10) вучење предмета, материјала, оруђа и других врста терета по путу (греде, балвани, гране, камени блокови, плугови, дрљаче и сл.);

11) спуштање низ косине засека, усека и насипа пута, дрвене грађе, дрва за огрев, камења и другог материјала;

12) паљење траве и другог растиња на путу, као и отпадних предмета и материјала;

13) наношење блата са прилазног пута на јавни пут;

14) пуштање стоке на пут без надзора, напасане и напајање стоке на путу;

15) окретање запреге, трактора, плуга и других пољопривредних машина и оруђа на путу;

16) кочење запрежних возила спречавањем окретања точкова;

17) укључивање возила на пут и искључивање са пута ван прикључка или укрштаја и наношење блата на пут;

18) заустављање или остављање возила којим се омета коришћење пута;

19) свако чињење којим се оштећује или би се могао оштетити пут или ометати одвијање саобраћаја на путу.

Члан 45.

Управљач јавног пута дужан је да у обављању послова заштите јавног пута, свакодневно спроводи активности на утврђивању заузећа јавног пута, бесправног извођења радова на јавном путу и у заштитном појасу и свих других чињења којима се битно оштећује, или би се могао оштетити јавни пут или ометати одвијање саобраћаја на јавном путу.

Управљач јавног пута, у случајевима из става 1. овог члана, дужан је да, без одлагања, поднесе писмени захтев који се заснива на тачном, потпуном и одређеном чињеничном стању надлежној инспекцији за јавне путеве, ради предузимања инспекцијских мера, уз који је дужан да достави ситуациони план издат од надлежног органа, односно овлашћеног лица, у случајевима када је тај план подесно доказно средство за утврђивање чињеничног стања.

Члан 46.

Управљач јавног пута покреће поступак код Министарства или општинског односно градског органа надлежног за послове саобраћаја за ограничавање коришћења јавног пута, ако је јавни пут у таквом стању да:

1) саобраћај није могућ или је могућ саобраћај појединих врста возила;

2) саобраћај појединих врста возила може бити штетан за јавни пут и

3) то захтевају основани разлози који се односе на заштиту јавног пута и безбедност саобраћаја.

Истовремено са покретањем поступка из става 1. овог члана, управљач јавног пута предузима мере обезбеђења јавног пута постављањем припадајуће саобраћајне сигнализације и о предузетим мерама обавештава министарство надлежно за унутрашње послове и јавност путем средстава јавног информисања.

Члан 47.

Моторна и прикључна возила која саобраћају на јавним путевима, осим возила са гусеницама, морају имати тачкове са пнеуматичима.

Возило са гусеницама може саобраћати на јавном путу са савременим коловозним застором, ако су гусенице заштићене облогом са равним површинама или другим одговарајућим облогама.

Возила Војске Србије и Црне Горе не морају да испуњавају услове из става 2. овог члана, а управљач јавног пута има право на накнаду штете која је тиме проузрокована.

Запрежна возила са укупном масом преко три тоне могу саобраћати на јавном путу ако имају тачкове са пнеуматичима.

Члан 48.

Превоз возилом које само или са теретом премаћује прописима дозвољено осовинско оптерећење, укупну масу, ширину, дужину или висину, сматра се ванредним превозом у смислу овог закона.

Ванредни превоз, у превозу у друмском саобраћају на територији Републике Србије, односно у међународном превозу у друмском саобраћају, може се обављати на јавним путевима на основу посебне дозволе коју издаје управљач јавног пута за сваки појединачни превоз, којом се одређују начин и услови превоза, као и износ накнаде за ванредни превоз.

О издатим дозволама из става 2. овог члана управљач јавног пута писмено обавештава министарство надлежно за унутрашње послове, министарство надлежно за послове саобраћаја, односно надлежни орган општине или града, као и лице које врши послове на одржавању јавних путева на којима ће се обавити ванредни превоз.

Ванредни превоз може да се обавља на јавном путу без издате дозволе из става 2. овог члана, ако се тај превоз обавља ради интервенције приликом елементарних и других непогода, као и за потребе одбране земље.

Лице које обавља ванредни превоз из става 4. овог члана дужно је да пре почетка обављања

ванредног превоза, обављање тог превоза усклади са управљачем јавног пута.

Лице из става 5. овог члана које обавља ванредни превоз из става 4. овог члана дужно је да о обављању тог превоза обавести министарство надлежно за унутрашње послове.

Члан 49.

Контролу ванредног превоза, као и контролу највећих дозвољених осовинских оптерећења, укупне масе и димензија возила, која саобраћају на јавном путу, врши овлашћено службено лице министарства надлежног за унутрашње послове, овлашћено лице министарства надлежног за послове саобраћаја, односно овлашћено лице општинског, односно градског органа надлежног за послове саобраћаја.

Возило којим се обавља ванредни превоз без посебне дозволе из члана 48. став 2. овог закона, искључује из саобраћаја на јавном путу овлашћено лице из става 1. овог члана и одређује место паркирања возила до прибављања посебне дозволе.

За време трајања искључења из саобраћаја, забрањено је коришћење возила које је у вршењу контроле искључено из саобраћаја.

Члан 50.

Лице које обавља ванредни превоз дужно је да тај превоз обавља у складу дозволом из члана 48. став 2. овог закона.

Лице које обавља ванредни превоз дужно је да надокнади штету управљачу јавног пута причињену обављањем ванредног превоза на јавном путу.

Члан 51.

Привремено или трајно учешће теретних возила са више од 50% у свим извршеним превозима терета на одређеном јавном путу или његовом делу за потребе лица које изводи радове на изградњи или реконструкцији или обавља привредну делатност чија природа захтева тако извршене превозе (експлоатација камена, минерала, угља, дрвета и сл.), сматра се прекомерним коришћењем тог јавног пута, односно његовог дела у смислу овог закона.

Учешће теретних возила лица које изводи радове, односно обавља привредну делатност из става 1. овог члана, утврђује управљач јавног пута на основу просечног годишњег дневног саобраћаја теретних возила носивости више од 11,5 тона и то најмање четвороструким бројањем саобраћаја на изворној – циљној локацији.

Лице из става 1. овог члана дужно је да надокнади штету управљачу јавног пута, причињену грубом непажњом.

Члан 52.

Возило које се онеспособи за даљу вођњу, као и терет који је пао са возила, ималац возила, односно терета дужан је да уклони са трупа јавног пута одмах, а најкасније у року од два часа од тренутка онеспособљавања возила, односно падања терета.

Ако ималац возила или терета не изврши уклањање у року из става 1. овог члана, уклањање ће извршити управљач јавног пута најкасније у року од 12 часова од тренутка онеспособљавања возила, односно падања терета о трошку имаоца возила, односно терета.

Возило које се онеспособи за даљу вожњу, као и терет који је пао са возила ималац возила, односно терета дужан је да уклони са земљишног појаса јавног пута одмах, а најкасније у року од 12 часова од тренутка онеспособљавања возила, односно падања терета о трошку имаоца возила, односно терета.

Ако ималац возила или терета уклањање не изврши у року из става 3. овог члана, уклањање ће извршити управљач јавног пута најкасније у року од 24 часа од тренутка онеспособљавања возила, односно падања терета о трошку имаоца возила, односно терета.

Уклањање возила, односно терета, са трупца или земљишног појаса јавног пута из ст. 1. до 4. овог члана мора се извршити тако да се не нанесе штета јавном путу.

Уклањање заустављеног или остављеног возила којим се омета коришћење државног пута, извршиће се на начин прописан одредбама ст. 1. до 5. овог члана.

Уклањање заустављеног или остављеног возила којим се омета коришћење општинског пута и улице, уређује и обезбеђује општина, односно град.

Члан 53.

Орган који је, у смислу закона којим се уређује безбедност саобраћаја на путевима, надлежан за техничко регулисање саобраћаја (у даљем тексту: орган надлежан за техничко регулисање саобраћаја), може забранити саобраћај или саобраћај одређене врсте возила на јавном путу, његовом делу или путном објекту, осим на аутопуту, ако то захтева одржавање спортске или друге манифестације, под условом да је могуће преусмеравање саобраћаја на друге јавне путеве, по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута на коме се захтева одржавање спортске или друге манифестације.

О забрани саобраћаја из става 1. овог члана, орган надлежан за техничко регулисање саобраћаја, дужан је да обавести орган надлежан за унутрашње послове и управљача јавног пута на коме ће се одржати спортска или друга манифестација.

Управљач јавног пута дужан је да о забрани саобраћаја из става 1. овог члана, благовремено обавести јавност путем средстава јавног информисања или на други уобичајени начин и предузме потребне мере обезбеђења.

Организатор спортске или друге манифестације сноси трошкове забране саобраћаја, преусмеравања саобраћаја и обавештавања јавности и предузетих мера обезбеђења.

Члан 54.

Управљач јавног пута дужан је да благовремено и на погодан начин обавештава јавност и кориснике јавних путева о стању и проходности

тих путева, а у случају ограничења, обуставе и забране саобраћаја на јавном путу, у року од 48 часова пре почетка примене наведених мера.

Члан 55.

Управљач јавног пута поставља, замењује, допуњује и обнавља саобраћајну сигнализацију, опрему пута и објекте и опрему за заштиту пута, саобраћаја и околине, на основу решења о техничком регулисању саобраћаја које издаје Министарство, или општински, односно градски орган надлежан за послове саобраћаја.

Управљач јавног пута дужан је да редовно чисти саобраћајну сигнализацију и опрему пута.

Члан 56.

Орган надлежан за техничко регулисање саобраћаја на јавном путу, забраниће саобраћај или саобраћај одређене врсте возила, на јавном путу, његовом делу или путном објекту, на предлог управљача јавног пута, у следећим случајевима:

1) ако се јавни пут налази у таквом стању да се на њему не може одвијати саобраћај или се не може одвијати саобраћај одређене врсте возила;

2) ако би учешће одређених врста возила у саобраћају наносило штету јавном путу, његовом делу или путном објекту;

3) ако то захтева извођење радова на реконструкцији и одржавању јавног пута и

4) ако то захтевају други разлози заштите јавног пута и безбедности саобраћаја на јавном путу.

Општа забрана саобраћаја на јавном путу, његовом делу или путном објекту, може бити привремена, а забрана саобраћаја за одређене врсте возила на јавном путу, његовом делу или путном објекту, може бити привремена или стална.

V. ОДРЖАВАЊЕ ЈАВНИХ ПУТЕВА

Члан 57.

Одржавањем јавног пута у смислу овог закона сматрају се радови којима се обезбеђује несметан и безбедан саобраћај и чува употребна вредност пута.

Управљач јавног пута дужан је да при извођењу радова из става 1. овог члана обезбеди несметан и безбедан саобраћај и очува употребну вредност пута.

Одржавање јавног пута обухвата редовно, периодично и ургентно одржавање.

Члан 58.

Радови на редовном одржавању јавног пута јесу нарочито:

1) преглед, утврђивање и оцена стања пута и путног објекта;

2) местимично поправљање коловозне конструкције и осталих елемената трупца пута;

3) чишћење коловоза и осталих елемената пута у границама земљишног појаса;

4) уређење банкина;

5) уређење и очување косина насипа, усека и засека;

6) чишћење и уређење јаркова, ригола, пропуста и других делова система за одводњавање пута;

7) поправка путних објеката;

8) постављање, замењивање, допуњавање и обнављање саобраћајне сигнализације;

9) чишћење саобраћајне сигнализације;

10) постављање, замењивање, допуњавање и обнављање опреме пута и објеката и опреме за заштиту пута, саобраћаја и околине;

11) чишћење опреме пута и објеката и опреме за заштиту пута, саобраћаја и околине;

12) кошење траве и уређивање зелених површина на путу и земљишном појасу;

13) чишћење снега и леда са коловоза јавног пута и саобраћајних површина аутобуских стајалишта, паркиралишта, банкина, ригола.

Члан 59.

Радови на периодичном одржавању јавног пута обухватају: ојачање коловозне конструкције, рехабилитацију и појачано одржавање.

Радови на ојачању коловозне конструкције јесу нарочито:

1) постављање шљунчаног, односно тупаничког застора на неасфалтираним путевима;

2) обрада површине коловозног застора или заптивање;

3) наношење новог асфалтног слоја по целој ширини коловоза одређене носивости;

4) корекција облика постојећег застора или коловоза.

Радови на рехабилитацији јавног пута јесу нарочито:

1) селективно обнављање, замена и појачање дотрајалих коловозних застора и промена попречних нагиба коловоза на јавном путу, односно његовом делу;

2) замена сложених дилатационих справа, изолације, коловоза, ограда, сливника, лежишта, оштећених секундарних елемената и дотрајалих пешачких стаза на мостовима, надвожњацима, подвожњацима и вијадуктима;

3) обнављање антикорозивне заштите челичних конструкција мостова, надвожњака, подвожњака и вијадуката;

4) замена деформисаних, дотрајалих и привремених пропуста за воду;

5) постављање нове саобраћајне сигнализације на јавном путу, односно његовом делу.

Радови на појачаном одржавању јавног пута (побољшање јавног пута), јесу нарочито:

1) ублажавање појединих уздужних нагиба и исправка појединих кривина;

2) проширење коловозне конструкције, банкина и осталих елемената трупа пута на краћим деловима пута;

3) проширење раскрсница у нивоу;

4) замена дренажних система и хидроизолације у тунелима и санација или замена тунелске облоге;

5) санирање клизишта и одрона;

6) санација и израда потпорних, обложних и порталних зидова;

7) замена или израда дренажног система за одводњавање подземних вода са јавног пута и путног објекта;

8) постављање нове опреме пута и нових објеката и опреме за заштиту пута, саобраћаја и околине на јавном путу, односно његовом делу.

Радови из ст. 2, 3. и 4. овог члана изводе се према техничкој документацији која се израђује у складу са овим законом, техничким прописима и стандардима и која садржи: општи део, пројектни задатак, технички опис, ситуациони план, уздужни профил, попречне профиле, детаље потребне за извођење радова, пројекат саобраћајне сигнализације и опреме, опис радова са предметом и предрачуном, пројекат регулисања саобраћаја за време извођења радова и техничку контролу техничке документације.

Техничку документацију из става 5. овог члана, пре почетка извођења радова на ојачању, рехабилитацији и појачаном одржавању јавног пута оверава Министарство за државне путеве, а за општинске путеве и улице општински односно градски орган надлежан за послове саобраћаја.

Овера из става 6. овог члана престаје да важи ако се радови не започну у року од годину дана од дана извршене овере.

Министарство, или општински, односно градски орган надлежан за послове саобраћаја, образује комисију за технички преглед изведених радова на периодичном одржавању јавног пута и издаје акт о пријему тих радова.

Члан 60.

Радови на ургентном одржавању јавних путева обухватају радове условљене елементарним непогодама и ванредним околностима, у циљу обезбеђивања проходности пута и безбедног одвијања саобраћаја.

Члан 61.

Министар доноси пропис о редовном, периодичном и ургентном одржавању државног пута којим се ближе уређују врсте радова, технички услови и начин извођења радова.

Општински, односно градски орган надлежан за послове саобраћаја доноси пропис из става 1. овог члана за општинске путеве и улице.

Члан 62.

Радови на одржавању јавног пута по правилу се изводе тако да се не забрањује саобраћај на јавном путу.

У случају да се радови из става 1. овог члана не могу извести без забране саобраћаја на јавном путу, Министарство, или општински, односно градски орган надлежан за послове саобраћаја, по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за унутрашње послове, доноси решење о забрани саобраћаја, у којем утврђује којим ће се другим путем одвијати саобраћај и под којим условима уз сагласност управљача јавног пута на који се врши преусмеравање саобраћаја.

У случају забране саобраћаја из става 2. овог члана, управљач јавног пута на коме је забрањен саобраћај дужан је да путем средстава јавног информисања обавести јавност 48 часова пре почетка забране саобраћаја.

Члан 63.

Јавно предузеће одржава коловозну конструкцију и саобраћајну сигнализацију, осим светлосних

саобраћајних знакова, на делу државног пута који пролази кроз насеље, као саставни део државног пута, у ширини коловоза тог пута ван насеља.

Општина, односно град сноси сразмеран део трошкова за одржавање државног пута у насељу, ако је за потребе насеља пут изграђен са ширим коловозом него ван насеља.

Управљач општинског пута и улице одржава додатне елементе, објекте и опрему државног пута који су изграђени за потребе насеља.

Члан 64.

Одржавање заједничких стубова и заједничких конструкција на мосту изграђеном за железничку инфраструктуру и јавни пут врши управљач железничке инфраструктуре у складу са техничким прописима и стандардима.

Трошкове одржавања заједничких стубова и конструкција на мосту из става 1. овог члана, носе у једнаким износима управљач железничке инфраструктуре и управљач јавног пута.

Члан 65.

У случају прекида саобраћаја због елементарних непогода управљач јавног пута поступа на основу посебног плана за отклањање последица од елементарних непогода.

VI. ПОСЕБНИ УСЛОВИ ИЗГРАДЊЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ЈАВНИХ ПУТЕВА

Члан 66.

Изградња и реконструкција јавног пута врши се у складу са законом којим се уређује планирање и изградња и у складу са овим законом.

За изградњу и реконструкцију државног пута, поред идејног пројекта тог пута, израђују се и следећи идејни пројекти: тупа пута, путних објеката, прикључака, раскрсница, укрштаја, објеката за потребе пута, саобраћајне сигнализације и опреме пута.

Главни пројекат изградње и реконструкције државног пута садржи главне пројекте за све елементе прописане чланом 4. овог закона.

Министар ближе прописује садржину идејних пројеката за поједине елементе државног пута из става 2. овог члана.

Члан 67.

Јавни пут мора да се изгради тако да има најмање две саобраћајне и две ивичне траке или ивичњаке у равни коловоза, а улица тротоар и уместо ивичних трака – ивичњаке.

Јавни пут мора да се изгради тако да буде оспособљен да поднесе осовинско оптерећење од најмање 11,5 тона по осовини.

Изузетно од одредбе става 2. овог члана, општински пут и улица мора бити оспособљена да поднесе осовинско оптерећење од најмање шест тона.

Члан 68.

Аутопут мора да се изгради тако да испуњава следеће услове:

1) да има две физички одвојене коловозне траке, са најмање две саобраћајне траке за сваку ко-

ловозну траку, с тим што свака саобраћајна трака мора да буде широка најмање 3,75 метара, а да се, зависно од конфигурације терена, ширина саобраћајне траке може смањити до 3,50 метара;

2) да свака коловозна трака има посебну траку ширине 2,5 метра, за принудно заустављање возила дуж целе траке или дуж појединих њених делова на погодним растојањима, зависно од теренских услова, а у тунелима и галеријама може, уместо посебне траке, да на погодним местима има уређене просторе за принудно заустављање возила, и

3) да остали елементи пута (полупречник кривине, уздужни нагиб, ивичне траке и сл.) омогућавају брзину од најмање 130 км на час, а зависно од конфигурације терена брзину од најмање 100 км на час.

Члан 69.

Остали државни путеви I реда морају се изградити тако да испуњавају следеће услове:

1) да саобраћајне траке буду широке најмање по 3,5 метра, с тим што се, зависно од конфигурације терена, густине и структуре саобраћаја, ширина саобраћајне траке може смањити до 3,25 метара;

2) да остали елементи пута (полупречник кривине, уздужни нагиб, ивична трака и сл.) омогућавају безбедан саобраћај за веће брзине, а најмање за брзину од 100 км на час, а изузетно 80 км на час на планинским превојима и другим неповољним планинским теренима и

3) да раскрснице буду изведене тако да се возила могу безбедно укључивати на пут и искључивати са пута.

Члан 70.

Путни објекти јавног пута морају се изградити тако да ширина коловоза на путном објекту не сме да буде мања од ширине коловоза јавног пута.

Саобраћајна површина аутобуског стајалишта на јавном путу, осим улице, мора се изградити ван коловоза јавног пута.

Члан 71.

Јавни пут ван насеља на коме је предвиђена велика густина саобраћаја мора се изградити тако да укрштање тог пута са другим јавним путем буде изграђено ван нивоа.

Члан 72.

Државни пут I реда мора се изградити тако да, на деловима пута са већим уздужним нагибом има изграђену посебну саобраћајну траку за кретање спорих возила.

Члан 73.

Техничком документацијом за изградњу јавних путева, осим улица, морају се предвидети, у складу са просторним плановима, места поред јавних путева за изградњу:

1) станица за снабдевање моторних возила горивом;

2) аутосервиса и

3) објеката за привремени смештај онеспособљених возила,

а за аутопутеве и државне путеве I реда и места за изградњу:

- 1) ауто-база за пружање помоћи и информација учесницима у саобраћају;
- 2) угоститељских објеката;
- 3) туристичких објеката;
- 4) трговинских објеката и
- 5) спортско-рекреационих објеката.

Члан 74.

Инвеститор је дужан да, најмање 30 дана пре почетка радова на изградњи, односно, реконструкцији јавног пута или путног објекта о томе обавести јавност путем средстава јавног информисања или на други уобичајени начин.

Лица, који су имаоци и која су дужна да се старају о објектима, постројењима, уређајима, инсталацијама и водовима уграђеним у труп јавног пута и у земљишном појасу, односно у путном објекту (канализација, водовод, електричне, телекомуникационе инсталације и сл.), усклађују радове на истим са радовима на реконструкцији јавног пута.

Инвеститор је дужан да, најмање 60 дана пре почетка радова из става 1. овог члана, писмено обавести лица из става 2. овог члана о почетку радова.

Лица из става 2. овог члана дужна су да при реконструкцији или извођењу других радова на јавном путу о свом трошку, а при изградњи јавног пута о трошку инвеститора јавног пута, изместе објекте, постројења, уређаје, инсталације и водове, или их прилагоде насталим променама.

У случају да лица из става 2. овог члана не изместе, односно не прилагоде објекте, постројења, уређаје, инсталације и водове до почетка извођења радова на изградњи, односно реконструкцији јавног пута или извођењу других радова на јавном путу, одговарају за штету која настане због неблаговременог отпочињања извођења тих радова.

Члан 75.

Ако постојећи јавни пут, односно његов део, треба изместити због грађења другог објекта (железничка инфраструктура, рудник, каменолом, акумулационо језеро, аеродром и сл.), јавни пут, односно његов део који се измешта, мора бити изграђен са елементима који одговарају категорији тог пута.

Трошкове измештања јавног пута, односно његовог дела, из става 1. овог члана, сноси инвеститор објекта због чије изградње се врши измештање јавног пута, односно његовог дела, ако се другачије не споразумеју инвеститор и управљач јавног пута.

Члан 76.

У случају укрштања јавног пута са железничком инфраструктуром због изградње јавног пута, односно железничке инфраструктуре, трошкове изградње надвожњака или подвожњака, сноси инвеститор изградње тог јавног пута, односно те железничке инфраструктуре.

Члан 77.

Ако је укрштање са инфраструктурним системом изведено изградњом подвожњака за јавни пут, изграђени подвожњак сматра се објектом инфраструктурног система.

Горњи stroj јавног пута испод подвожњака из става 1. овог члана са опремом и саобраћајном сигнализацијом јавног пута, као и системом за одводњавање површинских и подземних вода, потребним за правилно и безбедно коришћење јавног пута, сматра се објектом јавног пута.

Ако је укрштање са инфраструктурним системом изведено изградњом надвожњака за јавни пут, изграђени надвожњак сматра се објектом јавног пута.

Инфраструктурни систем испод надвожњака из става 3. овог члана, са инсталацијама и постројењима потребним за правилно и безбедно коришћење тог система, сматра се објектом инфраструктурног система.

Одредбе ст. 1. до 4. овог члана, сходно се примењују и кад због промене категорије јавног пута, односно промене категорије инфраструктурног система, долази до изградње подвожњака или надвожњака.

Ако је укрштање два јавна пута изведено изградњом подвожњака, односно надвожњака, подвожњак, односно надвожњак, припада јавном путу који пролази изнад јавног пута са којим се укршта.

Члан 78.

Просторним, односно урбанистичким планом, одређују се деонице јавног пута, односно путног објекта са додатним елементима (шири коловоз, тротоар, раскрснице за потребе насеља, простори за паркирање, јавна расвета, светлосна и друга сигнализација, бицикличке стазе, пешачке стазе и сл.), објекти и опрема која одговара потребама насеља.

Изградњом деонице јавног пута, односно путног објекта у смислу става 1. овог члана, не може да се наруши континуитет трасе тог пута и саобраћаја на њему.

Трошкове изградње елемената јавног пута у смислу става 1. овог члана, сноси општина, односно град који је захтевао изградњу тих елемената.

Члан 79.

На предлог општине, односно града или превозника који обавља линијски превоз путника, на државном путу може се изградити аутобуско стајалиште уз сагласност Јавног предузећа.

Трошкове изградње аутобуског стајалишта из става 1. овог члана сноси општина, односно град или превозник који обавља линијски превоз путника.

Члан 80.

Мостови за јавни пут и железничку инфраструктуру могу се градити на истим стубовима, под условом да имају посебне конструкције.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, мостови за јавни пут и железничку инфраструктуру

могу се градити на истим стубовима и са заједничком конструкцијом, с тим да се коловоз јавног пута одвоји од железничке пруге.

Члан 81.

На местима подложним одроњавању или изложеним снежним наносима, бујицама и јаким ветровима, мора се обезбедити заштита јавног пута и саобраћаја:

- 1) изградњом сталних објеката (потпорни, обложни, преградни и ветробрански зидови и сл.);
- 2) саћењем заштитних шумских појасева и других засада и
- 3) постављањем привремених направа (палисаде, дрвене лесе, металне решетке, жичане мреже и сл.).

Члан 82.

Одредбе овог закона којима се уређује изградња јавних путева примењују се и на реконструкцију ових путева.

Реконструкцијом јавног пута у смислу овог закона сматрају се радови на постојећем путу, његовом делу и путном објекту, којима се мењају положај трасе јавног пута у појасу његовог основног правца, конструктивни елементи, носивост, стабилност или проширује коловоз новим саобраћајним и зауставним тракама.

Употребну дозволу за јавни пут из става 2. овог члана издаје Министарство, или општински односно градски орган надлежан за послове саобраћаја.

Члан 83.

Пројектовање јавног пута, изградња, односно реконструкција јавног пута и коришћење материјала врши се применом техничких прописа и стандарда за ту врсту објеката, односно материјала.

Јавни путеви морају да се планирају, пројектују и граде тако да се планска и техничка решења ускладе са најновијим знањима технике пројектовања и изградње јавних путева, са захтевима безбедности саобраћаја, са економским начелима и мерилима за оцену оправданости њихове изградње и са прописима о заштити животне средине, тако да штетни утицаји на средину због очекиваног саобраћаја буду што мањи.

Јавни пут, његов део и путни објекат подобан је за употребу када се на начин прописан законом утврди да јавни пут, његов део и путни објекат у погледу безбедности саобраћаја испуњава техничке прописе и стандарде који се односе на ту врсту објеката.

Члан 84.

Управљач јавног пута дужан је да путем средстава јавног информисања објави предају јавног пута на употребу.

Члан 85.

Министар прописује основне услове које јавни пут изван насеља и његови елементи морају да испуњавају са гледишта безбедности саобраћаја и подобности пута за одвијање саобраћаја.

Министар прописује основне услове које аутобуска стајалишта и паркиралишта, која су део јавног пута, морају да испуњавају.

VII. НАДЗОР

Члан 86.

Надзор над спровођењем овог закона, подзаконских аката донетих на основу овог закона и закона и других прописа којима се уређује изградња и реконструкција, као и безбедност саобраћаја на државним путевима, врши Министарство.

Инспекцијски надзор врши Министарство преко републичког инспектора за државне путеве (у даљем тексту: инспектор).

Члан 87.

Инспектор не може да израђује или учествује у изради техничке документације и техничкој контроли техничке документације за објекте који су предмет инспекцијског надзора и да врши стручни надзор над изградњом, односно извођењем радова на објектима који су предмет инспекцијског надзора.

Члан 88.

Инспектор има право и дужност да проверава:

- 1) радове на изградњи, реконструкцији и одржавању државног пута, његовог дела и путног објекта;
- 2) техничку и другу документацију за изградњу, реконструкцију и одржавање државног пута, његовог дела и путног објекта;
- 3) испуњеност услова прописаних за лица која врше послове пројектовања, техничке контроле техничке документације, руковођења извођењем радова и вршења стручног надзора;
- 4) стање државног пута, његовог дела и путног објекта;
- 5) правилно одржавање државног пута, његовог дела и путног објекта у складу са техничким и другим прописима и условима којима се осигурава способност државног пута, његовог дела и путног објекта за несметано и безбедно одвијање саобраћаја;
- 6) услове одвијања саобраћаја на државном путу;
- 7) да ли се правилно и редовно спроводе прописане мере заштите државног пута;
- 8) примену техничких прописа, стандарда и норми квалитета приликом извођења радова и употребе материјала при изградњи, реконструкцији и одржавању државног пута;
- 9) да ли је за изградњу и реконструкцију државног пута, његовог дела и путног објекта издато одобрење за изградњу, односно да ли је одобрење издато на прописан начин;
- 10) да ли се државни пут, његов део и путни објекат гради према техничкој документацији на основу које је издато одобрење за изградњу и да ли је та документација израђена у складу са прописима;
- 11) да ли извођач радова на изградњи и реконструкцији државног пута, његовог дела и путног

објекта води књигу инспекције и грађевински дневник на прописан начин;

12) да ли се државни пут, његов део и путни објекат користи на основу издате употребне дозволе, односно да ли је дозвола издата на прописан начин;

13) да ли је почетак изградње државног пута, његовог дела и путног објекта, односно извођења радова пријављен на прописан начин;

14) да ли ванредни превоз врши са посебном дозволом.

Поред послова из става 1. овог члана инспектор обавља и друге послове утврђене законом.

Члан 89.

У вршењу инспекцијског надзора инспектор је овлашћен да:

1) забрани извршење радова који се изводе противно закону и другим прописима, техничким прописима и стандардима и нормама квалитета приликом извођења радова и употребе материјала при изградњи, реконструкцији и одржавању државног пута, његовог дела и путног објекта, противно условима одвијања саобраћаја на државном путу, његовом делу и путном објекту или противно прописаним мерама заштите државног пута, његовог дела и путног објекта;

2) предложи органу надлежном за техничко регулисање саобраћаја забрану саобраћаја или саобраћаја одређене врсте возила, на државном путу, његовом делу или путном објекту;

3) нареди отклањање недостатака на државном путу, његовом делу или путном објекту којима се угрожава или може бити угрожена безбедност саобраћаја;

4) нареди рушење и уклањање објеката изграђених, односно постављених у заштитном појасу државног пута и уклањање депонија отпада и смећа, супротно одредбама овог закона;

5) нареди рушење или уклањање ограда, дрвећа, засада, грађевинског и другог материјала и натписа подигнутих, остављених или постављених супротно одредбама овог закона;

6) нареди рушење и уклањање објеката, цевовода, водова, инсталација, натписа, ограда, дрвећа, засада, грађевинског и другог материјала са државног пута, његовог дела, путног објекта и земљишног појаса, осим објеката, цевовода, водова и инсталација за које је установљено право службености или друго право одређено законом;

7) забрани радове који се изводе у непосредној близини државног пута, његовог дела и путног објекта, а који могу угрозити њихову стабилност и безбедност саобраћаја;

8) искључи из саобраћаја на државном путу возило којим се обавља ванредни превоз без посебне дозволе;

9) нареди инвеститору прибављање употребне дозволе, у року који не може бити краћи од 30 дана, ако утврди да се државни пут, његов део или путни објекат, за који је издато одобрење за изградњу, користи без употребне дозволе, а ако инвеститор не прибави употребну дозволу у утврђеном року, привремено забрани саобраћај

на државном путу, његовом делу или путном објекту;

10) нареди постављање физичких препрека којима се онемогућава прикључење на државни пут, прикључком или укрштањем путева, односно прикључком прилазног пута на државни пут, без претходно прибављене сагласности Јавног предузећа, односно одобрења за изградњу;

11) нареди отклањање неправилности, односно забрани даље извођење радова приликом изградње и реконструкције државног пута, његовог дела и путног објекта, ако утврди да извођач радова не испуњава прописане услове;

12) покрене поступак за укидање одобрења за изградњу, по праву надзора, ако утврди да је издато супротно закону;

13) нареди рушење државног пута, његовог дела или путног објекта, за које није издато одобрење за изградњу, односно реконструкцију;

14) нареди отклањање недостатака у утврђеном року, ако утврди да се приликом извођења радова и употребе материјала при изградњи, реконструкцији и одржавању државног пута, његовог дела и путног објекта, не примењују технички прописи и стандарди и норме квалитета, а ако се у утврђеном року недостаци не отклоне, забрани, односно обустави даље извођење радова и нареди рушење и уклањање изграђених, реконструисаних и одржаваних делова државног пута или путног објекта на којима нису отклоњени наређени недостаци;

15) нареди уклањање заустављеног или остављеног возила којим се омета коришћење државног пута.

Члан 90.

Ако је државни пут, његов део или путни објекат у таквом стању да се на њему не може одвијати безбедан саобраћај, инспектор ће наредити да се без одлагања предузму мере обезбеђења, а по потреби може привремено забранити саобраћај на државном путу, његовом делу или путном објекту.

Члан 91.

Надлежни инспектор општинске, односно градске управе, у вршењу послова инспекцијског надзора над применом прописа којима се уређује заштита општинских путева и улица, има права, дужности и овлашћења републичког инспектора за државне путеве утврђених овим законом.

Члан 92.

Против решења инспектора може се изјавити жалба Влади у року од осам дана од дана достављања.

Жалба се подноси преко Министарства.

Жалба изјављена против решења из става 1. овог члана не одлаже извршење решења којим се:

1) забрањују, односно обустављају радови;

2) привремено забрањује саобраћај на државном путу, његовом делу или путном објекту;

3) наређује отклањање недостатака на државном путу, његовом делу или путном објекту којима

се угрожава или може бити угрожена безбедност саобраћаја;

4) наређује рушење и уклањање објеката, цевовода, водова, инсталација, натписа, ограда, дрвећа, засада, грађевинског и другог материјала са државног пута, његовог дела, путног објекта и земљишног појаса, осим објеката, цевовода, водова и инсталација за које је установљено право службености или друго право одређено законом, и

5) искључује из саобраћаја на државном путу возило којим се обавља ванредни превоз без посебне дозволе.

Члан 93.

Инспектор за време обављања инспекцијских послова носи службено одело и службену легитимацију.

Министар прописује изглед, садржину и коришћење службеног одела и службене легитимације.

Члан 94.

Инспектор, ради остваривања прегледа, има право да на државним путевима зауставља возила, осим возила Војске Србије и Црне Горе, возила хитне помоћи и возила органа унутрашњих послова.

Заустављање возила из става 1. овога члана врши се истицањем саобраћајног знака „забрањен саобраћај свим возилима у оба смера” на коме је уписано „СТОП”.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 95.

1) Предузетник, одговорно лице у правном лицу и физичко лице које привремено или трајно заузме јавни пут, казниће се за кривично дело затвором од три месеца до једне године (члан 44. тачка 1).

2) Предузетник, одговорно лице у правном лицу и физичко лице које изводи радове на јавном путу који нису у вези са изградњом, реконструкцијом, одржавањем и заштитом јавног пута, казниће се за кривично дело затвором до годину дана (члан 44. тачка 2).

3) Предузетник, одговорно лице у правном лицу и физичко лице, носилац права службености и других права установљених на јавном путу, које изводи радове на јавном путу којима се оштећује пут или угрожава несметано и безбедно одвијање саобраћаја, казниће се за кривично дело затвором до шест месеци (члан 44. тачка 3).

4) Предузетник, одговорно лице у правном лицу и физичко лице које испусти воду, отпадну воду и другу течност на јавни пут, казниће се за кривично дело затвором до шест месеци (члан 44. тачка 4).

5) Предузетник, одговорно лице у правном лицу и физичко лице које подиже засаде, ограде и дрвеће, оставља предмете и материјале, поставља постројења и уређаје, гради објекте или врши друге радње које ометају прегледност јавног пута, казниће се за кривично дело затвором до шест месеци (члан 33. став 2).

Члан 96.

Новчаном казном од 300.000 до 3.000.000 динара казниће се за привредни преступ правно лице ако:

1) не означава и не води евиденције о јавним путевима и о саобраћајно-техничким и другим подацима за те путеве (члан 11. став 1);

2) у року од 15 дана од дана достављања употребне дозволе, не поднесе захтев за упис права на јавном путу у јавне књиге и званичне евиденције у које се уписују права на непокретности (члан 13. став 1);

3) у року од 15 дана од дана настанка промена на установљеним правима на јавном путу, не поднесе захтев за упис промене, односно брисање података у јавне књиге и званичне евиденције у које се уписују права на непокретности (члан 13. став 2);

4) обавља ванредни превоз без посебне дозволе управљача јавног пута (члан 48. став 2);

5) при извођењу радова на одржавању јавног пута не обезбеди несметан и безбедан саобраћај и очување употребне вредности пута (члан 57. став 2);

6) се радови на ојачању, рехабилитацији и појачаном одржавању изводе без техничке документације или на основу техничке документације која не садржи прописане елементе (члан 59. став 5);

7) пре почетка извођења радова на ојачању, рехабилитацији и појачаном одржавању јавног пута не овери техничку документацију код надлежног органа (члан 59. став 6);

8) се техничком документацијом за изградњу јавних путева не предвиде места за изградњу објеката поред јавних путева из члана 73. овог закона;

9) при реконструкцији или извођењу других радова на јавном путу не измeste објекте, постројења, уређаје, инсталације и водове уграђене у труп јавног пута и у земљишном појасу, односно у путном објекту или их не прилагоде насталим променама (члан 74. став 4);

10) измештени јавни пут, односно његов део није изграђен са елементима који одговарају категорији тог пута (члан 75. став 1);

11) на местима подложним одроњавању или изложеним снежним наносима, бујицама и јаким ветровима не обезбеди заштиту јавног пута и саобраћаја на начин прописан у члану 81. овог закона;

12) пројектовање, изградњу односно реконструкцију јавног пута и коришћење материјала врши супротно одредби члана 83. став 1. овог закона.

За привредни преступ из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара и одговорно лице у правном лицу.

Члан 97.

Новчаном казном од 200.000 до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако:

1) не одлучи о начину и условима коришћења земљишта на коме се налази део државног пута који се не користи за саобраћај у року од три ме-

сеца од дана престанка коришћења пута за саобраћај (члан 12. став 3);

2) гради објекте и поставља постројења, уређаје и инсталације супротно члану 28. став 1. овог закона;

3) гради, односно поставља, водовод, канализацију, топловод, железничку пругу и други сличан објекат, као и телекомуникационе и електроводове, инсталације, постројења и сл., без сагласности, односно супротно начину и условима утврђеним у издатој сагласности управљача јавног пута (члан 28. став 2);

4) не обезбеди контролу извођења радова на изградњи објеката и постављању постројења, уређаја и инсталација (члан 28. став 3);

5) у појасу контролисане изградње отвара рудник, каменолом и депонију отпада и смећа (члан 30. став 2);

6) подиже ограде, дрвеће и засаде поред јавних путева супротно члану 31. овог закона;

7) не подигне одговарајуће ограде на местима и на начин прописан у члану 35. став 1;

8) умањи прегледност на државном путу на начин прописан у члану 35. став 2;

9) оставља грађевински и други материјал поред јавног пута тако да тиме умањује прегледност на јавном путу (члан 36);

10) гради прикључак прилазног пута на јавни пут без сагласности управљача јавног пута (члан 37. став 1);

11) гради раскрсницу или укрштај општинског, односно некатегорисаног пута, као и улице, са државним путем, односно прикључак на државни пут без сагласности Јавног предузећа (члан 37. став 2);

12) не изгради земљани пут који се укршта или прикључује на јавни пут на начин прописан у члану 38. став 1. овог закона;

13) не изгради прилазни пут који се прикључује на јавни пут на начин прописан у члану 38. став 2. овог закона;

14) не прибави сагласност управљача јавног пута за измену саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута (члан 40);

15) не омогући прилаз јавном путу или путном објекту ради извођења радова на одржавању јавног пута или путног објекта (члан 41. став 2);

16) не штити јавни пут на начин прописан одредбом члана 42. став 1. овог закона;

17) уредно не одржава и не обнавља засаде (члан 42. став 2);

18) поставља на јавном путу натписе, супротно одредби члана 43. став 1. овог закона;

19) поставља на јавном путу натписе без одобрења управљача јавног пута (члан 43. став 2);

20) поставља натписе супротно члану 43. став 3. овог закона;

21) не одржава натписе који су постављени на јавни пут, односно поред тих путева (члан 43. став 4);

22) спречи отицање вода са јавног пута, а посебно из путног јарка и из пропуста кроз труп пута и спречи даље отицање вода ка њиховим реципиентима (члан 44. тачка 5);

23) просипа, оставља или баца материјале, предмете и смеће на јавни пут (члан 44. тачка 6);

24) замашћује јавни пут мазивима или другим сличним материјама (члан 44. тачка 7);

25) поставља и користи светла или друге светлосне уређаје на јавном путу и поред јавног пута, којима се омета одвијање саобраћаја на јавном путу (члан 44. тачка 8);

26) оре и изводи друге пољопривредне радове на банкама, косинама и земљишном појасу јавног пута (члан 44. тачка 9);

27) вуче предмете, материјале, оруђе и друге врсте терета по јавном путу (члан 44. тачка 10);

28) спушта низ косине засека, усека и насипа јавног пута, дрвену грађу, дрва за огрев, камење и други материјал (члан 44. тачка 11);

29) пали траву и друго растиње на јавном путу, као и отпадне предмете и материјале (члан 44. тачка 12);

30) наноси блато са прилазног пута на јавни пут (члан 44. тачка 13);

31) пушта стоку на јавни пут без надзора, напаса и напаја стоку на јавном путу (члан 44. тачка 14);

32) окреће запрегу, трактор, плуг и друге пољопривредне машине и оруђа на јавном путу (члан 44. тачка 15);

33) кочи запрежно возило спречавањем окретања точкова (члан 44. тачка 16);

34) укључује возило на јавни пут и искључује са јавног пута ван прикључка или укрштаја и наноси блато на јавни пут (члан 44. тачка 17);

35) заустави или остави возило на начин којим се омета коришћење јавног пута (члан 44. тачка 18);

36) оштећује или предузима радње којима би се могао оштетити јавни пут или ометати одвијање саобраћаја на јавном путу (члан 44. тачка 19);

37) у обављању послова заштите јавног пута не спроводи свакодневно активности прописане у члану 45. став 1. овог закона;

38) не поднесе писмени захтев прописан у члану 45. став 2. овог закона;

39) користи у саобраћају на јавном путу моторна и прикључна возила, осим возила са гусеницама, без точкова са пнеуматичима (члан 47. став 1);

40) користи у саобраћају на јавном путу, са временим коловозним застором, возила са гусеницама које нису снабдевене облогом са равним површинама или другим одговарајућим облогама (члан 47. став 2);

41) користи запрежна возила са укупном масом преко три тоне без точкова са пнеуматичима (члан 47. став 4);

42) издатим посебним дозволама за ванредни превоз не обавести органе и лице из члана 48. став 3. овог закона;

43) не усклади обављање ванредног превоза, са управљачем јавног пута (члан 48. став 5);

44) не обавести министарство надлежно за унутрашње послове о обављању ванредног превоза, који се обавља без издате дозволе, ради интервенције приликом елементарних и других непогода, као и за потребе одбране земље, које је

усклађено са управљачем јавног пута (члан 48. став 6);

45) за време трајања искључења, користи возило које је у вршењу контроле искључено из саобраћаја (члан 49. став 3);

46) обавља ванредни превоз супротно члану 50. став 1. овог закона;

47) не уклони са трупa јавног пута возило које се онеспособи за даљу вожњу, као и терет који је пао са возила у року из члана 52. став 1. овог закона;

48) не уклони са земљишног појаса јавног пута возило које се онеспособи за даљу вожњу, као и терет који је пао са возила, у року из члана 52. став 3. овог закона;

49) нанесе штету јавном путу уклањањем возила, односно терета са трупa, односно земљишног појаса јавног пута (члан 52. став 5);

50) благовремено обавести јавност путем средстава јавног информисања или на други уобичајени начин и не предузме потребне мере обезбеђења супротно одредби члана 53. став 3. овог закона;

51) не обавештава јавност и кориснике путева на начин прописан у члану 54. овог закона;

52) поступа супротно члану 55. овог закона;

53) у случају забране саобраћаја не поступи на начин прописан у члану 62. став 3. овог закона;

54) у случају прекида саобраћаја због елементарних непогода не поступа на основу посебног плана (члан 65);

55) пре почетка радова на изградњи, односно реконструкцији јавног пута или путног објекта не поступи на начин прописан у члану 74. став 1. овог закона;

56) не усклади радове на објектима, постројењима, уређајима, инсталацијама и водовима уграђеним у труп јавног пута и у земљишном појасу, односно у путном објекту са радовима на реконструкцији јавног пута (члан 74. став 2);

57) пре почетка радова на изградњи или реконструкцији јавног пута не поступи на начин прописан у члану 74. став 3. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара или казном затвора до 30 дана и одговорно лице у правном лицу.

Члан 98.

Новчаном казном од 100.000 до 500.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај предузетник ако:

1) не означава и не води евиденције о јавним путевима и о саобраћајно-техничким и другим подацима за те путеве (члан 11. став 1);

2) не одлучи о начину и условима коришћења земљишта на коме се налази део државног пута који се не користи за саобраћај у року од три месеца од дана престанка коришћења пута за саобраћај (члан 12. став 3);

3) у року од 15 дана од дана достављања употребне дозволе, не поднесе захтев за упис права на јавном путу у јавне књиге и званичне евиденције у које се уписују права на непокретности (члан 13. став 1);

4) у року од 15 дана од дана настанка промена на установљеним правима на јавном путу, не поднесе захтев за упис промене, односно брисање података у јавне књиге и званичне евиденције у које се уписују права на непокретности (члан 13. став 2);

5) гради објекте и поставља постројења, уређаје и инсталације супротно члану 28. став 1. овог закона;

6) гради, односно поставља, водовод, канализацију, топловод, железничку пругу и други сличан објекат, као и телекомуникационе и електро водове, инсталације, постројења и сл., без сагласности, односно супротно начину и условима утврђеним у издатој сагласности управљача јавног пута (члан 28. став 2);

7) не обезбеди контролу извођења радова на изградњи објеката и постављању постројења, уређаја и инсталација (члан 28. став 3);

8) у појасу контролисане изградње отвара рудник, каменолом и депонију отпада и смећа (члан 30. став 2);

9) подиже ограде, дрвеће и засаде поред јавних путева супротно члану 31. овог закона;

10) не подигне одговарајуће ограде на местима и на начин прописан у члану 35. став 1;

11) умањи прегледност на државном путу на начин прописан у члану 35. став 2;

12) оставља грађевински и други материјал поред јавног пута тако да тиме умањује прегледност на јавном путу (члан 36);

13) гради прикључак прилазног пута на јавни пут без сагласности управљача јавног пута (члан 37. став 1);

14) не изгради земљани пут који се укршта или прикључује на јавни пут на начин прописан у члану 38. став 1. овог закона;

15) не изгради прилазни пут који се прикључује на јавни пут на начин прописан у члану 38. став 2. овог закона;

16) не прибави сагласност управљача јавног пута за измену саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута (члан 40);

17) не омогући прилаз јавном путу или путном објекту ради извођења радова на одржавању јавног пута или путног објекта (члан 41. став 2);

18) не штити јавни пут на начин прописан одредбом члана 42. став 1. овог закона;

19) уредно не одржава и не обнавља засаде (члан 42. став 2);

20) поставља на јавном путу натписе, супротно одредби члана 43. став 1. овог закона;

21) поставља на јавном путу натписе без одобрења управљача јавног пута (члан 43. став 2);

22) поставља натписе супротно члану 43. став 3. овог закона;

23) не одржава натписе који су постављени на јавни пут, односно поред тих путева (члан 43. став 4);

24) спречи отицање вода са јавног пута, а посебно из путног јарка и из пропуста кроз труп пута и спречи даље отицање вода ка њиховим реципиентима (члан 44. тачка 5);

25) просипа, оставља или баца материјале, предмете и смеће на јавни пут (члан 44. тачка 6);

26) замашћује јавни пут мазивима или другим сланим материјама (члан 44. тачка 7);

27) поставља и користи светла или друге светлосне уређаје на јавном путу и поред јавног пута, којима се омета одвијање саобраћаја на јавном путу (члан 44. тачка 8);

28) оре и изводи друге пољопривредне радове на банкама, косинама и земљишном појасу (члан 44. тачка 9);

29) вуче предмете, материјале, оруђе и друге врсте терета по јавном путу (члан 44. тачка 10);

30) спушта низ косине засека, усека и насипа јавног пута, дрвену грађу, дрва за огрев, камење и други материјал (члан 44. тачка 11);

31) пали траву и друго растиње на јавном путу, као и отпадне предмете и материјале (члан 44. тачка 12);

32) наноси блато са прилазног пута на јавни пут (члан 44. тачка 13);

33) пушта стоку на јавни пут без надзора, напаса и напаја стоку на јавном путу (члан 44. тачка 14);

34) окреће запрегу, трактор, плуг и друге пољопривредне машине и оруђа на јавном путу (члан 44. тачка 15);

35) кочи запрежно возило спречавањем окретања точкова (члан 44. тачка 16);

36) укључује возило на јавни пут и искључује са јавног пута ван прикључка или укрштања и наноси блато на јавни пут (члан 44. тачка 17);

37) заустави или остави возило на начин којим се омета коришћење јавног пута (члан 44. тачка 18);

38) оштећује или предузима радње којима би се могао оштетити јавни пут или ометати одвијање саобраћаја на јавном путу (члан 44. тачка 19);

39) у обављању послова заштите јавног пута не спроводи свакодневно активности прописане у члану 45. став 1. овог закона;

40) не поднесе писмени захтев прописан у члану 45. став 2. овог закона;

41) користи у саобраћају на јавном путу моторна и прикључна возила, осим возила са гусеницима, без точкова са пнеуматичима (члан 47. став 1);

42) користи у саобраћају на јавном путу, са савременим коловозним застором, возила са гусеницама које нису снабдевене облогом са равним површинама или другим одговарајућим облогама (члан 47. став 2);

43) користи запрежна возила са укупном масом преко три тоне без точкова са пнеуматичима (члан 47. став 4);

44) обавља ванредни превоз без посебне дозволе управљача јавног пута (члан 48. став 2);

45) издатим посебним дозволама за ванредни превоз не обавести органе и лице из члана 48. став 3. овог закона;

46) не усклади обављање ванредног превоза, са управљачем јавног пута (члан 48. став 5);

47) не обавести министарство надлежно за унутрашње послове о обављању ванредног превоза, који се обавља без издате дозволе, ради интервенције приликом елементарних и других непогода, ванредних околности као и за потребе

одбране земље, које је усклађено са управљачем јавног пута (члан 48. став 6);

48) за време трајања искључења, користи возило које је у вршењу контроле искључено из саобраћаја (члан 49. став 3);

49) обавља ванредни превоз супротно члану 50. став 1. овог закона;

50) не уклони са трупа јавног пута возило које се онеспособи за даљу вожњу, као и терет који је пао са возила на начин прописан у члану 52. став 1. овог закона;

51) не уклони са земљишног појаса јавног пута возило које се онеспособи за даљу вожњу, као и терет који је пао са возила, на начин прописан у члану 52. став 3. овог закона;

52) нанесе штету јавном путу уклањањем возила, односно терета са трупа, односно земљишног појаса јавног пута (члан 52. став 5);

53) благовремено не обавести јавност путем средстава јавног информисања или на други уобичајени начин и не предузме потребне мере обезбеђења супротно одредбама члана 53. став 3. овог закона;

54) не обавештава јавност и кориснике путева на начин прописан у члану 54. овог закона;

55) поступи супротно одредбама члана 55. овог закона;

56) при извођењу радова на одржавању јавног пута не обезбеди несметан и безбедан саобраћај и очување употребне вредности пута (члан 57. став 2);

57) се радови на ојачању, рехабилитацији и појачаном одржавању изводе без техничке документације или на основу техничке документације која не садржи прописане елементе (члан 59. став 5);

58) пре почетка извођења радова на ојачању, рехабилитацији и појачаном одржавању јавног пута не овери техничку документацију код надлежног органа (члан 59. став 6);

59) у случају забране саобраћаја не поступи на начин прописан у члану 62. став 3. овог закона;

60) у случају прекида саобраћаја због елементарних непогода не поступа на основу посебног плана (члан 65);

61) се техничком документацијом за изградњу јавних путева не предвиде места за изградњу објеката поред јавних путева из члана 73. овог закона;

62) пре почетка радова на изградњи, односно реконструкцији јавног пута или путног објекта не поступи на начин прописан у члану 74. став 1. овог закона;

63) не усклади радове на објектима, постројењима, уређајима, инсталацијама и водовима уграђеним у труп јавног пута и у земљишном појасу, односно у путном објекту са радовима на реконструкцији јавног пута (члан 74. став 2);

64) пре почетка радова на изградњи или реконструкцији јавног пута не поступи на начин прописан у члану 74. став 3. овог закона;

65) при реконструкцији или извођењу других радова на јавном путу не изместе објекте, постројења, уређаје, инсталације и водове уграђене

у труп јавног пута и у земљишном појасу, односно у путном објекту или их не прилагоде насталим променама (члан 74. став 4);

66) измештени јавни пут, односно његов део није изграђен са елементима који одговарају категорији тог пута (члан 75. став 1);

67) на местима подложним одроњавању или изложеним снежним наносима, бујицама и јаким ветровима не обезбеди заштиту јавног пута и саобраћаја на начин прописан у члану 81. овог закона;

68) пројектовање, изградњу односно реконструкцију јавног пута и коришћење материјала врши супротно одредби члана 83. став 1. овог закона.

Члан 99.

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај физичко лице ако:

1) у року од 15 дана од дана достављања употребне дозволе, не поднесе захтев за упис права на јавном путу у јавне књиге и званичне евиденције у које се уписују права на непокретности (члан 13. став 1);

2) у року од 15 дана од дана настанка промена на установљеним правима на јавном путу, не поднесе захтев за упис промене, односно брисање података у јавне књиге и званичне евиденције у које се уписују права на непокретности (члан 13. став 2);

3) гради објекте и поставља постројења, уређаје и инсталације супротно члану 28. став 1. овог закона;

4) гради, односно поставља, водовод, канализацију, топловод, железничку пругу и други сличан објекат, као и телекомуникационе и електро водове, инсталације, постројења и сл., без сагласности, односно супротно начину и условима утврђеним у издатој сагласности управљача јавног пута (члан 28. став 2);

5) у појасу контролисаних изградње отвара рудник, каменолом и депонију отпада и смећа (члан 30. став 2);

6) подиже ограде, дрвеће и засаде поред јавних путева супротно члану 31. овог закона;

7) не подигне одговарајуће ограде на местима и на начин прописан у члану 35. став 1;

8) умањи прегледност на државном путу на начин прописан у члану 35. став 2;

9) оставља грађевински и други материјал поред јавног пута тако да тиме умањује прегледност на јавном путу (члан 36);

10) гради прикључак прилазног пута на јавни пут без сагласности управљача јавног пута (члан 37. став 1);

11) не изгради земљани пут који се укршта или прикључује на јавни пут на начин прописан у члану 38. став 1. овог закона;

12) не изгради прилазни пут који се прикључује на јавни пут на начин прописан у члану 38. став 2. овог закона;

13) не прибави сагласност управљача јавног пута за измену саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута (члан 40);

14) не омогући прилаз јавном путу или путном објекту ради извођења радова на одржавању јавног пута или путног објекта (члан 41. став 2);

15) поставља на јавном путу натписе, супротно одредби члана 43. став 1. овог закона;

16) поставља на јавном путу натписе без одобрења управљача јавног пута (члан 43. став 2);

17) поставља натписе супротно члану 43. став 3. овог закона;

18) не одржава натписе који су постављени на јавни пут, односно поред тих путева (члан 43. став 4);

19) спречи отицање вода са јавног пута, а посебно из путног јарка и из пропуста кроз труп пута и спречи даље отицање вода ка њиховим реципиентима (члан 44. тачка 5);

20) просипа, оставља или баца материјале, предмете и смеће на јавни пут (члан 44. тачка 6);

21) замашћује јавни пут мазивима или другим сличним материјама (члан 44. тачка 7);

22) поставља и користи светла или друге светлосне уређаје на јавном путу и поред јавног пута, којима се омета одвијање саобраћаја на јавном путу (члан 44. тачка 8);

23) оре и изводи друге пољопривредне радове на банкинама, косинама и земљишном појасу (члан 44. тачка 9);

24) вуче предмете, материјале, оруђе и друге врсте терета по јавном путу (члан 44. тачка 10);

25) спушта низ косине засека, усека и насипа јавног пута, дрвену грађу, дрва за огрев, камење и други материјал (члан 44. тачка 11);

26) пали траву и друго растиње на јавном путу, као и отпадне предмете и материјале (члан 44. тачка 12);

27) наноси блато са прилазног пута на јавни пут (члан 44. тачка 13);

28) пушта стоку на јавни пут без надзора, напаса и напаја стоку на јавном путу (члан 44. тачка 14);

29) окреће запрегу, трактор, плуг и друге пољопривредне машине и оруђа на јавном путу (члан 44. тачка 15);

30) кочи запрежно возило спречавањем окрећања точкова (члан 44. тачка 16);

31) укључује возило на јавни пут и искључује са јавног пута ван прикључка или укрштања и наноси блато на јавни пут (члан 44. тачка 17);

32) заустави или остави возило на начин којим се омета коришћење јавног пута (члан 44. тачка 18);

33) оштетује или предузима радње којима би се могао оштетити јавни пут или ометати одвијање саобраћаја на јавном путу (члан 44. тачка 19);

34) користи у саобраћају на јавним путевима моторна и прикључна возила, осим возила са гусеницима, без точкова са пнеуматичима (члан 47. став 1);

35) користи у саобраћају на јавном путу, са временим коловозним застором, возила са гусеницама које нису снабдевене облогом са равним површинама или другим одговарајућим облогама (члан 47. став 2);

36) користи запрежна возила са укупном масом преко три тоне без точкова са пнеуматичима (члан 47. став 4);

37) обавља ванредни превоз без посебне дозволе управљача јавног пута (члан 48. став 2);

38) не усклади обављање ванредног превоза, са управљачем јавног пута (члан 48. став 5);

39) не обавести министарство надлежно за унутрашње послове о обављању ванредног превоза, који се обавља без издате дозволе, ради интервенције приликом елементарних и других непогода, ванредних околности као и за потребе одбране земље, које је усклађено са управљачем јавног пута (члан 48. став 6);

40) за време трајања искључења, користи возило које је у вршењу контроле искључено из саобраћаја (члан 49. став 3);

41) обавља ванредни превоз супротно члану 50. став 1. овог закона;

42) не уклони са трупа јавног пута возило које се онеспособи за даљу вожњу, као и терет који је пао са возила на начин прописан у члану 52. став 1. овог закона;

43) не уклони са земљишног појаса јавног пута возило које се онеспособи за даљу вожњу, као и терет који је пао са возила, на начин прописан у члану 52. став 3. овог закона;

44) нанесе штету јавном путу уклањањем возила, односно терета са трупа, односно земљишног појаса јавног пута (члан 52. став 5);

45) пре почетка радова на изградњи, односно реконструкцији јавног пута или путног објекта не поступи на начин прописан у члану 74. став 1. овог закона;

46) не усклади радове на објектима, постројењима, уређајима, инсталацијама и водовима уграђеним у труп јавног пута и у земљишном појасу, односно у путном објекту са радовима на реконструкцији јавног пута (члан 74. став 2);

47) пре почетка радова на изградњи или реконструкцији јавног пута не поступи на начин прописан у члану 74. став 3. овог закона;

48) при реконструкцији или извођењу других радова на јавном путу не изместе објекте, постројења, уређаје, инсталације и водове уграђене у труп јавног пута и у земљишном појасу, односно у путном објекту или их не прилагоде насталим променама (члан 74. став 4).

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 100.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о путевима („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 52/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 42/98) и члан 48. Закона о међународном превозу у друмском саобраћају („Службени лист СРЈ”, бр. 60/98, 5/99, 44/99, 74/99 и 4/00).

Члан 101.

До почетка рада Јавног предузећа послове управљања државним путевима врши Републичка дирекција за путеве образована Законом о путевима („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 52/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 42/98).

Даном почетка рада Јавног предузећа престаје са радом Републичка дирекција за путеве из става 1. овог члана.

Даном почетка рада Јавно предузеће преузима права, обавезе, средства, запослене, документацију и предмете у вршењу јавних овлашћења Републичке дирекције за путеве из става 1. овог члана.

Члан 102.

Прописи донети на основу Закона о путевима („Службени гласник РС”, бр. 46/91, 52/91, 53/93, 67/93, 48/94 и 42/98) примењују се до доношења прописа на основу овог закона.

Члан 103.

Овај закон ступа на снагу 1. јануара 2006. године.

3218

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о Државној ревизорској институцији

Проглашава се Закон о Државној ревизорској институцији, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 95
У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о Државној ревизорској институцији

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређују се оснивање и делатност, правни положај, надлежност, организација и начин рада Државне ревизорске институције (у даљем тексту: Институција) и друга питања од значаја за рад Институције, као и права и обавезе субјеката ревизије.

Значење појединих појмова

Члан 2.

Поједини појмови, употребљени у смислу овог закона имају следеће значење:

1) **Ревизија финансијских извештаја** представља испитивање докумената, исправа, извештаја и других информација, ради прикупљања довољног, адекватног и поузданог доказа за изражавање мишљења да ли финансијски извештаји субјекта ревизије истинито и објективно приказују његово финансијско стање, резултате пословања и новчане токове, у складу са прихваћеним рачуноводственим начелима и стандардима;

2) **Ревидирање пословања** према овом закону значи прибављање довољног, адекватног и поузданог доказа за изражавање мишљења о правилности и сврсисходности пословања корисника јавних средстава;

3) **Ревизија правилности пословања** значи испитивање финансијских трансакција и одлука у вези са примањима и издацима, ради утврђивања да ли су односне трансакције извршене у складу са законом, другим прописима, датим овлашћењима, и за планиране сврхе;

4) **Ревизија сврсисходности пословања** значи испитивање трошења средстава из буџета и других јавних средстава, ради стицања довољног, адекватног и поузданог доказа за извештавање да ли су средства од стране субјекта ревизије употребљена у складу са начелима економије, ефикасности и ефективности као и у складу са планираним циљевима;

5) **Начело економије** подразумева минимални утрошак средстава за одређену активност, водећи рачуна да се тиме не доводи у питање очекивани квалитет;

6) **Начело ефикасности** представља однос између постигнутих резултата у производњи роба или пружању услуга и искоришћених ресурса за производњу, односно пружање услуга;

7) **Начело ефикасности (успешности)** представља степен до кога су постигнута постављени циљеви, као и однос између планираних и остварених ефеката одређене активности;

8) **Пословање субјекта ревизије** у поступку ревизије по овом закону чине:

- (1) сви поступци субјекта ревизије, који утичу на његова примања, односно издатке али и на средства односно обавезе према изворима средстава (пословање у ужем смислу);
- (2) сви поступци субјекта ревизије, који утичу на стање јавне имовине, стање јавног дуга, обезбеђивање јавних добара или на стање животне средине (пословање у ширем смислу);

9) **Ревизиони налаз** означава скуп утврђених чињеница и констатација на бази процене о одређеном сегменту пословања ревидираног субјекта;

10) **Овлашћено лице** јесте било који представник којег председник Институције овласти, у писменој форми, да врши послове у оквиру овлашћења или да обавља функције;

11) **Мера исправљања** односи се на меру коју субјект ревизије предузима да би отклонио одређену неправилност или нецелисходност у свом пословању или за то да умањи ризик од појављивања одређене неправилности или несврсисходности у свом будућем пословању;

12) **Неправилност у пословању** означава неуклађеност пословања са прописима или усмерењима, која је дужан да уважава субјект ревизије у своме деловању;

13) **Несврсисходност у пословању** јесте збирни израз за неекономичност, неефикасност и неуспешност пословања.

Правни положај Институције

Члан 3.

Институција је највиши државни орган ревизије јавних средстава у Републици Србији (у даљем тексту: Република).

Институција је самосталан и независан државни орган.

За обављање послова из своје надлежности Институција је одговорна Народној скупштини Републике Србије (у даљем тексту: Скупштина).

Акта којима Институција врши своју надлежност ревизије не могу бити предмет оспоравања пред судовима и другим државним органима.

Институција има својство правног лица.

Институција има печат, у складу са законом.

Седиште Институције. Организационе јединице Институције

Члан 4.

Седиште Институције је у Београду.

Институција може образовати организационе јединице изван седишта.

Организационе јединице изван седишта Институције немају својство правног лица.

II. НАДЛЕЖНОСТ ИНСТИТУЦИЈЕ

Послови у надлежности Институције

Члан 5.

У оквиру своје надлежности, Институција обавља следеће послове:

- 1) планира и обавља ревизију, у складу са овим законом;
- 2) доноси подзаконске и друге акте ради спровођења овог закона;
- 3) подноси извештаје у складу са чл. 43. и 44. овог закона;
- 4) заузима ставове и даје мишљења као и друге облике јавних саопштења у вези са применом и спровођењем појединих одредаба овог закона;
- 5) по потреби и у складу са својим могућностима, пружа стручну помоћ Скупштини, Влади Републике Србије (у даљем тексту: Влада) и другим државним органима о појединим значајним мерама и важним пројектима, на начин којим се не умањује независност Институције;
- 6) може да даје савете корисницима јавних средстава;
- 7) може давати примедбе на радне нацрте предлога законских текстова и других прописа и може давати мишљења о питањима из области јавних финансија;
- 8) може да даје препоруке за измене важећих закона на основу информација до којих је дошла у поступку обављања ревизије, а односе се на то да производе или могу произвести негативне последице или доводе до непланираних резултата;
- 9) усваја и објављује стандарде ревизије у вези са јавним средствима који се односе на извршавање ревизијске надлежности Институције, на приручнике за ревизију и на другу стручну литературу од значаја за унапређење ревизорске струке;

10) утврђује програм образовања и испитни програм за стицање звања државни ревизор и овлашћени државни ревизор, организује полагање испита за стицање ревизорских звања државни ревизор и овлашћени државни ревизор и води Регистар лица која су стекла ова звања;

11) утврђује критеријуме и врши нострификацију стручних звања из надлежности Институције стечених у иностранству;

12) сарађује са међународним ревизорским и рачуноводственим организацијама у областима које се односе на рачуноводство и ревизију у оквиру јавног сектора;

13) обавља друге послове утврђене законом.

Пословник Институције

Члан 6.

Институција има пословник којим, у складу са овим законом, ближе уређује начин и поступак по коме Институција врши своју надлежност ревизије, начин обезбеђивања јавности рада Институције, одлучивање и друга питања утврђена Законом која су од значаја за рад Институције.

Савет доноси пословник уз претходно добијену сагласност Скупштине.

Институција може уређивати организацију и начин рада Институције и другим актима.

Сходна примена других законских одредби

Члан 7.

Ако се у извршавању ревизорске надлежности Институције појави питање које није уређено овим законом, сходно се примењују одговарајуће одредбе закона, којима се уређује управни поступак.

Објављивање

Члан 8.

Пословник и друга акта Институције у складу са овим законом, објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Предмет ревизије

Члан 9.

Предмет ревизије у складу са овим законом су:

1) примања и издаци у складу са прописима о буџетском систему и прописима о јавним приходима и расходима;

2) финансијски извештаји, финансијске трансакције, обрачуни, анализе и друге евиденције и информације субјеката ревизије;

3) правилност пословања субјеката ревизије у складу са законом, другим прописима и датим овлашћењима;

4) сврсисходност располагања јавним средствима у целисти или у одређеном делу;

5) систем финансијског управљања и контроле буџетског система и система осталих органа и организација које су субјект ревизије Институције;

6) систем интерних контрола, интерне ревизије, рачуноводствених и финансијских поступака код субјекта ревизије;

7) акта и радње субјекта ревизије које производе или могу произвести финансијске ефекте на примања и издатке корисника јавних средстава, имовину државе, задуживање и давање гаранција као и на сврсисходну употребу средстава којима располажу субјекти ревизије;

8) правилност рада органа руковођења, управљања и других одговорних лица надлежних за планирање, извођење и надзор пословања корисника јавних средстава;

9) друге области предвиђене посебним законима.

Институција може ревидирати акт о претходном, текућем, као и о планираном пословању корисника јавних средстава.

Акт из претходног става може да буде акт, који је прописан законом или посебан рачуноводствени исказ, односно извештај, који корисник јавних средстава мора да састави на захтев Институције.

Субјекти ревизије

Члан 10.

Субјекти ревизије, у складу са овим законом су:

1) директни и индиректни корисници буџетских средстава Републике, територијалних аутоматија и локалних власти у складу са прописима којима се уређује буџетски систем и систем јавних прихода и расхода;

2) организације обавезног социјалног осигурања;

3) буџетски фондови основани посебним законом или подзаконским актом;

4) Народна банка Србије у делу који се односи на коришћење јавних средстава и на пословање са државним буџетом;

5) јавна предузећа, привредна друштва и друга правна лица које је основао директни односно индиректни корисник јавних средстава ;

6) правна лица код којих директни односно индиректни корисници имају учешће у капиталу односно у управљању;

7) правна лица која су основала правна лица у којим држава има учешће у капиталу односно у управљању;

8) правна и физичка лица која примају од Републике, територијалних аутономија и локалних власти дотације и друга бесповратна давања или гаранције;

9) субјекти који се баве прихватањем, чувањем, издавањем и коришћењем јавних резерви;

10) политичке странке, у складу са законом којим се уређује финансирање политичких странака;

11) корисници средстава ЕУ, донација и помоћи међународних организација, страних влада и невладиних организација;

12) уговорна страна у вези са извршењем међународних уговора, споразума, конвенција и осталих међународних аката, када је то одређено међународним актом или када то одреди овлашћени орган; и

13) други субјекти који користе средства и имовину под контролом и на располагању Репу-

блике, територијалних аутономија, локалних власти или организација обавезног социјалног осигурања.

Субјекти ревизије из става 1. овог члана сматрају се корисницима јавних средстава у складу са овим законом.

Субјект ревизије из става 1. овог члана на чије се пословање мишљење ревизије односи, дужан је да то мишљење разматра и предузме мере за отклањање утврђених неправилности и несврсисходности.

Правна лица повезана са субјектима ревизије

Члан 11.

Институција може, у складу са овим законом, да врши ревизију пословања и код правних лица која послују са субјектима ревизије из члана 10. овог закона.

Ревизија пословања код правних лица из става 1. овог члана врши се само у погледу њиховог пословања са субјектима ревизије утврђеним овим законом.

Институција ће својим актом ближе утврдити начин вршења ревизије код правних лица из става 1. овог члана тако да њихова права на које се односе радње у поступку ревизије, буду заштићена.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА И САСТАВ ИНСТИТУЦИЈЕ

Организација и органи

Члан 12.

Институција има председника Институције, потпредседника, Савет, ревизорске службе и пратеће службе.

Делокруг и начин обављања послова служби Институције, унутрашња организација и систематизација радних места ближе се уређују актом Институције, који на предлог председника Институције доноси Савет.

Савет

Члан 13.

Савет је највиши орган Институције.

Савет је колегијални орган.

Савет има пет чланова, и то: председника, потпредседника и три члана.

Председник Савета је истовремено председник Институције.

Савет одлучује на седницама којима председава председник Савета или потпредседник који га замењује.

Савет доноси одлуке већином гласова свих чланова.

Чланови Савета не могу довести у питање независност при доношењу својих одлука, као ни независност Институције.

Пословником о раду Савета Институције ближе ће се уредити питања везана за рад Савета.

Акт из става 8. овог члана доноси Савет.

Надлежности Савета

Члан 14.

Савет обавља следеће послове:

- 1) доноси пословник;
- 2) доноси годишњи програм ревизије;
- 3) доноси акт којим ближе уређује поступак ревизије;
- 4) доноси финансијски план Институције;
- 5) утврђује завршни рачун Институције;
- 6) одлучује о приговору субјекта ревизије на предлог извештаја о извршеној ревизији;
- 7) доноси годишњи извештај и посебне извештаје;
- 8) доноси друга акта Институције и обавља друге послове утврђене овим законом и актима Институције.

Чланови Савета

Члан 15.

Чланови Савета учествују у раду и одлучивању Савета, прате активности појединих ревизорских јединица у Институцији, учествују у процесу рада ревизорских служби и обављају друге послове које им повери председник Савета.

Услови за избор чланова Савета

Члан 16.

За члана Савета може бити изабран држављанин Републике Србије, који поред општих услова утврђених законом за рад у државним органима, испуњава и следеће услове: има високу школску спрему, најмање 10 година радног искуства, од чега најмање седам година на пословима који су повезани са надлежностима Институције.

За члана Савета може бити изабрано лице које две године пре избора није било члан органа Владе односно члан Савета министара државне заједнице Србија и Црна Гора.

Најмање два члана Савета морају бити дипломирани економисти са одговарајућим ревизорским или рачуноводственим звањем.

Најмање један од чланова Савета мора бити дипломирани правник са положеним правосудним испитом.

Нespoјивост функција

Члан 17.

Функција члана Савета није спојива са:

- 1) функцијом у државном органу, у органима локалне власти или носиоца јавних овлашћења и функцијом у политичким странкама или синдикатима;
- 2) радом у државном органу, органу локалне власти или код носиоца јавних овлашћења;
- 3) чланством у органу управљања или надзора привредног друштва, јавног предузећа, фонда, организације обавезног социјалног осигурања или другог правног лица са учешћем државног капитала;

4) својинским уделом у правним лицима која су у надлежности Институције у складу са овим законом;

5) обављањем других послова који по закону нису спојиви са обављањем јавне функције;

6) обављањем других послова који би могли негативно да утичу на њихову самосталност, непристрасност и друштвени углед као и на поверење и углед Институције;

7) вршењем било каквих других плаћених дужности, осим научних и образовних функција, и то само уколико такве дужности нису у моралној колизији са вршењем дужности чланова Савета.

Чланови Савета подлежу обавезама и забранама утврђеним законом који уређује спречавање сукоба интереса при вршењу јавних функција.

Члан Савета је обавезан да о чињеницама из става 1. овог члана обавести Савет.

Недозвољени односи носилаца функција у Институцији између себе и са субјектом ревизије

Члан 18.

Чланови Савета међусобно не смеју бити крвни сродници у правој линији, у побочној линији до четвртог степена сродства, брачни другови, сродници по тазбини закључно са другим степеном сродства чак и онда када је брак престао, старацац, усвојеник, усвојилац и хранилац.

Члан Савета не може учествовати и одлучивати у поступку ревизије, ако је био радно ангажован код лица које је предмет ревизије или је обављао одређене послове за рачун субјекта ревизије, ако од престанка тог запослења или завршетка послова није протекло пет година.

Члан Савета је дужан да о чињеницама из ст. 1. и 2. овог члана благовремено обавести Савет.

Избор председника, потпредседника и чланова Савета

Члан 19.

Председника, потпредседника и чланове Савета бира и разрешава Скупштина, већином гласова на седници којој присуствује већина од укупног броја народних посланика, на предлог надлежног радног тела Скупштине. Надлежно радно тело разматра кандидатуре, утврђује испуњеност услова одређених овим законом и утврђује листу кандидата коју доставља Скупштини. Предлог кандидатуре мора бити образложен, са приложеном изјавом кандидата у писаном облику да прихвата кандидатуру.

Уколико предложени кандидат за председника, потпредседника и чланове Савета не добије потребну већину гласова посланика, надлежно радно тело Скупштине утврђује предлог за новог кандидата.

Након избора, председник, потпредседник и чланови Савета полажу заклетву пред Скупштином, чиме преузимају дужност. Заклетва гласи: „Заклињем се на оданост Републици Србији. Обећавам да ћу поштовати Устав и законе. За-

клињем се чашћу да ћу своју дужност обављати независно, поштено и непристрасно и да нећу злоупотребљавати своје надлежности”.

Трајање мандата чланова Савета

Члан 20.

Члан Савета бира се на период од пет година. Изабрани чланови Савета могу бити изабрани највише два пута.

Председник Савета обавештава председника надлежног радног тела Скупштине о престанку мандата члану Савета најкасније шест месеци пре истека мандатног периода.

Члан Савета коме је истекао мандат из других разлога од оних утврђених чланом 22. овог закона може да обавља функцију до избора новог члана Савета.

Престанак мандата члана Савета

Члан 21.

Члану Савета престаје мандат пре истека времена на које је изабран подношењем оставке, испуњењем услова за пензију или разрешењем.

Разлози за разрешење

Члан 22.

Члан Савета разрешава се функције:

1) ако је правноснажном судском одлуком осуђен на безусловну казну затвора у трајању од најмање шест месеци, или за кажњиво дело у краћем трајању које га чини недостојним за обављање функције;

2) ако је правноснажном судском одлуком лишен пословне способности;

3) преузимањем посла или функције који су неспојиви са функцијом члана Савета;

4) ако не поступа у складу са Уставом и законом.

Поступак у којем се утврђује постојање разлога за разрешење

Члан 23.

О наступању разлога за престанак мандата или разрешење, Савет без одлагања обавештава Скупштину.

Иницијативу за разрешење члана Савета може да поднесе најмање 20 народних посланика.

Иницијатива се подноси у писаном облику, са образложењем и доказима о наступању разлога из члана 22. овог закона.

Иницијативу разматра надлежно радно тело Скупштине.

Члан Савета, чије се разрешење предлаже, има право да се писмено или усмено обрати члановима надлежног радног тела Скупштине, на седници на којој се разматра иницијатива о његовом разрешењу.

Након обављене расправе и гласања, надлежно радно тело Скупштине подноси извештај Скупштини са предлогом да Скупштина донесе одлуку о разрешењу члана Савета или да иницијативу одбаца.

Члану Савета престаје мандат и сва права по том основу даном доношења одлуке о његовом разрешењу на седници Скупштине.

Члан 24.

Надлежно радно тело Скупштине може самоиницијативно да предложи Скупштини да се члан Савета разреши када, на основу континуираног праћења рада Савета у складу са законом или на основу других сазнања, утврди да су наступили разлози за разрешење из члана 22. овог закона.

У поступку када надлежно радно тело Скупштине самоиницијативно предложи да се члан Савета разреши, примењују се одредбе члана 23. став 5. овог закона.

Председник Институције

Члан 25.

Председник Институције је генерални државни ревизор и руководилац у Институцији.

Као генерални државни ревизор, председник Институције има следеће надлежности:

1) одобрава и усмерава распоред послова из надлежности Институције тако што утврђује и спроводи програм рада и потписује акта Институције;

2) прописује правила и доноси смернице и инструкције за спровођење појединачних фаза ревизије;

3) може одредити службено надзирање спровођења задатака ревизије и у вези с тим донети одлуку о надзирању;

4) предлаже чланове испитне Комисије;

5) потписује сертификате за ревизорска звања државни ревизор и овлашћени државни ревизор;

6) има друге надлежности и обавља друге послове у складу са овим законом.

Као руководилац, председник Институције има следеће надлежности:

1) предлаже Савету годишњи финансијски план Институције;

2) подноси Савету годишњи извештај и посебне извештаје о раду Институције;

3) наредбодавац је за средства Институције;

4) одлучује о радноправним питањима у Институцији и у вези с тим доноси одлуке;

5) одређује радне задатке у Институцији и у вези с тим може доносити одлуке;

6) има друге надлежности и обавља друге послове одређене законом.

Потпредседник Институције

Члан 26.

Потпредседник Институције:

1) обавља послове генералног државног ревизора на основу овлашћења председника Институције;

2) замењује председника Институције у случају његове привремене спречености;

3) у случају превременог престанка функције председника Институције, обавља функцију председника до избора новог председника;

4) обавља друге послове које му повери председник Институције.

У случају одсутности или спречености потпредседника Институције замењује најстарији члан Савета.

Врховни државни ревизори

Члан 27.

За врховног државног ревизора може бити именовано лице које испуњава опште услове за рад у државним органима, које поседује универзитетско образовање и назив овлашћени државни ревизор према овом закону. Сматра се да одговарајуће искуство за функцију врховног државног ревизора поседује оно лице које има најмање 10 година радног искуства, од чега најмање осам година на пословима који су повезани са надлежностима Институције.

Врховног државног ревизора, на предлог председника Институције именује и разрешава Савет Институције одлуком, на време од шест година, са могућношћу реизбора.

Врховни државни ревизор ступа на функцију, пошто пред Саветом Институције положи заклетву из члана 19. став 3. овог закона.

Врховни државни ревизор руководи ревизорском службом и извршава ревизионе надлежности Институције у складу са овим законом и у складу са овлашћењима добијеним од председника Институције.

Врховни државни ревизор за свој рад одговара председнику Институције.

Актом Институције се одређује број врховних државних ревизора које има Институција.

Државни ревизори – ревизорска звања

Члан 28.

Послове ревизије обављају државни ревизори. Ревизорска звања су: државни ревизор и овлашћени државни ревизор.

Ревизорска звања стичу се у складу са овим законом као и са међународном праксом едукације ревизора.

Државни ревизор и овлашћени државни ревизор је независно стручно лице које поседује сертификат за звање државни ревизор односно овлашћени државни ревизор и испуњава друге услове прописане овим законом.

Кандидат за полагање испита за стицање звања државни ревизор и овлашћени државни ревизор, пре полагања испита треба да има положен стручни испит за рад у државним органима, осим ако је ослобођен према одредбама закона које се односе на државне службенике.

Сертификат за ревизорско звање државни ревизор може стећи лице које испуњава следеће услове:

1) има стручно знање за обављање послова ревизије у складу са овим законом;

2) поседује одговарајуће радно искуство;

3) положило је испит за звање државног ревизора.

Сертификат за ревизорско звање овлашћени државни ревизор може стећи лице које испуњава услове из тач. 1)–3) става 6. овог члана и које је положило испит за звање овлашћеног државног ревизора.

Сертификати о стицању ревизорских звања из става 1. овог члана су јавни документи.

Савет прописује ближе услове за стицање и одузимање ревизорских звања, организовање и спровођење испита за ревизорска звања и издавање сертификата за ревизорска звања.

Акт из става 9. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Стицање ревизорских звања

Члан 29.

Испит за стицање ревизорског звања државни ревизор, односно овлашћени државни ревизор, полаже се према програму који доноси Савет и који се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

У изради програма из става 1. овог члана, могу да учествују министарство надлежно за послове финансија, министарство надлежно за послове државне управе и други субјекти за које Савет оцени да могу допринети изради програма.

Извођење програма образовања за стицање ревизорских звања Институција може да повери другој стручно оспособљеној организацији.

Испит за стицање ревизорских звања државни ревизор и овлашћени државни ревизор, се полаже пред Комисијом коју именује Савет на предлог председника Институције.

Лице које положи испит из става 4. овог члана, стиче ревизорско звање државни ревизор, односно овлашћени државни ревизор и уписује се у Регистар звања који води Институција.

Институција издаје сертификате за ревизорска звања државни ревизор и овлашћени државни ревизор.

Изузеће

Члан 30.

Одредбе чл. 17. и 18. овог закона сходно се примењују на врховног државног ревизора, овлашћеног државног ревизора и државног ревизора.

Одлуку о изузећу лица из става 1. овог члана доноси Савет.

Службе Институције

Члан 31.

Институција има ревизорске и пратеће службе. Руководиоце служби из става 1. овог члана именује председник Институције.

Начин обављања послова, надлежност, организациона структура служби, систематизација радних места и друга права и обавезе запослених у службама Институције из става 1. овог члана ближе се уређују актом Институције.

Секретар

Члан 32.

Институција има секретара који усклађује рад пратећих служби Институције, води пословање Институције и обавља друге послове према одредбама и у складу са овлашћењима председника Институције.

Секретара институције именује и разрешава председник Институције одлуком на време од шест година, након спроведеног јавног конкурса, са могућношћу реизбора.

За секретара Институције може бити именовано лице које испуњава опште услове за рад у државним органима, које је дипломирани правник или дипломирани економиста, које има положен стручни испит за рад у државним органима и најмање осам година радног искуства у струци.

Секретар Институције за свој рад одговара председнику Институције.

Секретар Институције присуствује седницама Савета без права гласа.

Спољни стручњаци

Члан 33.

Институција у поступку ревизије може ангажовати спољне стручњаке ради обављања одређених послова из своје надлежности, уколико ревизија захтева посебно специјалистичко знање којим Институција не располаже.

Спољни стручњак Институције мора да има одговарајуће стручно знање и искуство.

Спољни стручњак може бити физичко или правно лице.

За спољног стручњака Институције може бити именован и страни држављанин, који је признати стручњак у области од значаја за извршавање послова из надлежности Институције.

Статус спољног стручњака Институције се стиче уписом у Именик спољних стручњака Институције, на основу одлуке Савета.

Сва радна документација, коју изради спољни стручњак, на располагању је и припада Институцији.

Институција је одговорна за констатације ревизије и када их заснива на мишљењу и увиђају спољних стручњака.

Одредбе чл. 17. и 18. овог закона сходно се примењују на спољне стручњаке.

IV. ОБАВЉАЊЕ РЕВИЗИЈЕ

Стандарди ревизије

Члан 34.

Институција обавља своју ревизиону надлежност у складу са општеприхваћеним начелима и правилима ревизије и у складу са одабраним међународно прихваћеним стандардима ревизије.

Превод на српски језик стандарда из става 1. овог члана и друге професионалне регулативе објављује Институција у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Институција је овлашћена да преводи одабране међународно прихваћене стандарде ревизије из става 1. овог члана и другу професионалну регулативу и да исте објављује у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Програм ревизије

Члан 35.

Институција обавља ревизију на основу годишњег програма ревизије, који је дужна да усвоји пре краја године за наредну календарску годину.

У оквиру који поставља закон, Институција самостално одлучује о субјектима ревизије, предмету, обиму и врсти ревизије, времену почетка и трајања ревизије, ако овим законом није друкчије одређено.

Програм ревизије обавезно сваке године обухвата:

- 1) буџет Републике Србије;
- 2) организације обавезног социјалног осигурања;
- 3) одговарајући броја јединица локалне самоуправе;
- 4) пословање Народне банке Србије које се односи на коришћење јавних средстава;
- 5) одговарајући број јавних предузећа, привредних друштава и других правних лица које је основао директни, односно индиректни корисник јавних средстава и код којих има учешће у капиталу односно управљању.

Током календарске године, Институција може да измени и допуни програм ревизије из става 1. овог члана.

Ради извршења програма ревизије, Институција може да ангажује ревизоре државних ревизорских институција других земаља, као и комерцијална предузећа за ревизију.

За извршење свог програма ревизије, Институција може да користи извештаје о извршеној ревизији које су издала комерцијална предузећа за ревизију, односно на основу тих извештаја да планира додатне поступке код субјеката ревизије.

Институција је одговорна за констатације ревизије и када користи извештаје из става 6. овог члана.

Слободан приступ ревизора документима субјекта ревизије

Члан 36.

Субјект ревизије дужан је да ревизорима стави на располагање све тражене податке и документа, укључујући и поверљиве податке и документа који су неопходни за планирање и извршење ревизије. Субјект ревизије је дужан да тражене податке доставља Институцији и у току године, односно по динамици утврђеној детаљним планом ревизије и у роковима које одреди овлашћено лице Институције.

Субјект ревизије дужан је да Институцији или овлашћеном лицу омогући увид у документа поверљивог карактера, или документа која представљају пословну тајну, у складу са законом.

На захтев ревизора Институције, субјект ревизије је дужан да преда копију базе података.

Прикупљање обавештења пре почетка ревизије

Члан 37.

Институција може и пре почетка ревизије да захтева од корисника јавних средстава сва обавештења, која се сматрају неопходним, књиговодствену документацију, податке и другу документацију, као и да обави друга испитивања, која су потребна за планирање или извођење ревизије.

Захтеву за подношење података из претходног става овог члана мора се удовољити у року од осам дана од дана уручења захтева.

Почетак поступка ревизије

Члан 38.

Институција отпочиње поступак ревизије доношењем закључка о спровођењу ревизије.

Против закључка о спровођењу ревизије допуштен је приговор. Прималац закључка улаже приговор у року од осам дана од дана уручивања закључка.

О приговору одлучује Савет закључком, и то тако да га може одбацити, одбити или га прихватити као основаног.

Приговор је основан ако се покаже да ревизија није у надлежности Институције.

Против закључка о одбацивању није допуштен приговор.

Корисник јавних средстава, коме је уручен закључак о спровођењу ревизије (у даљем тексту: ревидирани) обавезан је да овлашћеним лицима Институције омогући да обаве преглед, потребан ради остварења циљева ревизије (у даљем тексту: спровођење ревизије).

Спровођење ревизије обухвата:

- 1) испитивање система и одређених подсистема пословања и система интерних контрола и рачуноводства;
- 2) испитивање рачуноводствених исправа и других докумената о пословању и финансијских извештаја ревидованог субјекта;
- 3) увид у просторије, објекте и средства за рад, које ревидирани субјект користи за своје пословање;
- 4) друга ревизиона испитивања и активности потребне ради остваривања циљева ревизије и оцене сврсисходности пословања.

У случају да открије материјално значајну радњу, односно документацију код субјекта ревизије, која указује на постојање кривичног дела, овлашћено лице Институције дужно је да ту документацију попише, заплени и обезбеди, али највише на осам дана. О одузимању се издаје потврда.

О радњама и документацији из претходног става овог члана, Институција одмах обавештава надлежне органе.

Ако се у року од 15 дана по уручивању закључка о спровођењу ревизије овлашћеним лицима Институције од стране ревидираног онемогућава отпочињање ревизије или ако, у току ревизије, од Институције овлашћена лица оцене да ре-

видирани не исказује одговарајућу спремност на сарадњу у спровођењу ревизије, Институција издаје налог за подношење исправа које ревидирани мора поднети. Институција може донети више допуна уз налог за подношење исправа.

По налогу за подношење исправа мора се поступити у року од осам дана од дана уручивања.

Окончање поступка ревизије

Члан 39.

Након обављених поступака ревизије код ревидираног, Институција саставља нацрт извештаја о извршеној ревизији који доставља субјекту ревизије и лицима која су била одговорна за обухваћено пословање у периоду на који се ревизија односи (у даљем тексту: одговорна лица). У ревизионим извештајима Институција даје мишљење о пословању ревидираног.

Субјект ревизије, односно одговорно лице, има право да поднесе образложен приговор на нацрт извештаја о извршеној ревизији, у року од 15 дана од дана уручења нацрта.

Институција разматра оправданост примедби из приговора и, у року од 15 дана од пријема приговора, позива одговорна лица ревидираног на расправу о нацрту извештаја ревизије, у току које ова лица могу да поднесу и нове доказе.

Расправа из става 3. овог члана није неопходна ако је ревидирани субјект у року од 15 дана од дана уручивања нацрта извештаја ревизије писмено обавестио Институцију да не оспорава ниједан налаз садржан у нацрту.

Расправа о нацрту извештаја ревизије може бити више. Прва се одржава најмање осам, а последња најдуже 30 дана од дана уручења нацрта извештаја о ревизији.

Састанак на коме се расправља о нацрту извештаја ревизије води овлашћено лице Институције и по правилу се одржава у седишту ревидираног субјекта.

Ако заступник ревидираног субјекта не узме учешће на расправи, сматра се да он не оспорава ниједан налаз из нацрта извештаја ревизије, осим уколико заступник у року од три дана од дана одређеног за расправу не докаже да није узео учешће из оправданих разлога.

У току расправе заступник ревидираног субјекта може:

1) да оспорава појединачне налазе у нацрту извештаја о ревизији;

2) да пружи објашњења и додатне доказе којима оспорава ревиционе налазе.

Ако се Институција увери да је оспоравање налаза ревизије утемељено, онда се тај налаз изоставља из извештаја о ревизији, с тим што се претходно могу спровести додатне ревиционе провере.

Објашњења из тачке 2. става 8. овог члана могу се укључити у извештај ревизије.

Након одржане расправе, овлашћено лице Институције предаје члану Савета или надлежном врховном државном ревизору нацрт ревијског извештаја са евентуалним примедбама ревидираног субјекта. Члан Савета, или надле-

жни врховни државни ревизор прегледа извештај ревизије и утврђује основаност примедби и да ли се закључци заснивају на доказима из исправа, односно да ли је поступак спроведен у складу са стандардима ревизије. После оцењивања примедба и закључака члан Савета или надлежни врховни државни ревизор утврђује предлог извештаја ревизије који се уручује ревидираном субјекту и одговорним лицима, у року од 30 дана од дана окончања расправе.

У случају да расправа о нацрту извештаја ревизије није неопходна (став 4. овог члана), члан Савета или надлежни врховни државни ревизор утврђује предлог извештаја ревизије у року до 15 дана од дана пријема обавештења ревидираног субјекта да не оспорава ниједан налаз из нацрта извештаја ревизије.

Ревидирани субјект, односно одговорно лице ревидираног субјекта из времена на које се односи спроведена ревизија, може уложити приговор на налаз ревизије садржан у предлогу извештаја о ревизији. Приговор се улаже Институцији у року од 15 дана и почиње тећи наредног дана од дана уручења предлога извештаја о ревизији ревидираном субјекту, односно одговорном лицу из времена на које се извештај о обављеној ревизији односи.

Председник Институције може одредити, да се о поједином делу предлога или о целокупном предлогу извештаја о ревизији, прибави мишљење спољног стручњака Институције.

Ако је налаз ревизије из предлога извештаја о ревизији оспорен (приговор из става 13. овог члана) или ако је у односу на мишљење спољног стручњака из претходног става изражена сумња у његову исправност, тај налаз се сматра спорним.

О спорном налазу у предлогу извештаја о ревизији одлучује Савет закључком, у року од 30 дана по пријему приговора из става 13. овог члана. Савет може одлучити:

– да се спорни налаз изостави из извештаја о ревизији;

– да спорни налаз остане саставни део извештаја о ревизији у неизмењеном облику;

– да се спорни налаз укључи у извештај о ревизији садржином коју Савет утврди.

Извештај о ревизији се доставља:

1. ревидираном субјекту;

2. одговорном лицу ревидираног субјекта из времена на које се односи обављена ревизија;

3. Скупштини;

4. другим органима за које Савет оцени да треба да буду обавештени о налазима ревизије.

Ако је ревидирани субјект, односно одговорно лице ревидираног субјекта из времена на које се односи ревизија истакло приговор против налаза ревизије садржаног у предлогу извештаја о ревизији, уз достављени извештај ревизије доставља му се и одговор на приговор. Одговор на приговор утврђује Савет.

Против одговора из става 18. овог члана не постоји правни лек.

Нацрт и предлог извештаја ревизије су поверљиви.

Поступак након обављене ревизије**Члан 40.**

Ревидирани субјект у чијем су пословању биле откривене неправилности или несврсисходности које нису отклоњене у току обављања ревизије, дужан је, осим у случају из става 3. овог члана, да поднесе Институцији извештај о отклањању откривених неправилности или несврсисходности (у даљем тексту: одазивни извештај). Овај извештај ревидирани субјект мора поднети у року који одреди Институција, у границама од 30 до 90 дана, почев од наредног дана од дана уручења извештаја ревизије.

Одазивни извештај се даје у писаном облику, потписан и оверен печатом од стране одговорног лица ревидираног субјекта. Овај документ, по потреби, подлеже провери веродостојности од стране Институције. Одазивни извештај је јавна исправа.

Одазивни извештај није потребан, ако је у извештају ревизије наведено да су већ у току ревизионог поступка спроведене одговарајуће мере и активности ради отклањања откривених неправилности и несврсисходности.

Институција може проверавати веродостојност одазивног извештаја поредећи исти са резултатима ревизије.

Ако Институција оцени да одазивни извештај не указује да су откривене неправилности или несврсисходности отклоњене на задовољавајући начин, сматра се да корисник јавних средстава крши обавезу доброг пословања. Ако се ради о незадовољавајућем отклањању значајне неправилности или значајне несврсисходности, сматра се да постоји тежи облик кршења обавезе доброг пословања.

Кршење, односно тежи облик кршења обавезе доброг пословања од стране ревидираног субјекта оцењује се у складу са смерницама које доноси Савет.

Ако је у питању кршење обавеза доброг пословања Институција може истаћи захтев за предузимање мера. Тај захтев упућује органу, за којег оцени да може у границама своје надлежности да предузме мере против корисника јавних средстава, који крши обавезе доброг пословања.

Орган коме је упућен захтев за предузимање мера из претходног става овог члана дужан је да, у року од 30 дана по пријему захтева, обавести Институцију о предузимању мера односно достави образложење зашто исте није предузео.

Ако је реч о тешком кршењу обавезе доброг пословања Институција о томе обавештава Скупштину.

Радно тело Скупштине, надлежно за надзор буџета и других јавних средстава, после обављеног претреса, на који се позива и корисник јавних средстава, у границама своје надлежности доноси закључак о препорукама и мерама које треба предузети услед тешког кршења обавезе доброг пословања.

Ако је реч о тешком кршењу обавезе доброг пословања или у случају кршења ст. 9. и 10. члана 38. овог закона, Институција такође:

- 1) упућује позив за разрешење одговорног лица;
- 2) обавештава јавност.

У позиву из тачке 1. става 11. овог члана, Институција наводи име лица или више њих која би требало разрешити. Захтев за њихово разрешење упућује органу, за којег оцени да може спровести или отпочети поступак разрешења.

Орган којем је био уручен позив за разрешење одговорног лица, о позиву мора одлучивати и о својој одлуци обавестити Институцију у року од 15 дана од дана уручења позива.

Покретање прекршајног односно кривичног поступка и обавештавање јавног правобраниоца**Члан 41.**

Институција је дужна да без одлагања поднесе захтев за покретање прекршајног поступка, односно поднесе кривичну пријаву надлежном органу, ако у поступку ревизије открије материјално значајне радње које указују на постојање елемената прекршаја односно кривичног дела.

Институција је дужна да обавести јавног правобраниоца о случајевима када је радњом субјекта ревизије, односно правног лица које послује са субјектом ревизије, нанета штета јавној имовини.

Органи из ст. 1. и 2. овог члана, дужни су да о својим одлукама обавесте Институцију.

Поверљивост података**Члан 42.**

Чланови Савета, запослени у Институцији и анагажовани спољни стручњаци су дужни да чувају податке и документе, које у току обављања ревизије прибаве као доказ, а који носе ознаку поверљивости или тајности, у складу са законом. Ти подаци се сматрају службеном тајном и могу да се користе само при изради извештаја.

Изузетно, подаци, односно документа из става 1. овог члана могу се ставити на увид јавности, на основу налога надлежног суда, у складу са законом.

Податке и документе који носе ознаку поверљивости или тајности, Институција чува на безбедном месту, у складу са пословником.

Чињенице и налази који представљају пословну тајну, Институција изоставља из извештаја о извршеној ревизији који је доступан јавности.

V. ИЗВЕШТАВАЊЕ**Извештавање Скупштине****Члан 43.**

Институција извештава Скупштину подношењем:

- 1) годишњег извештаја о свом раду;
- 2) посебних извештаја у току године;
- 3) извештаја о ревизији завршног рачуна буџета Републике, завршних рачуна финансијских планова организација обавезног социјалног осигурања и консолидованих финансијских извештаја Републике.

Садржина извештаја из става 1. овог члана ближе се уређује пословником.

Извештавање скупштина и локалних власти**Члан 44.**

Институција извештава скупштине локалних власти о ревизијама које се односе на субјекте ревизије који су у њиховој надлежности.

Извештаји из става 1. овог члана истовремено се достављају и Скупштини.

Годишњи извештај о раду Институције**Члан 45.**

Институција је дужна да до 31. марта текуће године поднесе Скупштини годишњи извештај о раду Институције за претходну годину.

Посебни извештаји**Члан 46.**

Институција може током године поднети Скупштини посебне извештаје о нарочито значајним или хитним питањима, која по оцени Савета не треба одлагати до подношења следећег редовног извештаја.

Институција је дужна да на захтев Скупштине достави извештаје са информацијама и подацима који су затражени, у складу са законом.

Извештај о обављеној ревизији завршног рачуна буџета Републике, завршних рачуна финансијских планова организација обавезног социјалног осигурања и консолидованих финансијских извештаја Републике Србије**Члан 47.**

У поступку доношења завршног рачуна Републике, Институција извештава Скупштину о обављеној ревизији завршног рачуна буџета Републике, завршних рачуна финансијских планова организација обавезног социјалног осигурања и консолидованих финансијских извештаја Републике у складу да законом којим се уређује буџетски систем.

Разматрање извештаја**Члан 48.**

Надлежно радно тело Скупштине, након разматрања извештаја Институције, своје ставове и препоруке у виду извештаја доставља Скупштини.

На основу битних чињеница и околности на које је указано у извештајима из става 1. овог члана, Скупштина одлучује о предложеним препорукама, мерама и роковима за њихово спровођење.

Скупштина може да захтева од Институције додатно појашњење појединих чињеница и околности.

Јавност рада**Члан 49.**

Рад Институције је јаван, у складу са законом и пословником.

Институција најмање једном годишње Скупштини подноси у разматрање извештај о свом раду.

Обезбеђивање квалитета рада Институције**Члан 50.**

Институција је дужна да обезбеди систем контроле квалитета свога рада у складу са важећим међународним ревизорским стандардима контроле квалитета.

VI. УСЛОВИ ЗА РАД ИНСТИТУЦИЈЕ**Средства за рад****Члан 51.**

Средства за рад Институције обезбеђују се у буџету Републике Србије у оквиру посебног буџетског раздела.

Савет утврђује предлог финансијског плана Институције, и доставља га надлежном радном телу Скупштине на сагласност.

По добијеној сагласности од надлежног радног тела Скупштине, Институција доставља предлог финансијског плана министарству надлежном за послове буџета.

Пословни простор, опрему и средства неопходна за рад Институције обезбеђује Влада.

Почетак рада Институције може бити финансиран из средстава донација домаћег правног лица које није субјект ревизије у складу са овим законом, као и из међународних донација које су намењене искључиво развоју независне ревизије јавног сектора.

Завршни рачун Институције**Члан 52.**

Скупштина може, посебним актом, ревизију завршног рачуна Институције да повери предузећу за ревизију, у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

VII. РАДНОПРАВНЕ ОДРЕДБЕ**Радноправни положај чланова Савета****Члан 53.**

Члан Савета је функционер Институције.

Акт о ступању и акт о престанку функције члана Савета доноси Скупштина.

Председник Савета има право на плату у висини од 90 процената од плате председника Скупштине.

Потпредседник и чланови Савета имају право на плату у висини од 90 процената од плате потпредседника Скупштине.

У погледу других права, дужности и одговорности чланова Савета, сходно се примењују одредбе прописа којима су уређена права изабраних лица.

Члан Савета се не може позвати на одговорност за мишљење које је изнето у ревизорском извештају, а у поступку покренутом због кажњивог дела учињеног у вршењу своје надлежности и не може бити притворен без одобрења Скупштине.

Радноправни положај врховних државних ревизора**Члан 54.**

Врховни државни ревизор је функционер Институтције.

Одлуку о ступању на функцију и одлуку о престанку функције врховног државног ревизора доноси председник Институтције.

Врховни државни ревизор има право на основну плату у висини од 90 процената плате која је одређена за потпредседника Институтције и чланове Савета.

У погледу других примања и права врховног државног ревизора примењују се одредбе закона које уређују ова права за функционере у државним органима.

Радноправни положај секретара Институтције**Члан 55.**

Секретар Институтције је функционер Институтције.

Одлуку о ступању на дужност и одлуку о престанку функције секретара Институтције доноси председник Институтције.

Секретар Институтције има право на основну плату у висини од 90 процената плате која припада врховном државном ревизору.

У погледу других примања и права секретара примењују се одредбе закона које уређују ова права за функционере у државним органима.

Радноправни положај запослених у службама Институтције**Члан 56.**

Лице које ради у служби Институтције има радноправни положај, који важи за запослене у државним органима.

Одлуку о заснивању и престанку радног односа у Институтцији доноси председник Институтције.

Лице које ради у службама Институтције има право на плату, која износи најмање онолико колико износи плата по прописима, којима се утврђују плате у државним органима.

Основна плата може се, услед посебних сложености у раду у Институтцији, увећати до 30 процената (у даљем тексту: институционални додатак).

Висина институционалног додатка као и начин обрачунавања за оне запослене који на додатак имају право, уређује се актом Институтције, који доноси председник Институтције.

У погледу других примања и права запослених у службама Институтције, примењују се прописи, који ова права запослених уређују за запослене у државним органима.

VIII. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ**Прекршај одговорног лица****Члан 57.**

Новчаном казном од 5.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај одговорно лице у субјекту ревизије:

1) ако субјект ревизије, коме је био уручен захтев за подношење података, овај захтев не изврши у прописаном року (став 2. члана 37);

2) ако ревидирани, коме је био уручен налог за подношење исправа, Институтцији не поднесе у прописаном року све исправе које су наведене у налогу или допуни налога за подношење исправа (ст. 10. и 11. члана 38);

3) ако субјект ревизије, у чијем су пословању биле откривене неправилности или несврсиходности, не поднесе у прописаном року Институтцији одазивни извештај (став 1. члана 40) који је потврдило одговорно лице (став 2. члана 40);

4) ако орган, коме је био уручен позив Институтције за предузимање мера, Институтцији не поднесе у прописаном року извештај о њиховом предузимању нити образложење зашто није поступано (став 8. члана 40);

5) ако орган, коме је био уручен позив за разрешење одговорног лица, не одлучи у прописаном року у вези позива или ако у прописаном року не саопшти Институтцији, како је одлучио (став 13. члана 40).

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ**Избор чланова Савета****Члан 58.**

Избор председника, потпредседника и чланова Савета извршиће се у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Доношење Пословника**Члан 59.**

Институтција ће у року од три месеца од дана избора Савета донети пословник и предложити га на сагласност Скупштини.

Скупштина ће дати сагласност на пословник у року од три месеца од дана када је пословник достављен Скупштини.

Сагласност на финансијски план Институтције**Члан 60.**

Институтција ће доставити надлежном радном телу Скупштине на сагласност први годишњи финансијски план Институтције у року од три месеца од дана конституисања Савета.

Надлежно радно тело Скупштине размотриће финансијски план из става 1. овог члана најкасније у року од 30 дана од дана пријема.

Доношење програма образовања за стицање ревизорских звања**Члан 61.**

Институтција је дужна да донесе испитни програм образовања за стицање звања државни ревизор и овлашћени државни ревизор и да именује испитну Комисију у складу са овим законом, у року од две године од дана избора Савета.

Испитни програм из става 1. овог члана треба да буде у складу са међународним стандардима, смерницама и документима за образовање државних ревизора.

Избор врховних ревизора и државних ревизора**Члан 62.**

Избор врховних државних ревизора из члана 27. овог закона и државних ревизора из члана 28. овог закона извршиће се у року од шест месеци од дана избора Савета.

До доношења програма и именована испитне Комисије из члана 61. овог закона, за врховног државног ревизора се може именовати лице које нема положен испит за овлашћеног државног ревизора, ако испуњава остале услове из става 1. члана 27. овог закона и има положен стручни испит за рад у државним органима или стручни испит којим се стиче професионално звање овлашћени ревизор или овлашћени рачуновођа, у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

Приликом образовања Институције, до доношења испитног програма и именована испитне Комисије из члана 61. овог закона, за државног ревизора се може именовати лице које нема положен испит за државног ревизора, ако поред општих услова за рад у државним органима испуњава и следеће посебне услове: да има високу школску спрему, да влада барем једним светским језиком, да има најмање пет година искуства на пословима који су повезани са надлежностима Институције и има положен стручни испит за рад у државним органима или положен испит којим се стиче професионално звање овлашћени ревизор или овлашћени рачуновођа, у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

У првом мандату, при избору чланова Савета из става 3. члана 16. овог закона, признаје се звање овлашћеног ревизора или овлашћеног рачуновође, стечено у складу са законом којим се уређује рачуноводство и ревизија.

Запослени који обављају послове врховног државног ревизора из става 2. овог члана, послове државног ревизора из става 3. овог члана и чланови Савета из става 4. овог члана, дужни су да у року од 18 месеци од дана доношења испитног програма из члана 61. овог закона, положи испит за државног ревизора.

Уколико запослени из става 5. овог члана не положи испит за државног ревизора, у року из става 5. овог члана, престаје му функција, односно радни однос на радном месту које захтева ово ревизорско звање.

Почетни програм рада Институције**Члан 63.**

Институција ће доставити надлежном радном телу Скупштине на увид Почетни програм рада Институције, у року од 90 дана од дана избора Савета.

Почетни програм рада Институције садржаће нарочито: обезбеђење средстава за рад Институције; сарадњу са овлашћеним међународним струковним и финансијским организацијама на имплементацији овог закона; избор консултаната за ревизорску обуку и друге активности неопходне за отпочињање рада Институције.

Консултант за обуку**Члан 64.**

Савет може да ангажује консултанте који би у складу са донетим програмом и планом ревизорске обуке обављали обуку државних ревизора.

Консултанти за обуку из става 1. овог члана, у оквиру спровођења ревизорске обуке, могу обављати и ревизију завршног рачуна буџета Републике и ревизију пословања других субјеката ревизије у име Институције.

Ступање на снагу овог закона**Члан 65.**

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се у року од шест месеци од дана његовог ступања на снагу.

3219

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ**о проглашењу Закона о спољнотрговинском пословању**

Проглашава се Закон о спољнотрговинском пословању, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 96
У Београду, 21. новембра 2005. године
Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН**о спољнотрговинском пословању****ДЕО ПРВИ****ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ****Предмет закона****Члан 1.**

(1) Овим законом уређује се спољнотрговинско пословање, у складу са правилима Светске трговинске организације и прописима Европске уније.

(2) Законом се може, у складу са правилима Светске трговинске организације и прописима Европске уније, уредити спољна трговина поједином врстом робе или услуга.

Члан 2.

(1) Спољна трговина је прекогранични промет робе и услуга.

(2) Директно улагање у иностранству, у смислу овог закона, је оснивање предузећа у иностранству, огранка или представништва у иностранству, куповина удела или акција у капиталу

страног предузећа, докапитализација страног предузећа и сваки други облик улагања домаћег лица у капитал страног правног лица, са циљем да се укључи у управљање пословима страног лица.

(3) Инвестициони радови у иностранству су пројектантски, грађевински и занатски радови, инжењеринг послови и други радови и услуге на објектима у иностранству.

Слобода спољне трговине

Члан 3.

(1) Спољна трговина слободна је и без ограничења.

(2) Директна улагања у иностранству и извођење инвестиционих радова у иностранству слободни су и без ограничења.

(3) Промет робе која се налази у иностранству, као и пружање услуга у иностранству, у којима учествује домаће лице, слободни су.

(4) Ограничење, у смислу овог закона, је свако нарушавање слободе спољне трговине, а нарочито забрана, количинско ограничење, услов или дозвола (неновчано ограничење), као и сваки други правни акт или поступак државног органа који има такав циљ или последицу, укључујући и додатно новчано оптерећење спољне трговине (новчано ограничење), али не и увозне дажбине прописане царинским прописима.

(5) Слобода спољне трговине, директних улагања у иностранству и извођења инвестиционих радова у иностранству може да се ограничи само под условима прописаним овим законом.

(6) Правна лица и предузетници, у обављању спољнотрговинских послова из овог члана, имају једнако право пословања као и у домаћем правном промету (трговинска способност).

(7) Физичка лица, у обављању спољнотрговинских послова из овог члана, имају једнака права као и у домаћем правном промету.

(8) Пренос права својине на роби која је под царинским надзором слободан је и не утиче на обавезу плаћања увозних дажбина и друге обавезе које произлазе из царинских прописа.

(9) Правна лица, предузетници и физичка лица, у обављању спољнотрговинских послова, слободни су да своје односе уреде по својој вољи, у складу са правом меродавним за њихов однос и прописима чија се примена не може избећи избором права (о заштити конкуренције, заштити потрошача и др.).

Дозвољена ограничења спољне трговине

Члан 4.

(1) Дозвољена ограничења спољне трговине прописују се, примењују и тумаче у складу са правилима Светске трговинске организације и прописима Европске уније.

(2) Правни акти који нису у складу са овим законом а који имају за циљ или за последицу ограничење слободе спољне трговине, односно заштиту домаће робе, услуга или лица, ништави су.

(3) Ограничење спољне трговине дозвољено је само ако:

1) је изричито прописано овим законом;

2) је неопходно за постизање циљева ограничења предвиђених овим законом, и

3) су степен, обим и трајање ограничења сразмерни циљевима ограничења, односно ако су сведени на најмању меру неопходну за постизање циљева ограничења дозвољених овим законом.

(4) Ограничења дозвољена овим законом не смеју да имају за циљ или за последицу нарушавање конкуренције између учесника у спољној трговини.

(5) Неновчано ограничење прописује се или примењује само ако се новчаним ограничењем не може постићи циљ ограничења прописан овим законом.

(6) Ограничење ступа на снагу по истеку рока који не може бити краћи од 30 дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, осим ако је овим законом другачије прописано.

(7) Ограничење се укида или се степен, односно обим ограничења сужава или се неновчано ограничење замењује новчаним, кад престану да постоје разлози за примену, односно кад се промене услови.

Надлежност за ограничења

Члан 5.

Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада), на предлог министарства надлежног за економске односе са иностранством (у даљем тексту: Министарство), уводи ограничења.

Члан 6.

(1) Влада одређује робу и услуге које подлежу ограничењима.

(2) Списак робе и услуга из става 1. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

(3) Министарство, на захтев заинтересованог лица, даје информације о примени одредаба овог закона.

Лица у спољној трговини

Члан 7.

(1) Домаће лице, у смислу овог закона, је правно лице које, у складу са прописима Републике Србије (у даљем тексту: Република), има седиште у Републици, односно физичко лице које има пребивалиште у Републици.

(2) Страно лице, у смислу овог закона, је:

1) правно лице са седиштем у иностранству;

2) страно физичко лице, и

3) домаћи држављанин са пребивалиштем, односно боравиштем у иностранству дужим од годину дана.

Третман најповлашћеније нације

Члан 8.

(1) Третман најповлашћеније нације је примена најповољнијих услова у спољној трговини

у складу са чланом I Општег споразума о царинама и трговини (ГАТТ), са државом која ужива такав третман на основу међународног споразума или одлуке Владе.

(2) Најповољнији услови из става 1. овог члана не укључују и услове који су одобрени ради олакшавања пограничног промета или на основу споразума о слободној трговини или царинској унији, као и на основу прелазних споразума о формирању зоне слободне трговине или царинске уније.

Огранак и представништво страног лица

Члан 9.

(1) Огранак и представништво страног правног лица, односно другог привредног субјекта (у даљем тексту: оснивач) уписује се, на захтев оснивача, у регистар у који се уписују правна лица, односно привредна друштва, у складу са прописима Републике који уређују упис у такав регистар.

(2) У смислу овог закона:

1) огранак је издвојен, правно зависан организациони део оснивача, који на територији Републике трајно обавља делатности за које је оснивач регистрован у земљи седишта. Огранак не може имати ширу пословну способност од оснивача, а мора пословати у складу са прописима Републике и има третман домаћег лица;

2) представништво је издвојен, правно зависан организациони део оснивача који на територији Републике обавља претходне и припремне радње у вези са закључењем уговора и који не може да закључује уговоре, осим за сопствене потребе.

Услуге страних лица

Члан 10.

Страна лица на територији Републике пружају услуге у складу са прописима који уређују пружање појединих врста услуга.

Управни поступак и управни спор

Члан 11.

(1) На поступак доношења појединачних управних аката, у смислу овог закона, примењују се одредбе закона које уређују општи управни поступак, осим ако овим законом није другачије прописано.

(2) Против одлуке из става 1. овог члана може да се покрене управни спор.

Тајност података

Члан 12.

(1) Подаци прибављени у складу са овим законом сматрају се службеном тајном.

(2) Подаци из става 1. овог члана не могу да се објављују нити саопштавају трећим лицима без изричите писмене сагласности лица на које се односе, осим кад је надлежни орган обавезан да то учини, у складу са законом.

Административне накнаде

Члан 13.

(1) Влада, на предлог Министарства, може да пропише административну накнаду за административне услуге које органи, односно лица којима су законом поверена јавна овлашћења, пружају лицима у спољној трговини, само ако је то неопходно ради накнаде трошкова за стварно пружене административне услуге.

(2) Износ административне накнаде из става 1. овог члана не може да:

1) буде виши од стварних трошкова за пружене услуге;

2) представља посредну заштиту домаћих лица, робе или услуга.

(3) Средства наплаћена у складу са одредбама овог члана приход су буџета Републике.

ДЕО ДРУГИ

СПОЉНА ТРГОВИНА РОБОМ

Глава I

ИЗВОЗ И УВОЗ

Појам

Члан 14.

(1) Извоз робе је изношење, слање, односно испорука робе са територије Републике на територију друге државе, у складу са царинским прописима Републике.

(2) Увоз робе је уношење, допремање, односно испорука робе са територије друге државе на територију Републике, у складу са царинским прописима Републике.

Национални третман

Члан 15.

(1) На страна лица која на територију Републике увозе, односно која са територије Републике извозе робу, примењују се прописи који се примењују на домаћа лица.

(2) На увезену робу примењују се прописи којима се утврђује домаће порекло робе.

(3) Домаћа роба, у смислу става 2. овог члана, јесте роба пореклом из Републике, у смислу прописа о пореклу робе.

Глава II

КОЛИЧИНСКА ОГРАНИЧЕЊА И ДОЗВОЛЕ

1. Количинска ограничења

Појам

Члан 16.

(1) Количинско ограничење је највећи укупан обим поједине робе, одређен по вредности или по количини, који може да се увезе или извезе у одређеном року, укључујући и забрану увоза или извоза.

(2) Количинско ограничење се расподељује на квоте.

(3) Квота је удео у количинском ограничењу додељен одређеном лицу или групи лица.

Услови за прописивање

Члан 17.

(1) Количинско ограничење извоза може да се уведе само:

1) у случају критичне несташице битне робе или потребе за отклањањем последица такве несташице, или

2) ради заштите необновљивих природних богатстава, ако се ограничавање извоза примењује упоредо са ограничавањем домаће производње или потрошње.

(2) Количинско ограничење увоза може да се уведе као мера заштите:

1) од прекомерног увоза, у складу са чл. 55. до 64. овог закона, или

2) платног биланса, у складу са чл. 65. и 66. овог закона.

Расподела квота

Члан 18.

(1) Министарство, на основу јавног позива за подношење захтева за доделу квота, додељује квоте појединим лицима, у складу са условима који укључују нарочито:

1) економски оправдану количину робе обухваћену квотом;

2) степен искоришћености раније додељених квота, и

3) могућност доделе квоте лицима којима раније нису додељиване квоте.

(2) Квоте се додељују према редоследу пријема захтева за доделу квота, у року који не може да буде дужи од 15 дана од дана када је подносилац захтева поднео прописану документацију.

(3) Одлука о додели квоте садржи услове под којима се квота додељује, као и рок у коме се квота може искористити, који не може бити дужи од шест месеци и начин обавештавања Министарства о коришћењу квоте.

(4) Број испорука током рока у коме се квота може искористити није ограничен.

(5) Ако лице не користи квоту у складу са условима из става 3. овог члана, Министарство може да:

1) стави ван снаге одлуку о додели квоте, и

2) додели квоту наредном лицу које се према редоследу пријема захтева одазвало јавном позиву, а коме квота није додељена.

(6) Влада може да пропише ближе услове за расподелу квота.

Искључиво право

Члан 19.

(1) Додељена квота је непреносива.

(2) Лице коме квота није додељена не може да користи квоту која је додељена другом лицу.

2. Дозволе

Појам

Члан 20.

Дозвола је исправа која се издаје, на захтев подносиоца, за увоз, транзит или извоз поједине робе.

Дозвола за увоз

Члан 21.

Дозвола за увоз робе може да се уведе само ради:

- 1) заштите јавног морала;
- 2) заштите живота и здравља људи, животиња и биљака;
- 3) заштите националне безбедности;
- 4) заштите животне средине и природних богатстава, или
- 5) примене посебних правила трговине златом и сребром.

Дозвола за транзит

Члан 22.

Дозвола за транзит робе може да се уведе само ради:

- 1) заштите живота и здравља људи, животиња и биљака;
- 2) заштите националне безбедности, или
- 3) заштите животне средине.

Дозвола за извоз

Члан 23.

Дозвола за извоз робе може да се уведе само ради:

- 1) заштите уметничког, историјског и археолошког блага;
- 2) заштите природних реткости и угрожених биљних и животињских врста;
- 3) заштите националне безбедности;
- 4) заштите необновљивих природних богатстава, или
- 5) примене посебних правила трговине златом и сребром.

Поступак издавања дозволе

Члан 24.

(1) Захтев за издавање дозволе подноси се Министарству.

(2) Уз захтев из става 1. овог члана подноси се:

1) извод из регистра, односно извод о регистрованом податку ако подносилац подлеже обавези регистрације, и

2) докази о испуњењу прописаних услова за добијање дозволе.

(3) Захтев за издавање дозволе не може да буде одбијен због небитних недостатака у документацији који не утичу на основне податке садржане у захтеву.

(4) Влада може да пропише ближе услове за поступак издавања дозвола, у складу са правилима Светске трговинске организације и прописима Европске уније.

Надлежност за издавање дозволе**Члан 25.**

(1) Министарство одлучује о захтеву за издавање дозволе.

(2) Министарство, ако је потребно, прибавља мишљење других органа, организација, установа и удружења, који су дужни да доставе мишљење у року који одреди Министарство.

(3) Изузетно од одредбе става 1. овог члана:

1) министарство надлежно за заштиту здравља људи одлучује о захтеву за издавање дозволе за увоз или извоз опојних дрога, медицинских средстава и лекова;

2) министарство надлежно за заштиту животне средине одлучује о захтеву за издавање дозволе за увоз или извоз супстанци које оштећују озонски омотач, угрожених и заштићених врста дивље флоре и фауне, дозволе за увоз, извоз или транзит опасних материја, отпада и извора јонизујућих зрачења;

3) министарство надлежно за заштиту здравља биљака и животиња одлучује о захтеву за издавање дозволе за увоз животиња, робе биљног и животињског порекла, као и робе која може бити преносилац штеточина или болести на људе, животиње или биљке;

4) министарство надлежно за послове културе одлучује о захтеву за издавање дозволе за извоз предмета од уметничког, историјског и археолошког значаја.

(4) Одлука о захтеву за издавање дозволе доноси се према редоследу пријема захтева, у року који не може да буде дужи од 15 дана од дана када је подносилац захтева поднео прописану документацију.

(5) Изузетно од одредбе става 4. овог члана, дозвола за увоз и извоз отпада издаје се у року који не може да буде дужи од 60 дана од дана када је подносилац захтева поднео прописану документацију.

Садржина дозволе**Члан 26.**

(1) Дозвола садржи изреку и образложење и издаје се за једну или више врста робе.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана:

1) за робу биљног и животињског порекла, биљке и животиње и другу робу која може да буде преносилац болести или штеточина које могу да угрозе живот и здравље људи, биљака и животиња, дозвола се издаје само за једну врсту робе;

2) за робу уметничког, историјског и археолошког значаја, дозвола се издаје за сваки поједини предмет; ако више предмета чини јединствену пошиљку, може да се изда једна дозвола у којој је сваки од предмета наведен и описан.

Рок важења дозволе**Члан 27.**

(1) Дозвола важи најдуже шест месеци од дана издавања.

(2) Број испорука током важења дозволе није ограничен.

Одбијање захтева за издавање дозволе**Члан 28.**

Одлука којом се одбија захтев за издавање дозволе садржи образложење и доноси се у писменој форми, у року из ст. 4. и 5. члана 25. овог закона.

Стављање дозволе ван снаге**Члан 29.**

(1) Надлежно министарство може дозволу да стави ван снаге:

1) ако се, у складу са законом, после издавања дозволе не може обавити извоз, увоз или транзит робе за коју је дозвола издата;

2) ако лице коме је дозвола издата прекрши услове или рокове под којима је дозвола издата;

3) ако су приликом издавања дозволе прекршене одредбе овог закона или других прописа, или

4) ако је одлука о издавању дозволе донета на основу нетачних података.

(2) Уколико наступе околности из става 1. тачка 2. овог члана, лицу коме је одузета дозвола не могу се издавати нове дозволе у наредне три године од дана стављања дозволе ван снаге.

(3) У случају из става 1. тачка 1. овог члана, дозвола не може да се стави ван снаге за плаћену количину робе која није испоручена, осим ако се извоз, увоз или транзит те робе не може обавити у случају ванредних околности.

(4) Ванредне околности из става 3. овог члана су нарочито појава штеточина, болести животиња и биљака у Републици, односно у држави извоза пољопривредне робе, чији извоз, односно увоз за последицу има неприхватљив ризик по здравље људи, животиња и биљака.

Праћење издатих дозвола**Члан 30.**

(1) Надлежно министарство води евиденцију о издатим дозволама и прати остваривање услова и рокова прописаних у издатим дозволама.

(2) Влада може да пропише ближе услове за вођење евиденције из става 1. овог члана.

Глава III**ПОСЕБНИ УСЛОВИ****Посебна надлежност****Члан 31.**

(1) Ако је уговором, домаћим или страним прописом или међународним уговором, предвиђено да робу приликом извоза, увоза или транзита прате исправе за чије издавање, односно оверу, није прописана надлежност, те исправе издаје, односно оверава орган, односно друго лице које, на предлог Министарства, овласти Влада.

(2) Влада, на предлог Министарства, може да пропише начин издавања и овере исправа из става 1. овог члана.

Санитарни, ветеринарски и фитосанитарни услови**Члан 32.**

Извоз, увоз и транзит робе подлеже испуњењу санитарних, ветеринарских и фитосанитарних услова, ако је то прописано законом.

Технички прописи, стандарди и прописи за стављање робе у промет**Члан 33.**

(1) Роба која се увози мора да задовољи техничке прописе и прописе за стављање у промет који се примењују у Републици.

(2) Усаглашеност са стандардима није услов за увоз робе.

(3) Роба која није предмет правног промета у Републици не може да се увози или извози.

(4) Технички пропис, у смислу овог закона, утврђује обавезне критеријуме за стављање робе у промет, у циљу заштите безбедности, живота, здравља и сигурности људи, биљака и животиња, као и заштите животне средине. Технички прописи примењују се без обзира на порекло робе и обухватају особине, техничке спецификације, терминологију, симболе, паковање, означавање, као и процес или метод производње робе.

(5) Стандард, у смислу овог закона, утврђује својства робе која нису обавезна за стављање робе у промет.

ДЕО ТРЕЋИ**МЕРЕ ЗАШТИТЕ****Врсте****Члан 34.**

(1) Влада може да уведе мере заштите, и то:

- 1) антидампиншке мере;
- 2) компензаторне мере;
- 3) мере за заштиту од прекомерног увоза;
- 4) мере за заштиту равнотеже платног биланса.

(2) Антидампиншка, односно компензаторна мера, у смислу овог закона, је антидампиншка, односно компензаторна дажбина и свака друга мера у складу са Споразумом о примени Члана VI Општег споразума о царинама и трговини (ГАТТ) и Споразумом Светске трговинске организације о субвенцијама и компензаторним мерама (Agreement on Subsidies and Countervailing Measures).

(3) Влада може да пропише ближе услове за примену мера заштите, у складу са правилима Светске трговинске организације и прописима Европске уније.

1. АНТИДАМПИНШКЕ И КОМПЕНЗАТОРНЕ ДАЖБИНЕ**1) Антидампиншке дажбине****Појам****Члан 35.**

(1) Антидампиншка дажбина је посебна дажбина на увоз робе која се уводи ради отклањања последица дампинга.

(2) Дампинг, у смислу овог закона, је увоз робе у Републику по цени нижој од нормалне вредности те робе, који:

1) изазива или прети да изазове знатну штету постојећој домаћој производњи, или

2) знатно успорава стварање домаће производње.

(3) У смислу овог закона:

1) „нормална вредност” је цена исте или сличне робе на тржишту државе из које се увози, која је одређена у уобичајеном току трговине у тој држави и која укључује производне, административне, продајне и опште трошкове;

2) „домаћа производња” је укупна заједничка производња домаћих произвођача исте или сличне робе, која представља претежни део укупне домаће производње те робе;

3) „слична роба” је роба која није у потпуности иста али чија су својства битно слична својствима робе која је предмет увоза, односно роба која је према својствима у битној мери замењива са робом која је предмет увоза.

(4) Ако се роба из става 2. овог члана не продаје на тржишту државе из које се увози, нормална вредност одређује се упоређивањем са:

1) ценом такве робе која се на истом степену производње или продаје, у приближно истом временском периоду, извози у трећу државу чији тржишни услови су упоредиви са тржишним условима у Републици, или

2) производном ценом такве робе у земљи порекла, ако је таква цена репрезентативна, увећаном за разуман износ уобичајених административних, продајних и општих трошкова и профита.

(5) Приликом утврђивања постојања дампинга и одређивања нормалне вредности, узимају се у обзир све разлике у условима продаје, укључујући и све разлике које утичу на структуру цена.

Стопа антидампиншке дажбине**Члан 36.**

(1) Стопа антидампиншке дажбине уводи се у висини која је потребна да се отклони штета али која не може да буде виша од дампиншке марже.

(2) Дампиншка маржа је разлика између нормалне вредности робе и цене по којој се та роба извози у Републику.

2) Компензаторне дажбине**Појам****Члан 37.**

(1) Компензаторна дажбина је посебна дажбина на увоз робе која се уводи ради отклањања последица субвенције коју држава порекла, односно извоза робе, посредно или непосредно одобрава за производњу или за извоз те робе у Републику.

(2) Субвенција, у смислу овог закона, је посебан, посредан или непосредан, финансијски допринос државе порекла, односно извоза робе, у корист лица које производи или посредно или непосредно извози ту робу у Републику.

(3) Финансијски допринос из става 2. овог члана је нарочито:

1) непосредни пренос државних средстава (донације, зајмови, увећање акцијског капитала и сл.) или непосредно преузимање обавеза (преузимање дугова, давање гаранције за зајмове и сл.);

2) одрицање државе од доспелог јавног прихода или ненаплаћивање таквог прихода (царина, порез, порески подстицаји и сл.);

3) државни допринос фондовима за унапређивање извоза;

4) производња или набавка робе или пружање услуга, од стране државе, осим за потребе опште инфраструктуре (изградња путева, гасификација и др.);

5) поверавање или налог другим лицима да изврше неку од радњи из тач. 1. до 4. овог става;

6) подстицај условљен извозним успехом или коришћењем домаће уместо увозне робе у производњи.

(4) Финансијски допринос из става 2. овог члана сматра се посебним ако се одобрава:

1) само поједином лицу или групи лица, укључујући и финансијски допринос који се одобрава само поједином лицу или групи лица на основу географског положаја тих лица, али не и допринос који се аутоматски одобрава свим лицима из става 2. овог члана, на основу законом прописаних критеријума;

2) само одређеном броју лица на основу законом прописаних критеријума, или

3) у највећој мери само одређеном броју лица на основу законом прописаних критеријума (у пракси).

(5) Ослобађање робе намењене извозу од пореза коме подлеже таква роба када је намењена домаћем тржишту или повраћај тог пореза, није субвенција у смислу овог закона.

Стопа компензаторне дажбине

Члан 38.

Стопа компензаторне дажбине утврђује се у висини која је потребна да се отклоне последице увоза предметне робе али не може да буде виша од пуног износа субвенције.

3) Услови и надлежност за увођење антидампинских и компензаторних дажбина

Члан 39.

(1) Влада може да уведе обавезу плаћања антидампиншке, односно компензаторне дажбине ако је, након поступка испитивања спроведеног у складу са овим законом, на основу доказа утврђено да постоји:

1) дампинг или субвенција,

2) знатна штета нанета домаћој производњи или опасност да дође до такве штете, и

3) узрочна веза између дампинга или субвенције на једној страни, и знатне штете или опасности да дође до знатне штете, на другој страни.

(2) Знатна штета или опасност да дође до такве штете, у смислу става 1. тачка 2. овог члана:

1) постоји ако је увоз предметне робе довео, односно ако може да доведе, до стварног или

могућег пада домаће производње, пада продаје домаће робе, удела на тржишту, профита, продуктивности, прихода од инвестиција, искоришћености капацитета, стварног или могућег утицаја на промет, до пада залиха, запослености, зараде, привредног раста, као и до пада могућности прибављања капитала или инвестиција;

2) утврђује се на основу свих економских чинилаца, а нарочито на основу смањења или могућег смањења количине продате робе, добити, удела на тржишту, продуктивности, исплативости улагања, искоришћености производних капацитета, протока новца, улагања, запослености, привредног раста, финансијске способности, цена, као увећавања дампиншке марже.

(3) Узрочна веза из става 1. тачка 3. овог члана постоји нарочито ако:

(1) је увоз робе која је предмет дампинга или субвенције знатно повећан у односу на просечан увоз у периоду од три године који претходи периоду у коме се обавља увоз робе која је предмет дампинга или субвенције, односно за период за који постоје подаци, и

(2) су цене такве увозне робе знатно ниже од цена сличне домаће робе и када је такав увоз утицао на смањење цена сличне домаће робе у значајној мери, односно када је спречио повећање цена домаће робе до кога би иначе дошло.

(4) Ако се у поступку испитивања утврди да знатна штета настаје и због других узрока, а не искључиво због дампиншког, односно субвенционисаног увоза, штета настала из других узрока не може да буде основ за увођење компензаторних, односно антидампиншких дажбина.

(5) Други узроци из става 4. овог члана укључују нарочито:

1) количину и цену увезене робе која није предмет субвенције или дампинга;

2) смањење тражње или промене у облицима потрошње;

3) нарушавање конкуренције између домаћих и страних произвођача;

4) развој технологије произвођача увезене робе;

5) извозни учинак и продуктивност домаће производње.

(6) Ако је увоз одређене врсте робе из више држава истовремено предмет поступка испитивања, могу да се процене кумулативни ефекти таквог увоза ако се утврди да је:

1) дампиншка маржа, односно финансијски допринос, из сваке поједине државе, мањи од два процента у односу на извозну цену робе;

2) удео увоза из сваке поједине државе већи од три процента у односу на укупан увоз исте или сличне робе у Републику или ако је укупан удео увоза те робе из тих држава већи од седам процената у односу на укупан увоз исте или сличне робе у Републику, и

3) процена кумулативног ефекта таквог увоза примерена условима конкуренције између произвођача исте или сличне увезене робе и условима конкуренције између произвођача исте или сличне увезене робе и домаће робе.

4) Поступак испитивања**Покретање поступка испитивања****Члан 40.**

(1) Министарство спроводи поступак испитивања:

1) по службеној дужности, ако постоје докази о дампиншком, односно субвенционисаном увозу, узрочној вези и штети, или

2) на основу писменог захтева поднетог од стране домаћих произвођача, односно лица које су они овластили за подношење захтева.

(2) Сматра се да су захтев поднели домаћи произвођачи ако:

1) захтев поднесу они или лице које су они овластили или захтев подрже домаћи произвођачи чија укупна заједничка домаћа производња представља више од 25% укупне домаће производње исте или сличне робе, и

2) укупна заједничка домаћа производња произвођача из тачке 1. овог става представља више од 50% производње домаћих произвођача робе која је предмет испитивања, који подносе захтев, подржавају захтев и супротстављају се захтеву.

(3) Домаћи произвођачи врсте робе која је предмет испитивања, који су лица повезана са лицима која у Републику увозе или извозе субвенционисану или дампиншку робу, односно лица која су истовремено произвођачи и увозници такве робе, не сматрају се домаћим произвођачима у смислу тачке 2. става 1. овог члана.

(4) Домаћи произвођачи који су лица повезана са лицима која у Републику увозе или извозе субвенционисану, односно дампиншку робу, у смислу става 3. овог члана су домаћи произвођачи који:

1) посредно или непосредно имају контролу над лицима која у Републику увозе или извозе субвенционисану, односно дампиншку робу;

2) су под посредном или непосредном контролом лица која у Републику увозе или извозе субвенционисану, односно дампиншку робу;

3) су под посредном или непосредном контролом трећег лица које истовремено има контролу над лицима која у Републику увозе или извозе субвенционисану, односно дампиншку робу, или

4) заједнички са лицима која у Републику увозе или у Републику извозе субвенционисану, односно дампиншку робу, имају посредну или непосредну контролу над трећим лицем, ако постоји основана сумња да веза може да проузрокује понашање другачије од понашања неповезаних домаћих произвођача.

(5) Уз захтев за покретање поступка испитивања подносилац доставља потребне доказе и податке, а нарочито:

1) податке о подносиоцу захтева и о његовом уделу у укупној производњи домаћих произвођача. Уз захтев поднет у име домаћих произвођача прилаже се и списак свих познатих домаћих произвођача робе за коју се тражи покретање поступка, као и подаци о количини и вредности домаће производње исте или сличне робе;

2) податке о роби за коју се тражи покретање поступка испитивања;

3) податке о држави или државама порекла или извоза, о сваком познатом лицу које у Републику увози, односно извози или у иностранству производи предметну робу;

4) податке о ценама такве робе, а нарочито о ценама у држави порекла или извоза;

5) податке о промени количине робе за коју се тражи покретање поступка, последицама увоза такве робе на цене сличних производа на домаћем тржишту и утицај таквог увоза на домаће произвођаче;

6) доказе о дампингу, односно субвенцији;

7) доказе о узрочној вези, и

8) доказе о штети.

Претходни поступак**Члан 41.**

(1) Министарство обавештава Владу о поднетом захтеву, односно о постојању доказа о дампиншком или субвенционисаном увозу, узрочној вези и штети.

(2) Влада о поднетом захтеву, односно о постојању доказа о увозу дампиншке или субвенционисане робе, узрочној вези и штети, обавештава Владу државе из које се извози предметна роба, као и заинтересована домаћа и страна лица.

(3) Влада, у случају увоза субвенционисане робе, обавља консултације са владом државе из које се извози предметна роба, пре започињања поступка испитивања, са циљем да утврди спремност за измену политике субвенционисања.

(4) Министарство испитује поднети захтев, односно доказе о увозу дампиншке или субвенционисане робе, узрочној вези и штети и обавештава Владу о потреби покретања поступка испитивања.

(5) Влада, по окончању претходног поступка, одлучује о покретању поступка испитивања.

Поступак испитивања**Члан 42.**

(1) Министарство, на основу одлуке Владе из става 5. члана 41. овог закона, покреће поступак испитивања.

(2) Министарство, ако је потребно, у поступку испитивања прибавља мишљења других органа, организација, удружења и установа.

Члан 43.

(1) Заинтересована лица, укључујући нарочито лица која предметну робу користе у производњи, као и репрезентативне организације потрошача, могу да учествују у поступку испитивања у циљу заштите својих интереса.

(2) Заинтересованом лицу се, на његов захтев: 1) доставља примерак поднетог захтева, са свим допунама;

2) омогућава увид у доказе и информације које су прибављене у поступку испитивања.

Члан 44.

Министарство, ради провере прикупљених података или прибављања нових, може да сарађује са страним органима, установама, удружењима и лицима.

Члан 45.

(1) Министарство, пре доношења одлуке о постојању дампинга, односно субвенције, обавештава стране у поступку и заинтересована лица о битним чињеницама и позива их да се изјасне у року од 30 дана од дана када је позив достављен.

(2) Министарство, по истеку рока из става 1. овог члана, доноси одлуку о постојању дампинга, односно субвенције.

Члан 46.

(1) Лице које на територију Републике извози дампиншку, односно субвенционисану робу, може у току поступка испитивања да понуди, односно прихвати обавезу да повећа цену робе која је предмет поступка испитивања у износу који је потребан да се штета отклони.

(2) Министарство не може да захтева повећање цене у износу већем од износа дампиншке марже, односно субвенције.

(3) Министарство, ако утврди да су повећањем цене отклоњене будуће последице дампинга или субвенције, може да прекине или обустави поступак испитивања, по службеној дужности или на захтев лица из става 1. овог члана.

(4) Одлука којом Министарство одбија захтев да прекине или обустави поступак испитивања доноси се нарочито када велики број лица у Републику увози, односно у Републику извози предметну робу и мора да буде образложена.

(5) Против одлуке из става 3. овог члана може да се изјави жалба Влади.

Члан 47.

(1) Поступак испитивања прекинут у складу са чланом 46. став 3. овог закона, може да се настави:

1) на захтев лица које је прихватило обавезу повећања цене;

2) на захтев државе из које се извози субвенционисана роба, или

3) по службеној дужности.

(2) У случају из става 1. овог члана, ако се утврди да не постоји дампинг или субвенција који проузрокују знатну штету, преузета обавеза повећања цене престаје, осим ако је утврђено да дампинг или субвенција не постоји услед преузете обавезе повећања цене.

(3) Ако се по окончаном поступку испитивања утврди да постоји дампинг, односно субвенција, који проузрокују знатну штету, примењује се преузета обавеза повећања цене.

(4) У случају из става 3. овог члана, одлука о увођењу антидампиншке, односно компензаторне дажбине, не примењује се на робу лица које је прихватило обавезу повећања цене.

Члан 48.

(1) Министарство прати примену обавезе повећања цене.

(2) Лице које је прихватило обавезу повећања цене дужно је да Министарству омогући проверу података о испуњавању обавезе повећања цене.

Привремене мере

Члан 49.

(1) Влада, на предлог Министарства, ако утврди да постоји кршење преузете обавезе повећања цене, може да уведе привремене мере.

(2) Влада може да уведе привремене мере по истеку рока од 60 дана од дана покретања поступка испитивања, ако:

1) утврди да је вероватно постојање дампинга, односно субвенције и проузроковане штете;

2) утврди да због одлагања примене антидампиншких, односно компензаторних дажбина, могу наступити тешко отклоњиве штетне последице, и

3) странама у поступку и заинтересованим лицима омогући учешће у поступку, у циљу заштите својих интереса.

(3) Привремене мере из ст. 1. и 2. овог члана су:

1) полагање јемства у износу једнаком привремено утврђеној антидампиншкој или компензаторној дажбини обрачунатој за период у складу са ставом 5. овог члана, или

2) привремена антидампиншка, односно компензаторна дажбина, ако Министарство утврди да полагање јемства не обезбеђује довољну гаранцију.

(4) Одлука о увођењу привремених мера објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и не може ступити на снагу пре истека рока од осам дана од дана објављивања.

(5) Привремене мере остају на снази најдуже шест месеци од дана ступања на снагу одлуке о увођењу привремене антидампиншке дажбине, односно четири месеца од дана ступања на снагу одлуке о увођењу привремене компензаторне дажбине.

Члан 50.

(1) Ако је коначан износ антидампиншке или компензаторне дажбине већи од плаћеног, односно положеног износа у складу са одлуком о увођењу привремене мере, неће се наплатити разлика.

(2) Ако се по окончању поступка испитивања не утврди постојање дампинга или субвенције, односно ако је коначан износ антидампиншке или компензаторне дажбине мањи од износа плаћеног у складу са привременом мером, плаћени износ, односно разлика, враћа се без одлагања.

Члан 51.

(1) Лице које током периода на који се односи поступак испитивања није на територију Републике увозило, односно извозило робу која подлеже антидампиншкој дажбини, а које није повезано лице са лицима која на територију Републике увозе, односно извозе робу која подлеже овој мери, или са произвођачима те робе, може да захтева од Министарства да без одлагања размотри оправданост примене антидампиншке дажбине на робу коју увози, односно извози, као и да утврди одговарајућу антидампиншку дажбину на робу тог лица, односно да изузме робу тог лица од обавезе плаћања антидампиншке дажбине.

(2) Лице чија роба подлеже компензаторној дажбини али које није учествовало у поступку испитивања, осим због одбијања сарадње, може да захтева од Министарства да без одлагања утврди посебну компензаторну дажбину на робу коју увози, односно извози.

(3) До доношења одлуке по захтеву из ст. 1. и 2. овог члана:

1) на увоз робе подносиоца захтева не примењују се антидампиншке, односно компензаторне дажбине;

2) Министарство може да захтева полагање јемства ради обезбеђења наплате антидампиншке, односно компензаторне дажбине.

Окончање поступка испитивања

Члан 52.

Поступак испитивања окончава се најкасније у року од 12 месеци од дана покретања.

Одлука

Члан 53.

(1) Министарство, по окончању поступка испитивања, обавештава Владу о постојању дампинга, односно субвенције.

(2) Обавештење из става 1. овог члана објављује се, без одлагања, у „Службеном гласнику Републике Србије”.

(3) Влада одлучује о увођењу антидампиншке, односно компензаторне дажбине, најкасније у року од 45 дана од дана објављивања обавештења из става 1. овог члана.

(4) Одлука из става 3. овог члана објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Примена мера

Члан 54.

(1) Министарство, током примене антидампинских, односно компензаторних дажбина, испитује потребу за даљом применом антидампиншке, односно компензаторне дажбине, у складу са одредбама овог закона које уређују поступак испитивања.

(2) Влада, на предлог Министарства, укида антидампиншку, односно компензаторну дажбину, ако утврди да су престали разлози који су довели до увођења антидампиншке, односно компензаторне дажбине.

(3) Антидампиншка, односно компензаторна дажбина, као и обавеза повећања цене из члана 46. овог закона, примењена у складу са чланом 47. ст. 3. и 4. овог закона, остаје на снази колико је потребно да се отклони штета, а најдуже пет година:

1) од дана увођења антидампиншке, односно компензаторне дажбине, укључујући и период примене привремене мере, или

2) ако је у складу са ставом 1. овог члана одлучено да се антидампиншка, односно компензаторна дажбина примењује од дана доношења последње такве одлуке.

(4) Министарство може да продужи рок из става 3. овог члана ако:

1) поступак из става 1. овог члана покренут пре истекања рока из става 3. овог члана није окончан, и

2) постоји основана сумња о даљем постојању дампинга, односно субвенције, и штете.

(5) У случају из става 1. члана 49. овог закона, антидампиншка, односно компензаторна дажбина може да се примени и на робу увезену у периоду од 90 дана пре ступања на снагу одлуке о увођењу привремених мера али не и на робу која је у том периоду увезена у складу са прихваћеном обавезом повећања цене.

2. МЕРЕ ЗАШТИТЕ ОД ПРЕКОМЕРНОГ УВОЗА

Врсте

Члан 55.

Мере заштите од прекомерног увоза су:

1) количинско ограничење увоза одређене робе, или

2) увођење додатне увозне дажбине на увоз одређене робе.

Услови

Члан 56.

(1) Влада, на предлог Министарства који је донет по окончању поступка испитивања, може да уведи мере заштите од прекомерног увоза (у даљем тексту: мере заштите), у циљу отклањања озбиљне штете или опасности од озбиљне штете, ако утврди да:

1) је увоз одређене робе у односу на домаћу производњу исте, сличне или непосредно конкурентске робе повећан;

2) увоз одређене робе наноси или прети да нанесе озбиљну штету домаћој производњи исте, сличне или непосредно конкурентске робе, и

3) је повећан увоз непосредан узрок озбиљне штете или опасности од озбиљне штете, при чему се штета проузрокована другим узроцима не узима у обзир.

(2) У смислу става 1. овог члана:

1) „озбиљна штета” је значајно и свеобухватно слабљење положаја домаће производње, што се утврђује нарочито на основу:

– повећања увоза предметне робе;

– удела повећаног увоза на тржишту Републике, или

– умањења продаје, производње, продуктивности, искоришћености капацитета, зараде или запослености код домаћих произвођача предметне робе;

2) „опасност од озбиљне штете” је озбиљна штета чије наступање на основу утврђених чињеница извесно предстоји;

3) „домаћа производња” је заједничка производња свих домаћих произвођача исте, сличне или непосредно конкурентске робе, односно домаћих произвођача чија заједничка производња такве робе представља више од 50% укупне домаће производње те робе.

Поступак испитивања**Члан 57.**

(1) Министарство, ако сматра да постоје околности из члана 56. овог закона, по службеној дужности покреће поступак испитивања ради утврђивања тих околности.

(2) Министарство обавештава Владу о покретању поступка испитивања.

(3) Влада, у складу са чланом 12. Споразума Светске трговинске организације о мерама заштите од прекомерног увоза (Safeguard Agreement), обавештава надлежне органе Светске трговинске организације о покренутом поступку испитивања и обавља консултације.

(4) Министарство, ако је потребно, у поступку испитивања прибавља мишљења других органа, организација, установа и удружења.

Члан 58.

(1) Министарство, по окончаном поступку испитивања, обавештава Владу о резултатима тог испитивања.

(2) Влада одлучује о врсти и трајању мера заштите од прекомерног увоза.

Привремене мере**Члан 59.**

(1) Влада, на предлог Министарства, у хитним случајевима може да уведе привремену меру увођења додатне увозне дажбине, у трајању од најдуже 200 дана, ако је у поступку испитивања утврђено:

1) да је повећани увоз проузроковао или прети да проузрокује озбиљну штету, и

2) ако би одлагање проузроковало наступање тешко отклоњивих штетних последица.

(2) Привремена мера из става 1. овог члана ступа на снагу најраније осам дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

(3) Ако се у поступку испитивања утврди да повећани увоз није изазвао нити прети да изазове озбиљну штету домаћим произвођачима, износ наплаћен на основу става 1. овог члана враћа се без одлагања.

Количинско ограничење**Члан 60.**

(1) Ако се као заштитна мера уведе количинско ограничење, увоз не може да се ограничи на количину мању од просечне количине увоза у трогодишњем периоду који претходи периоду прекомерног увоза на који се односи поступак испитивања или периода за који постоје статистички подаци, осим ако је несумњиво утврђено да је за спречавање или отклањање последица озбиљне штете неопходан виши ниво заштите.

(2) Влада, ако у складу са одредбама чл. 56. до 58. овог закона утврди да као заштитна мера треба да се уведе количинско ограничење које се распоређује квотама по државама а не по лицима која извозе робу, о томе обавештава државу,

односно државе које имају посебан интерес за извоз те робе у Републику, ради постизања споразума о расподели квота.

(3) Влада, на предлог Министарства, државама, односно држави са којом споразум из става 2. овог члана није постигнут у року од 30 дана од дана достављања обавештења, додељује квоту сразмерну учешћу те државе, односно тих држава, у количини или вредности предметне робе у периоду који претходи повећаном увозу у Републику.

(4) Одлука из става 3. овог члана доноси се најкасније у року од 15 дана од дана истека рока од 30 дана од дана достављања обавештења.

(5) Одредбе ст. 2, 3. и 4. овог члана не примењују се ако:

1) је увоз из појединих држава непропорционално повећан у односу на укупно повећање увоза предметне робе,

2) су разлози за непримењивање оправдани, или

3) су услови за доделу квота равноправни за сва лица која у Републику увозе или извозе предметну робу.

Примена мера заштите**Члан 61.**

(1) Мера заштите примењује се на увоз све робе из члана 56. став 1. овог закона, независно од државе порекла.

(2) Мера заштите примењује се само у мери која је потребна да се спречи или отклони озбиљна штета или да се омогући прилагођавања домаће производње тржишним условима.

Члан 62.

(1) Мера заштите остаје на снази колико је потребно да се отклони штета, а најдуже четири године од њеног увођења, укључујући и период примене привремене мере заштите.

(2) Изузетно од одредбе става 1. овог члана Влада, на предлог Министарства, може да продужи период примене мере заштите ако утврди да:

1) је примена мере заштите и даље неопходна за спречавање или отклањање последица озбиљне штете, и

2) постоје докази да се домаћа производња прилагођава тржишним условима.

(3) Укупан рок примене мере заштите не може да буде дужи од осам година од дана њеног увођења, укључујући и период примене привремене мере заштите.

(4) Мером заштите чија је примена продужена у складу са ст. 2. и 3. овог члана не може да се уведе виши степен заштите од степена пре продужења.

Члан 63.

(1) Влада, у редовним временским периодима, постепено смањује степен мере заштите која се примењује дуже од једне године.

(2) Министарство, по службеној дужности, испитује потребу за применом мере заштите која се примењује дуже од три године, најкасније пре истека половине периода за који је та мера уведена.

(3) Влада може да меру заштите стави ван снаге или да убрза смањивање степена заштите.

Члан 64.

(1) Мера заштите не може да се уведе за увоз робе који је претходно био предмет такве мере пре истека рока једнаког периода примене такве мере.

(2) Рок из става 1. овог члана не може да буде краћи од две године.

(3) Изузетно од одредбе става 2. овог члана, ако предметна роба није била предмет мере заштите више од два пута у периоду од пет година пре увођења мере заштите, мера заштите у трајању од најдуже 180 дана може да се уведе по истеку рока од годину дана.

3. МЕРЕ ЗАШТИТЕ РАВНОТЕЖЕ ПЛАТНОГ БИЛАНСА

Услови и поступак

Члан 65.

(1) Влада, на предлог Министарства, ради заштите равнотеже платног биланса, може да уведе количинско ограничење увоза ако је то неопходно за:

1) заустављање знатног опадања девизних резерви, односно спречавање непосредне опасности од знатнијег опадања девизних резерви, или

2) увећање веома ниских девизних резерви.

(2) Министарство утврђује чињенице из става 1. овог члана на основу мишљења Народне банке Србије.

(3) Мере заштите равнотеже платног биланса не могу да се уведу ни да се примене ради заштите домаћих произвођача.

Примена

Члан 66.

(1) Мере заштите равнотеже платног биланса примењују се док је то потребно, а степен заштите постепено се ублажава са побољшавањем платног биланса.

(2) Мере заштите равнотеже платног биланса не примењују се на увоз робе која се увози ради заштите права интелектуалне својине.

(3) Влада може да пропише ближе услове за примену мера заштите равнотеже платног биланса.

ДЕО ЧЕТВРТИ

ПРИВРЕМЕНИ РЕЖИМИ И МЕРЕ

Члан 67.

Привремени режими и мере примењују се, ако је потребно, ради примене одредаба других прописа, које утичу на спољнотрговинско пословање, а најдуже до дана приступања Републике Светској трговинској организацији.

Члан 68.

(1) Министарство може да одобри да домаће лице робу коју увози, односно извози, као и

услуге у спољној трговини плати, односно наплати у роби или услугама, а нарочито:

1) опрему, репроматеријал и сировине намењене производњи робе и пружању услуга за извоз;

2) робу која се у Републици не производи или се не производи у количинама довољним за снабдевање домаћег тржишта;

3) робу која се производи у поступку активног или пасивног оплемењивања, у складу са царинским прописима, ако се наплата врши у роби која је предмет оплемењивања, односно у оплемењеној роби, и

4) робу, односно услуге које се на други начин не могу платити, односно наплатити.

(2) Влада може да пропише ближе услове за плаћање и наплату у роби, односно услугама.

Члан 69.

Роба која се налази у Републици и која је продата страном лицу а испоручена на територији Републике, може да се наплати у складу са прописима који уређују девизно пословање.

Члан 70.

(1) Извоз, односно увоз робе и услуга може да се врши без плаћања, односно наплате:

1) ради рекламирања;

2) ако се ради о узорцима, пројекту и другој техничкој документацији који прате извезену, односно увезену робу;

3) ако се ради о узорцима, пројекту и другој техничкој документацији који служе за учешће на међународним јавним надметањима;

4) ако се опремају представништва, односно огранци или врши улагање;

5) ако се роба шаље или прима у хуманитарне, научно-просветне, културне, здравствене, еколошке, социјалне, спортске, верске и друге некомерцијалне сврхе;

6) ако се роба шаље или прима као помоћ ради отклањања последица елементарних непогода, еколошког удеса и других облика више силе;

7) ради испуњења обавеза из уговора.

(2) Влада може да пропише ближе услове за извоз и увоз без плаћања, односно наплате.

Члан 71.

Домаће лице плаћену робу не мора да увезе ако се:

1) роба која се налази у иностранству и испоручује у иностранству на основу уговора (продаја, закуп, лизинг и др.);

2) роба уноси у земљу у другом поступку, у складу са царинским прописима (активно и пасивно оплемењивање, царинско складиштење и др.).

Члан 72.

(1) Влада, у циљу унапређивања спољнотрговинског пословања и ефикасније примене овог закона и других прописа који утичу на спољнотрговинско пословање, може да пропише обавезу евиденције или извештавања о појединим спољнотрговинским пословима и садржај тих евиденција и извештаја.

(2) Примена одредбе става 1. овог члана не може да има за циљ или за последицу додатно ограничење слободe спољне трговине.

Члан 73.

(1) Домаће лице, у року од 30 дана од дана директног улагања у иностранству, ради евидентирања, Министарству доставља извод из регистра у коме је уписано такво предузеће, огранак или представништво, са овереним преводом, као и извештај, који садржи нарочито:

1) име, односно пословно име домаћег лица и пребивалиште односно седиште домаћег лица;

2) пословно име и седиште страног предузећа, односно огранка или представништва;

3) висину улога, и

4) личне податке о лицу одговорном за пословање страног предузећа, огранка, односно представништва.

(2) Домаће лице, у року од 30 дана од дана статусних промена које утичу на улог из става 1. овог члана, односно од дана престанка пословања предузећа, огранка или представништва у иностранству, ради евидентирања, Министарству доставља извештај о променама и извод из регистра у коме је уписано такво предузеће, огранак или представништво, са овереним преводом.

(3) Рок из ст. 1. и 2. овог члана почиње да тече од дана када је извршено плаћање по основу непосредног улагања у иностранству.

(4) Добит остварену улагањем у иностранству домаће лице уноси у Републику у складу са законом који уређује девизно пословање, осим добити коју користи за даље улагање у иностранству.

Члан 74.

(1) Дан пружања услуге у спољној трговини одређује се уговором.

(2) Министарство прописује дан пружања услуге уколико тај дан није одређен или одредив на основу уговора.

ДЕО ПЕТИ

КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 75.

(1) Новчаном казном од 25.000 до 250.000 динара казниће се за прекршај правно лице које не испуни обавезу евидентирања или извештавања о поједином послу спољне трговине прописану у складу са чланом 72. став 1. овог закона.

(2) Новчаном казном од 2.500 до 25.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана одговорно лице у правном лицу.

(3) Новчаном казном од 12.500 до 125.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана предузетник.

(4) Новчаном казном од 2.500 до 25.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана физичко лице.

Члан 76.

(1) Новчаном казном од 25.000 до 250.000 динара казниће се за прекршај правно лице које Министарству не достави извештај, у складу са чланом 73. ст. 1. и 2. овог закона.

(2) Новчаном казном од 2.500 до 25.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана физичко одговорно лице у правном лицу.

(3) Новчаном казном од 12.500 до 125.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана предузетник.

(4) Новчаном казном од 2.500 до 25.000 динара казниће се за прекршај из става 1. овог члана физичко лице.

ДЕО ШЕСТИ

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 77.

(1) Даном почетка примене овог закона престаје да важи Закон о спољнотрговинском пословању („Службени лист СРЈ”, бр. 46/92, 16/93, 29/97, 59/98, 44/99, 53/99, 73/00 и 23/01) и прописи донети на основу тог закона.

(2) На управне поступке у складу са Законом о спољнотрговинском пословању („Службени лист СРЈ”, бр. 46/92, 16/93, 29/97, 59/98, 44/99, 53/99, 73/00 и 23/01), у којима није донета коначна одлука до дана почетка примене овог закона, примењује се овај закон.

(3) Права из појединачних аката стечена на основу Закона о спољнотрговинском пословању која нису у целини искоришћена до дана почетка примене овог закона, могу се искористити у роковима утврђеним тим појединачним актима.

(4) Прекршајни поступци и поступци по привредним преступима који су започети пре дана почетка примене овог закона биће окончани у складу са одредбама овог закона, ако је то повољније за учиниоца.

(5) Прекршајни поступци и поступци по привредним преступима који су започети пре дана почетка примене овог закона, на основу Закона о спољнотрговинском пословању, за дела која нису као прекршаји, односно привредни преступи, прописани овим законом, обустављају се.

Члан 78.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3220

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о полицији

Проглашава се Закон о полицији, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 97
У Београду, 21. новембра 2005. године
Председник Републике,
Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН о полицији

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Делокруг полиције

Члан 1.

Полицију чини заокружена област рада Министарства унутрашњих послова (у даљем тексту: Министарство) за коју се образује Дирекција полиције.

Полиција обавља законом утврђене полицијске и друге послове, пружа подршку владавини права у демократском друштву и одговорна је за остваривање безбедности, у складу са законом.

Обављањем полицијских послова полиција свима пружа заштиту њихових права и слобода. Приликом пружања заштите, полиција поједина права и слободе може ограничити само под условима и на начин утврђен Уставом и законом.

У Министарству се, поред полицијских послова, обављају и други законом утврђени послови.

Полицијске мере

Члан 2.

Полиција предузима мере из надлежности Министарства ради остваривања јавне безбедности.

Полиција предузима хитне мере које су неопходне за отклањање непосредне опасности за људе и имовину, кад те мере не могу правовремено да предузму други надлежни органи, о чему одмах обавештава те органе.

Полиција пружа помоћ органима државне управе, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, правним и физичким лицима у случају опште опасности изазване природним непогодама, епидемијама или другим облицима угрожавања.

У пословима из ст. 2. и 3. овог члана полиција учествује и у вршењу спасилачке функције и пружању прве помоћи људима и, с тим у вези, користи прописану опрему и спроводи обуку полицијских службеника који те послове обављају.

Полицијска помоћ у извршењима

Члан 3.

Ако се при извршењу аката државних органа и правних лица са јавним овлашћењима основано очекује отпор, полиција ће тим органима и лицима, на њихов писани захтев, пружити помоћ ради омогућавања спровођења извршења.

Полицијски службеници

Члан 4.

Полицијске послове обављају полицијски службеници.

Полицијски службеници у Министарству јесу:

1) униформисани и неуниформисани запослени који примењују полицијска овлашћења (у даљем тексту: овлашћена службена лица);

2) запослени на посебним или одређеним дужностима чији су послови у непосредној вези са полицијским пословима и обухватају послове противпожарне заштите, издавања оружја, посебне регистрације и издавање дозвола, издавања и евиденције поверљивих идентификационих докумената, кривичних евиденција и других посебних евиденција, као и друге послове који имају безбедносни и поверљиви карактер и које министар унутрашњих послова (у даљем тексту: министар), може овластити да обављају одређене полицијске послове.

Полицијски службеници из става 2. овог члана су запослени који раде на пословима на којима опасност по живот и здравље, одговорност и тежина, природа и посебни услови рада битно утичу на смањење радне способности.

Радна места полицијских службеника утврђује министар, актом о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству.

У складу са законом, полицијски службеници одговорни су за вршење дужности и пропусте у свом раду.

Информисање о раду полиције

Члан 5.

Полиција је дужна да објективно информише јавност о својим активностима, не откривајући поверљиве информације. У односима са средствима јавног информисања полиција поступа у складу са законом и према професионалним смерницама које упутством даје министар.

Полиција непосредно информише појединце и правна лица о питањима из свог делокруга за чије решавање постоји њихов основан интерес.

Информације из става 2. овог члана даје руководиоца надлежне полицијске управе или друго лице које министар за то овласти.

Давање информација из става 2. овог члана ускратиће се или одложити ако се ради о поверљивим подацима и информацијама или ако би се давањем информација могло нарушити нечије право на правично суђење или утицати на исход другог судског поступка.

Сарадња полиције

Члан 6.

Полиција сарађује са органима територијалне аутономије и локалне самоуправе на предузимању мера ради остваривања безбедности људи и имовине.

Полиција сарађује и са другим органима и установама, невладиним и другим организацијама, мањинским и другим организованим групама и самоорганизованим појединцима ради развијања партнерства у спречавању или откривању деликата и њихових учинилаца и остваривања других безбедносних циљева.

Полиција остварује сарадњу, у складу са законом, другим прописом и према професионалним смерницама које упутством даје министар.

Министарство**Члан 7.**

Министарство ради стварања услова за рад полиције:

- 1) утврђује развојне, организационе, кадровске и друге основне смернице за рад полиције и доноси стратешки план полиције;
- 2) припрема годишње финансијске планове потреба полиције, надзире њихово извршавање и контролише финансијско пословање полиције;
- 3) организује и врши интерну контролу начина коришћења буџетских средстава и управљања државном имовином, у складу са законом;
- 4) извршава задатке из оквира инвестиционе делатности и инвестиционог одржавања средстава која употребљава полиција и сачињава планове набавки;
- 5) доноси и спроводи планове о изградњи и коришћењу информационог система;
- 6) доноси и спроводи планове о изградњи и коришћењу радиокомуникационог и телекомуникационог система, као и безбедноснозаштитног криптолошког система;
- 7) усмерава и надзире обављање послова полиције;
- 8) утврђује стандарде за опрему и материјално-техничка средства;
- 9) утврђује потребе и набавља техничка средства;
- 10) подржава локалну сарадњу и одговорност;
- 11) организује међународну сарадњу;
- 12) обавља утврђене послове који се односе на безбедносно-полицијску и наставно-научну активност;
- 13) организује и спроводи унутрашњу контролу полиције, узимајући у обзир и ставове јавног мњења о полицији;
- 14) обезбеђује услове за превенцију мучења, нечовечних или понижавајућих поступака и контролу односа према лицима лишеним слободе;
- 15) обезбеђује сарадњу са органима и телима који су законом овлашћени за спољашњу контролу полиције;
- 16) обезбеђује здравствену заштиту, у складу са законом;
- 17) извршава друге задатке, у складу са законом.

За обављање појединих послова из става 1. овог члана у Министарству се образују сектори којима руководе помоћници министра, постављени у складу са законом.

Министарство обезбеђује организационе претпоставке за оперативну независност полиције од других државних органа у обављању полицијских послова и других законом одређених послова за које је полиција одговорна.

Министарство обезбеђује и друге организационе претпоставке за рад полиције, а нарочито за јачање поверења између јавности и полиције као службе на располагању јавности, за развој професионализма у полицији и за спречавање и сузбијање корупције у полицији.

Министар**Члан 8.**

Министар може да захтева извештаје, податке и друга документа у вези са радом полиције. Представник полиције министру, редовно и на његов посебан захтев, подноси извештаје о раду полиције и о свим појединачним питањима из делокруга полиције.

Министар даје полицији смернице и обавезна упутства за рад, уз пуно поштовање оперативне независности полиције. Министар може наложити полицији да у оквиру своје надлежности изврши одређене задатке и предузме одређене мере и да му о томе поднесе извештај.

Надлежности министра за полицијска поступања из става 2. овог члана важе до тренутка када јавни тужилац буде обавештен о кривичном делу и преузме управљање над полицијским поступањем у преткривичном поступку.

Извештавање Народне скупштине**Члан 9.**

Министар подноси једанпут годишње, а по захтеву Народне скупштине или указаној потреби и чешће, Народној скупштини извештај о раду Министарства и стању безбедности у Републици Србији, а радном телу Народне скупштине надлежном за безбедност, на његов захтев, и извештаје о питањима из његовог делокруга.

II. ПОЛИЦИЈСКИ ПОСЛОВИ**Појам и врсте полицијских послова****Члан 10.**

Полицијски послови, у смислу овог закона, јесу:

- 1) безбедносна заштита живота, права, слобода и личног интегритета лица, као и подршка владавини права;
- 2) безбедносна заштита имовине;
- 3) спречавање, откривање и расветљавање кривичних дела, прекршаја и других деликата (у даљем тексту: кривична дела и прекршаји), други видови борбе против криминала и отклањање његових организованих и других облика;
- 4) откривање и хватање извршилаца кривичних дела и прекршаја и других лица за којима се трага и њихово привођење надлежним органима;
- 5) одржавање јавног реда, пружање помоћи у случају опасности и пружање друге безбедносне помоћи онима којима је неопходна;
- 6) регулисање, контрола, пружање помоћи и надзор у саобраћају на путевима;
- 7) обезбеђивање одређених јавних скупова, личности, органа, објеката и простора;
- 8) надзор и обезбеђивање државне границе, контрола прелажења државне границе, спровођење режима у граничном појасу и утврђивање и решавање граничних инцидената и других повреда државне границе;
- 9) извршавање задатака утврђених прописима о странцима;
- 10) извршавање других задатака утврђених законом и подзаконским актом донетим на основу овлашћења из закона.

Министар прописује начин обављања полицијских послова и даје упутства и обавезне инструкције за њихово обављање. Прописи морају бити сагласни са законом, а упутства и обавезне инструкције са прописима.

Циљ, начин и начела обављања полицијских послова

Члан 11.

Полицијски послови обављају се са циљем и на начин да се сваком обезбеди једнака заштита безбедности, права и слобода, примени закон и подржи владавина права.

Обављање полицијских послова заснива се на начелима професионализма, сарадње, законитости у раду и сразмерности у примени полицијских овлашћења, као и на принципу супсидијарности, односно рада са најмањим штетним последицама.

У обављању полицијских послова могу се примењивати само мере принуде, односно употребљавати само средства принуде која су предвиђена законом и којима се најпрофесионалнији резултат постиже без непотребних штетних последица или губљења времена.

Национални и међународни стандарди полицијског поступања

Члан 12.

У обављању полицијских послова полиција се придржава националних стандарда полицијског поступања, захтева утврђених законима и другим прописима и актима Републике Србије, као и међународним уговорима и конвенцијама које је усвојила Република Србија.

При обављању полицијских послова, у складу са ставом 1. овог члана, полиција се придржава и међународних стандарда полицијског поступања, а нарочито захтева утврђених међународним актима који се односе на: дужност служења људима; поштовање законитости и сузбијање незаконитости; остваривање људских права; недискриминацију при извршавању полицијских задатака; ограниченост и уздржаност у употреби средстава принуде; забрану мучења и примене нечовечних и понижавајућих поступака; пружање помоћи настрадалим лицима; обавезу заштите поверљивих података; обавезу одбијања незаконитих наређења и отпор подмићивању, корупцији.

Полиција предузима мере ради остваривања највиших стандарда из ст. 1. и 2. овог члана.

Полиција обезбеђује да поступање полицијских службеника у пракси не буде испод, нити у супротности са европским стандардима полицијског поступања.

Полиција има свој кодекс етике који доноси Влада.

Обавезе полицијских службеника

Члан 13.

Полицијски службеници у свако доба предузимају неопходне радње ради заштите живота и личне безбедности људи и имовине.

Полицијски службеник у обављању својих послова служи заједници и штити сва лица од незаконитих деловања, обавезан је да увек поступа професионално, одговорно и хумано и да поштује људско достојанство, углед и част сваког лица и друга његова права и слободе.

Полицијски службеник, непосредно надређеном службенику, у писаном облику доставља сазнања до којих је дошао обављањем полицијских послова, примененом полицијских овлашћења или на други начин.

Припреме за рад у случају ванредног или ратног стања

Члан 14.

Полиција, у складу са својим делокругом утврђеним законом, врши припреме за деловање за време ванредног или ратног стања.

За време ванредног или ратног стања полиција задатке из свог делокруга извршава тако што насталим променама прилагођава своју организацију, облике и методе рада, у складу са законом и актима донетим ради отклањања ванредног, односно ратног стања.

Употребу материјално-техничких средстава, инфраструктуре, земљишта и објеката полиције за време ванредног или ратног стања планира полиција.

За извршавање одређених задатака полиције за време ванредног или ратног стања могу да се распоређују и средства и опрема прибављени по основу материјалне обавезе.

Своје припреме и задатке за ратно стање полиција усклађује са министарством надлежним за одбрану.

Посебне мере за обезбеђивање јавног реда

Члан 15.

Ако Влада Републике Србије (у даљем тексту: Влада) оцени да друкчије није могуће обезбедити јавни ред или заштитити здравље и животе људи, може да наложи министру да наредбом:

- 1) ограничи или забрани кретање на одређеним објектима, одређеним подручјима или на јавним местима;
- 2) забрани настањивање на одређеном подручју или напуштање одређеног подручја;
- 3) наложи евакуацију – напуштање одређеног подручја или објекта.

Мере из става 1. овог члана морају бити орочене, а могу да трају док трају разлози због којих су одређене.

Поступак пружања помоћи у извршењима

Члан 16.

Помоћ у спровођењу извршења из члана 3. овог закона полиција пружа на основу писаног захтева надлежног органа или правног лица са јавним овлашћењима који се подноси надлежној организационој јединици полиције најмање три дана пре дана одређеног за извршење акта. У захтеву за пружање помоћи морају бити наве-

дени разлози због којих је потребна помоћ полиције, а уз захтев се прилаже копија акта који треба извршити, са потврдом извршности.

У хитним случајевима, захтев из става 1. овог члана може се поднети и усмено, уз достављање писаног захтева у року од 48 часова.

Начелник полицијске управе, односно командир полицијске станице одлучује о ангажовању полиције и о обиму и начину пружања помоћи у спровођењу извршења и о томе благовремено обавештава подносиоца захтева.

Пре почетка спровођења извршења акта, полиција је дужна да упозори извршеника или друга присутна лица да ће употребити средства принуде против њих ако буду ометала или спречавала извршење.

Сарадња са органима територијалне аутономије и локалне самоуправе

Члан 17.

У складу са чланом 6. овог закона, скупштина, односно извршни орган територијалне аутономије и локалне самоуправе:

1) разматра стање безбедности у покрајини, односно граду и општини;

2) заузима ставове о приоритетима за безбедност људи и имовине у покрајини, односно граду и општини и, с тим у вези, подноси предлоге руководиоцу надлежне организационе јединице полиције.

Руководилац надлежне организационе јединице полиције, у сарадњи са органима из става 1. овог члана, обезбеђује информисање о стању безбедности и води рачуна о заступљености у сарадњи припадника националних мањина и различитих етничких, културних, верских и других група са подручја организационе јединице полиције.

Руководилац надлежне организационе јединице полиције је дужан да при одлучивању размотри и узме у обзир и ставове о приоритетима за безбедност људи и имовине, које заузму органи из става 1. овог члана.

Могућност за побољшање услова рада полиције

Члан 18.

Органи из члана 17. овог закона и други недржавни субјекти и правна лица својим средствима, преко надлежне организационе јединице Министарства, могу учествовати у побољшавању услова рада организационих јединица полиције и у реализацији појединих програма од значаја за безбедност људи и имовине на одређеном подручју, у складу са законом.

Међународна сарадња и ангажовање

Члан 19.

Министарство остварује међународну сарадњу на нивоу министара, одређених представника министарстава и организује међународну сарадњу за потребе полиције.

Полиција на оперативном нивоу сарађује са

иностраним и међународним полицијским службама, у складу са међународним уговорима и принципом узајамности.

У оквиру сарадње из става 2. овог члана полиција може да, на утврђени начин, размењује податке и обавештења, предузима заједнички утврђене мере против тероризма, организованог криминала, илегалних миграција и других облика међународног криминала и нарушавања безбедности границе, као и да обавља одређене полицијске послове у иностранству, у сарадњи са полицијама других држава.

На захтев међународних организација или на основу међудржавних споразума чија је чланица или потписница Република Србија, односно Србија и Црна Гора, полиција може у иностранству да учествује у извршавању полицијских или других мирнодопских задатака.

О употреби полиције за извршавање задатака из става 4. овог члана одлучује Влада, на предлог министра.

III. ОРГАНИЗАЦИЈА ПОЛИЦИЈЕ

Дирекција полиције

Члан 20.

У саставу Дирекције полиције су организационе јединице у седишту, полицијска управа за град Београд и подручне полицијске управе (у даљем тексту: подручне полицијске управе) и полицијске станице.

За обављање полицијских послова у седишту Дирекције полиције образују се управе, у седишту полицијске управе за град Београд образују се управе и полицијске станице у општинама, у седишту подручне полицијске управе образују се одељења и ван седишта – полицијске станице у општинама.

За рад организационих јединица којима руководе и за свој рад одговорни су:

1) директору полиције – начелници управе у седишту Дирекције полиције, начелник полицијске управе за град Београд и начелници подручних полицијских управа;

2) начелнику полицијске управе за град Београд – начелници управе у њеном седишту и командири полицијских станица у општинама;

3) начелнику подручне полицијске управе – начелници одељења у њеном седишту и командири полицијских станица у општинама.

Организационе јединице у седишту образују се тако да су по линијском принципу радно повезане са одговарајућим организационим јединицама и пословима подручних полицијских управа и станица или тако да послове из свог делокруга обављају на читавом подручју на којем је надлежно Министарство.

Дирекцијом полиције руководи директор полиције.

Организационим јединицама у седишту и подручним полицијским управама руководе начелници управе, а полицијским станицама – командири.

Ангажовање специјалних јединица полиције

за посебне безбедносне задатке може се вршити само уз претходно одобрење министра.

Предлог за ангажовање садржи план и процену.

Послови Дирекције и именовање и разрешење директора полиције

Члан 21.

Дирекција полиције на територији Републике:

1) прати и анализира стање безбедности, а нарочито појаве које погодују настајању и развоју криминалитета;

2) усклађује, усмерава и контролише рад подручних полицијских управа;

3) непосредно учествује у обављању одређених сложенијих послова из делокруга подручних полицијских управа;

4) обезбеђује спровођење међународних уговора о полицијској сарадњи и других међународних аката за које је надлежна;

5) организује и спроводи криминалистичка вештачења;

6) ствара потребне услове за одржавање и подизање оспособљености и спремности полиције за деловање у ванредним условима;

7) у полицијским пословима доприноси безбедносно-полицијској и наставно-научној активности.

Поједине послове из става 1. овог члана обављају организационе јединице у седишту, у складу са својим делокругом утврђеним актом из члана 4. став 4. овог закона.

Директора полиције поставља Влада на пет година, на предлог министра, по спроведеном конкурсном и на начин предвиђен прописима о радним односима који важе за Министарство.

Директор полиције може бити лице које испуњава опште услове за рад у државним органима предвиђене законом, посебне услове за рад на пословима полицијског службеника из члана 110. став 1. тач. 2) до 6) овог закона, има високу школску спрему, има најмање 15 година ефикасног радног стажа на полицијским пословима и испуњава услове радног места предвиђене за директора полиције. Кад више кандидата испуњава предвиђене услове, предност ће имати кандидат који има најбоље резултате рада у обављању полицијских послова.

Утврђивање подручних полицијских управа и полицијских станица

Члан 22.

Влада уредбом о начелима за унутрашње уређење Министарства утврђује подручне полицијске управе и полицијске станице, њихова подручја и седишта.

Унутрашње организационе јединице за координацију рада

Члан 23.

Ради обављања послова полиције у складу са особеним својствима одређених подручја, уредбом из члана 22. овог закона могу се утврдити и унутрашње организационе јединице за координацију рада полицијских управа и полицијских

станица на овим подручјима. Уредбом се утврђују подручја и седишта унутрашњих организационих јединица за координацију.

Делокруг и организацију унутрашњих организационих јединица из става 1. овог члана утврђује министар.

Министар, по прибављеном мишљењу директора полиције, именује и разрешава полицијског службеника – руководиоца унутрашње организационе јединице из ст. 1. и 2. овог члана.

Подручна полицијска управа

Члан 24.

Послови подручне полицијске управе су да:

1) на подручју општине у којој је њено седиште непосредно обавља полицијске и друге послове и остварује локалну сарадњу;

2) на подручју за које је образована прати и анализира стање безбедности, координира и контролише рад полицијских станица и обезбеђује остваривање локалне сарадње и одговорности;

3) учествује по потреби у обављању послова из делокруга полицијских станица;

4) предузима мере обезбеђења одређених лица и објеката;

5) обавља друге послове утврђене посебним прописима и другим актима.

Министар, по прибављеном мишљењу директора полиције, именује и разрешава полицијског службеника – начелника подручне полицијске управе.

Полицијска станица

Члан 25.

Послови полицијске станице су да непосредно обавља полицијске и друге послове и остварује локалну сарадњу на подручју за које је образована у саставу подручне полицијске управе.

Директор полиције, по овлашћењу министра и прибављеном мишљењу начелника подручне полицијске управе, именује и разрешава полицијског службеника – командира полицијске станице.

Могућност преузимања и привременог обављања послова

Члан 26.

Дирекција полиције може од подручне полицијске управе, а подручна полицијска управа може од полицијске станице да преузме непосредно извршавање појединих задатака или врсте послова када оцени да је то потребно.

За привремено обављање одређених послова или за извршавање појединих задатака полиције директор полиције може да образује одговарајућа радна тела и утврди њихове задатке, овлашћења и начин рада.

Возила, пловила, наоружање и опрема полиције

Члан 27.

Ради обављања законом утврђених послова полиција употребљава возила, пловила, наоружање и посебну опрему.

Боју, ознаке возила и пловила и наоружање

полиције утврђује Влада.

Објекти полиције

Члан 28.

Министар, на предлог директора полиције, утврђује објекте и подручје објеката које употреба полиција и од посебног су значаја за обављање послова полиције, и прописује мере за њихово обезбеђивање.

Подручје објекта из става 1. овог члана је функционално обрађено или необрађено земљиште полицијског објекта које је од посебног значаја за обављање послова полиције и потребно за употребу самог објекта.

Посебне мере заштите људства, средстава и опреме полиције

Члан 29.

Ради заштите безбедности полицијских службеника, обезбеђивања техничких средстава и опреме, полиција спроводи посебне мере.

Врсте и начин спровођења мера из става 1. овог члана прописује министар на предлог директора полиције.

IV. ПОЛИЦИЈСКА ОВЛАШЋЕЊА

1. Врсте, принципи и општи услови за примену полицијских овлашћења

Врсте полицијских овлашћења

Члан 30.

У обављању полицијских послова овлашћена службена лица имају полицијска овлашћења утврђена овим и другим законом.

Полицијска овлашћења утврђена овим законом су:

- 1) упозорење и наређење;
- 2) провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета;
- 3) позивање;
- 4) довођење;
- 5) задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања;
- 6) тражење обавештења;
- 7) привремено одузимање предмета;
- 8) преглед простора, објеката и документације и противтерористички преглед;
- 9) заустављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава;
- 10) обезбеђење и преглед места догађаја;
- 11) употреба туђег саобраћајног средства и средства везе;
- 12) пријем пријава о учињеном кривичном делу;
- 13) јавно расписивање награде;
- 14) снимање на јавним местима;
- 15) полиграфско тестирање;
- 16) полицијско опажање (опсервирање);
- 17) трагање за лицима и предметима;
- 18) заштита жртава кривичних дела и других лица;
- 19) прикупљање, обрада и коришћење личних

података;

- 20) мере циљане потраге;
- 21) употреба средстава принуде.

Услови за примену полицијских овлашћења

Члан 31.

Полицијска овлашћења примењује овлашћено службено лице, у складу са актом из члана 4. став 4. овог закона.

Пре примене полицијског овлашћења овлашћено службено лице дужно је да се увери да су испуњени сви законски услови за примену овлашћења и одговорно је за ту процену.

Овлашћено службено лице примењује полицијска овлашћења по сопственој иницијативи, по наређењу надређеног службеника и по налогу надлежног органа издатом у складу са другим законом.

Кад је надређени службеник присутан, полицијска овлашћења примењују се по његовом наређењу, изузев ако нема времена да се чека на то наређење и мора се без одлагања поступити по сопственој иницијативи.

Приликом примене полицијских овлашћења овлашћено службено лице поступа у складу са законом и другим прописом и поштује стандарде постављене Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода, Основним принципима УН о употреби силе и ватреног оружја од стране службених лица која спроводе закон, Европским кодексом полицијске етике и другим међународним актима који се односе на полицију.

На начин утврђен законом, ако је то у датој ситуацији могуће и не би угрозило извршење полицијског задатка, лице према коме се примењује полицијско овлашћење има право да буде упознато са разлозима за то, да укаже на околности које сматра битним с тим у вези, да буде упознато са идентитетом овлашћеног службеног лица, које се легитимише, и да тражи присуство лица које се ужива његово поверење.

Службена значка, легијимација, униформа и ознаке

Члан 32.

Ради обављања полицијских послова, Министарство овлашћеним службеним лицима издаје службену значку и службену легитимацију, а полицијским службеницима из члана 4. став 2. тачка 2) овог закона службену легитимацију.

Униформисано овлашћено службено лице на прописан начин носи униформу са ознакама када обавља послове одржавања јавног реда, регулација и контроле саобраћаја, надзора и обезбеђивања државне границе или обавља друге послове према прописима о начину поступања полиције.

Послови из става 2. овог члана могу се, по налогу надређеног полицијског службеника, обављати и без униформе.

Униформу полицијског службеника, на про-

писан начин, могу на државним приредбама и свечаностима, стручним и скуповима ветерана и на сахранама активних и пензионисаних службеника полиције, да носе и пензионисани полицијски службеници.

Службено оружје и средства принуде

Члан 33.

Овлашћено службено лице има право и дужност да носи службено оружје и муницију, а полицијски службеник из члана 4. став 2. тачка 2) овог закона може да носи оружје ако је то одређено у службеној легитимацији.

Оружје и муницију, као и друга средства принуде, овлашћено службено лице употребљава под условима утврђеним овим законом.

Представљање пре примене овлашћења

Члан 34.

Овлашћено службено лице се, пре почетка примене полицијског овлашћења, представља показивањем службене значке и службене легитимације лицу према коме примењује овлашћење.

Изузетно, овлашћено службено лице неће се представити на начин из става 1. овог члана ако околности примене полицијског овлашћења у конкретном случају указују да би то могло угрозити постизање законитог циља. У том случају овлашћено службено лице ће, током примене полицијског овлашћења, на своје својство упозорити речју: „Полиција”.

По престанку околности из става 2. овог члана овлашћено службено лице ће се представити на начин из става 1. овог члана.

Нейприсрасносћ, недискриминација, хуманосћ, поштовање људских права и омогућавање медицинске помоћи

Члан 35.

Овлашћено службено лице у примени полицијских овлашћења поступа непристрасно, пружајући свакоме једнаку законску заштиту и поступајући без дискриминације лица по било којем основу.

У примени полицијских овлашћења овлашћено службено лице поступа хумано и поштује достојанство, углед и част сваког лица и друга основна права и слободе човека дајући предност правима угроженог у односу на иста права лица које та права угрожава и водећи рачуна о правима трећих лица.

Овлашћено службено лице приликом примене полицијских овлашћења ће, на захтев лица према коме се овлашћење примењује, омогућити пружање медицинске помоћи од стране здравствене установе.

Принцип сразмерносћи

Члан 36.

Примена полицијског овлашћења мора бити сразмерна потреби због које се предузима.

Примена полицијског овлашћења не сме изазва-

ти веће штетне последице од оних које би наступиле да полицијско овлашћење није примењено.

Између више полицијских овлашћења примењиваће се оно којим се задатак може извршити са најмање штетних последица и губљења времена.

Приликом примене средстава принуде настојаће се да њихова употреба буде поступна, односно од најлакшег према тежем средству принуде и, у сваком случају, уз минимум неопходне силе.

Примена овлашћења према војним лицима

Члан 37.

Овлашћења утврђена овим законом овлашћено службено лице примењује и према војним лицима, ако посебним прописом није одређено да се ова овлашћења примењују на други начин или да се не примењују.

О поступању из става 1. овог члана овлашћено службено лице одмах обавештава војну полицију.

Примена овлашћења према малолетним и млађим пунолетним лицима

Члан 38.

Полицијска овлашћења према малолетним лицима, млађим пунолетним лицима и у предметима кривичноправне заштите деце и малолетника примењују овлашћена службена лица посебно оспособљена за рад са малолетницима.

Изузетно, полицијска овлашћења примениће друго овлашћено службено лице ако због околности случаја не може да поступа овлашћено службено лице посебно оспособљено за рад са малолетницима.

Полицијска овлашћења према малолетном лицу примењују се у присуству родитеља или старатеља тог лица, односно, у случају да су недоступни, у присуству представника органа старатељства, изузев кад због посебних околности или неодложности поступања то није могуће.

Присуство представника органа старатељства уместо родитеља може да се обезбеди, ако је могуће, и у случајевима када би присуство родитеља било штетно за малолетника у случајевима насиља у породици и сличним, или би их толико иритирало да би у великој мери угрозило извршење полицијског задатка.

Кад присуство органа старатељства у смислу ст. 3. и 4. овог члана није могуће обезбедити, обезбедиће се присуство другог пословно способног лица са искуством у раду са малолетницима, које није запослено у полицији или умешано у случај.

2. Услови и начин примене појединих полицијских овлашћења

2.1. Упозорење и наређење

Услови за примену упозорења

Члан 39.

Овлашћено службено лице упозориће лице које својим понашањем, деловањем или пропуштањем одређене радње може да доведе у опасност

своју безбедност или безбедност другог лица или безбедност имовине, да наруши јавни ред или да угрози безбедност саобраћаја на путевима или кад се основано очекује да би то лице могло да учини или да изазове друго лице да учини кривично дело или прекршај.

Услови за примену наређења

Члан 40.

Наређење се може применити само у односу на понашања, односно делатности и чињења од којих непосредно зависи успешно извршавање полицијских задатака.

Наређења се примењују ради:

- 1) отклањања опасности за живот и личну безбедност људи;
- 2) отклањања опасности за имовину;
- 3) спречавања извршавања кривичних дела и прекршаја, хватања њихових учинилаца и проналажења и обезбеђења трагова тих дела који могу послужити као доказ;
- 4) одржавања јавног реда или успостављања нарушеног јавног реда;
- 5) безбедности саобраћаја на путевима;
- 6) задржавања приступа или задржавања на простору или објекту где то није дозвољено;
- 7) спречавања и отклањања последица у случају опште опасности проузроковане елементарним непогодама, епидемијама или других облика угрожавања опште безбедности;
- 8) спречавања угрожавања безбедности људи и имовине у другим случајевима утврђеним законом.

Начин примене упозорења и наређења

Члан 41.

Упозорења и наређења дају се усмено, писано или на други погодан начин, светлосним и звучним сигнаlima, руком и слично, с тим да њихово значење буде јасно изражено.

2.2. Провера и утврђивање идентитета лица и идентификација предмета

Услови за проверу идентитета лица

Члан 42.

Провера идентитета лица примениће се према лицу:

- 1) које треба ухватити, довести, задржати или упутити надлежном државном органу;
- 2) од којег прети опасност која захтева полицијско поступање;
- 3) над којим се обавља преглед или претресање или се предузимају друге законом прописане мере и радње;
- 4) које се затекне у туђем стану, објекту и другим просторијама или у превозном средству које се прегледа и претреса, ако је провера идентитета потребна;
- 5) које се затекне на простору или у објекту у којем је привремено ограничена слобода кретања, ако је провера идентитета потребна;
- 6) које пријављује извршење кривичног дела

или прекршаја или учиниоце тих дела, односно пружа обавештења од интереса за рад полиције;

7) које својим понашањем изазива сумњу да је учинилац кривичног дела или прекршаја или да га намерава учинити или по свом физичком изгледу личи на лице за којим се трага;

8) које се затекне на месту извршења кривичног дела или прекршаја;

9) које се налази на месту на којем је из безбедносних разлога неопходно утврдити идентитет свих лица или претежног броја лица;

10) на оправдан захтев службених лица органа државне управе, правних или физичких лица.

Оправданим захтевом из става 1. тачка 10) овог члана сматра се захтев из којег је видљиво да су службеним лицима такви подаци неопходни за законито поступање или да је физичким лицима повређено неко право.

Овлашћено службено лице дужно је да упозна лице са разлогом провере његовог идентитета.

Начин провере идентитета лица

Члан 43.

Провера идентитета лица врши се увидом у личну карту или другу јавну исправу са фотографијом.

Изузетно од става 1. овог члана, провера идентитета може бити извршена на основу изјаве лица чији је идентитет проверен.

Лицу без личне карте, по утврђивању идентитета и права на личну карту, издаће се лична карта у прописаном поступку.

Утврђивање идентитета лица

Члан 44.

Утврђивање идентитета лица примениће се према лицу које нема код себе исправу из члана 43. став 1. овог закона или кад се сумња у веродостојност такве исправе.

Идентитет се утврђује коришћењем података из евиденција, применом метода и употребом средстава криминалистичке тактике и технике, медицинским или другим одговарајућим вештачењима.

У циљу утврђивања идентитета лица полиција је овлашћена да јавно објави фоторобот, цртеж, снимак или опис лица.

Кад идентитет није могуће утврдити на други начин, полиција је овлашћена да објави фотографију лица које о себи не може дати податке, односно фотографију непознатог леша.

Идентификација предмета

Члан 45.

Идентификација предмета примењује се када је у поступку потребно да се утврде и провере обележја и својства предмета, као и однос између лица или догађаја и предмета.

Дирекција полиције је овлашћена да јавно објави фотографију, цртеж, снимак или опис предмета ако је то од значаја за успешно вођење поступка идентификације предмета.

2.3. Позивање

Услови и начин позивања на разговор

Члан 46.

Лице за које се основано претпоставља да располаже обавештењима неопходним за обављање полицијских послова из члана 10. став 1. тач. 1)–4) овог закона може бити позвано на разговор.

У позиву се мора навести назив, место и адреса организационе јединице Министарства, разлог, место и време позивања.

Кад је то пре упућивања позива познато, позив се, поред српског, сачињава и на другом језику и писму у службеној употреби којим се лице служи. Ако ово није било познато, на захтев лица које се одазвало позиву, садржај позива саопштиће му се на том језику.

Лице које одбије да пружи обавештење, не сме се поново позивати из истог разлога.

О извршеном достављању саставља се потврда – доставница.

Време у којем се лице може позивати

Члан 47.

Лице које се налази у стану може се позивати у времену од 6 до 22 часа.

Изузетно, ако постоји опасност од одлагања, лице од којег се тражи обавештење овлашћено службено лице може да позове ван времена предвиђеног у ставу 1. овог члана.

Посебни случајеви позивања

Члан 48.

Овлашћено службено лице овлашћено је, изузетно, да лице позове усмено или одговарајућим телекомуникационим средством, при чему је дужно да саопшти разлог позивања, а уз сагласност лица може и да превезе лице до службених просторија.

Лица се изузетно могу позивати и путем средстава јавног обавештавања када је то неопходно због опасности од одлагања, безбедности поступања или када се позив упућује већем броју лица.

Позивање малолетног лица обавља се достављањем писаног позива преко родитеља или старатеља.

2.4. Довођење

Довођење на основу писаног налога

Члан 49.

Лице може бити доведено на основу писане наредбе коју изда суд, односно налога по закључку о привођењу донетог у управном поступку (у даљем тексту: налог).

У смислу става 1. овог члана, лица се могу довести у просторије Министарства, другог надлежног органа државне управе или до места одређеног налогом.

Овлашћено службено лице лицу које треба довести уручује налог из става 1. овог члана пре довођења.

Лицу за које се основано сумња да ће пружити отпор овлашћено службено лице ће уручити налог из става 1. овог члана после довођења.

Лице може бити доведено у време од 6 до 22 часа.

Изузетно, кад је довођење неопходно ради предузимања полицијских послова који не трпе одлагање, лице се може довести и ван времена утврђеног у ставу 5. овог члана.

Довођење може бити предузето најраније шест часова пре одређеног рока за довођење, ако се мора извршити на подручју полицијске управе на којем је лице затечено.

Кад се довођење мора извршити ван подручја полицијске управе на којем је лице затечено, довођење може трајати најдуже 24 часа.

Случајеви довођења без писаног налога

Члан 50.

Без писаног налога може се довести лице:

- 1) чији идентитет треба утврдити;
- 2) за којим је расписана потерница;
- 3) које треба задржати по чл. 53. и 54. овог закона.

Лица према којима се не примењују одредбе о довођењу

Члан 51.

Одредбе о довођењу не примењују се према лицу чије је кретање знатно отежано због болести, изнемоглости или трудноће, као ни према лицу за које се оправдано претпоставља да би му се довођењем битно погоршало здравље.

О чињеницама из става 1. овог члана обавештава се орган који је издао налог за довођење.

Одредбе о довођењу не примењују се према лицу које обавља такве послове који се не смеју прекидати све док му се не обезбеди одговарајућа замена.

О довођењу из члана 50. овог закона, односно разлозима из ст. 1. и 3. овог члана да се одредбе о довођењу не примене, одлучује непосредни старешина овлашћеног службеног лица које врши довођење, а ако се за разлоге сазнало тек на лицу места – само овлашћено службено лице, које о томе без одлагања обавештава свог надлежног старешину.

Права лица које се доводи

Члан 52.

Овлашћено службено лице ће лице које доводи упознати пре довођења о разлозима довођења, праву на обавештавање породице или других лица, као и о праву на браниоца.

2.5. Задржавање лица и привремено ограничење слободе кретања

Услови за задржавање

Члан 53.

Овлашћено службено лице задржаће лице које ремети или угрожава јавни ред ако јавни ред није могуће друкчије успоставити, односно ако угрожавање није могуће друкчије отклонити. Задржавање може да траје најдуже 24 часа.

Лице које су изручили страни органи безбедности и које је потребно предати надлежном органу може да буде задржано најдуже 48 часова.

Задржавање се одређује решењем које мора бити донето и уручено лицу у року од шест часова од привођења у службене просторије. Задржано лице има, док траје задржавање, право на жалбу против решења о задржавању. О жалби надлежни окружни суд мора да одлучи у року од 48 часова.

Жалба не задржава извршење решења о задржавању.

Задржавање се прекида кад престану разлози због којих је одређено, односно одлуком надлежног суда.

Ако је задржано војно лице о томе се без одлагања обавештава војна полиција.

Додатна јемсџва у случају задржавања

Члан 54.

О задржавању по одредбама овог закона или у примени закона о контроли државне границе или закона о безбедности саобраћаја на путевима, лице мора бити на свом матерњем језику или језику који разуме обавештено да је задржано и о разлозима за задржавање и поучено да није обавезно ништа да изјави, да има право на одговарајућу правну помоћ адвоката кога слободно изабере и да ће се на његов захтев о задржавању обавестити његови најближи.

Ако је лице из става 1. овог члана странац, мора на његовом матерњем језику или на језику који разуме да буде поучено и о томе да ће на његов захтев о задржавању бити обавештено дипломатско-конзуларно представништво државе чији је држављанин.

Овлашћено службено лице мора да одложи сва даља поступања до доласка адвоката, и то најдуже за два часа од како је лицу пружена могућност да обавести адвоката. Овлашћено службено лице може да задржи лице или да изврши другу радњу предвиђену законом чије би одлагање онемогућило или отежало извршење задатка.

Прихватилишћие за странце

Члан 55.

Странцу коме није дозвољен улазак у земљу или коме је изречено протеривање или удаљење из земље, али га није могуће тако удаљити, може да се, у складу са законом, одреди боравак под појачаним полицијским надзором у објекту одређеном за те намене за време које је неопходно за његово удаљење из земље.

Услови за привремено ораничење слободе кретања

Члан 56.

Лицу се, у складу са законом, може привремено ограничити слобода кретања на одређеном простору или објекту ради:

1) спречавања извршења кривичних дела или прекршаја;

2) проналажења и хватања учинилаца кривичних дела или прекршаја;

3) проналажења и хватања лица за којима се трага;

4) проналажења трагова и предмета који могу послужити као доказ да је учињено кривично дело или прекршај.

Привремено ограничење слободе кретања не може трајати дуже од остварења циља ради којег је овлашћење примењено. За ограничење дуже од осам часова потребно је одобрење надлежног окружног суда.

Посебни услови за ораничење слободе кретања

Члан 57.

Овлашћено службено лице овлашћено је да привремено ограничи слободу кретања и задржавања на одређеном простору или објекту и у случајевима угрожавања безбедности изазваног елементарним непогодама или епидемијама и у другим случајевима угрожавања безбедности лица и имовине (безбедносни преглед) док тако угрожавање траје.

Ради остваривања циљева из става 1. овог члана, овлашћено службено лице овлашћено је да спроведе удаљавање лица, евакуацију.

Криминалистичко-тактичке радње

Члан 58.

Овлашћење привременог ограничења слободе кретања из члана 56. овог закона и овлашћење трагања за лицима и предметима из члана 72. овог закона спроводе се криминалистичко-тактичким радњама које чине потера, преглед одређених објеката и простора, заседа, рација и блокада саобраћајних и других површина.

2.6. Тражење обавештења

Циљеви и ораничења приликом тражења обавештења

Члан 59.

Овлашћено службено лице може тражити обавештења од лица у циљу спречавања и откривања кривичних дела или прекршаја, или њихових учинилаца.

Лице није дужно да пружи тражено обавештење осим ако би тиме учинио кривично дело, на шта је овлашћено службено лице дужно да га упозори.

Лице које одбије да пружи тражена обавештења не сме поново из истог разлога да буде позвано на разговор из члана 46. овог закона.

2.7. Привремено одузимање предмета

Услови за привремено одузимање предмета, њихови и вођење података

Члан 60.

Овлашћено службено лице привремено ће одузети предмет:

1) ако околности случаја указују да је одређени предмет намењен за извршење кривичног дела или прекршаја;

2) ако је одузимање предмета неопходно за заштиту опште безбедности;

3) који лице коме је одузета или ограничена слобода има код себе и може да га употреби за самоповређивање, напад или бекство.

О привременом одузимању предмета овлашћено службено лице дужно је да изда потврду. Потврда мора да садржи податке о привремено одузетом предмету по којима се предмет разликује од других предмета, као и податке о лицу од кога је предмет одузет.

Подаци о привремено одузетим предметима воде се у посебној евиденцији.

Чување и враћање привремено одузетих предмета

Члан 61.

Кад због својства привремено одузетих предмета чување у просторијама полиције није могуће или је повезано са значајним тешкоћама, привремено одузети предмети могу се сместити или обезбедити на одговарајући начин, до доношења одлуке надлежног органа.

Кад престану разлози због којих је предмет привремено одузет, ако другим законом или одлуком надлежног органа није другачије одређено, привремено одузети предмет ће се вратити лицу од којег је одузет, а ако је дошло до значајног губитка вредности предмета, лице има право на накнаду штете.

Лице из става 2. овог члана позива се да предмет преузме у року који не може бити краћи од месец дана.

Продаја привремено одузетих предмета

Члан 62.

Полиција је овлашћена да прода привремено одузете предмете ако за даље поступање није надлежан суд или други орган управе кад:

1) предметима прети опасност од пропадања или значајан губитак вредности;

2) је чување и одржавање предмета повезано са несразмерно високим трошковима или тешкоћама.

Привремено одузети предмет може бити продат кад га позвано лице не преузме у одређеном року који не може бити краћи од месец дана, а лицу је било саопштено да ће предмет бити продат уколико га не преузме.

Привремено одузети предмети продају се на јавној лицитацији.

Кад привремено одузети предмет није могао бити продат на одржаној јавној лицитацији или је очигледно да ће трошкови лицитације бити несразмерни са износом добијеним продајом или постоји опасност од пропадања предмета, привремено одузети предмет ће се продати у слободној продаји.

Ако се купац не може пронаћи у року од једне године, привремено одузети предмет може да се употреби као опште добро или уништи.

Средства остварена продајом привремено одузетог предмета приход су буџета Републике Србије.

2.8. Преглед просторија, објеката и документације и противтерористички преглед

Услови и начин вршења прегледа

Члан 63.

Овлашћено службено лице овлашћено је да уђе у пословни простор и изврши његов преглед и преглед документације ради:

1) проналаска учинилаца кривичних дела или прекршаја;

2) поступања по дојави о присутности експлозивне направе или друге опасности.

Овлашћена службена лица могу вршити и превентивни противтерористички преглед просторија, објеката, средстава, направа и других предмета ради заштите безбедности људи и имовине у саобраћају, на јавним скуповима и на другим местима.

Противтерористички преглед обухвата противдиверзиони, хемијско-бактериолошко-радиолошки и други преглед.

Ако је могуће очекивати да би у просторијама, објектима или средствима, односно на којем од места из става 2. овог члана могло доћи до угрожавања безбедности људи и имовине сумњивим направама или предметима, као и кад до тог угрожавања дође, овлашћена службена лица могу простор, објекте, средство, односно место, да испразне и спрече приступ до њих и да их непосредно или уз употребу техничких средстава прегледају. У овом случају овлашћена службена лица могу извршити и безбедносни преглед.

Приликом вршења противтерористичког прегледа овлашћена службена лица могу од надлежног инспекцијског органа да захтевају да изврши и инспекцијски надзор.

2.9. Зауостављање и прегледање лица, предмета и саобраћајних средстава

Услови и начин зауостављања и прегледања

Члан 64.

Овлашћено службено лице овлашћено је да заустави и изврши преглед лица, предмета које лице носи са собом и саобраћајног средства када је то неопходно ради проналаска предмета подобних за напад или самоповређивање.

Приликом зауостављања овлашћено службено лице, пре него што приступи прегледу из става 1. овог члана, саопшава лицу да ли је зауостављено ради вршења прегледа због превентивне контроле, због његовог или туђег прекршаја или кривичног дела или из другог безбедносног разлога.

Прегледом лица у смислу става 1. овог члана, сматра се увид у садржај одеће и обуће.

Прегледом саобраћајног средства у смислу става 1. овог члана, сматра се преглед свих отворених и затворених простора саобраћајног средства и предмета који се превозе.

Преглед предмета које лице носи са собом обухвата преглед предмета који су код лица или у његовој непосредној близини или предмета лица по чијем се налогу у његовој пратњи они превозе.

Преглед лица мора вршити лице истог пола, изузев када је неопходан хитан преглед лица ради одузимања оружја или предмета подобних за напад или самоповређивање.

Приликом прегледа овлашћена службена лица овлашћена су да користе техничка средства и службеног пса.

При предузимању мера из става 1. овог члана овлашћено службено лице овлашћено је да принудно отвори затворено саобраћајно средство или предмет који лице носи са собом.

Ако постоје основи сумње да лице код себе, у саобраћајном средству или у предмету који носи са собом има предмете који могу послужити као доказ у кривичном или прекршајном поступку, овлашћено службено лице овлашћено је да задржи лице до прибављања налога за претрес, а најдуже шест часова.

2.10. Обезбеђење и преглед места догађаја

Начин њосћујања овлашћеној службеној лица

Члан 65.

Кад овлашћено службено лице сазна за извршење кривичног дела, прекршаја или другог догађаја поводом којег је потребно непосредним опажањем утврдити или разјаснити чињенице, овлашћено је да обезбеди место догађаја до доласка службеног лица одговарајућег органа, прегледа место догађаја ради проналажења или обезбеђења трагова и предмета који могу послужити као доказ, проналаску учиниоца, као и прикупљању обавештења у вези са кривичним делом, прекршајем или догађајем.

Овлашћено службено лице овлашћено је до окончања прегледа, а најдуже шест часова, да задржи лице за које процени да може да пружи обавештења важна за разјашњавање догађаја или за предузимање спасилачких активности, ако је вероватно да се обавештења не би могла касније прикупити или се не би могло обезбедити присуство лица које може предузети спасилачке активности.

Ради заштите жртава кривичног дела, оштећених због прекршаја или другог догађаја и у циљу заштите интереса поступка, овлашћено службено лице овлашћено је да забрани снимање места догађаја.

2.11. Употреба туђег саобраћајног средства и средства везе

Услови ујошребе и љрава власника

Члан 66.

Овлашћено службено лице може да се послужи саобраћајним средством и средством везе правног или физичког лица, ако на други начин не може да изврши превоз, односно успостави везу неопходну ради хватања учиниоца кривичног дела који се непосредно гони или ради превоза у најближу здравствену установу повређеног лица које је жртва кривичног дела, саобраћајне незгоде, елементарне непогоде или другог несрећног случаја.

Овлашћено службено лице се приликом примене овлашћења из става 1. овог члана обавезно представља показивањем службене значке и службене легитимације.

Власник превозног средства и средства везе којим се послужи полицијски службеник има право на накнаду трошкова и штете проузроковане њиховом употребом.

2.12. Пријем пријава о учињеном кривичном делу

Дужности овлашћеној службеној лица

Члан 67.

Овлашћено службено лице дужно је да прими пријаву о учињеном кривичном делу за које се гони по службеној дужности.

Ако се при подношењу кривичне пријаве или спровођењем увиђаја утврди да се ради о кривичном делу за које се гони по приватној тужби или се утврди да догађај нема обележја кривичног дела, овлашћено службено лице о томе обавештава оштећеног, уз одговарајућу правну поуку.

Ако овлашћено службено лице прими писану или усмену пријаву о кривичном делу са познатим учиниоцем за које се гони приватном тужбом, о томе обавештава оштећено лице.

Ради утврђивања учиниоца кривичног дела из ст. 2. и 3. овог члана, овлашћено службено лице на писани захтев оштећеног или другог лица овлашћеног за подношење приватне тужбе предузима неопходне радње које ова лица не могу самостално предузети, а односе се на утврђивање идентитета учиниоца.

Обавезе из ст. 2, 3. и 4. овог члана не односе се на случајеве када постоје основи сумње да је учињено кривично дело против части и угледа.

2.13. Јавно расписивање награде

Услови за расписивање, начин објављивања и љраво на награду

Члан 68.

Полиција је овлашћена да јавно распише награду за дато обавештење ради:

- 1) откривања и хватања лица које је учинило теже кривично дело;
- 2) проналажења несталог лица;
- 3) разрешавања других случајева када су обавештења неопходна у обављању послова из члана 10. овог закона.

Расписивање награде може се објавити у средствима јавног обавештавања или на други погодан начин.

Нема право на награду лице које је дало обавештење за које је расписана награда, ако полиција већ располаже тим обавештењем.

Право на награду немају ни припадници полиције и чланови њихових породица.

2.14. Снимање на јавним местима

Врсте и начин снимања

Члан 69.

Снимање на јавним местима представља трајни акустички и видео надзор јавних места на ко-

јима се учестало врше кривична дела или прекршаји, ради њиховог спречавања.

Кад постоји опасност да приликом јавног окупљања дође до угрожавања живота и здравља људи или имовине, овлашћено службено лице овлашћено је да врши видео снимање или фотографисање јавног скупа.

Намеру да спроведе активности из ст. 1. и 2. овог члана полиција мора јавно да саопшти.

2.15. Полиграфско тестирање

Поступак и ограничења при тестирању

Члан 70.

Овлашћено службено лице може на захтев или уз пристанак лица од којег тражи обавештења да примени над њим полиграфско испитивање пошто га упозна са радом уређаја и лице за то да писану сагласност.

Овлашћено службено лице ће прекинути примену полиграфског испитивања ако лице од којег се траже обавештења после давања писане сагласности изјави да ту сагласност повлачи.

Полиграфском тестирању не може да се подвргне:

- 1) лице које је под утицајем алкохола или под утицајем опојних дрога или других психоактивних супстанци;
- 2) лице које има озбиљна срчана обољења или респираторне сметње;
- 3) лице у стресном стању;
- 4) лице које узима лекове за смирење;
- 5) лице које показује видљиве знакове психичке поремећености или болести;
- 6) лице које осећа интензиван физички бол;
- 7) трудница и порођиља.

2.16. Полицијско опажање, опсервирање

Услови и начин опсервирања

Члан 71.

Ради провере добијених обавештења и формирања предлога надлежним органима за које су овлашћени законом, овлашћена службена лица могу, пре постојања основа сумње да је извршено кривично дело или прекршај, путем полицијског непосредног и прикривеног опажања, опсервирања, да прикупљају обавештења и податке од користи за утврђивање да ли су се стекли основи сумње да је извршено кривично дело или прекршај.

Опсервирање се врши на јавним и другим за приступ доступним местима, без задирања у право на приватност било ког лица.

2.17. Трагање за лицима и предметима

Услови и начин трагања

Члан 72.

Полиција је овлашћена да спроводи мере трагања за лицима и предметима.

Трагање се расписује потерницом, објавом и расписом о трагању.

Потерница се расписује у складу са посебним законом.

Објава се расписује ради:

1) утврђивања пребивалишта или боравишта лица, у складу са посебним законом;

2) утврђивања идентитета лица које није у стању да пружи личне податке или утврђивања идентитета леша за који се не могу утврдити подаци;

3) проналаска предмета у вези са кривичним делом или прекршајем, у складу са посебним прописима, или предметима који су пронађени или нестали;

4) одузимања предмета или исправа на основу одлуке суда или органа управе.

Распис о трагању се расписује:

1) за несталим лицем;

2) за лицем за које постоји основана сумња да је извршило кривично дело за које се гони по службеној дужности;

3) за лицем које може дати обавештења о кривичном делу или учиниоцу;

4) на захтев надлежног органа, односно установе, који је поднет у складу са посебним законом;

5) на захтев родитеља, односно старатеља лица одбеглог од куће и у другим случајевима, у складу са посебним прописима.

2.18. Заштита жртава кривичних дела и других лица

Заштита у случају обавештења од учиниоца кривичног дела или других лица

Члан 73.

Ако и док за то постоје оправдани разлози, полиција ће предузимањем одговарајућих мера заштитити жртву и друго лице које је дало или може дати податке важне за кривични поступак или лице које је са наведеним лицима у вези, ако им прети опасност од учиниоца кривичног дела или других лица.

Заштита поверљивих података о идентитету

Члан 74.

Полиција штити поверљиве податке чије би откривање изложило опасности физички интегритет лица.

При подношењу писаног извештаја о садржају обавештења за чије је прикупљање полиција овлашћена у складу са законом, овлашћено службено лице може ускратити податак о идентитету лица од којег је добило обавештење ако процењује да би откривањем идентитета изложило лице озбиљној опасности по живот, здравље, физички интегритет или би тиме угрозило слободу и имовину лица.

Подаци о идентитету лица које је дало обавештење сматрају се поверљивим и њима се рукује у складу са законом.

2.19. Прикупљање, обрада и коришћење личних података

Сврха и начин прикупљања података

Члан 75.

Полиција прикупља, обрађује и користи личне податке, обезбеђује заштиту и води евиденције о

личним и другим подацима на чије је прикупљање овлашћења овим законом ради спречавања и откривања кривичних дела и прекршаја и ради проналажења њихових учинилаца.

Друге податке о личности полиција може прикупљати, обрађивати и користити само ако је за то овлашћена другим законом и ако обезбеђује законом утврђену заштиту тих података.

Овлашћено службено лице податке о личности до којих дође у вршењу службе чува као поверљиве, користи их и њима рукује, у складу са законом.

Евиденција личних и других података

Члан 76.

Полиција води евиденције:

1) лица којима је по било којем основу ограничена или одузета слобода (довођење, задржавање, ограничење кретања, лишавање слободе и друго);

2) лица за које постоје основи сумње да су учинила кривична дела и прекршаје;

3) учињених кривичних дела за која се гони по службеној дужности, прекршаја и лица оштећених тим делима;

4) учињених кривичних дела непознатих учинилаца за која се гони по приватној тужби;

5) тражених лица и предмета и лица којима је забрањен улазак у земљу;

6) провера идентитета лица;

7) лица над којима је спроведено утврђивање идентитета, дактилоскопираних лица, фотографисаних лица и DNK анализа;

8) оперативних извештаја, оперативних извора сазнања и лица под посебном полицијском заштитом;

9) примењених оперативних и оперативно-техничких средстава и метода;

10) догађаја;

11) употребљених средстава принуде;

12) притужби.

Начин коришћења и досијављања података

Члан 77.

Бројчани подаци о кривичним делима, пријављеним и оштећеним лицима, као и остали бројчани подаци могу се користити у статистичке и аналитичке сврхе у Министарству.

Подаци из става 1. овог члана могу се дати на коришћење надлежним стручним и научним установама за потребе научноистраживачког рада.

Лични подаци могу се достављати другим органима под условима: да је орган који тражи податке законом или другим прописом овлашћен да тражи и прима те податке; да су органу који тражи податке ти подаци неопходни за извршавање послова из његове надлежности; да те податке није могуће прибавити на други начин или ако би њихово прибављање захтевало несразмерно високе трошкове.

Лични подаци могу се доставити и иностраним полицијским органима и одређеним међународним организацијама на њихов захтев, у скла-

ду са утврђеним правилима о међународној полицијској сарадњи.

Заштитна личних података

Члан 78.

Лични подаци не могу се користити противно сврси предвиђеној овим законом, као и другим прописима којима се уређује заштита личних података.

Полиција ће лицу о коме се воде лични подаци пружити обавештење о томе у року од 60 дана од дана пријема захтева тог лица, изузев обавештења о подацима које је то лице о себи дало на основу закона.

Пружање података из става 2. овог члана полиција може решењем одбити ако би то угрозило извршење њеног задатка, вођење законом прописаног поступка, безбедност људи и имовине или би могло нанети штету интересима трећих лица. Решење се образлаже и усмено саопштава подносиоцу захтева.

Кад престану разлози из става 3. овог члана полиција ће поступи у складу са ставом 2. овог члана.

Исправљање и брисање личних података из евиденција

Члан 79.

Полиција је дужна да исправи личне податке за које утврди да су нетачни или на чију нетачност укаже лице из члана 78. овог закона на које се подаци односе.

Прикупљени и у евиденције унети лични подаци морају се одмах брисати у случају када се утврди да нису тачни или да су престали да постоје разлози, односно услови због којих је лични податак унет у одговарајуће евиденције.

Поступање са подацима

Члан 80.

Подаци који су садржани у евиденцијама из члана 76. овог закона могу се дати само лицу на које се односе, и то од њиховог уношења до брисања из евиденција.

Изузетно, обавештења о подацима садржаним у евиденцији из члана 76. тачка 8) овог закона лице може добити тек пошто је за подацима престала потреба коришћења.

Са подацима из члана 76. тачка 9) овог закона поступа се у складу са посебним законом и акти-ма донетим на основу тог закона.

Полицијски службеник овлашћен за давање података из става 1. овог члана мора увек да штити идентитет лица које је дало обавештење.

Рокови чувања личних и других података у евиденцијама

Члан 81.

Подаци садржани у евиденцијама из члана 76. овог закона чувају се, и то:

1) у евиденцији под тачком 1) три године по доношењу одлуке о даљем поступку против лица

којем је одузета или ограничена слобода, односно пошто је лице пуштено на слободу или је ограничење слободе престало;

2) у евиденцији под тачком 2) пет година после рока када рехабилитација наступа по сили закона, под условом да лице није поново пријављено;

3) у евиденцији под тачком 3) пет година по наступању застарелости гоњења за учињено кривично дело;

4) у евиденцији под тачком 4) годину дана по наступању застарелости гоњења за учињено кривично дело;

5) у евиденцији под тачком 5) до проналаска лица или установљавања да је даље трагање неопходно;

6) у евиденцији под тачком 6) две године по спроведеном поступку провере идентитета;

7) у евиденцији под тач. 7), 8), 9) и 10) трајно;

8) у евиденцији под тачком 11) десет година од употребе средстава принуде;

9) у евиденцији под тачком 12) десет година од пријема притужбе.

Надзор органа надлежног за заштитиу личних података

Члан 82.

Надзор над деловањем информационог система у којем су садржане евиденције из члана 76. овог закона врши орган надлежан за заштиту личних података, сагласно закону којим се уређује заштита личних података.

2.20. Мере циљане потраге

Услови, надлежности за одлучивање и начин примене мера циљане потраге

Члан 83.

Ради хватања и привођења надлежном органу лица за које се основано сумња да је извршило кривично дело за које је по закону прописана казна затвора од четири или више година и за којим је расписана међународна потерница, а у случају кад полицајци другим мерама то лице не могу ухватити и привести, односно када би то било повезано са несразмерним тешкоћама, могу се према том лицу предузети мере потраге применом специјалне истражне технике утврђене законом којим се уређује кривични поступак (у даљем тексту: мере циљане потраге), у поступку и на начин из овог члана.

Мере циљане потраге, на предлог директора полиције, одобрава одлуком председник Врховног суда Србије, односно судија тог суда који је одређен да по овим предлозима одлучује у случају одсуства председника тог суда (у даљем тексту: овлашћени судија), у року од 72 часа од подношења предлога.

Предлог и одлука из става 2. овог члана сачињавају се у писаном облику. Предлог садржи податке и чињенице које су од значаја за одлучивање о примени мера циљане потраге.

Одобрене мере могу се примењивати најдуже шест месеци, а на основу новог предлога могу се продужити још једанпут најдуже шест месеци.

У случају неприхватања предлога, председник Врховног суда Србије, односно овлашћени судија у образложењу одлуке наводи разлоге одбијања.

Кад разлози хитности то захтевају, мере циљане потраге може својим решењем наложити директор полиције, уз претходно прибављену писану сагласност за почетак примене одговарајућих мера председника Врховног суда Србије, односно овлашћеног судије. У овом случају писани предлог за примену одговарајућих мера доставља се у року од 24 часа од добијања сагласности.

Одлука о наставку примене одговарајућих мера, односно о њиховој обустави доноси се у року од 72 часа од подношења предлога. Одлука о обустави одговарајућих мера мора бити писано образложена.

Подаци прикупљени мерама циљане потраге не могу се користити као доказ у кривичном поступку. Подаци се по окончању циљане потраге достављају председнику Врховног суда Србије, односно овлашћеном судији, који је дужан да их уништи и о томе сачини записник.

3. Средства принуде и њихова употреба

3.1. Заједничке одредбе о средствима принуде

Врсте средстава принуде и услови за употребу

Члан 84.

Средства принуде у смислу овог закона јесу:

- 1) физичка снага;
- 2) службена палица;
- 3) средства за везивање;
- 4) специјална возила;
- 5) службени пси;
- 6) службени коњи;
- 7) средства за запречавање;
- 8) уређаји за избацивање млазева воде;
- 9) хемијска средства;
- 10) посебне врсте оружја и експлозивних средстава;
- 11) ватрено оружје.

Овлашћено службено лице средства принуде употребити само ако се на други начин не може извршити задатак и то суздржано и сразмерно опасности која прети законом заштићеном добру и вредности, односно тежини дела које се спречава или сузбија.

Овлашћено службено лице ће увек употребити најблаже средство принуде које јамчи успех, сразмерно разлогу употребе и на начин којим се службени задатак извршава без непотребних штетних последица.

Овлашћено службено лице ће пре употребе средства принуде на то упозорити лице према коме средство намерава да употреби, ако је то у датој ситуацији могуће и неће довести у питање извршење службене радње.

Овлашћена службена лица приликом употребе средстава принуде дужна су да чувају људске животе, проузрокују што мање повреда и мате-

ријалне штете, као и да осигурају да се помоћ повређеном или угроженом лицу што пре пружи и да његови најближи о томе што пре буду обавештени.

Ујошреба средстава принуде према јурићи лица

Члан 85.

Овлашћено службено лице овлашћено је да изда наређење групи лица да се разиђе ако се група противправно окупила, противправно се понаша и тако може да изазове насиље.

Ако се група не разиђе, могу да се употребе само следећа средства принуде:

- 1) физичка снага;
- 2) службена палица;
- 3) специјална возила;
- 4) службени пси;
- 5) службени коњи;
- 6) уређаји за избацивање млазева воде;
- 7) хемијска средства.

Средства из става 2. овог члана могу се употребити само по наређењу начелника подручне полицијске управе, односно полицијског службеника кога начелник овласти.

Извештавање, контрола и одговорност у вези са ујошребом средстава принуде

Члан 86.

О свакој употреби средстава принуде овлашћено службено лице у писаном облику подноси извештај надређеном полицијском службенику што је пре могуће, а најкасније 24 часа од употребе средстава принуде.

Извештај из става 1. овог члана садржи податке о средству принуде и против кога је употребљено, разлогима и основу употребе и о другим чињеницама и околностима од значаја за оцену оправданости и правилности употребе средства принуде.

Оправданост и правилност употребе средства принуде оцењује овлашћено службено лице за то овлашћено од стране министра.

Овлашћено службено лице из става 3. овог члана предлаже директору полиције предузимање законом утврђених мера у случају неоправдане и неправилне употребе средства принуде.

Подаци о броју случајева употребе средстава принуде, разврстани према појединим средствима принуде, као и подаци о броју случајева неоправдане и неправилне употребе средстава принуде и мерама предузетим поводом тога, чине саставни део извештаја из члана 9. овог закона и доступни су јавности.

Правна помоћ у вези са ујошребом средстава принуде

Члан 87.

Кад су средства принуде употребљена у границама законом утврђених овлашћења, искључена је одговорност овлашћеног службеног лица које их је употребило.

Кад се против овлашћеног службеног лица води кривични поступак због употребе средстава принуде из става 1. овог члана или предузимања других радњи у обављању службеног посла, Министарство ће му обезбедити бесплатну правну помоћ у том поступку.

Министарство ће обезбедити бесплатну правну помоћ и појединцу који је пружио помоћ овлашћеном службеном лицу, ако је против њега покренут кривични поступак због радње учињене у вези са пружањем помоћи.

3.2. Одредбе о појединим средствима принуде

3.2.1. Физичка снага

Члан 88.

Употребом физичке снаге, у смислу овог закона, сматра се употреба различитих захвата борилачких вештина или њима сличних поступака на телу другог лица, којима је циљ одбијање напада или савлађивање отпора лица уз наносење најмање штетних последица.

Нападом се сматра свака радња предузета да се нападнути повреди или лиши живота, да се насилно уђе у објект или простор око објекта у који је улаз забрањен или да се овлашћено службено лице омете или спречи у извршењу службене радње.

Отпором се сматра свако супротстављање законитим службеним мерама и радњама које се може вршити оглушивањем или заузимањем клечећег, седећег, лежећег или сличног положаја, пасивни отпор, или заклањањем или држањем за лице или предмет, отивањем, стављањем у изглед да ће се лице напасти, или предузимањем сличне радње, активни отпор.

Физичка снага употребљава се у складу са правилима вештине самоодбране, а са употребом се престаје чим престане напад или отпор лица према којем је употребљена.

3.2.2. Службена палица

Члан 89.

Службена палица може се употребити ако су блажи начини употребе физичке снаге неуспешни или не јамче успех.

Ударци службеном палицом не наносе се у пределу главе, врата, кичменог стуба, грудног коша, трбушног зида, гениталија и зглобова, осим као крајња мера.

Према лицима млађим од 14 година, очигледно болесним и изнемоглим лицима, тешким инвалидима и женама чија је трудноћа видљива, службена палица може се употребити само ако неко од тих лица ватреним оружјем, оруђем или другим опасним предметом угрожава живот лица.

3.2.3. Средства за везивање

Члан 90.

Средства за везивање могу се употребити ради:

- 1) спречавања отпора лица или одбијања напада усмереног на овлашћено службено лице;
- 2) спречавања бекства лица;

3) онемогућавања самоповређивања или повређивања другога лица.

Употребом средстава за везивање сматра се везивање, по правилу руку лица, испред или иза леђа.

Средствима за везивање сматрају се службене лисице, пластичне затеге и друга за то намењена средства.

При употреби средстава за везивање примењују се ограничења из члана 89. став 3. овог закона.

3.2.4. Специјална возила

Члан 91.

Специјална возила могу се употребити ради успостављања нарушеног јавног реда, запречавања проласка лица и ради употребе хемијских средстава и ватреног оружја уграђеног на та возила.

Употребом специјалних возила сматра се избацивање воде под притиском са или без хемијских средстава, употреба употреба уграђеног ватреног оружја, уклањање препрека и запречавање специјалним возилима проласка лица. Приликом употребе, посаде и специјална возила штити потребан број овлашћених службених лица.

Специјалним возилима сматрају се возила за избацивање воде под притиском, оклопна возила са или без уграђене запречне оgrade, хеликоптери, возила за уклањање препрека и друга возила посебне намене.

Уграђена хемијска средства и ватрено оружје могу се употребити само под условима за употребу тих средстава, односно оружја, утврђеним овим законом.

3.2.5. Службени пас

Члан 92.

Службени пас може да се употреби као средство принуде у случајевима кад:

1) су испуњени услови за употребу физичке снаге или службене палице;

2) су испуњени услови за употребу ватреног оружја;

3) се успоставља нарушени јавни ред.

Употребом службеног пса сматра се пуштање пса према лицу и запречавање псима проласка лица.

У случајевима из става 1. тачка 2) овог члана службени пас може да се употреби и без заштитне корпе, а у случајевима из тач. 1) и 3) само са заштитном корпом.

3.2.6. Службени коњ

Члан 93.

Службени коњ може да се употреби као средство принуде ради успостављања нарушеног јавног реда и ради запречавања проласка лица.

Употребом се сматра кретање коњима према лицима ради њиховог раздвајања или потискивања, односно запречавање коњима проласка лица.

3.2.7. Средства за запречавање

Члан 94.

Средствима за запречавање сматрају се средства за принудно заустављање возила и средства за запречавање проласка лица.

Приликом употребе, средства за запречавање штити потребан број овлашћених службених лица, које одреди њихов непосредни старешина.

Заустављање возила

Члан 95.

Средства за принудно заустављање возила могу се употребити ради:

1) спречавања бекства лица које је затечено у вршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности;

2) спречавања бекства лица које је лишено слободе или за које постоји налог за лишавање слободе;

3) спречавања незаконитог преласка државне границе возилом;

4) спречавања недозвољеног приступа возилу до објекта или подручја где се налазе лица која овлашћено службено лице обезбеђује.

Средствима за принудно заустављање возила сматрају се уређаји за те намене, као и бодљикаве траке и друга наменска средства којима се возило у покрету може принудно зауставити.

Испред постављених средстава за принудно заустављање возила на одговарајућој удаљености у складу са прописима о безбедности саобраћаја на путевима, постављају се саобраћајни знакови забране претицања и обавезног заустављања, ако је то у датој ситуацији могуће.

Запречавање проласка лица

Члан 96.

Средства за запречавање проласка лица могу се употребити за пресецање и поделу простора приликом одржавања јавног реда и обезбеђивања јавних скупова, за блокаду одређеног простора или објекта, односно за ограничење, забрану или усмеравање кретања лица на јавним местима, одређеним подручјима или правцима.

Средствима за запречавање проласка лица сматрају се запречне оgrade, специјална возила, службени пси, службени коњи и друга наменска средства којима се пролазак лица може запречити.

3.2.8. Уређаји за избацивање млазева воде

Члан 97.

Уређаји за избацивање млазева воде могу се употребити само под условима и на начин утврђен овим законом за употребу средстава принуде према групи која се окупила и понаша тако да може изазвати насиље.

3.2.9. Хемијска средства

Члан 98.

Хемијска средства могу се употребити ради одбијања напада и савлађивања отпора који се

не могу обезбедити употребом физичке снаге и службене палице, ради успостављања нарушеног јавног реда, ради истеривања лица из затвореног простора, за решавање талачких ситуација и у случајевима кад су испуњени услови за употребу посебних врста оружја и експлозивних средстава или за употребу ватреног оружја утврђених овим законом.

Хемијским средствима сматрају се сузавци за краткотрајну употребу, који по престанку дејства не остављају било какве последице за психофизичко и опште здравствено стање, као и хемијске материје блажег дејства од сузавца.

При употреби хемијских средстава у близини дечјих и старачких установа, болница, основних школа и прометних саобраћајница и лако запаљивих материјала, предузимају се и посебне мере заштите.

Хемијска средства се не употребљавају према лицима која се налазе у близини експлозивно-запаљивих материја, на великој висини и на сличним местима где би могао бити угрожен живот људи.

3.2.10. Посебне врсте оружја и експлозивних средстава

Члан 99.

Посебне врсте оружја и експлозивних средстава могу се употребити само ако су испуњени услови за употребу ватреног оружја утврђени овим законом, уколико је употреба других врста оружја неуспешна или не јамчи успех.

Посебна оружја и експлозивна средства није дозвољено употребити ради спречавања бекства лица.

Експлозивна средства није дозвољено употребити према лицима у маси.

Одлуку о употреби посебних врста оружја и експлозивних средстава доноси директор полиције, уз сагласност министра.

3.2.11. Ватрено оружје

Члан 100.

При обављању службеног задатка овлашћено службено лице може употребити ватрено оружје само ако употребом других средстава принуде не може постићи резултат у извршењу задатка и кад је апсолутно нужно да се:

- 1) заштити живот људи;
- 2) спречи бекство лица затеченог у извршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности и за које је прописана казна затвора у трајању од десет година или тежа казна, а у случају непосредне опасности по живот;
- 3) спречи бекство лица законито лишеног слободe или лица за које је издат налог за лишавање слободe због извршења кривичног дела из тачке 2) овог члана, а у случају непосредне опасности по живот;
- 4) од себе одбије непосредни напад којим се угрожава његов живот;
- 5) одбије напад на објекат или лице које обезбеђује, а у случају непосредне опасности по живот.

Заштитиња живота људи

Члан 101.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 1) овог закона сматра се употреба ватреног оружја за заштиту живота једног или више лица, које је друго или више других лица напало, а постоји непосредна опасност по живот нападнутог или нападнутих.

Спречавање бекства лица затеченог у извршењу кривичног дела

Члан 102.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 2) овог закона, сматра се употреба ватреног оружја у време или непосредно после извршења кривичног дела ради спречавања бекства лица затеченог на месту или у непосредној близини где је предузело радње извршења кривичног дела или где су наступиле последице кривичног дела, односно спречавања бекства лица код којег су предмети којима је извршило кривично дело или предмети настали извршењем кривичног дела.

Спречавање бекства лица законито лишеног слободe или за које је издат такав налог

Члан 103.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 3) овог закона сматра се употреба ватреног оружја ради спречавања бекства лица за које је у налогу за лишавање слободe, односно налогу за довођење изричито наведено да ће овлашћено службено лице употребити ватрено оружје ради спречавања бекства тог лица.

Пре поступања по налогу за лишавање слободe, односно за довођење лица из става 1. овог члана, овлашћено службено лице упозориће то лице да ће употребити ватрено оружје ако покуша бекство.

Одбијање непосредног напада на овлашћено службено лице

Члан 104.

Употребом ватреног оружја ради одбијања од себе непосредног напада којим се угрожава живот овлашћеног службеног лица, сматра се употреба ватреног оружја ради одбијања напада ватреним оружјем, опасним оруђем или другим предметом којим се може угрозити живот, напад од стране два или више лица, или напад на месту и у време када се не може очекивати помоћ.

Нападом ватреним оружјем на овлашћено службено лице у смислу става 1. овог члана сматра се и само потезање ватреног оружја или покушај да се оно потегне.

Потезањем ватреног оружја у смислу става 2. овог члана сматра се покрет ватреним оружјем ради његовог доношења или стављања у положај за употребу, а покушајем потезања сматра се покрет учињен према ватреном оружју.

*Одбијање напада на објекат
или лице које се обезбеђује*

Члан 105.

Употребом ватреног оружја у смислу члана 100. тачка 5) овог закона сматра се употреба ватреног оружја ради одбијања непосредног напада и за време трајања непосредног напада на објекат или лице које се обезбеђује.

Непосредним нападом на објекат који се обезбеђује сматра се свака радња усмерена на оштећење тог објекта или његових делова или на онемогућавање функционисања објекта оштећењем или уништењем уређаја на објекту или на други начин.

Непосредним нападом на лице које се обезбеђује сматра се сваки напад ватреним оружјем, опасним оруђем или другим предметом којим се може угрозити живот тог лица, или напад од стране два или више лица.

Уйозорење пре уйошребе ватреног оружја

Члан 106.

Пре него што овлашћено службено лице употреби ватрено оружје, мора, кад околности то допуштају, лице према коме ће употребити ватрено оружје, упозорити повиком: „Стој, полиција, пуцају!” и упозоравајућим пуцњем.

Посебно ограничење уйошребе ватреног оружја

Члан 107.

Употреба ватреног оружја није дозвољена кад доводи у опасност живот других лица, осим ако је употреба ватреног оружја једино средство за извршење задатака из члана 100. овог закона.

Употреба ватреног оружја није дозвољена против малолетника, осим у случају када је то једини начин за одбрану од непосредног напада или опасности.

*Уйошреба ватреног оружја у поноњу
пловног објекта*

Члан 108.

Кад је неопходно да заустави пловни објекат који гони на унутрашњем пловном путу, полиција може према том пловном објекту да употреби ватрено оружје да би га онемогућила у бекству, зауставила и спрела надлежном органу само ако то није постигла употребом других тренутно расположивих средстава.

Друга средства из става 1. овог члана могу бити вербално упозорење и хици застрашивања испалењем изнад пловног објекта, под условом да то не представља опасност за друге.

Кад се, као крајње средство, на пловни објекат испалењу хици, полиција то чини тако да штити животе лица на објекту и у линији ватре. Ватрено оружје неће се употребити ако то угрожава нечији живот или ако то није неопходно да се сачува или заштити нечији живот.

Уйошреба ватреног оружја према животињама

Члан 109.

Ватрено оружје може се употребити против животиња само кад од њих прети непосредна опасност од напада на живот и тело лица или опасност од угрожавања живота или здравља људи (заразне болести и слично).

Оружје се може употребити и према болесним и тешко повређеним животињама, када ветеринар или друго лице не може предузети одговарајућу меру.

V. РАДНИ ОДНОСИ

1. Услови и начин заснивања радног односа

Посебни услови

Члан 110.

Лице које се прима у радни однос у Министарству, поред општих услова за пријем у радни однос у државном органу, мора да испуњава и посебне услове, и то да:

1) је држављанин Србије и Црне Горе са пребивалиштем, односно боравиштем у Републици Србији;

2) има најмање средњу стручну спрему;

3) буде млађе од 27 година ако се прима на радно место са средњом стручном спремом, односно да буде млађе од 30 година ако се са мање од пет година радног стажа прима на радно место са вишом или високом стручном спремом;

4) има психофизичке способности потребне за обављање послова радног места, предвиђене актом из члана 4. став 4. овог закона, што доказује лекарским уверењем Завода за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова;

5) има регулисану војну обавезу или у складу са законом може бити радом у полицији ослобођен војне обавезе, ако је лице које се прима у полицију мушкарац;

6) нема двојно држављанство;

7) је безбедносно проверено и да за то лице нема безбедносних сметњи.

Услови из става 2. тач. 2) до 6) овог члана односе се само на заснивање радног односа полицијских службеника на радним местима одређеним актом из члана 4. став 4. овог закона.

У радни однос за обављање послова у Министарству не може се примити лице које је осуђивано због кривичног дела за које се гони по службеној дужности или против кога се води кривични поступак за такво кривично дело, или које је осуђивано на безусловну казну затвора у трајању дужем од три месеца или коме је служба у државном органу или правном лицу са јавним овлашћењима престала због тешке повреде службене дужности правоснажном одлуком надлежног органа.

Министарство води јединствену кадровску евиденцију полицијских службеника и других запослених у Министарству, чији садржај и начин вођења прописује министар.

Прикупљање података о кандидату

Члан 111.

Полиција може о лицу које жели да заснује радни однос у Министарству ради извршавања задатака у полицији да прикуља податке уз писану сагласност тог лица, као и податке на основу којих утврђује безбедносне сметње за извршавање задатака у полицији.

Безбедносна провера из става 1. овог члана обухвата проверу података утврђених прописима о условима за добијање оружног листа, као и података које кандидат за заснивање радног односа даје у поступку заснивања радног односа.

Начин заснивања радног односа

Члан 112.

Радни однос у Министарству заснива се путем конкурса.

Конкурс није обавезан за пријем у полицију полицијских службеника.

Влада уредбом може утврдити и друга радна места у Министарству која се попуњавају без објављивања конкурса.

Изјава о дужностима и правима и полагање заклетве

Члан 113.

Полицијски службеник дужан је приликом пријема у службу да прихвати и потпише изјаву о дужностима и правима полицијских службеника.

На Дан полиције, полицијски службеници примљени у службу полажу заклетву која гласи:

„Заклињем се да ћу све своје снаге посветити јавној безбедности, да ћу предано штитити људска права и грађанске слободе и да ћу савесно и одговорно служити грађанима Републике Србије и доследно се придржавати закона и прихваћених стандарда у вршењу полицијских дужности”.

Обавеза достављања података о осуђиваности

Члан 114.

Ако је запослени у Министарству осуђен због кривичног дела из члана 110. став 3. овог закона, суд мора правоснажну пресуду да достави Министарству, ради доношења решења о престанку радног односа у Министарству.

Приправници

Члан 115.

Приправник стиче статус полицијског службеника по завршеном приправничком стажу, положеном приправничком испиту и стеченом звању.

Приправнику за полицијског службеника престаје служба ако у прописаном року не положи приправнички испит.

У случају из става 2. овог члана приправник је дужан да накнади стварне трошкове школовања, изузев ако директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака оцени да до тога

није дошло због недовољног залагања приправника, већ из других, оправданих разлога.

2. Врсте, услови и начин стицања и губитка звања*Звања овлашћених службених лица и полицијских службеника који обављају послове противпожарне заштите*

Члан 116.

За овлашћена службена лица и полицијске службенике који обављају послове противпожарне заштите звања јесу:

1) са средњом стручном спремом – млађи полицајац, млађи полицајац I класе, полицајац, полицајац I класе, виши полицајац и самостални полицајац;

2) са вишом стручном спремом – млађи полицијски наредник, млађи полицијски наредник I класе, полицијски наредник, полицијски наредник I класе, виши полицијски наредник и самостални полицијски наредник;

3) са високом стручном спремом – полицијски инспектор, виши полицијски инспектор, самостални полицијски инспектор, главни полицијски инспектор, полицијски саветник и главни полицијски саветник.

Полицијски службеници са одговарајућом стручном спремом из става 1. овог члана стичу почетно звање млађег полицајца, млађег полицијског наредника, односно полицијског инспектора по завршеном приправничком стажу и положеном стручном испиту.

Министар може актом из члана 4. став 4. овог закона за поједине категорије униформисаних полицијских службеника да утврди чинове, односно звања друкчијег назива од назива из става 1. овог члана, ако то више одговара природи послова које обављају.

Звања осталих полицијских службеника и других запослених

Члан 117.

За остале полицијске службенике и друге запослене звања су:

1) са средњом стручном спремом – млађи референт, млађи референт I класе, референт, референт I класе, виши референт и самостални референт;

2) са вишом стручном спремом – млађи стручни сарадник, млађи стручни сарадник I класе, стручни сарадник, стручни сарадник I класе, виши стручни сарадник и самостални стручни сарадник;

3) са високом стручном спремом – инспектор, виши инспектор, самостални инспектор, главни инспектор, саветник и главни саветник.

Запослени са одговарајућом стручном спремом из става 1. овог члана стичу почетно звање млађег референта, млађег стручног сарадника, односно инспектора по завршеном приправничком стажу и положеном стручном испиту.

Услови за стицање и губиња звања

Члан 118.

Полицијски службеник, односно други запослени стиче непосредно више звање под следећим условима:

- 1) да има одговарајућу стручну спрему;
- 2) да је звање утврђено за радно место на које је распоређен, односно на које се распоређује;
- 3) да је у претходном звању провео одређено време;
- 4) да за последње две године пре стицања звања има позитивне оцене;
- 5) да за последње две године пре стицања звања није безусловно кажњен за кривично дело казном затвора и да није кажњен дисциплинском мером због тешке повреде службене дужности;
- 6) да се против њега не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности нити дисциплински поступак због тешке повреде службене дужности.

Сматраће се да није постојала сметња за стицање звања предвиђена у ставу 1. тачка 5) овог члана ако у поновљеном поступку или по захтеву за заштиту законитости поступак буде обустављен, ако буде донета ослобађајућа пресуда или ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда, односно сматраће се да није постојала сметња из става 1. тачка 6) овог члана ако поступак буде обустављен, ако буде донета ослобађајућа пресуда или ако оптужба буде одбијена, али не због ненадлежности суда.

У случајевима из става 2. овог члана, полицијски службеник, односно други запослени који испуњава остале услове утврђене овим законом за стицање звања, стећи ће то звање даном када је испунио те услове.

Запослени губи звање престанком радног односа у Министарству.

Временски услов за стицање звања овлашћених службених лица и полицијских службеника који обављају послове противпожарне заштите

Члан 119.

Под одређеним временом проведеним у претходном звању у смислу члана 118. став 1. тачка 3) овог закона сматра се:

- 1) са средњом стручном спремом – по пет година у звању млађег полицајца, млађег полицајца I класе, полицајца, полицајца I класе и вишег полицајца;
- 2) са вишом стручном спремом – по пет година у звању млађег полицијског наредника, млађег полицијског наредника I класе, полицијског наредника, полицијског наредника I класе и вишег полицијског наредника;
- 3) са високом стручном спремом – две године у звању полицијског инспектора, по четири године у звању вишег полицијског инспектора и самосталног полицијског инспектора, по пет година у звању главног полицијског инспектора и полицијског саветника.

Временски услов за стицање звања осталих полицијских службеника и других запослених

Члан 120.

Под одређеним временом проведеним у претходном звању у смислу члана 118. став 1. тачка 3) овог закона сматра се:

- 1) са средњом стручном спремом – по пет година у звању млађег референта, млађег референта I класе, референта, референта I класе и вишег референта;
- 2) са вишом стручном спремом – по пет година у звању стручног сарадника, вишег стручног сарадника, самосталног стручног сарадника, инспектора и вишег инспектора;
- 3) са високом стручном спремом – две године у звању инспектора, по четири године у звању вишег инспектора и самосталног инспектора, по пет година у звању главног инспектора и саветника.

Оцењивање рада

Члан 121.

Ради утврђивања услова за напредовање, односно стицање и губитак звања, рад полицијских службеника и других запослених оцењује се једанпут годишње. Рад се оцењује позитивном или негативном оценом.

Позитивне оцене су „довољан – 2”, „добар – 3”, „истиче се – 4” и „нарочито се истиче – 5”, а негативна оцена је „недовољан – 1”.

Негативна оцена или одсуство са рада

Члан 122.

Временом проведеним у претходном звању у смислу чл. 119. и 120. овог закона не сматра се календарска година у којој је запослени оцењен негативном оценом, односно у којој је био одсутан са рада дуже од шест месеци, изузев због професионалног обољења или повреде која је наступила у вршењу или поводом вршења службе.

Надлежности за оцењивање

Члан 123.

Рад запослених оцењује руководилац организационе јединице, а рад руководиоца организационих јединица оцењује директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака или полицијски службеник кога они овласте.

Рад се оцењује једанпут годишње, а најкасније до 1. марта текуће године за претходну годину.

Поступак оцењивања

Члан 124.

Руководилац из члана 123. став 1. овог закона, односно по његовом овлашћењу непосредно претпостављени старешина запосленог чији је рад оцењен, најкасније у року од 15 дана од дана када је оцењивање извршено, саопштава оцену запосленом, и то на тај начин што запослени чији је рад оцењен, оцену прочита у целини и потпише на упитнику који прописује министар.

Приговор и оцена по приговору

Члан 125.

Запослени који сматра да му је оцену дао неадекватни старешина или да оцена није дата у складу са одредбама овог закона, може у року од 15 дана од дана саопштења оцене поднети приговор старешини који је дао оцену.

Старешина из става 1. овог члана у року од осам дана од дана пријема приговора доставља приговор, упитник и своје мишљење о основаности приговора старешини који по овлашћењу министра решава по приговору, чија оцена је коначна.

Оцена по приговору даје се на упитнику као јединствена за све елементе који се оцењују и саопштава се запосленом у року и на начин из члана 124. овог закона.

Неоцењивање и посебни случајеви оцењивања

Члан 126.

Рад запосленог који је у току календарске године био одсутан са рада дуже од шест месеци не оцењује се за ту годину.

Запослени који је у току календарске године био одсутан са рада дуже од шест месеци због професионалног обољења или повреде која је наступила у вршењу или поводом вршења службе, задржава у тој години оцену која му је дата за рад у претходној години, а ако је та оцена била негативна оцењује се позитивном оценом која одговара последњој позитивној оцени којом је оцењен његов рад.

Превремено и ванредно стицање звања (најредовање)

Члан 127.

Запослени чији је рад у последње две године оцењен највишом позитивном оценом, а у звању које има је провео најмање половину времена предвиђеног за стицање непосредно вишег звања и испуњава друге услове из члана 118. овог закона може превремено стећи непосредно више звање.

Запослени који је постигао изузетне резултате у раду и тиме дао значајан допринос обављању унутрашњих послова, као и запослени у години у којој испуњава опште услове за стицање старосне пензије, може ванредно стећи непосредно више звање. Ванредно се може напредовати само једанпут.

Акт о превременом, односно ванредном стицању непосредно вишег звања из ст. 1. и 2. овог члана доноси министар, или старешина кога он овласти.

Активност о звањима

Члан 128.

Против аката о распоређивању и стицању звања, ванредном унапређењу, превременом и ванредном стицању вишег звања може се поднети захтев за преиспитивање одлуке доносиоцу акта у року од 15 дана од дана доношења акта.

Захтев за преиспитивање одлуке не задржава њено извршење, а против акта донетог по захтеву за преиспитивање одлуке, не може се водити управни спор.

Елементи и начин оцењивања и ближи услови и начин стицања и губитка звања

Члан 129.

Влада уредбом о начелима за унутрашње уређење Министарства утврђује елементе за оцењивање и начин оцењивања полицијских службеника и других запослених и ближе услове и начин стицања и губитка звања у Министарству.

3. Дужности и права полицијских службеника*Извршавање наређења*

Члан 130.

Полицијски службеник дужан је да изврши сва наређења надређеног полицијског службеника издата ради обављања послова, осим оних којима се наређује извршење радње која представља кривично дело.

Ако наређење сматра незаконитим из других разлога, полицијски службеник има права да на то, у писаној форми, укаже претпостављеном који је наређење издао. Уколико се и даље инсистира на таквом наређењу полицијски службеник има право да о томе реферише вишем претпостављеном коме се може обратити.

Рад дужи од пуног радног времена

Члан 131.

Полицијски службеник дужан је да по налогу надређеног полицијског службеника послове обавља и дуже од пуног радног времена, ако је то неопходно за успешно и правовремено обављање службеног посла.

Одлагање или прекидање годишње одмора

Члан 132.

Полицијском службенику министар или лице које он овласти може да одложи или прекине коришћење годишњег одмора ради обављања службених послова који не трпе одлагање.

У случају из става 1. овог члана полицијски службеник има право на накнаду стварних трошкова проузрокованих одлагањем, односно прекидом годишњег одмора.

Неспојиве делатности са послом у полицији

Члан 133.

Полицијски службеник и други запослени у полицији не могу обављати самосталну привредну или професионалну делатност.

Синдикално, професионално и друго организовање и деловање

Члан 134.

Полицијски службеници право на синдикално, професионално и друго организовање и деловање остварују на законом утврђен начин.

Полицијски службеници не могу се страначки организовати, нити политички деловати у Министарству.

Полицијски службеници не могу у униформи присуствовати страначким и другим политичким скуповима, изузев ако су у служби.

Право на штрајк

Члан 135.

На организовање и спровођење штрајка примењују се, на одговарајући начин, општи прописи о штрајку.

Овлашћено службено лице дужно је и за време учествовања у штрајку да примењује полицијска овлашћења, ако је то потребно ради:

- 1) заштите живота и безбедности људи;
- 2) хватања и привођења надлежном органу лица затченог у вршењу кривичног дела за које се гони по службеној дужности;
- 3) спречавања учиниоца и откривања учиниоца кривичног дела за које се гони по службеној дужности.

Полицијски службеници немају право на штрајк у случају:

- 1) ратног стања или стања непосредне ратне опасности или ванредног стања;
- 2) оружане побуне, устанка и других облика насилног угрожавања демократског и уставног поретка Републике Србије или основних слобода и права;
- 3) проглашене елементарне непогоде или непосредне опасности од њеног настанка на подручју двеју или више подручних полицијских управа Министарства или на целој територији Републике Србије;
- 4) других непогода и несрећа које ометају нормално одвијање живота и угрожавају безбедност људи и имовине;
- 5) опасности од угрожавања јавног реда у већем обиму.

Дужности чувања службених података

Члан 136.

Полицијски службеници дужни су да чувају службене податке за које су сазнали у служби или поводом вршења службе, а чије би откривање отежавало извршавање задатака полиције или нарушавало законом заштићена права трећих лица.

Службеним подацима, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) сви подаци који су законом или прописима донетим на основу закона одређени као поверљиви;
- 2) подаци и документи који су општим актима утврђени као поверљиви;
- 3) подаци и документи означени као поверљиви од стране других органа или правних лица;
- 4) мере, радње, подаци и извори информација чије би саопштавање било штетно за интерес физичких или правних лица, као и за успешно обављање службених послова.

Обавеза чувања службених података траје и после престанка радног односа у Министарству.

Стаж осигурања у увећаном трајању

Члан 137.

Полицијском службенику, због отежаних услова рада, природе послова и одговорности за обављање послова, стаж осигурања рачуна се у увећаном трајању тако да се сваких 12 месеци ефективно проведених у обављању послова полицијских службеника рачуна као 16 месеци стажа осигурања, у складу са посебним законом.

Отежаним условима рада, у смислу овог закона, сматрају се:

- 1) повећана опасност за живот и здравље;
- 2) обављање послова дуже од утврђеног радног времена услед непредвидивих задатака;
- 3) нередовност у раду, односно рад у неправилним временским циклусима и сл;
- 4) рад за државне празнике и у нерадне дане;
- 5) приправност (на радном или другом месту или у стану, према налогу надређеног полицијског службеника) и слични видови активног и пасивног дежурства.

Радна места полицијских службеника на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању утврђују се актом из члана 4. став 4. овог закона. Овим актом могу се одредити и радна места других запослених у Министарству на којима се стаж осигурања рачуна у увећаном трајању, у складу са посебним прописима.

Накнада у случају привремене неспособности за рад

Члан 138.

Полицијском службенику у случају привремене неспособности за рад припада накнада у висини плате коју би примио за време привремене неспособности, ако је она проузрокована повредом на раду или професионалном болешћу, а у висини од 85 одсто од плате ако је она проузрокована болешћу или повредом ван рада.

Престанак радног односа са правом на старосну пензију

Члан 139.

Полицијском службенику може престати радни однос и пре испуњења општих услова за стицање старосне пензије, ако је испунио посебни услов у погледу година живота предвиђен прописима о пензијском и инвалидском осигурању и навршио 20 година пензијског стажа, од чега најмање 10 година ефективно проведених на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, а у складу са прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Престанак радног односа са правом на инвалидску пензију

Члан 140.

Полицијском службенику код кога настану промене у психофизичком или општем здравственом стању које га чине неспособним за вршење полицијских послова, престаје радни однос у Министарству.

Постојање неспособности у смислу става 1. овог члана, у сарадњи са органом вештачења Фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, утврђује комисија при Заводу за здравствену заштиту радника Министарства, чије чланове именује министар.

Промене психофизичког или општег здравственог стања из става 1. овог члана сматрају се губитком радне способности у смислу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, а полицијски службеник коме по том основу престане радни однос има право на инвалидску пензију.

Отпремнина

Члан 141.

Полицијском службенику који оствари право на пензију припада отпремнина у висини плате примљене за последњих пет месеци.

Трошкови сахране и једнократна новчана помоћ

Члан 142.

Полицијски службеник који у обављању службе или поводом обављања службе изгуби живот, сахраниће се у месту које одреди његова породица о трошку Министарства.

Трошком из става 1. овог члана сматрају се:

- 1) трошкови превоза посмртних остатака до места сахране;
- 2) путни трошкови за два пратиоца;
- 3) трошкови гробног места, ако породица нема гробно место;
- 4) остали уобичајени трошкови чију висину одређује министар.

У случају из става 1. овог члана породица коју је издржавао погинули полицијски службеник има право на једнократну новчану помоћ у висини плате погинулог полицијског службеника исплаћене за последња 24 месеца, по одбитку пореза и доприноса.

Новчана и друџа природна помоћ

Члан 143.

Министар може, приликом обележавања значајних датума полиције, установити доделу новчане помоћи и друге пригодне помоћи породицама погинулих полицијских службеника и тешко рањеним полицијским службеницима, који су страдали у обављању службе или поводом обављања службе.

Врсте и начин доделе награда и признања

Члан 144.

За остварене резултате у обављању полицијских послова, очувању и унапређењу безбедности, за други допринос полицијској делатности и безбедности, односно за други радни допринос, полицијским службеницима и другим запосленим додељују се награде и признања.

Награде и признања Министарства су: годишња награда; пригодна награда; захвалница и други облици утврђени актом који доноси министар.

У складу са чланом 6. овог закона, министар може признања додељивати и органима територијалне аутономије и локалне самоуправе, другим органима и установама, невладиним и другим организацијама и појединцима.

Специфична здравствена заштита

Члан 145.

Специфичну здравствену заштиту запослених у Министарству, која се односи на пружање здравствених услуга у вези са прегледом за упис у образовне институције Министарства, заснивањем радног односа у Министарству, систематским лекарским прегледима, ванредним лекарским прегледима ради утврђивања опште здравствене и психо-физичке способности за даље обављање послова полицијског службеника и пружањем стручне, техничке и кадровске помоћи полицијским јединицама у извршавању задатака и послова, обавља Завод за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, који је основан и обавља делатност у складу са законом.

Програм специфичне здравствене заштите запослених у Министарству који спроводи Завод за здравствену заштиту радника Министарства унутрашњих послова, доноси министар.

Трошкове настале спровођењем програма специфичне здравствене заштите запослених у Министарству из става 1. овог члана сноси Министарство.

4. Плате

Утврђивање плата

Члан 146.

Полицијски службеници и други запослени у Министарству имају право на плату која се састоји од основице коју утврђује Влада и основног и додатног коефицијента у односу на звање, посебне услове рада, опасност, одговорност и сложеност посла.

Плата из става 1. овог члана увећава се за 0,4 одсто за сваку навршену годину радног стажа.

Висину коефицијената из става 1. овог члана утврђује министар актом о платама запослених у Министарству, који доноси уз сагласност Владе.

Коефицијенти за обрачун плата

Члан 147.

Због посебних услова рада, опасности за живот и здравље, одговорности, тежине и природе послова, рада на дан празника који је нерадни дан, ноћног рада, рада у сменама, прекорременог рада, дежурстава, приправности и других видова нередовности у раду, запосленима у Министарству могу се утврдити коефицијенти за обрачун плате који су од 30 до 50 одсто номинално већи од коефицијената за друге државне службенике, а у висини масе средстава потребних за исплату додатних коефицијената из члана 146. став 1. овог закона.

Уз сагласност Владе, за поједине категорије запослених могу се утврдити коефицијенти који су у смислу става 1. овог члана већи и за више од 50 одсто.

На права и обавезе проистекле из напред наведених посебних услова рада не примењују се одредбе општих радно-правних прописа о увећању заради.

5. Премештај и упућивање

Услови за премештај

Члан 148.

Због потреба службе полицијски службеник може бити премештен на друго радно место, у складу са његовом стручном спремом и радним способностима, у истој или другој организационој јединици, у истом или другом месту рада, а у складу са радно-правним прописима и прописима о државним службеницима.

Услови за упућивање у другу организациону јединицу

Члан 149.

Полицијски службеник може бити упућен на вршење службених послова и задатака на радно место у другу организациону јединицу Министарства, удаљену више од 50 километара од места његовог становања, у непрекидном трајању од 30 дана до једне године.

Права у случају упућивања

Члан 150.

Полицијски службеник који је упућен на вршење службених послова и задатака на основу члана 149. овог закона има право на трошкове превоза, смештаја и исхране, утврђене актом министра, у складу са законом.

Упућивање на рад у иностранство

Члан 151.

Полицијски службеник може бити упућен на рад у иностранство, на основу утврђених правила о међународној полицијској сарадњи и у складу са одредбама члана 19. овог закона.

6. Образовање, оспособљавање и усавршавање

Стручно образовање

Члан 152.

Стручно образовање за потребе полиције, ради стицања одговарајућих нивоа стручне спреме, спроводи се у складу са посебним прописима.

Стручно оспособљавање и усавршавање

Члан 153.

Под стручним оспособљавањем и усавршавањем за потребе полиције, у смислу овог закона, подразумева се стицање и унапређивање знања, вештина, ставова и понашања, односно повећа-

ње ефикасности и ефективности у обављању полицијских послова.

Министар ближе уређује:

1) програм, поступак и начин стручног оспособљавања приправника и полагање стручног испита;

2) садржину, облик и начин вршења стручног оспособљавања и усавршавања из става 1. овог члана;

3) права, обавезе и одговорности полазника стручног оспособљавања и усавршавања;

4) критеријуме по којима ће се вршити избор кандидата за полазнике стручног оспособљавања, по расписаном конкурс;

5) друга питања у вези са стручним оспособљавањем и усавршавањем.

Стручно оспособљавање и усавршавање из става 1. овог члана спровод се у за то образованим унутрашњим организационим јединицама Министарства, а поједини облици и у другим унутрашњим организационим јединицама.

У току стручног оспособљавања полазницима се обезбеђују исхрана и смештај, као и друга права која одреди министар у акту из става 2. тачка 3) овог члана.

Полазници који успешно заврше стручно оспособљавање дужни су да најмање три године остану на раду у Министарству или да накнаде сразмеран део трошкова стручног оспособљавања.

Спровођење стручног оспособљавања и усавршавања

Члан 154.

Министар доноси програме стручног оспособљавања и усавршавања.

У складу са програмима из става 1. овог члана директор полиције доноси планове за реализацију појединих облика стручног оспособљавања и усавршавања, у оквиру расположивих финансијских средстава у буџету.

Полицијски службеници могу да учествују и у другим облицима стручног оспособљавања и усавршавања које спровод домаће и стране установе, у складу са посебним програмима и плановима.

У спровођењу стручног оспособљавања и усавршавања по програмима из става 1. овог закона могу да учествују и страни учесници, на основу закљученог споразума.

7. Дисциплинска одговорност

Одговорност за повреду службене дужности

Члан 155.

За лаке и тешке повреду службене дужности полицијски службеници и други запослени у Министарству одговарају дисциплински.

Лаке повреду службене дужности

Члан 156.

Лаке повреду службене дужности су:

1) недолазак на посао у одређено време и одлазак са посла пре истека радног времена;

- 2) неуљудан однос према странкама и сарадницима за време рада;
- 3) непрописно поступање са повереним средствима за рад;
- 4) несавесно и неуредно чување службених списа и података;
- 5) неоправдано изостајање са посла до два радна дана у току једне календарске године;
- 6) ношење или неуредно ношење униформе и оружја;
- 7) поступање противно налогу или упутству за обављање послова које је изазвало или могло изазвати штетне последице мањег значаја.

Тешке повреде службене дужности

Члан 157.

Тешке повреде службене дужности су:

- 1) одбијање извршења или неизвршавање или омаловажавање законитог службеног наређења старешине издатог у вршењу или поводом вршења службеног задатка;
- 2) самовољно напуштање радног места, позорничког места, места обезбеђења одређених објеката и лица, јединице или места одређеног за приправност;
- 3) примена овлашћења у сврхе за које није намењено или коришћење статуса полицијског службеника у неслужбене сврхе;
- 4) издавање или извршавање наређења којим се противправно угрожава сигурност људи или имовине;
- 5) непредузимање или недовољно предузимање мера за безбедност лица, имовине и поверених ствари;
- 6) свака радња, односно пропуштање радње којом се онемогућава, омета или отежава извршавање службених задатака;
- 7) понашање које штети угледу службе или нарушава односе међу запосленима;
- 8) губљење или оштећење техничке или друге опреме;
- 9) неправилно или ненаменско коришћење поверених средстава;
- 10) самоиницијативно иступање у јавности;
- 11) одавање поверљивих података утврђених законом, другим прописом или актом;
- 12) давање података неовлашћеним лицима;
- 13) изношење неистинитих тврдњи о Министарству;
- 14) непредузимање мера или непружање помоћи у оквиру својих службених дужности запосленима у полицији или неопходне помоћи другим државним органима;
- 15) противправно прибављање личне или имовинске користи за себе или другог у вези са радом;
- 16) бављење пословима који су неспојиви са службеном дужношћу;
- 17) одбијање, неоправдано неодрживање или избегавање прописаног здравственог прегледа или злоупотреба права одсуствовања у случају болести;
- 18) одбијање, неоправдано неодрживање или избегавање стручног оспособљавања, усавршавања или друге обуке на коју се запослени упућује;

- 19) свака радња која представља кривично дело извршено на раду или у вези са радом;
- 20) издавање наређења чије би извршење представљало кривично дело;
- 21) прикривање од стране надређеног службеника извршења повреде службених дужности за коју се запосленом може изрећи дисциплинска мера престанка радног односа.

Дисциплинске мере за лаке повреде службене дужности

Члан 158.

За лаке повреде службене дужности може се изрећи дисциплинска мера – новчана казна у износу од 10 до 30 одсто од месечне плате запосленог остварене у месецу у којем се мера изриче.

Дисциплинске мере за тешке повреде службене дужности

Члан 159.

За тешке повреде службене дужности може се изрећи једна од следећих дисциплинских мера:

- 1) новчана казна у износу од 30 до 50 одсто од месечне плате запосленог у времену од једног до три месеца;
  - 2) заустављање у напредовању у више звање у трајању од шест месеци до две године;
  - 3) распоређивање на друго радно место у трајању од шест месеци до две године;
  - 4) престанак радног односа.
- Заустављање у напредовању у више звање из става 1. тачка 2) овог члана рачуна се од дана када је дисциплинска одлука којом је изречена ова мера постала правоснажна.
- Распоређивање на друго радно место из става 1. тачка 3) овог члана врши се на радно место на којем се обављају послови мање сложености и за које је као услов прописана иста или непосредно нижа стручна спрема.

Јавности и искључење јавности

Члан 160.

Дисциплински поступак је јаван.

Орган који води поступак може да одлучи да покрене дисциплински поступак без присуства јавности када се у поступку разматрају чињенице поверљивог карактера.

Надлежности за одлучивање у првом степену

Члан 161.

О дисциплинској одговорности полицијских службеника у првом степену одлучује:

- 1) директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака или полицијски службеник кога они овласте – за полицијске службенике дирекције полиције и друге запослене у седишту Министарства;
- 2) начелник подручне полицијске управе или лице које он овласти – за полицијске службенике подручне полицијске управе, полицијских станица и друге запослене на односном подручју.

Надлежност за одлучивање у другом стању

Члан 162.

Против одлука из члана 161. овог закона полицијски службеник има право приговора дисциплинској комисији у року од осам дана од дана уручења одлуке.

Дисциплинска комисија

Члан 163.

Дисциплинска комисија има 30 чланова које именује министар.

Дисциплинска комисија одлучује у већу од три члана, од којих је један члан ван Министарства.

Ближе уређивање дисциплинске одговорности

Члан 164.

Влада уредбом ближе уређује дисциплинску одговорност у Министарству.

Разлози и њихови привремено удаљења из службе

Члан 165.

Запослени у Министарству може бити привремено удаљен из службе када је против њега покренут кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности, или када је против њега поднет захтев за утврђивање дисциплинске одговорности за тешке повреде службене дужности.

Удаљење из службе из става 1. овог члана може трајати до окончања дисциплинског поступка а најдуже шест месеци.

За време док траје удаљење запослени има право на накнаду у висини једне половине плате.

О привременом удаљењу из службе одлучује директор полиције, односно функционер у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака.

Против решења о удаљењу запослени може поднети приговор министру, у року од осам дана од дана уручења решења о удаљењу. Приговор не одлаже извршење решења, а решење по приговору мора се донети у року од 15 дана.

Полицијском службенику који је удаљен из службе одузима се службена значка, службена легитимација, оружје и друга средства која су му поверена за обављање послова.

Одговорност за штету причињену трећим лицима

Члан 166.

Република Србија одговара за штету коју полицијски службеник причињава трећим лицима, ако се докаже да је полицијски службеник поступао несагласно прописима о начину обављања полицијских послова.

Полицијски службеник одговара за штету коју причињава Министарству или трећим лицима, ако се докаже да је поступао несагласно прописима о начину обављања полицијских послова.

8. Посебни случајеви престанка радног односа

Престанак радног односа по сили закона

Члан 167.

Поред случајева престанка радног односа по сили закона утврђених другим прописима, полицијском службенику, односно другом запосленом радни однос у Министарству престаје:

1) кад се сазна да су подаци о испуњавању услова за пријем у радни однос из члана 110. став 1. тач. 1), 4), 5) и 6) лажни – даном сазнања;

2) кад суд достави правоснажну пресуду којом је осуђен за кривично дело одређено у члану 110. став 3. овог закона – даном доношења решења о престанку радног односа;

3) кад се сазна да је поступио супротно одредби члана 133. овог закона – даном сазнања о обављању делатности;

4) кад му надлежни орган утврди право на пензију у складу са законом – даном правоснажности решења.

Престанак радног односа због безбедносних сметњи

Члан 168.

Полицијском службенику, односно другом запосленом радни однос престаје и ако током његовог рада у Министарству настану безбедносне сметње из члана 111. овог закона због којих са њим радни однос не би ни био заснован да су у време заснивања постојале.

У случају безбедносних сметњи из става 1. овог члана, решење о престанку радног односа полицијског службеника, односно другог запосленог доноси министар, на образложени предлог директора полиције, односно функционера у чијој надлежности је обављање одређених послова и задатака. Уз предлог се прилаже и безбедносна провера из члана 111. став 2. овог закона, као саставни део предлога.

Жалба против решења из става 2. овог члана није допуштена, али се може покренути управни спор.

Примена других прописа

Члан 169.

На положај, дужности, права и одговорности запослених у Министарству примењују се прописи о радним односима у државним органима, ако овим законом и прописима донетим на основу овог закона није друкчије одређено.

VI. КОНТРОЛА РАДА ПОЛИЦИЈЕ

1. Спољашња контрола полиције

Врше спољашње контроле

Члан 170.

Спољашњу контролу рада полиције врши Народна скупштина, у складу са чланом 9. овог закона, другим законом и прописом.

Спољашњу контролу рада полиције врше и Влада, надлежни правосудни органи, органи државне управе надлежни за одређене послове надзора и други законом овлашћени органи и тела.

Под овлашћењима органа и тела из става 2. овог члана подразумевају се овлашћења утврђена посебним законом која се односе на приступ одговарајућим информацијама, контакт са надлежним полицијским службеницима, право на добијање одговора на питања и друга законом утврђена права.

2. Унутрашња контрола полиције

Сектор унутрашње контроле полиције

Члан 171.

Унутрашњу контролу рада полиције врши Сектор унутрашње контроле полиције.

Сектором унутрашње контроле полиције руководи начелник Сектора унутрашње контроле.

Начелник Сектора унутрашње контроле редовно и периодично подноси министру извештаје о раду Сектора унутрашње контроле.

Облици и начин вршења унутрашње контроле полиције

Члан 172.

Сектор унутрашње контроле полиције врши контролу законитости рада полиције, а нарочито у погледу поштовања и заштите људских права при извршавању полицијских задатака и примени полицијских овлашћења.

Облике и начин вршења унутрашње контроле рада полиције ближе прописује министар.

Зајослени у Сектору унутрашње контроле полиције

Члан 173.

Овлашћена службена лица у Сектору унутрашње контроле полиције при вршењу контроле имају сва полицијска овлашћења и у погледу својих права и дужности изједначени су са другим овлашћеним службеним лицима.

Посиујање Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 174.

Сектор унутрашње контроле полиције поступа на основу предлога, притужби и представки физичких и правних лица, поводом писаних обраћања припадника полиције и по сопственој иницијативи, односно на основу прикупљених обавештења и других сазнања.

Начелник Сектора унутрашње контроле полиције благовремено, у писаном облику, обавештава министра о свим случајевима предузимања или пропуштања акција полиције за које сматра да су противне закону, и благовремено предузима потребне радње.

Припадних полиције не може бити позван на одговорност због обраћања Сектору унутрашње контроле.

Обавезе и овлашћења у вршењу унутрашње контроле полиције

Члан 175.

Припадници полиције дужни су да овлашћеним службеним лицима Сектора унутрашње контроле полиције омогуће да изврше контролу и да им у томе пруже потребну стручну помоћ.

У вршењу контроле овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције имају овлашћење да:

1) остваре увид у списе, документацију и збирке података које у складу са својим надлежностима прибавља, сачињава или издаје полиција;

2) узму изјаве од припадника полиције, оштећених лица и сведока;

3) од полиције и полицијских службеника захтевају достављање других података и информација из њихове надлежности који су потребни за вршење унутрашње контроле;

4) остваре увид у службене просторије које полиција користи у свом раду;

5) захтевају атесте и техничке и друге податке о техничким средствима која користи полиција и захтевају доказе о оспособљености полицијских службеника за употребу техничких и других средстава која користе у свом раду.

У вршењу контроле овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције не могу се мешати у ток појединих акција полиције или на други начин ометати рад или угрозити поверљивост полицијске акције.

Документацију која се односи на примену овлашћења из става 2. овог члана и има ознаку поверљивости, овлашћена службена лица која врше контролу могу да прегледају у присуству одговорног лица које је утврдило степен поверљивости документа, односно лица које је оно овластило.

За извршавање одређених задатака појединачне контроле над полицијом, поред овлашћених службених лица Сектора унутрашње контроле полиције, министар може задужити и друге полицијске службенике у Министарству.

Дужности Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 176.

У вршењу унутрашње контроле рада полиције Сектор унутрашње контроле полиције, овлашћена службена лица Сектора унутрашње контроле полиције и други полицијски службеници у Министарству задужени за унутрашњу контролу рада полиције предузимају потребне радње, утврђују чињенично стање и прикупљају доказе.

Начелник Сектора унутрашње контроле упознаје са резултатима својих испитивања министра и директора полиције и министру даје предлоге за отклањање уочених незаконитости као и

предлоге за покретање одговарајућих поступака ради утврђивања одговорности.

Контрола рада Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 177.

Контролу рада начелника Сектора унутрашње контроле полиције, полицијских службеника запослених у Сектору унутрашње контроле полиције и других полицијских службеника у Министарству задужених за унутрашњу контролу рада полиције врши министар, на начин одређен прописом из члана 172. став 2. овог закона.

Ако постоји основана опасност да би вршење унутрашње контроле рада полиције над применом њених полицијских овлашћења утврђених овим или другим законом онемогућило или битно отежало њихову примену или угрозило живот и здравље лица која их примењују, полицијски службеник може до одлуке министра привремено да одбије увид у документацију, преглед просторија и достављање одређених података и информација.

Уколико предмет вршења унутрашње контроле превазилази надлежности Сектора унутрашње контроле полиције или је повезан са другим делима или се ради о предмету великог значаја, министар може одлучити да се даље поступање по том предмету уступи другој унутрашњој организационој јединици надлежној за покретање поступка.

Овлашћење министра и обавезе Сектора унутрашње контроле полиције према министру

Члан 178.

Министар даје Сектору унутрашње контроле полиције смернице, обавезна упутства за рад, директиве, као и налоге да у оквиру своје надлежности изврши одређене задатке и предузме одређене мере.

Овлашћена службена лица и други полицијски службеници у Сектору унутрашње контроле полиције на захтев министра подnose податке, документа и извештаје о појединачним питањима из свог делокруга.

Извештавање Владе и Народне скупштинe о раду Сектора унутрашње контроле полиције

Члан 179.

На захтев Владе и радног тела Народне скупштине надлежног за безбедност и полицијске послове, министар подноси извештај о раду Сектора унутрашње контроле полиције.

3. Контрола рада полиције решавањем притужби

Поступак решавања притужби

Члан 180.

Свако има право да Министарству поднесе притужбу против полицијског службеника ако сматра да су му незаконитом или неправилном

радњом полицијског службеника повређена права или слобода.

Појединац из става 1. овог члана може у року од 30 дана од дана кад је до повреде дошло поднети притужбу полицији или Министарству.

Сваку притужбу поднету против полицијског службеника мора прво да размотри и све околности у вези са њом да провери руководилац организационе јединице у којој је запослен полицијски службеник на кога се притужба односи или полицијски службеник кога је он овластио (у даљем тексту: руководилац организационе јединице). Уколико су ставови подносиоца притужбе и ставови руководиоца организационе јединице усклађени може се одлучити да је поступак решавања притужбе тиме закључен. Ово ће се забележити у записнику о разматрању притужбе који потписује и подносилац притужбе. Овај поступак мора бити закључен у року од 15 дана од пријема притужбе.

У случају да се подносилац притужбе не одазове позиву на разговор или да се одазове, али не сагласи са ставовима руководиоца организационе јединице, као и у случајевима кад из притужбе произлази сумња о учињеном кривичном делу за које се гони по службеној дужности, мора руководилац организационе јединице целокупне списе предмета да уступи комисији, која води даљи поступак решавања по притужби.

Притужбе у Министарству решава комисија састављена од три члана, и то: начелник Сектора унутрашње контроле полиције или друго овлашћено службено лице из Сектора унутрашње контроле кога овласти начелник Сектора, представник полиције овлашћен од стране министра и представник јавности. Представника јавности који учествује у решавању притужби на подручју полицијске управе, на предлог органа локалне самоуправе, именује и разрешава министар. Представника јавности који учествује у решавању притужби на рад полицијских службеника у седишту, на предлог организација стручне јавности и невладиних организација, именује и разрешава министар. Представник јавности се именује на период од четири године с могућношћу поновног именовања.

Поступак решавања притужбе у Министарству закључује се достављањем одговора подносиоцу притужбе у року од 30 дана од дана закључења поступка код руководиоца организационе јединице полиције. Одговором подносиоцу притужбе поступак по притужби је закључен, а подносилац притужбе има на располагању сва правна и друга средства за заштиту својих права и слобода.

Поступак решавања притужби ближе прописује министар.

Дужности чувања поверљивих података

Члан 181.

Лица која учествују у вршењу контроле полиције, дужна су да штите и чувају поверљивост података и информација до којих долазе у вршењу контроле и по престанку својих функција.

VII. ФИНАНСИРАЊЕ

Средства за рад

Члан 182.

Средства за рад Министарства обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Министарство може да остварује допунска средства пружањем услуга у вези са основном делатношћу Министарства, односно у складу са пословима који су у функцији безбедности и евиденцијама из своје надлежности, а која имају својство сопствених прихода.

Висину накнаде за услуге из става 2. овог члана утврђује Влада, на предлог министра.

Средства за посебне намене

Члан 183.

Министарство користи средства у државној својини.

Део средстава која Министарство користи чине средства за посебне намене, која су поверљивог карактера.

Непокретна средства за посебне намене јесу земљиште, зграде и други објекти, поверљивог карактера, који се користе за потребе безбедности.

Приступ непокретним средствима за посебне намене, ван случајева њиховог редовног коришћења, дозвољен је само по претходно прибављеном одобрењу министра.

Покретна средства за посебне намене јесу оружје, опрема, превозна и друга средства, поверљивог карактера, која се користе за потребе безбедности.

Средства за посебне намене ближе се уређују посебним актом.

Средства за посебне оперативне потребе

Члан 184.

За исплату трошкова и награда лицима за поступање и учествовање у примени мера које су одобрене на основу овог закона и закона којим се уређује кривични поступак и за плаћање кривичних информација у вези са кривичним делима и њиховим учиниоцима (у даљем тексту: средства за посебне оперативне потребе) се у оквиру буџета, према финансијском плану полиције, одређују наменска финансијска средства. Подаци о исплатама воде се у посебној евиденцији, у складу са прописима којима су уређене поједине области. Начин пословања са средствима за посебне оперативне потребе утврђује министар упутством.

На новчана средства из става 1. овог члана не плаћају се доприноси, нити друга давања одређена прописима.

Фонд за новчану помоћ члановима породице погинулих или рањених полицијских службеника

Члан 185.

Фонд за новчану помоћ члановима породице погинулих или рањених полицијских службени-

ка, који су у обављању или поводом обављања службе изгубили живот или били рањени оснива се као буџетски фонд ради остваривања овог циља, у складу са посебним прописима.

Буџетски фонд из става 1. овог члана оснива се на неодређено време и њиме управља Министарство.

Средства буџетског фонда из става 1. овог члана могу да чине:

- 1) средства буџета;
- 2) донације;
- 3) друга средства у складу са законом и другим прописима.

Корисник средстава Фонда за новчану помоћ из става 1. овог члана не може даље истицати захтеве за остваривање права на накнаду штете по истом штетном догађају.

VIII. ОБЛИЦИ САРАДЊЕ СА ДРУГИМ СУБЈЕКТИМА

Међуполицијска сарадња

Члан 186.

Министарство непосредно сарађује са органима унутрашњих послова, полицијама и полицијским организацијама, као и органима и службама безбедности у Србији и Црној Гори.

Сарадња из става 1. овог члана заснива се на правима и дужностима одређеним законом, на узајамном обавештавању и извршавању заједничких задатака.

Облици и начин сарадње утврђују се и посебним актима органа и служби из става 1. овог члана које споразумно доносе руководиоци тих органа и служби, у складу са законом.

Сарадња са Безбедносно-информативном агенцијом

Члан 187.

У складу са овим законом, законом којим је регулисан рад Безбедносно-информативне агенције (у даљем тексту: Агенција), законом којим је регулисан кривични поступак и другим законима које примењују Министарство и Агенција, министар и директор Агенције споразумно утврђују обавезне облике и начин остваривања сарадње Министарства и Агенције у питањима од интереса за безбедност људи и имовине, односно за безбедност и уставни поредак Републике Србије, а нарочито:

1) међусобно обавештавање, размену података и сазнања од значаја за извршавање задатака из надлежности Министарства, односно Агенције;

2) пружање непосредне физичке, стручне, техничке и друге међусобне помоћи, у складу са законом утврђеним делокругом и по претходном договору између министра и директора Агенције, односно лица која они овласте;

3) предузимање заједничких мера и активности од интереса за једновремену заштиту и остваривање безбедности људи и имовине и безбедности Републике Србије.

Сарадња са другим државним органима и недржавним субјектима

Члан 188.

Са другим државним органима, као и недржавним субјектима из члана 6. овог закона, Министарство сарађује у складу са овим и другим законом.

Ради развијања међусобне сарадње, односно партнерства, министар може споразумно са органима и субјектима из става 1. овог члана да доноси одговарајуће акте о сарадњи и оснива координациона тела од значаја за спречавање и откривање деликата и њихових учинилаца и за остваривање других безбедносних циљева.

Сарадња, заштита права и пружање правне помоћи појединцима

Члан 189.

У обављању полицијских послова дужност полиције је да појединцима пружи информације и савете од значаја за њихову личну и имовинску безбедност, као и друга обавештења с тим у вези до којих је дошла, ако то није у супротности са законом.

Појединац коме је угрожено неко од приватних права може да се обрати полицији ради заштите тог права, ако у конкретном случају није обезбеђена друга правна заштита тог права и ако је угрожавање тог права у вези са његовом личном и имовинском безбедношћу.

Полиција је дужна да пружи помоћ појединцу на основу захтева из става 2. овог члана ако је захтев у складу са њеним делокругом, а ако то није случај дужна је да захтев упути надлежном органу и подносиоца захтева о томе обавести.

Сарадња са појединцима који пружају помоћ полицији

Члан 190.

Поред сарадње, односно пружања помоћи из чл. 188. и 189. овог закона, Министарство сарађује и непосредно са појединцима који му пружају помоћ у обављању полицијских послова.

Појединац који приликом пружања помоћи из става 1. овог члана буде повређен или оболи, па због тога одсуствује са рада, односно постане неспособан за рад, има права из здравственог, пензијског и инвалидског осигурања под условима утврђеним за полицијског службеника.

Ако у пружању помоћи појединац изгуби живот његова породица има сва права из пензијског осигурања као и породица полицијског службеника који је изгубио живот у вршењу или поводом вршења послова.

Појединац који приликом пружања помоћи претрпи штету, има у складу са законом право на накнаду материјалне штете коју је претрпео због пружања помоћи.

Ако се против појединца поводом помоћи коју је пружио води кривични или прекршајни поступак, Министарство је дужно да му обезбеди правну и другу неопходну помоћ у вези са вођеном поступка.

Министарство одговара за штету коју појединац приликом пружања помоћи Министарству нанесе трећим лицима.

IX. ПОМОЋНА ПОЛИЦИЈА

Припадници помоћне полиције

Члан 191.

Министарство може образовати помоћну полицију за извршавање полицијских задатака у случајевима када треба надокнадити ангажовање великог броја полицијских службеника за извршавање задатака високог безбедносног ризика; у природним и другим несрећама; обезбеђивање државне границе; у другим случајевима кад је теже угрожена унутрашња безбедност и у случајевима из члана 14. овог закона.

Кандидати за помоћну полицију могу бити лица која испуњавају услове из члана 110. овог закона. У помоћној полицији могу учествовати и пензионисани полицијски службеници до 60. године живота.

О употреби помоћне полиције за извршавање полицијских задатака одлучује министар, на предлог директора полиције.

Права и дужности за време оспособљавања и извршавања задатака у помоћној полицији

Члан 192.

Министарство са заинтересованим кандидатом за добровољну службу у помоћној полицији закључује уговор.

Припадници помоћне полиције оспособљавају се и усавршавају за извршавање полицијских задатака. По обављеном оспособљавању помоћни полицајац може примењивати сва полицијска овлашћења за време ангажовања на извршавању полицијских задатака.

Помоћни полицајац може у истој календарској години да буде ангажован за период до месец дана. За време ангажовања има права и дужности утврђене актом Владе, у складу са одговарајућим правима и дужностима полицијских службеника утврђеним овим законом.

За време ангажовања у помоћној полицији послодавац помоћном полицајцу не сме да откаже уговор о раду, нити сме да условљава уређивање уговорних односа из става 1. овог члана, а помоћни полицајац се на касније у року од два радна дана по престанку ангажовања у помоћној полицији враћа на рад код послодавца са којим има закључен уговор о раду.

Полиција води евиденцију кандидата и помоћних полицајаца.

X. ОВЛАШЋЕЊА ЗА ДОНОШЕЊЕ ПРОПИСА

Овлашћења Владе и министра

Члан 193.

Влада уредбом:

1) прописује изглед униформе и ознака полицијских службеника из члана 32. став 2. овог закона;

2) прописује врсте наоружања и опреме полицијских службеника из члана 33. овог закона;

3) утврђује начин набавке средстава посебне намене без јавног оглашавања из члана 183. овог закона;

4) утврђује потребне услове за закључење уговора о добровољној служби у помоћној полицији, начине извршавања задатака, мерила за избор кандидата, права на примања, трошкове, одсуства и друга права и дужности помоћних полицајаца и разлоге за престанак и отказ уговора из члана 192. став 1. овог закона.

Министар доноси прописе о:

1) начину обезбеђивања здравствене заштите из члана 7. став 1. тачка 16) овог закона;

2) изгледу службене значке и службене легитимације полицијских службеника из члана 32. став 1. овог закона и начину ношења униформе из члана 32. ст. 2. и 4. овог закона;

3) ношењу оружја и муниције из члана 33. овог закона;

4) начину примене овлашћења за давање упозорења и издавање наређења из чл. 39, 40. и 41. овог закона;

5) начину провере и утврђивања идентитета лица и идентификације предмета из чл. 42. и 45. овог закона;

6) садржају и начину упућивања позива из члана 46. овог закона;

7) начину примене овлашћења довођења из чл. 49, 50, 51. и 52. овог закона;

8) начину примене овлашћења привременог ограничења слободе кретања из чл. 53, 54, 55, 56, 57. и 58. овог закона;

9) начину примене овлашћења прегледа историја, објеката и документације и противтерористичког прегледа из члана 63. овог закона;

10) начину примене овлашћења заустављања и прегледања лица, предмета и саобраћајних средстава из члана 64. овог закона;

11) начину примене овлашћења обезбеђења и прегледа места догађаја из члана 65. овог закона;

12) мерилима за утврђивање висине награде из члана 68. овог закона;

13) начину спровођења полиграфског тестирања и садржају писане сагласности из члана 70. овог закона;

14) начину спровођења мера трагања за лицима и предметима из члана 72. овог закона;

15) врсти мера и поступку заштите жртава кривичних дела и других лица из члана 73. овог закона;

16) изгледу, садржају и начину вођења евиденција из члана 76. овог закона;

17) техничким обележјима и ближем начину употребе средстава принуде из чл. 89, 90, 91, 94, 97, 98, 99. и 100. овог закона;

18) мерилима и начину утврђивања потребне психофизичке способности из члана 110. став 1. тачка 4. овог закона;

19) садржају изјаве о дужностима и правима полицијских службеника из члана 113. став 1. овог закона и о начину полагања заклетве из члана 113. став 2. овог закона;

20) означавању врсте и степена поверљивости података, начину поступања са поверљивим подацима, посебним заштитним мерама чувања поверљивих података и службених података из члана 136. овог закона;

21) ближим условима и поступку доделе награда и признања из члана 144. овог закона;

22) условима и начину избора полицијског службеника који се упућује на рад у иностранство и о његовим дужностима, правима и одговорностима за време вршења службе у иностранству из члана 151. овог закона;

23) врстама услуга чијим пружањем Министарство може да остварује допунска средства из члана 182. став 2. овог закона;

24) ближим условима и начину коришћења средстава буџетског фонда из члана 185. овог закона;

25) програму и условима за спровођење стручног оспособљавања и усавршавања припадника помоћне полиције из члана 192. став 2. овог закона;

26) изгледу, садржају и начину вођења евиденције кандидата и помоћних полицајаца из члана 192. став 5. овог закона.

Влада и министар донеће прописе из ст. 1. и 2. овог члана у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Прописи из става 2. овог члана које доноси министар објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места

Члан 194.

До доношења акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству у складу са овим законом и решења о распоређивању на радно место у складу са тим актом или доношења другог решења у складу са законом, запослени у Министарству на дан ступања на снагу овог закона настављају да раде на истим радним местима и задржавају чинове, односно звања и плате према досадашњим прописима и другим актима.

Рок за доношење акта о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места

Члан 195.

Акт о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места и решења из члана 194. овог зако-

на донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Информисање о законским променама

Члан 196.

Ради информисања јавности о законским променама и односу између овог закона са законима из области унутрашњих послова, законима о управи, кривичном поступку, прекршајима, радним односима и другим законима који се односе на полицију или их полиција примењује, Министарство ће два пута годишње објављивати информације за јавност са Листом закона и објашњењем законских промена.

Прву информацију из става 1. овог члана Министарство ће објавити у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Важење прописа до доношења нових на основу овог закона

Члан 197.

Прописи донети на основу Закона о унутрашњим пословима („Службени гласник РС”, бр. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000, 8/2001 и 106/2003) и Закона о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова („Службени гласник РС”, бр. 53/95 и 66/2003) остају на снази до дана ступања на снагу прописа које ће Влада и министар донети на основу овог закона, уколико нису у супротности са одредбама овог закона.

Престанак важења одређених закона

Члан 198.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе:

1) Закон о унутрашњим пословима („Службени гласник РС”, бр. 44/91, 79/91, 54/96, 25/2000, 8/2001 и 106/2003), изузев одредаба чл. 59. до 65. и члан 69. који се примењују до доношења прописа којим ће се уредити област и статус установе за образовање за потребе полиције, односно до завршетка школовања генерације ученика Средње школе унутрашњих послова уписаних у школску 2005/2006. годину;

2) Закон о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова („Службени гласник РС”, бр. 53/95 и 66/2003), изузев одредаба чл. 1, 5, 9. и 14. у делу који се односи на ученике Средње школе унутрашњих послова и студенте Полицијске академије, који се примењују до доношења прописа којим ће се уредити област и статус установе за образовање за потребе полиције, односно до завршетка школовања генерације ученика Средње школе унутрашњих послова уписаних у школску 2005/2006. годину.

Ступање на снагу овог закона

Члан 199.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

3221

На основу члана 83. тачка 3. Устава Републике Србије, доносим

УКАЗ

о проглашењу Закона о дувану

Проглашава се Закон о дувану, који је донела Народна скупштина Републике Србије, на Трећој седници Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2005. години, 14. новембра 2005. године.

ПР број 98

У Београду, 21. новембра 2005. године

Председник Републике,

Борис Тадић, с.р.

ЗАКОН

о дувану

I. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређују се услови и начин производње, обраде и стављања у промет дувана и ферментисаног дувана, као и производње, разврставања и промета дуванских производа и вођења регистара, евиденционих листа и евиденција; одређују се врсте података о саставу и обележавању дуванских производа; образује се Управа за дуван и уређује надзор над спровођењем овог закона.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) **дуван** чине листови култивисане биљне врсте *Nicotiana tabacum* L. у свим облицима и степенима биљне производње, обраде и паковања, који не служе крајњој потрошњи (необрађени дуван);

2) **ферментисани дуван** јесте дуван обрађен технолошким поступком и то сезонском и вансезонском ферментацијом (oriјental – prilep, јака, otlja i džebel) и термичком обрадом (virginija i berlej);

3) **дувански производи** јесу производи који по квалитету задовољавају стандарде прописане законом, и то: цигаре и цигарилоси, цигарете, дуван за пушење и остали дувански производи.

(1) **Цигаре и цигарилоси** јесу:

а) свици дувана који се могу пушити у датом стању и који су у целини израђени од природног дувана;

б) свици дувана који се могу пушити у датом стању и чији је спољни омотач од природног дувана;

в) свици дувана од мешавине ижиљеног дувана са спољним омотачем у природној боји цигаре који потпуно покрива производ, са

филтером где је то предвиђено, осим у случају цигара са врхом, где су и врх и омотач од дуванске фолије, при чему тежина по јединици, без филтера или муштикле износи најмање 1,2 грама и чији се омотач завија спирално, под оштрим углом од најмање 30° у односу на уздужну осу цигаре;

- г) свици дувана од мешавине ижиљеног дувана са спољним омотачем у природној боји цигаре који потпуно покрива производ, са филтером где је то предвиђено, осим у случају цигара са врхом, где су и врх и омотач од дуванске фолије, при чему тежина по јединици, без филтера или муштикле износи најмање 2,3 грама и чији обим најмање једне трећине њене дужине није мањи од 34 mm.

(2) Цигарете јесу:

- а) свици дувана који се могу пушити у датом стању, а који не спадају у цигаре и цигарилосе из тачке 3) подтачка (1);
- б) свици дувана који се на једноставан, неиндустријски начин стављају у папирне тубе за цигарете;
- в) свици дувана који се на једноставан, неиндустријски начин увијају у папир за цигарете.

Свитац из тачке 3) подтачка (2) подразумева две цигарете чија је дужина, не рачунајући филтер или муштиклу, преко 9 cm, али не прелази 18 cm, три цигарете чија је дужина, не рачунајући филтер или муштиклу, преко 18 cm, али не прелази 27 cm, и тако даље.

(3) Дуван за пушење јесте:

- а) дуван који је резан или на други начин уситњен, искидан или пресован у блокове и који се може пушити без даље индустријске обраде;
- б) дуван који је намењен за продају у трговини на мало, а који не спада у производе из подтач. (1) и (2) и који се може пушити.

(4) Остали дувански производи јесу:

- а) дуван намењен за продају у трговинама на мало, који се може користити без даље индустријске обраде и који је специјално припремљен за жвакање и шмркање, али не и пушење;
- б) производи који се у целини или делимично састоје од супстанци које нису дуван, али који у погледу других критеријума одговарају производима из подтачке (1) или подтачке (3) и који се, у смислу пореских и других закона, третирају као цигарете или дуван за пушење;
- в) производи који се делимично састоје од супстанци које нису дуван, али који у погледу других критеријума одговарају производима из подтачке (2) и који се, у смислу пореских и других закона третирају као цигаре и цигарилоси ако испуњавају један од следећих услова:
- имају омотач од природног дувана,
  - имају омотач и повој од дуванске фолије,
  - имају омотач од дуванске фолије;

- г) производи који се делимично састоје од супстанци које нису дуван, али у погледу других критеријума одговарају производима из подтачке (4) под а);

4) **домаћи дувански производи** јесу дувански производи произведени у Републици Србији (у даљем тексту: Република) од стране лица које је уписано у Регистар произвођача дуванских производа и уписани у Регистар о маркама дуванских производа, у складу са овим законом;

5) **производња дувана** јесте производња расада дувана, гајење дувана на њиви, берба, сушење, сортирање и паковање дувана код произвођача дувана;

6) **обрада дувана** јесте сређивање, ферментација, као и друге радње у технолошком поступку обраде и паковања дувана;

7) **производња дуванских производа** јесте индустријски поступак у припреми, производњи и паковању производа из тачке 3) овог члана;

8) **произвођач дувана** јесте привредно друштво, предузеће, односно предузетник или физичко лице које производи дуван и које је уписано у Регистар произвођача дувана, односно у Евиденциону листу произвођача дувана;

9) **обрађивач дувана** јесте привредно друштво, предузеће, односно предузетник који обрађује дуван, и који је уписан у Регистар обрађивача дувана;

10) **произвођач, трговац на велико, односно трговац на мало дуванским производима** јесте привредно друштво, предузеће, односно предузетник, који производи, продаје на велико или на мало производе из тачке 3) овог члана и који је уписан у Регистар произвођача дуванских производа, односно Регистар трговаца на велико дуванским производима, као и у Евиденциону листу о трговцима на мало дуванским производима;

11) **увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа** јесте привредно друштво, односно предузеће, које увози у своје име и за свој рачун производе из тач. 1)–3) овог члана и које је уписано у Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана односно дуванских производа;

12) **извозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа** јесте привредно друштво, односно предузеће, које извози у своје име и за свој рачун производе из тач. 1)–3) овог члана и које је уписано у Регистар извозника дувана, ферментисаног дувана односно дуванских производа;

13) **промет дувана, односно ферментисаног дувана** јесте трговина, као и увоз и извоз дувана, односно ферментисаног дувана;

14) **промет дуванских производа** јесте трговина, као и увоз и извоз дуванских производа;

15) **повезано лице** јесте лице које има својство повезаног лица у смислу закона којим се уређује порез на добит предузећа.

II. УПРАВА ЗА ДУВАН

Образовање

Члан 3.

Образује се Управа за дуван као орган управе у саставу министарства надлежног за послове финансија (у даљем тексту: Управа).

Надлежност

Члан 4.

Управа обавља следеће послове:

- 1) утврђује испуњеност услова и издаје дозволе за производњу, обраду, увоз и извоз дувана, односно ферментисаног дувана;
- 2) утврђује испуњеност услова и издаје дозволе за промет (трговина на велико, трговина на мало, увоз и извоз) дуванских производа;
- 3) утврђује испуњеност услова за цигарете других произвођача које се сматрају цигаретама произведеним у земљи у складу са прописима којима се уређује област акциза;
- 4) води регистре и евиденционе листе;
- 5) води евиденције у вези са производњом, обрадом и прометом дувана, односно ферментисаног дувана као и производњом и прометом дуванским производима;
- 6) сарађује са органима и организацијама надлежним за сузбијање нелегалног промета дуванских производа;
- 7) прати стање на тржишту у производњи, обради и промету дувана, ферментисаног дувана и дуванских производа;
- 8) стара се о спровођењу поступка јавног тендера за издавање дозволе за обављање делатности производње дуванских производа и припрема предлог акта којим се издаје та дозвола, утврђује испуњеност услова за обнављање и одузимање дозволе за производњу дуванских производа и припрема предлог акта којим се та дозвола обнавља, односно одузима;
- 9) стара се о објављивању решења о упису у регистре, као и о објављивању малопродајних цена дуванских производа у „Службеном гласнику Републике Србије”;
- 10) учествује у изради подзаконских аката за спровођење одредаба овог закона;
- 11) обавља и друге послове у складу са законом.

III. РЕГИСТРИ, ЕВИДЕНЦИОНЕ ЛИСТЕ И ЕВИДЕНЦИЈЕ

Регистри

Члан 5.

Регистри који се воде у складу са овим законом јесу:

- 1) Регистар произвођача дувана;
- 2) Регистар обрађивача дувана;
- 3) Регистар произвођача дуванских производа;
- 4) Регистар трговаца на велико дуванским производима;
- 5) Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа;

6) Регистар извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа;

7) Регистар о маркама дуванских производа.

Регистре из става 1. овог члана води Управа.

У регистре из става 1. овог члана уписују се нарочито: пословно име, односно назив субјекта уписа, седиште, делатност, матични број, порески идентификациони број (ПИБ), и други подаци од значаја за пословање субјекта уписа.

Лица о којима се воде регистри из става 1. овог члана, дужна су да Управи пријаве сваку промену података уписаних у регистар најкасније у року од 15 дана од дана настале промене.

Министар надлежан за послове финансија ближе прописује садржину и начин вођења регистара из става 1. овог члана.

Евиденционе листе

Члан 6.

Евиденционе листе које се воде у складу са овим законом јесу:

- 1) Евиденциона листа о физичким лицима – произвођачима дувана;
- 2) Евиденциона листа о трговцима на мало дуванским производима.

Евиденционе листе из става 1. овог члана води Управа.

У Евиденционе листе из става 1. овог члана уписују се нарочито: име и презиме и адреса физичког лица, пословно име, односно назив субјекта уписа, седиште, делатност, матични број, порески идентификациони број (ПИБ), ЈМБГ, односно матични број и други подаци од значаја за пословање субјекта уписа.

Трговац на мало дуванским производима дужан је да Управи пријави сваку промену података уписаних у евиденциону листу најкасније у року од 15 дана од дана настале промене.

Министар надлежан за послове финансија ближе прописује садржину и начин вођења евиденционих листа из става 1. овог члана.

Евиденције

Члан 7.

Лица уписана у регистре из члана 5. овог закона, односно евиденционе листе из члана 6. став 1. тачка 2) овог закона, дужна су да воде посебну евиденцију у вези са производњом, обрадом и прометом дувана, ферментисаног дувана и дуванских производа и да их чувају пет година.

Лица из става 1. овог члана дужна су да Управи, на њен захтев, достављају извештаје о подацима о којима воде евиденцију најкасније у року од седам дана од дана пријема захтева.

Лица уписана у регистре из члана 5. став 1. тач. 1) и 2) овог закона дужна су да министарству надлежном за послове пољопривреде достављају тромесечне извештаје о подацима о којима воде евиденцију из става 1. овог члана.

Извештаји из става 3. овог члана достављају се најкасније у року од десет дана од дана истека периода за који се извештај доставља.

Министар надлежан за послове пољопривреде ближе прописује садржину и начин вођења евиденција од стране произвођача и обрађивача дувана.

Министар надлежан за послове финансија ближе прописује садржину и начин вођења евиденција од стране произвођача дуванских производа, трговаца на велико и мало дуванским производима, као и увозника и извозника дувана, ферметисаног дувана, односно дуванских производа.

IV. ПРОИЗВОДЊА И ОБРАДА ДУВАНА

Типови и семе дувана

Члан 8.

На територији Републике производе се следећи типови дувана: вирџинија, берлеј, оријентал и полуоријентал.

У оквиру типова из става 1. овог члана, на територији Републике гаје се сорте које се налазе на листи сорти пољопривредног и шумског биља која се утврђује у складу са прописима о семену.

Произвођачи дувана су дужни да за производњу расада дувана користе семе дувана произведено у складу са прописима о семену.

1. Произвођачи дувана

Услови

Члан 9.

Производњом дувана може да се бави привредно друштво, предузеће, земљорадничка задруга и предузетник (у даљем тексту: привредни субјект), који испуњава следеће услове:

1) да је регистрован у регистру привредних субјеката за обављање делатности производње дувана;

2) да има најмање 5ха обрадивих површина у власништву, под закупом, односно у кооперацији са физичким лицем-произвођачем дувана;

3) да има техничке могућности за пољопривредну обраду и припрему земљишта за сетву, бербу, сушење, сортирање, паковање и друге неопходне радње до припреме дувана за обраду;

4) да има закључене предуговоре/уговоре са обрађивачима дувана;

5) да одговорно лице у привредном субјекту у последње три године које претходе дану подношења захтева није на територији Републике правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене производње, односно трговине дуваном;

6) да има обезбеђен одговарајући простор за смештај дувана, ако намерава да се бави и откупом дувана.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује Управа, на захтев привредног субјекта.

Уз захтев из става 2. овог члана прилажу се следећи докази:

1) извод из регистра у којем је привредни субјект регистрован;

2) доказ да има најмање 5 ха обрадивих површина;

3) акт надлежног државног органа о испуњености услова из става 1. тачка 3) овог члана;

4) све предуговоре/уговоре закључене са обрађивачима дувана, осим ако подносилац захтева није истовремено уписан и у Регистар обрађивача дувана;

5) уверење о неосуђиваности које не може бити старије од 30 дана пре дана подношења захтева;

6) акт надлежног државног органа о испуњености услова у погледу обезбеђивања одговарајућег простора за смештај дувана.

По захтеву из става 2. овог члана Управа доноси закључак или решење.

Закључком се одбацује непотпун захтев, а решењем се одбија захтев или издаје дозвола за обављање делатности производње дувана.

Решење из става 5. овог члана Управа доноси по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде.

Против закључка из става 5. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања закључка.

Решење из става 5. овог члана је коначно у управном поступку.

Физичко лице – произвођач дувана може да се бави производњом дувана ако има закључен кооперативни уговор са произвођачем дувана, односно са обрађивачем дувана.

Министар надлежан за послове пољопривреде ближе прописује услове из става 1. тач. 2), 3) и 6) овог члана.

Рок важења дозволе

Члан 10.

Решење којим се издаје дозвола за обављање делатности производње дувана (у даљем тексту: дозвола за производњу дувана) садржи и рок на који се дозвола издаје.

Дозвола из става 1. овог члана издаје се на период од пет година.

Упис у Регистар произвођача дувана

Члан 11.

Упис у Регистар произвођача дувана врши се по захтеву лица које је добило дозволу за производњу дувана, у складу са овим законом.

Захтев из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана достављања дозволе.

Уз захтев из става 1. овог члана прилажу се уговори закључени са обрађивачем дувана.

Управа је дужна да у року од 15 дана од дана пријема захтева за упис у Регистар произвођача дувана донесе решење.

Решење из става 4. овог члана је коначно у управном поступку.

Уписом у Регистар произвођача дувана, произвођач дувана може да отпочне да обавља делатност производње дувана.

Обнављање дозволе за производњу дувана

Члан 12.

Произвођач дувана може да обнови дозволу за производњу дувана, подношењем захтева најкасније 60 дана пре истека рока важења постојеће дозволе.

Обнављање дозволе из става 1. овог члана врши се под условима и на начин прописаним за њено издавање.

Управа је дужна да у року од 30 дана од дана подношења захтева за обнављање дозволе, а најкасније до дана истека рока важења постојеће дозволе, одлучи по захтеву.

Ако Управа не одлучи по захтеву у року из става 3. овог члана, произвођач дувана има право да настави да обавља делатност производње дувана у складу са постојећом дозволом.

Одузимање дозволе за производњу дувана

Члан 13.

Дозвола за производњу дувана одузима се:

- 1) на захтев имаоца дозволе;
- 2) ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане овим законом за њено издавање;
- 3) ако је одговорно лице имаоца дозволе правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене производње, односно недозвољене трговине дуваном;
- 4) ако је одговорно лице имаоца дозволе правноснажно кажњено за прекршај прописан овим законом;
- 5) ако ималац дозволе у прописаном року не поднесе захтев за упис у Регистар произвођача дувана.

Надлежни орган је дужан да у року од осам дана од дана правноснажности одлуке из става 1. тач. 3) и 4) овог члана о томе обавести Управу.

Управа је дужна да најкасније у року од седам дана од дана пријема захтева, односно обавештења из ст. 1. и 2. овог члана, донесе решење о одузимању дозволе за производњу дувана.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Брисање из Регистра произвођача дувана

Члан 14.

Произвођач дувана брише се из Регистра произвођача дувана, и то:

- 1) у року од пет дана од дана истека рока важења дозволе;
- 2) у року од пет дана од дана правноснажности решења о одбијању захтева за обнављање дозволе или
- 3) у року од 15 дана од дана достављања решења о одузимању дозволе.

Управа доноси решење о брисању из Регистра произвођача дувана.

Решење из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Управа је дужна да у року од седам дана од дана доношења решења из става 2. овог члана о томе обавести обрађивача дувана са којим је

произвођач дувана који је брисан из Регистра произвођача дувана имао закључене предуговоре, односно уговоре.

Забрана промета резаној и уситњеној дувана

Члан 15.

Забрањује се стављање у промет резаног или на други начин уситњеног дувана (необрађени дуван).

Евиденција

Члан 16.

Произвођач дувана дужан је да води евиденцију података који се односе на производњу и промет дувана, у складу са чланом 7. овог закона.

2. Обрађивачи дувана*Услови*

Члан 17.

Обрадом дувана може да се бави привредно друштво, предузеће и предузетник (у даљем тексту: привредни субјект), који испуњава следеће услове:

- 1) да је регистрован у регистру привредних субјеката за обављање делатности обраде дувана;
- 2) да има сопствене просторије за откуп дувана, смештај откупљеног дувана, сређивање, обраду и класификацију дувана;
- 3) да има сопствену опрему за обраду дувана;
- 4) да има сопствену лабораторију или закључен уговор са акредитованом домаћом или страном лабораторијом за анализу и утврђивање квалитета дувана;
- 5) да има закључене предуговоре/уговоре са произвођачима дуванских производа;
- 6) да одговорно лице у привредном субјекту у последње три године које претходе дану подношења захтева није на територији Републике правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене производње дувана, односно недозвољене трговине дуваном или ферментисаним дуваном.

Ако привредни субјект врши превоз дувана сопственим превозним средством, то превозно средство мора бити видно означено да се ради о превозу дувана и мора да испуњава прописане санитарно-хигијенске услове, као и друге прописане услове.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује Управа, на захтев привредног субјекта.

Уз захтев из става 3. овог члана прилажу се следећи докази:

- 1) извод из регистра у којем је привредни субјект регистрован;
- 2) акт надлежног државног органа о испуњености услова из става 1. тач. 2), 3), 4) и става 2. овог члана;
- 3) све предуговоре/уговоре закључене са произвођачима дуванских производа, осим ако подносилац захтева није истовремено уписан и у Регистар произвођача дуванских производа;

4) уверење о неосуђиваности које не може бити старије од 30 дана пре дана подношења захтева.

Привредни субјект дужан је да испуњава услове из става 1. овог члана за обраду најмање једне сорте дувана.

Ако привредни субјект не испуњава услове из става 1. овог члана за обраду више од једне сорте дувана, може да, за сорте дувана за које не испуњава услове, закључи уговор о услузи обраде дувана са привредним субјектом који те услове испуњава.

По захтеву из става 3. овог члана Управа доноси закључак или решење.

Закључком се одбацује непотпун захтев, а решењем се одбија захтев или издаје дозвола за обављање делатности обраде дувана.

Решење из става 8. овог члана Управа доноси по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде и министарства надлежног за послове здравља.

Против закључка из става 8. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања закључка.

Решење из става 8. овог члана је коначно у управном поступку.

Превозна средства намењена за превоз дувана, односно ферментисаног дувана, могу се употребљавати и за превоз других предмета опште употребе, али не истовремено.

Министар надлежан за послове пољопривреде и министар надлежан за послове здравља ближе прописује услове из става 1. тач. 2), 3) и 4) овог члана.

Министар надлежан за послове здравља ближе прописује услове из става 2. овог члана.

Рок важења дозволе

Члан 18.

Решење којим се издаје дозвола за обављање делатности обраде дувана (у даљем тексту: дозвола за обраду дувана) садржи и рок на који се дозвола издаје.

Дозвола из става 1. овог члана издаје се на период од пет година.

Упис у Регистар обрађивача дувана

Члан 19.

Упис у Регистар обрађивача дувана врши се по захтеву лица које је добило дозволу за обраду дувана, у складу са овим законом.

Захтев из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана достављања дозволе.

Уз захтев из става 1. овог члана прилажу се уговори закључени са произвођачима дуванских производа.

Управа је дужна да у року од 15 дана од дана пријема захтева за упис у Регистар обрађивача дувана донесе решење.

Решење из става 4. овог члана је коначно у управном поступку.

Уписом у Регистар обрађивача дувана, обрађивач дувана може да отпочне да обавља делатност обраде дувана.

Обнављање дозволе за обраду дувана

Члан 20.

Обрађивач дувана може да обнови дозволу за обраду дувана, подношењем захтева најкасније 60 дана пре истека рока важења постојеће дозволе.

Обнављање дозволе из става 1. овог члана врши се под условима и на начин прописаним за њено издавање.

Управа је дужна да у року од 30 дана од дана подношења захтева за обнављање дозволе, а најкасније до дана истека рока важења постојеће дозволе, одлучи по захтеву.

Ако Управа не одлучи по захтеву у року из става 3. овог члана, обрађивач дувана има право да настави да обавља делатност обраде дувана у складу са постојећом дозволом.

Одузимање дозволе за обраду дувана

Члан 21.

Дозвола за обраду дувана одузима се:

- 1) на захтев имаоца дозволе;
- 2) ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане овим законом за њено издавање;
- 3) ако је одговорно лице имаоца дозволе правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене производње, односно недозвољене трговине дуваном или ферментисаним дуваном;
- 4) ако је одговорно лице имаоца дозволе правноснажно кажњено за прекршај прописан овим законом;
- 5) ако ималац дозволе у прописаном року не поднесе захтев за упис у Регистар обрађивача дувана.

Надлежни орган дужан је да у року од осам дана од дана правноснажности одлуке из става 1. тач. 3) и 4) овог члана о томе обавести управу.

Управа је дужна да најкасније у року од седам дана од дана пријема захтева, односно обавештења из ст. 1. и 2. овог члана, донесе решење о одузимању дозволе за обраду дувана.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Брисање из Регистра обрађивача дувана

Члан 22.

Обрађивач дувана брише се из Регистра обрађивача дувана и то:

- 1) у року од пет дана од дана истека рока важења дозволе;
- 2) у року од пет дана од дана правноснажности решења о одбијању захтева за обнављање дозволе или
- 3) у року од 15 дана од дана достављања решења о одузимању дозволе.

Управа доноси решење о брисању из Регистра обрађивача дувана.

Решење из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Управа је дужна да у року од седам дана од дана доношења решења из става 2. овог члана о томе обавести произвођача дуванских производа са којим је обрађивач дувана који је брисан из

Регистра обрађивача дувана имао закључене предуговоре, односно уговоре.

Руковођење технолошким процесом

Члан 23.

Обрађивач дувана дужан је да обезбеди стручно руковођење процесом производње и обраде дувана.

Министар надлежан за послове пољопривреде ближе прописује услове које треба да испуњава лице који руководи процесом производње и обраде дувана.

Процена квалитета дувана

Члан 24.

Ако произвођач дувана, односно физичко лице – произвођач дувана није задовољан проценом квалитета дувана која је извршена од стране обрађивача дувана са којим је закључио уговор о откупу дувана, може у року од 24 часа од обављене процене квалитета поднети захтев за нову процену квалитета дувана акредитованој домаћој или иностраној лабораторији.

Трошкове процене квалитета дувана од стране овлашћене лабораторије сноси лице из става 1. овог члана које је поднело захтев за процену квалитета дувана.

Ако произвођач дувана, односно физичко лице – произвођач дувана или обрађивач дувана није задовољан проценом квалитета дувана која је извршена од стране акредитоване лабораторије, може у року од 24 часа од обављене процене квалитета поднети захтев за нову процену квалитета дувана другој акредитованој домаћој или иностраној лабораторији.

Лабораторија из става 3. овог члана дужна је да процену квалитета дувана изврши у року од седам дана од дана пријема захтева.

Трошкове процене квалитета дувана из става 3. овог члана носе произвођач дувана ако се потврди процена обрађивача, а ако се не потврди процена обрађивача, трошкове процене сноси обрађивач дувана.

Процена квалитета лабораторије из става 3. овог члана је коначна и обавезујућа за сва лица из става 1. овог члана.

Дуван чији је квалитет оспорен, остаје на чувању у складишту обрађивача дувана до краја процене лабораторије из става 3. овог члана.

Промет и евиденција

Члан 25.

Обрађивач дувана, поред делатности обраде дувана, може да обавља и делатност промета дувана, односно ферментисаног дувана.

Обрађивач дувана дужан је да води евиденцију у вези са производњом, обрадом и прометом дувана, односно ферментисаног дувана, у складу са чланом 7. овог закона, а нарочито о :

- 1) количини и квалитету произведеног дувана из сопствене производње;
- 2) количини и квалитету откупљеног дувана;

- 3) количини и квалитету произведеног, ферментисаног и продатог дувана по типовима и класама.

V. ПРОИЗВОДЊА И ПРОМЕТ
ДУВАНСКИМ ПРОИЗВОДИМА

1. Произвођачи

Услови

Члан 26.

Производњом дуванских производа може да се бави привредно друштво, предузеће и предузетник који је добио дозволу за обављање делатности производње дуванских производа и који је уписан у Регистар произвођача дуванских производа, у складу са овим законом.

Дозвола за обављање производње дуванских производа (у даљем тексту: дозвола за производњу дуванских производа) издаје се по спроведеном јавном тендеру.

Поступак јавног тендера

Члан 27.

Поступак јавног тендера покреће се одлуком о расписивању јавног тендера коју доноси Управа уз сагласност Владе Републике Србије (у даљем тексту: Влада).

Одлука из става 1. овог члана, доноси се у складу са пројектованом макроекономском политиком, фискалним интересом и тржишним приликама.

Поступак јавног тендера обухвата нарочито: припрему тендерске документације, објављивање јавног позива за подношење понуда, подношење и пријем понуда, отварање и оцена понуда, утврђивање листе понуђача и формирање коначне тендер листе.

Поступак јавног тендера спроводи тендерска комисија, коју образује министар надлежан за послове финансија.

Стручне послове у вези припреме и спровођења јавног тендера обавља Управа.

Тендерска документација садржи нарочито: јавни позив, податке о стању на домаћем тржишту дувана и дуванских производа, образац понуде, елементе за вредновање понуде, податке о средству финансијског обезбеђења и услове за учешће на јавном тендеру.

Влада ближе уређује поступак јавног тендера, критеријуме за образовање тендерске комисије, садржину тендерске документације и елементе за вредновање понуда.

Јавни позив

Члан 28.

Јавни позив за учешће на јавном тендеру објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије” и најмање у једном дневном листу.

О објављивању јавног позива из става 1. овог члана стара се Управа.

Јавни позив садржи услове под којима се стице право учешћа на јавном тендеру, као и друге податке од значаја за учествовање на јавном тендеру.

Право учешћа на јавном тендеру

Члан 29.

Право учешћа на јавном тендеру има привредно друштво, предузеће и предузетник (у даљем тексту: привредни субјект) ако испуњава следеће услове:

1) да је регистрован у регистру привредних субјеката за обављање делатности производње дуванских производа;

2) да има сопствену опрему у земљи која му омогућава обављање производње у свим фазама од припреме дувана (влажење, разлиставање, резање, ароматизовање) до израде цигарета и других дуванских производа и њиховог хигијенског паковања;

3) да има инсталисане капацитете за производњу цигарета и других дуванских производа из свог асортимана од најмање 2.500.000.000 комада цигарета у једној години;

4) да има сопствену одговарајућу лабораторију за анализу и утврђивање квалитета дуванских производа, односно закључен уговор са акредитованом домаћом или страном лабораторијом за анализу и утврђивање квалитета дуванских производа;

5) да има у власништву одговарајуће просторије које испуњавају прописане услове за производњу и смештај дуванских производа;

6) да запошљава одговарајућу стручну радну снагу у производњи и контроли квалитета;

7) да се обавезе да годишње произведе или купи домаћи обрађени дуван у количини од најмање 50% сопствене годишње производње цигарета и других дуванских производа у Републици, с тим што та количина не може бити мања од 2.000 тона годишње;

8) да понуди реалну процену остваривања годишње производње цигарета и других дуванских производа према одговарајућем квалитету и количини у складу са тржишним приликама;

9) да поднесе доказ надлежног органа о неосуђиваности за привредни преступ или кривично дело у вези са вршењем недозвољене производње, односно недозвољене трговине цигаретама и другим дуванским производима у периоду од три године које претходе дану подношења понуде за учешће на јавном тендеру, и то: за власника чији удео прелази 10% капитала предузећа, лице овлашћено за заступање предузећа, за предузетника, за повезано лице са предузећем које подноси понуду за учешће на јавном тендеру, као и за правно лице чији је правни следбеник правно лице које подноси понуду, који не може бити старији од 30 дана од дана подношења пријаве за учешће на јавном тендеру.

Члан 30.

Право учешћа на јавном тендеру има и привредни субјект који уз пријаву за учешће на јав-

ном тендеру поднесе као доказ о испуњености услова из члана 29. овог закона детаљан пројекат којим се предвиђа начин и рокови за испуњење тих услова, са образложењем пројекта, утврђеним износом потребних финансијских средстава за реализацију пројекта, гаранцијом банке на тај износ, односно доказом о другим средствима обезбеђења од банке или друге финансијске организације.

Лице из става 1. овог члана дужно је да приликом подношења пријаве за учешће на јавном тендеру приложи и оверену писану изјаву којом ће се обавезати на испуњење обавезе из члана 29. тачка 8) овог закона.

Министар надлежан за послове пољопривреде и министар надлежан за послове здравља ближе прописују услове из члана 29. тач. 2)–7) овог закона.

Дозвола за производњу дуванских производа

Члан 31.

Предлог акта којим се издаје дозвола за производњу дуванских производа припрема Управа, по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде и министарства надлежног за послове здравља.

Влада, на предлог Управе, решењем издаје дозволу за производњу дуванских производа, на период од пет година.

Решење из става 2. овог члана је коначно у управном поступку.

Упис у Регистар произвођача дуванских производа

Члан 32.

Упис у Регистар произвођача дуванских производа врши се по захтеву лица које је добило дозволу за производњу дуванских производа у складу са овим законом.

Захтев из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана достављања дозволе.

За упис у Регистар произвођача дуванских производа плаћа се накнада у висини од 10.000.000 динара, а средства остварена од те накнаде приход су буџета Републике.

Износ накнаде из става 3. овог члана усклађује се полугодишње, са стопом раста цена на мало, према подацима органа надлежног за послове статистике.

Влада објављује усклађене износе накнаде из става 4. овог члана.

Уз захтев из става 1. овог члана прилажу се дозвола за производњу дуванских производа, доказ о уплати накнаде из става 3. овог члана и уговори закључени са обрађивачима дувана.

О захтеву за упис у Регистар произвођача дуванских производа, Управа доноси решење у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Решење из става 7. овог члана је коначно у управном поступку.

Уписом у Регистар произвођача дуванских производа, произвођач дуванских производа може да отпочне да обавља делатност производње дуванских производа.

*Обнављање дозволе за производњу
дуванских производа*

Члан 33.

Произвођач дуванских производа може да обнови дозволу за производњу дуванских производа подношењем захтева Управи најкасније 60 дана пре истека рока важења постојеће дозволе.

Уз захтев из става 1. овог члана подносе се следећи докази:

- 1) извод из регистра у којем је привредни субјект регистрован;
- 2) акт надлежног државног органа о испуњености услова из члана 29. тач. 2)–6) овога закона;
- 3) све уговоре закључене са обрађивачима дувана, осим ако подносилац захтева није истовремено уписан и у Регистар обрађивача дувана;
- 4) уверење о неосуђиваности из члана 29. тачка 9) које не може бити старије од 30 дана пре дана подношења захтева;
- 5) доказ о уплати накнаде из члана 32. став 3. овог закона.

По пријему захтева из става 1. овог члана Управа припрема предлог акта којим се одлучује по захтеву, по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде и министарства надлежног за послове здравља, најкасније у року од 30 дана од дана пријема захтева.

Влада, у року од 30 дана од дана пријема предлога акта из става 3. овог члана, а најкасније до истека рока важења постојеће дозволе, доноси решење.

Решењем из става 4. овог члана којим се обнавља дозвола за производњу дуванских производа, одређује се и рок важења дозволе који износи пет година.

Решење из става 4. овог члана је коначно у управном поступку.

Ако Влада не донесе решење којим се обнавља дозвола за производњу дуванских производа у року из става 4. овог члана, произвођач дуванских производа има право да настави да обавља делатност производње дуванских производа у складу са постојећом дозволом.

*Одузимање дозволе за производњу
дуванских производа*

Члан 34.

Дозвола за производњу дуванских производа одузима се:

- 1) на захтев имаоца дозволе;
- 2) ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане овим законом за њено издавање;
- 3) ако је ималац дозволе, односно власник имаоца дозволе чији удео прелази 10% капитала имаоца дозволе, лице овлашћено за заступање имаоца дозволе, предузетник, повезано лице са имаоцем дозволе, као и правно лице чији је правни следбеник ималац дозволе, правноснажно осуђено за привредни преступ, односно кривично дело, недозвољене производње, односно недозвољене трговине дуванским произво-

дима, односно ако су та лица кажњена за прекршај прописан овим законом;

4) ако ималац дозволе у прописаном року не поднесе захтев за упис у Регистар произвођача дуванских производа.

Надлежни орган дужан је да у року од осам дана од дана правноснажности одлуке из става 1. тачка 3) овог члана о томе обавести Управу.

Управа је дужна да најкасније у року од седам дана од дана пријема захтева, односно обавештења из ст. 1. и 2. овог члана, припреми предлог акта којим се одузима дозвола за производњу дуванских производа.

Влада, на предлог Управе, доноси решење којим се одузима дозвола за производњу дуванских производа.

Решење из става 4. овог члана је коначно у управном поступку.

*Брисање из Регистра произвођача
дуванских производа*

Члан 35.

Произвођач дуванских производа брише се из Регистра произвођача дуванских производа, и то:

- 1) у року од пет дана од дана истека рока важења дозволе;
- 2) у року од пет дана од дана правноснажности решења о одбијању захтева за обнављање дозволе или
- 3) у року од 15 дана од дана достављања решења о одузимању дозволе.

Управа доноси решење о брисању из Регистра произвођача дуванских производа.

Решење из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Управа је дужна да у року од седам дана од дана доношења решења из става 2. овог члана о томе обавести обрађивача дувана, односно трговца на велико дуванским производима са којим је произвођач дуванских производа који је брисан из Регистра произвођача дуванских производа имао закључене предуговоре, односно уговоре.

Произвођачу дуванских производа који је брисан из Регистра произвођача дуванских производа не враћа се накнада коју је уплатио за упис у тај регистар.

Обавезе произвођача дуванских производа

Члан 36.

Произвођач дуванских производа дужан је да обезбеди стручно руковођење процесом производње дуванских производа.

Министар надлежан за послове пољопривреде ближе прописује услове које треба да испуњава лице које руководи технолошком процесом производње дуванских производа.

Произвођач дуванских производа дужан је да сопствене дуванске производе продаје искључиво преко трговаца на велико који су уписани у Регистар трговаца на велико дуванским производима, осим ако произвођач дуванских производа није истовремено уписан и у Регистар трговца на велико.

Код испоруке дуванских производа трговцима на велико, забрањена је било каква дискриминација у погледу врсте и количине дуванских производа.

Произвођач дуванских производа који у процесу производње не утроши откупљени дуван из члана 29. тачка 7) овог закона, не може тај дуван да стави у промет на територији Републике.

Ако произвођач дуванских производа није испунио услов из члана 29. тачка 7) овог закона због наступања ванредних околности (поплава, суша, биљне болести и сл.), дужан је да у писаној форми о томе обавести Управу.

Управа, по пријему обавештења из става 6. овог члана, утврђује стање залиха ферментисаног домаћег дувана из претходне године и ако, по прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде, утврди да су разлози неиспуњења обавезе оправдани, доноси решење о привременом ослобађању произвођача дуванских производа од обавезе из члана 29. тачка 7) овог закона.

Регистар о маркама дуванских производа

Члан 37.

Дувански производи могу да се ставе у промет на тржиште Републике ако су разврстани и уписани у Регистар о маркама дуванских производа.

Разврставање и упис у регистар из става 1. овог члана врши се на захтев произвођача дуванских производа, односно увозника дуванских производа.

Уз захтев из става 2. овог члана прилажу се следећи докази:

1) акт надлежног државног органа о регистрацији робне марке дуванског производа, ако је донет;

2) доказ да је увозник дуванских производа овлашћен од стране иностраног произвођача дуванских производа, односно његовог овлашћеног дистрибутера да може да врши дистрибуцију дуванских производа на територији Републике;

3) уговор о лиценцијој производњи дуванских производа закључен између домаћег произвођача дуванских производа и иностраног произвођача дуванских производа који је већински власник тог домаћег произвођача када се подноси захтев за упис дуванских производа које ће се лиценцијоно производити на територији Републике.

Произвођач дуванских производа дужан је да се у производњи дуванских производа придржава свих регистрованих података наведених у захтеву из става 2. овог члана.

По захтеву из става 2. овог члана Управа доноси закључак или решење у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Закључком се одбацује непотпун захтев, а решењем се одбија захтев или се дувански производи разврставају и уписују у Регистар о маркама дуванских производа.

Против закључка из става 6. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања закључка.

Решење из става 6. овог члана је коначно у управном поступку.

2. Трговци на велико дуванским производима

Услови

Члан 38.

Трговином на велико дуванским производима може да се бави привредно друштво, предузеће и предузетник (у даљем тексту: привредни субјект), који испуњава следеће услове:

1) да је регистрован у регистру привредних субјеката за обављање делатности трговине на велико дуванским производима;

2) да користи одговарајући простор који му омогућава уредно складиштење најмање 30 тона цигарета и других дуванских производа у оквиру укупног магацинског простора на територији Републике;

3) да располаже превозним средствима за не-сметано и редовно снабдевање трговаца на мало дуванским производима са седиштем на територији Републике, која су видно означена да се ради о превозу дуванских производа и која испуњавају прописане санитарно – хигијенске услове, као и друге прописане услове;

4) да има закључене предуговоре/уговоре о снабдевању дуванским производима са произвођачима, односно увозницима дуванских производа;

5) да одговорно лице у привредном субјекту, у последње три године које претходе дану подношења захтева није на територији Републике правноснажно осуђено за кривично дело незвољене трговине дуванским производима.

Услов из става 1. тачка 5) овог члана односи се и на повезано лице са привредним субјектом, као и на правно лице чији је правни следбеник привредни субјект.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује Управа, на захтев привредног субјекта.

Уз захтев из става 3. овог члана прилажу се следећи докази:

1) извод из регистра у којем је привредни субјект регистрован;

2) доказ да користи одговарајући простор који му омогућава уредно складиштење најмање 30 тона цигарета и других дуванских производа у оквиру укупног магацинског простора на територији Републике;

3) акт надлежног државног органа о испуњености услова из става 1. тач. 2) и 3) овог члана;

4) све предуговоре/уговоре закључене са произвођачима, односно увозницима дуванских производа, осим ако подносилац захтева није истовремено уписан и у Регистар произвођача дуванских производа, односно у Регистар увозника дуванских производа;

5) уверење о неосуђиваности које не може бити старије од 30 дана пре дана подношења захтева;

По захтеву из става 3. овог члана Управа доноси закључак или решење у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Закључком се одбацује непотпун захтев, а решењем се одбија захтев или издаје дозвола за

обављање делатности трговине на велико дуванским производима.

Решење из става б. овог члана Управа доноси по претходно прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове здравља и министарства надлежног за послове трговине.

Против закључка из става б. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања закључка.

Решење из става б. овог члана је коначно у управном поступку.

Превозна средства намењена за превоз дуванских производа могу се употребљавати и за превоз других предмета опште употребе, али не истовремено.

Министар надлежан за послове трговине ближе прописује услове из става 1. тачка 2) овог члана.

Министар надлежан за послове здравља ближе прописује услове из става 1. тачка 3) овог члана.

Рок важења дозволе

Члан 39.

Решење којим се издаје дозвола за обављање делатности трговине на велико дуванским производима (у даљем тексту: дозвола за трговину на велико дуванским производима) садржи и рок на који се дозвола издаје.

Дозвола из става 1. овог члана издаје се на период од пет година.

Упис у Регистар трговаца на велико дуванским производима

Члан 40.

Упис у Регистар трговаца на велико дуванским производима врши се по захтеву лица које је добило дозволу за трговину на велико дуванским производима, у складу са овим законом.

Захтев из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана достављања дозволе.

За упис у Регистар трговаца на велико дуванским производима плаћа се накнада у висини од 5.000.000 динара, а средства остварена од те накнаде приход су буџета Републике.

Износ накнаде из става 3. овог члана усклађује се полугодишње са стопом раста цена на мало, према подацима органа надлежног за послове статистике.

Влада објављује усклађени износ накнаде из става 4. овог члана.

Ималац дозволе за трговину на велико може да плати накнаду из става 3. овог члана у пет једнаких годишњих рата.

Лице из става б. овог члана дужно је да сваку наредну рату плати најкасније три дана пре истека рока од једне године од дана уплате претходне рате, усклађену са стопом раста цена на мало.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се:

- 1) доказ о уплати накнаде из става 3. овог члана;
- 2) гаранција пословне банке са клаузулом „без приговора” издатом до рока важења дозволе за

трговину на велико дуванским производима, на износ од 400.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије (у даљем тексту: НБС).

Гаранција из става 8. тачка 2) овог члана служи као средство обезбеђења плаћања обавеза по основу јавних прихода и споредних пореских давања.

Износ гаранције из става 8. тачка 2) овог члана, ималац дозволе за трговину на велико дуванским производима може да доставља тако да сваке године приложи гаранцију прописану овим законом, у висини од 80.000 евра, и то најкасније пет дана пре истека рока важења претходне гаранције.

Управа је дужна да у року од 15 дана од дана пријема захтева за упис у Регистар трговаца на велико дуванским производима донесе решење.

Решење из става 11. овог члана је коначно у управном поступку.

Уписом у Регистар трговаца на велико дуванским производима, трговац на велико може да отпочне да обавља делатност трговине на велико дуванским производима.

Министар надлежан за послове финансија ближе прописује поступак активирања гаранције, као и начин коришћења средстава гаранције из става 8. тачка 2) овог члана.

Обнављање дозволе за трговину на велико дуванским производима

Члан 41.

Трговац на велико дуванским производима може да се обнови дозволу за трговину на велико дуванским производима, подношењем захтева најкасније 60 дана пре истека рока важења постојеће дозволе.

Обнављање дозволе из става 1. овог члана врши се под условима и на начин прописаним за њено издавање.

Управа је дужна да у року од 30 дана од дана подношења захтева за обнављање дозволе, а најкасније до дана истека рока важења постојеће дозволе, одлучи по захтеву.

Ако Управа не одлучи по захтеву у року из става 3. овог члана, трговац на велико дуванским производима има право да настави да обавља делатност трговине на велико дуванским производима у складу са постојећом дозволом.

Одузимање дозволе за трговину на велико дуванским производима

Члан 42.

Дозвола за трговину на велико дуванским производима одузима се:

- 1) на захтев имаоца дозволе;
- 2) ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане овим законом за њено издавање;
- 3) ако је одговорно лице имаоца дозволе, или одговорно лице у повезаном лицу са имаоцем дозволе, као и одговорно лице у правном лицу чији је правни следбеник ималац дозволе правноснажно осуђено за кривично дело недозвоље-

не трговине дуванским производима, односно ако су та лица кажњена за прекршај прописан овим законом;

4) ако ималац дозволе у прописаном року не поднесе захтев за упис у Регистар трговаца на велико дуванским производима;

5) ако ималац дозволе не уплати наредну рату накнаде у року прописаним у члану 40. став 6. овог закона, односно не достави банкарску гаранцију у року прописаном у члану 40. став 10. овог закона.

Надлежан орган дужан је да у року од осам дана од дана правноснажности одлуке из става 1. тачка 3) овог члана о томе обавести Управу.

Управа је дужна да најкасније у року од седам дана од дана пријема захтева, односно обавештења из ст. 1. и 2. овог члана, донесе решење о одузимању дозволе за трговину на велико дуванским производима.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Трговац на велико дуванским производима, са њим повезано лице, односно његов правни следбеник, којем је одузета дозвола за трговину на велико дуванским производима, не може поднети захтев за добијање те дозволе у периоду од три године од дана одузимања дозволе, осим у случају из става 1. тачка 1) овог члана.

У случају да трговац на велико дуванским производима својом одлуком престане да обавља делатност трговине на велико дуванским производима пре истека важења дозволе, преостали износ накнаде, као и престали износ гаранције плаћен за добијање дозволе за трговину на велико дуванским производима, враћа се трговцу на велико дуванским производима.

Трговац на велико дуванским производима ослобађа се обавезе плаћања преосталих рата накнаде из члана 40. став 6. овог закона, као и да доставља гаранције на преостале износе из члана 40. став 10. овог закона.

Година у којој трговац на велико дуванским производима својом одлуком престане да обавља делатност трговине на велико дуванским производима, сматра се протеклом годином, без обзира када је у току године наступио прекид делатности.

Брисање из Регистра трговаца на велико дуванским производима

Члан 43.

Трговац на велико дуванским производима брише се из Регистра трговаца на велико дуванским производима, и то:

1) у року од пет дана од дана истека рока важења дозволе;

2) у року од пет дана од дана правноснажности решења о одбијању захтева за обнављање дозволе или

3) у року од 15 дана од дана достављања решења о одузимању дозволе.

Управа доноси решење о брисању из Регистра трговаца на велико дуванским производима.

Решење из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Управа је дужна да у року од седам дана од дана доношења решења из става 2. овог члана о томе обавести произвођача дуванских производа, односно увозника дуванских производа са којим је трговац на велико дуванским производима који је брисан из Регистра трговаца на велико дуванским производима имао закључене предуговоре, односно уговоре.

Управа је дужна да у року од седам дана од дана достављања решења о брисању из Регистра трговаца на велико дуванским производима, врати гаранцију из члана 40. став 8. тачка 2) овог закона, односно члана 40. став 10. овог закона трговцу на велико дуванским производима који је брисан из Регистра, под условом да он нема неизмирених обавеза по основу јавних прихода и споредних пореских давања.

Обавезе трговаца на велико дуванским производима

Члан 44.

Трговац на велико дуванским производима дужан је да дуванске производе продаје искључиво преко трговаца на мало дуванским производима којима је издата дозвола у складу са овим законом.

Код испоруке дуванских производа трговцима на мало из става 1. овог члана забрањена је било каква дискриминација у погледу врсте и количине дуванских производа.

3. Трговци на мало дуванским производима

Услови

Члан 45.

Трговином на мало дуванским производима може да се бави привредно друштво, предузеће и предузетник (у даљем тексту: привредни субјект), који испуњава следеће услове:

1) да је регистрован у регистру привредних субјеката за обављање делатности трговине на мало дуванским производима;

2) да има закључене предуговоре/уговоре о куповини дуванских производа са трговцем на велико дуванских производа;

3) да одговорно лице у привредном субјекту у последње три године које претходе дану подношења захтева није на територији Републике правноснажно осуђено за кривично дело незгољене трговине дуванским производима;

4) да је уплатио накнаду у висини од 4.000,00 динара за сваки малопродајни објекат, а средства остварена од те накнаде приход су буџета Републике.

Износ накнаде из става 1. тачке 4) овог члана, усклађује се полугодишње, са стопом раста цена на мало, према подацима органа надлежног за послове статистике.

Влада објављује усклађене износе из става 2. овог члана.

Привредни субјект из става 1. овог члана може да обавља делатност у простору који испуњава

ва услове у погледу техничке опремљености, заштите на раду и заштите и унапређења животне средине, као и санитарно-хигијенске услове.

Привредни субјект из става 1. овог члана може да врши превоз дуванских производа сопственим возилом које је видно означено да се ради о превозу дуванских производа и које испуњава санитарно – хигијенске услове, као и друге прописане услове.

Испуњеност услова из ст. 4. и 5. овог члана проверава надлежни орган у поступку редовног инспекцијског надзора.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује Управа на захтев привредног субјекта.

Уз захтев из става 7. овог члана прилажу се следећи докази:

1) извод из регистра у којем је привредни субјект регистрован;

2) све закључене предуговоре/уговоре са трговцима на велико дуванским производима, осим ако подносилац захтева није истовремено уписан и у Регистар трговаца на велико дуванским производима;

3) уверење о неосуђиваности које не може бити старије од 30 дана пре дана подношења захтева;

4) доказ о уплати накнаде.

По захтеву из става 7. овог члана Управа доноси закључак или решење.

Закључком се одбацује непотпун захтев, а решењем се одбија захтев или издаје дозвола за обављање делатности трговине на мало дуванским производима.

Решење из става 9. овог члана доноси Управа.

Против закључка из става 9. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања закључка.

Решење из става 9. овог члана је коначно у управном поступку.

Привредни субјект који је добио решење из става 9. овог члана, може да продаје дуванске производе и путем посебних витрина (у даљем тексту: хјумидор).

Трговином на мало дуванским производима путем хјумидора, поред имаоца дозволе за трговину на мало дуванским производима, може да се бави и привредни субјект, који поред услова из става 1. тач. 1) – 4) овог члана испуњава и следеће услове:

1) да има закључен уговор о обезбеђеном простору, у који ће поставити хјумидор, са имаоцем дозволе за трговину на мало дуванским производима;

2) да располаже хјумидором.

Испуњеност услова из става 15. овог члана утврђује Управа, на захтев привредног субјекта.

Уз захтев из става 16. овог члана, поред доказа из става 8. тач. 1) – 4) овог члана прилажу се и следећи докази:

1) уговор о обезбеђеном простору у који ће поставити хјумидор, са имаоцем дозволе за трговину на мало дуванским производима;

2) купопродајни уговор или уговор о закупу хјумидора;

3) решење којим је закуподавцу простора у који ће се поставити хјумидор издата дозвола за трговину на мало дуванским производима.

Привредни субјект из става 15. овог члана може да врши превоз дуванских производа под условима и на начин из става 5. овог члана.

По захтеву из става 16. овог члана Управа одлучује на начин прописан у ст. 9 – 13. овог члана.

Привредни субјект из ст. 14. и 15. овог члана дужан је да у року од три дана од дана постављања хјумидора достави писано обавештење Управи о броју и локацији постављених хјумидора, као и купопродајни уговор или уговор о закупу хјумидора као доказ да располаже хјумидором.

Превозна средства која се користе за превоз дуванских производа могу се употребљавати и за превоз и других предмета опште употребе, али не истовремено.

Министар надлежан за послове трговине прописује ближе услове из става 4. овог члана.

Министар надлежан за послове здравља ближе прописује изглед, садржину и начин истицања ознаке из става 5. овог члана.

Рок важења дозволе

Члан 46.

Решење којим се издаје дозвола за обављање делатности трговине на мало дуванским производима (у даљем тексту: дозвола за трговину на мало дуванским производима) садржи и рок на који се дозвола издаје.

Дозвола из става 1. овог члана издаје се на период од годину дана.

Обнављање дозволе за трговину на мало дуванским производима

Члан 47.

Привредни субјекти из члана 46. овог закона, могу да обнове дозволу за трговину на мало дуванским производима подношењем захтева најкасније 15 дана пре истека рока важења постојеће дозволе.

Обнављање дозволе из става 1. овог члана врши се под условима и на начин прописаним за њено издавање.

Управа је дужна да у року од 15 дана од дана подношења захтева за обнављање дозволе, а најкасније до дана истека рока важења постојеће дозволе, одлучи по захтеву.

Ако Управа не одлучи по захтеву у року из става 3. овог члана, трговац на мало дуванским производима има право да настави да обавља делатност трговине на мало дуванским производима у складу са постојећом дозволом.

Одузимање дозволе за трговину на мало дуванским производима

Члан 48.

Дозвола за трговину на мало дуванским производима одузима се:

1) на захтев имаоца дозволе;

2) ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане овим законом за њено издавање;

3) ако је одговорно лице у привредном субјекту правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене трговине дуванским производима;

4) ако је ималац дозволе правноснажно кажњен за прекршај прописан овим законом.

Надлежни орган дужан је да у року од осам дана од дана правноснажности одлуке из става 1. тач. 3) и 4) овог члана о томе обавести Управу.

Управа је дужна да најкасније у року од седам дана од дана пријема захтева, односно обавештења из ст. 1. и 2. овог члана, донесе решење о одузимању дозволе за трговину на мало дуванским производима.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Управа је дужна да у року од 15 дана од дана доношења решења из става 3. овог члана о томе обавести трговца на велико дуванским производима са којим је привредни субјект коме је одузето одобрење имао закључен предуговор/уговор.

Трговац на мало дуванским производима коме је одузета дозвола за трговину на мало дуванским производима не може поднети захтев за обављање те делатности у року од годину дана од дана доношења решења из става 3. овог члана, осим у случају из става 1. тачка 1) овог члана.

Трговцу на мало коме је одузета дозвола, односно који је својом одлуком престао да обавља делатност трговине на мало дуванским производима, не враћа се накнада која је уплаћена за добијање те дозволе.

Обавезе трговаца на мало дуванским производима

Члан 49.

Трговац на мало дуванским производима који је добио дозволу за трговину на мало дуванским производима, може да постави хјумидор искључиво у угоститељском објекту, односно малопродајном објекту који је по намени специјализован за продају дуванских производа.

Лице из става 1. овог члана, дужно је да уз сваки хјумидор има инсталисану фискалну касу за евидентирање сваког појединачног промета дуванских производа на мало преко фискалне касе, у складу са прописима којима се уређује евидентирање промета преко фискалне касе, као и оверену фотокопију дозволе за трговину на мало дуванским производима.

Трговина на мало дуванским производима путем хјумидора врши се под контролом овлашћеног лица за продају.

Министар надлежан за послове трговине ближе прописује услове из става 1. овог члана.

Евиденциона листа трговаца на мало дуванским производима

Члан 50.

О трговцима на мало који су добили дозволу за трговину на мало дуванским производима, односно трговину на мало дуванским производима путем хјумидора, води се евиденциона листа.

Евиденциону листу из става 1. овог члана води Управа.

Посебна ознака

Члан 51.

Трговац на мало коме је издата дозвола за трговину на мало дуванским производима, дужан је да истакне посебну ознаку „Забрањена продаја цигарета и других дуванских производа малолетним лицима”, на видном месту објекта у коме обавља ту делатност, односно на сваком хјумидору.

Трговац на мало дуванским производима који обавља туристичку или угоститељску делатност (HORECA), дужан је да посебну ознаку из става 1. овог члана истакне на видном месту у објекту у коме обавља делатност трговине на мало дуванским производима, односно на сваком хјумидору.

Министар надлежан за послове здравља ближе прописује изглед, садржину и начин истицања посебне ознаке из става 1. овог члана.

4. Увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Услови

Члан 52.

Увозом дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа може да се бави привредно друштво и предузеће (у даљем тексту: привредни субјект), који испуњава следеће услове:

1) да је регистрован у регистру привредних субјеката за обављање делатности спољнотрговинског промета;

2) да има закључен уговор о куповини дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа са иностраним произвођачем или овлашћеним дистрибутером иностраног произвођача, као и да је увозник цигарета овлашћен од стране иностраног произвођача, односно овлашћеног дистрибутера иностраног произвођача за дистрибуцију тих цигарета на тржишту Републике;

3) да одговорно лице у привредном субјекту у последње три године које предходе дану подношења захтева није на територији Републике правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене трговине дуваном, ферментисаним дуваном, односно дуванским производима.

Услов из става 1. тачка 3) овог члана односи се и на повезано лице са привредним субјектом, као и на правно лице чији је правни следбеник привредни субјект.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује Управа на захтев привредног субјекта.

Уз захтев из става 3. овог члана прилажу се следећи докази:

1) извод из регистра у којем је привредни субјект регистрован;

2) све закључене уговоре са иностраним произвођачем или овлашћеним дистрибутером иностраног произвођача, односно овлашћење од

стране иностраног произвођача или овлашћеног дистрибутера иностраног произвођача за дистрибуцију тих цигарета на тржишту Републике;

3) уверење о неосуђиваности које не може бити старије од 30 дана пре дана подношења захтева.

По захтеву из става 3. овог члана Управа доноси закључак или решење у року од 15 дана од дана пријема захтева.

Закључком се одбацује непотпун захтев, а решењем се одбија захтев или издаје дозвола за обављање делатности увоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Против закључка из става 6. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања закључка.

Решење из става 6. овог члана је коначно у управном поступку.

Рок важења дозволе

Члан 53.

Решење којим се издаје дозвола за обављање делатности увоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа (у даљем тексту: дозвола за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа) садржи и рок на који се дозвола издаје.

Дозвола из става 1. овог члана издаје се на период од пет година.

Упис у Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 54.

Упис у Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа врши се по захтеву лица које је добило дозволу за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, у складу са овим законом.

Захтев из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана достављања дозволе за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

За упис у Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа плаћа се накнада у висини од 5.000.000 динара, а средства остварена од те накнаде приход су буџета Републике.

Износ накнаде из става 3. овог члана усклађује се полугодишње са стопом раста цена на мало, према подацима органа надлежног за послове статистике.

Влада објављује усклађени износ накнаде из става 4. овог члана.

Ималац дозволе за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа може да плати накнаду из става 3. овог члана у пет једнаких годишњих рата.

Лице из става 6. овог члана дужно је да сваку наредну рату плати најкасније три дана пре истека рока од једне године од дана уплате претходне рате, усклађену са стопом раста цена на мало.

Уз захтев из става 1. овог члана прилаже се доказ о уплати накнаде из става 3. овог члана.

Управа је дужна да у року од 15 дана од дана пријема захтева за упис у Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа донесе решење.

Решење из става 9. овог члана је коначно у управном поступку.

Уписом у Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа може да отпочне да обавља делатност увоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Обнављање дозволе за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 55.

Увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа може да обнови дозволу за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, подношењем захтева најкасније 60 дана пре истека рока важења постојеће дозволе.

Обнављање дозволе из става 1. овог члана врши се под условима и на начин прописаним за њено издавање.

Управа је дужна да у року од 30 дана од дана поношења захтева за обнављање дозволе, а најкасније до дана истека рока важења постојеће дозволе, одлучи по захтеву.

Ако Управа не одлучи по захтеву у року из става 3. овог члана, увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа има право да настави да обавља делатност увоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа у складу са постојећом дозволом.

Одузимање дозволе за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 56.

Дозвола за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа одузима се:

- 1) на захтев имаоца дозволе;
- 2) ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане овим законом за њено издавање;
- 3) ако је одговорно лице имаоца дозволе, или одговорно лице у повезаном лицу са имаоцем дозволе, као и одговорно лице у правном лицу чији је правни следбеник ималац дозволе, правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене трговине дуваном, ферментисаним дуваном односно дуванским производима, односно ако су та лица кажњена за прекршај прописан овим законом;
- 4) ако ималац дозволе у прописаном року не поднесе захтев за упис у Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа;
- 5) ако ималац дозволе не уплати наредну рату накнаде у року прописаном у члану 54. став 7. овог члана.

Надлежани орган дужан је да у року од осам дана од дана правноснажности одлуке из става 1. тачка 3) овог закона о томе обавести Управу.

Управа је дужна да најкасније у року од седам дана од дана пријема захтева, односно обавештења из ст. 1. и 2. овог члана, донесе решење о одузимању дозволе за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, са њим повезано лице, односно његов правни следбеник, којем је одузета дозвола за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, не може поднети захтев за добијање те дозволе у периоду од три године од дана одузимања дозволе, осим у случају из става 1. тачка 1) овог члана.

У случају да увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа својом одлуком престане да обавља делатност увоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа пре истека рока важења дозволе, преостали износ накнаде плаћен за добијање дозволе за увоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, враћа се увознику дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа ослобађа се обавезе плаћања преосталих рата накнаде из члана 54. став 7. овог закона.

Година у којој увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа својом одлуком престане да обавља делатност увоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, сматра се протеклом годином, без обзира када је у току године наступио прекид делатности.

Брисање из Регистра увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 57.

Увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа брише се из Регистра увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, и то:

1) у року од пет дана од дана истека рока важења дозволе;

2) у року од пет дана од дана правноснажности решења о одбијању захтева за обнављање дозволе или

3) у року од 15 дана од дана достављања решења о одузимању дозволе.

Управа доноси решење о брисању из Регистра увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Решење из става 2. овог члана коначно је у управном поступку.

Управа је дужна да у року од седам дана од дана доношења решења из става 2. овог члана о томе обавести иностраног произвођача дувана, ферментисаног дувана или његовог овлашћеног

дистрибутера, односно иностраног произвођача цигарета или његовог овлашћеног дистрибутера са којим је увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа који је брисан из Регистра увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа имао закључене уговоре, односно од кога је био овлашћен за дистрибуцију цигарета на тржишту Републике.

Обавезе увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 58.

Увозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа који раскине уговор из члана 52. став 1. тачка 2. овог закона, дужан је да у писменој форми о томе обавести Управу најкасније у року од десет дана од дана раскида тог уговора.

Лице из става 1. овог члана, које у року од 30 дана од дана раскида уговора, не закључи нови уговор и не достави га Управи, брише се из Регистра увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Увозник дувана и ферментисаног дувана може да продаје дуван и ферментисани дуван који увози, произвођачу дуванских производа који је уписан у Регистар произвођача дуванских производа или обрађивачу дувана који је уписан у Регистар обрађивача дувана.

Увозник дуванских производа може дуванске производе које увози да продаје само трговцу на велико дуванских производа који је уписан у Регистар трговаца на велико дуванским производима.

Код испоруке дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа забрањена је било каква дискриминација у погледу врсте и количине дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

5. Извозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Услови

Члан 59.

Извозом дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа може да се бави привредно друштво и предузеће (у даљем тексту: привредни субјект), који испуњава следеће услове:

1) да је регистрован у регистру привредних субјеката за обављење делатности спољнотрговинског промета;

2) да одговорно лице у привредном субјекту у последње три године које претходе дану подношења захтева није на територији Републике правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене трговине дуваном, ферментисаним дуваном, односно дуванским производима.

Испуњеност услова из става 1. овог члана утврђује Управа на захтев привредног субјекта.

Уз захтев из става 2. овог члана прилажу се следећи докази:

1) извод из регистра у којем је привредни субјекат регистрован;

2) уверење о неосуђиваности које не може бити старије од 30 дана пре дана подношења захтева.

По захтеву из става 2. овог члана Управа доноси закључак или решење.

Закључком се одбацује непотпун захтев, а решењем се одбија захтев или издаје дозвола за обављање делатности извоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Против закључка из става 5. овог члана може се изјавити жалба министру надлежном за послове финансија, у року од 15 дана од дана достављања закључка.

Решење из става 5. овог члана је коначно у управном поступку.

Рок важења дозволе

Члан 60.

Решење којим се издаје дозвола за обављање делатности извоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа (у даљем тексту: дозвола за извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа) садржи и рок на који се дозвола издаје.

Дозвола из става 1. овог члана издаје се на период на пет година.

Упис у Регистар извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 61.

Упис у Регистар извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа врши се по захтеву лица које је добило дозволу за извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, у складу са овим законом.

Захтев из става 1. овог члана подноси се у року од 30 дана од дана достављања дозволе.

Управа је дужна да у року од 15 дана од дана пријема захтева за упис у Регистар извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа донесе решење.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Уписом у Регистар извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, извозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа може да отпочне да обавља делатност извоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Обнављање дозволе за извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 62.

Извозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа може да обнови дозволу за извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа подношењем захтева најкасније 60 дана пре истека рока важења постојеће дозволе.

Обнављање дозволе из става 1. овог члана врши се под условима и на начин прописаним за њено издавање.

Управа је дужна да у року од 30 дана од дана поношења захтева за обнављање дозволе, а најкасније до дана истека рока важења постојеће дозволе, одлучи по захтеву.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Ако Управа не одлучи по захтеву у року из става 3. овог члана, извозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа има право да обавља делатност извоза дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа у складу са постојећом дозволом.

Одузимање дозволе за извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 63.

Дозвола за извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа одузима се:

- 1) на захтев имаоца дозволе;
- 2) ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане овим законом за њено издавање;
- 3) ако је одговорно лице имаоца дозволе правноснажно осуђено за кривично дело недозвољене трговине дуваном, ферментисаним дуваном, односно дуванским производима;
- 4) ако је ималац дозволе правноснажно кажњен за прекршај прописан овим законом;
- 5) ако ималац дозволе у прописаном року не поднесе захтев за упис у Регистар извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Надлежни орган је дужан да у року од осам дана од дана правноснажности одлуке из става 1. тач. 3) и 4) овог члана о томе обавести Управу.

Управа је дужна да најкасније у року од седам дана од дана пријема захтева, односно обавештења из ст. 1. и 2. овог члана, донесе решење о одузимању дозволе за извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Решење из става 3. овог члана је коначно у управном поступку.

Брисање из Регистра извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 64.

Извозник дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа брише се из Регистра извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, и то:

- 1) у року од пет дана од дана истека рока важења;
- 2) у року од пет дана од дана правноснажности решења о одбијању захтева за обнављање дозволе или
- 3) у року од 15 дана од дана достављања решења о одузимању дозволе.

Управа доноси решење о брисању из Регистра извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Решење из става 2. овог члана је коначно у управном поступку.

VI. ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

Упис у друге регистре

Члан 65.

Привредни субјект може да се упише у више регистара који се воде у складу са овим законом, ако испуњава услове за упис у сваки од регистара.

Привредни субјект који је приликом уписа у један од регистара који се воде у складу са овим законом платио накнаду за упис у тај регистар, приликом уписа у други регистар не плаћа накнаду за упис.

Брисање из свих регистара, односно Евиденционе листе

Члан 66.

Привредни субјект који је истовремено уписан у више регистара, односно Евиденциону листу, брише се из тих регистара, односно Евиденционе листе у случају када је брисање из првог регистра извршено на основу решења којим је дозвола за обављање одговарајуће делатности прописане овим законом одузета због правноснажно утврђене кривичне одговорности власника чији удео у привредном субјекту прелази 10% капитала имаоца дозволе, лица овлашћеног за заступање имаоца дозволе, одговорног лица имаоца дозволе, одговорног лица у повезаном лицу са имаоцем дозволе, одговорног лица у правном лицу чији је правни следбеник ималац дозволе за кривично дело због недозвољеног обављања делатности производње, обраде и промета дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа.

Промет дуванских производа

Члан 67.

Произвођач, односно увозник дуванских производа дужан је да пре стављања у промет дуванских производа, одреди малопродајне цене тих производа и пријави их Управи.

Лица из става 1. овог члана дужна су да Управи пријаве и сваку промену малопродајних цена дуванских производа пре њиховог стављања у промет.

Забрањена је продаја дуванских производа по малопродајним ценама различитим од цена одређених на начин из става 1. овог члана.

Малопродајне цене из става 1. овог члана морају да буду истакнуте на или у малопродајном објекту трговине на мало, тако да су јасно видљиве за потрошаче дуванских производа.

Објављивање решења о упису у регистре у „Службеном гласнику Републике Србије”

Члан 68.

Решења о упису у регистре који се воде у складу са овим законом, односно малопродајне цене из члана 67. став 1. овог закона, објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О објављивању решења и о објављивању малопродајних цена из става 1. овог члана у „Службеном гласнику Републике Србије”, стара се Управа.

Трошкове објављивања из става 1. овог члана сноси лице коме је издато решење о упису у одговарајући регистар, односно лице које је поднело пријаву о одређивању малопродајне цене, уплатом новчаних средстава на рачун Управе.

VII. БУЏЕТСКИ ФОНД

Члан 69.

Оснива се буџетски фонд ради реализације превентивних програма за спречавање болести које су повезане са конзумирањем дуванских производа.

Буџетски фонд из става 1. овог члана оснива се на неодређено време и њиме управља министарство надлежно за послове здравља.

Члан 70.

Буџетски фонд из члана 69. овог закона финансира се из средстава произвођача, односно увозника цигарета који су уписани у одговарајући регистар, у складу са овим законом.

Произвођач, односно увозник цигарета дужан је да уплаћује посебну накнаду у висини од једног динара по свакој паклици цигарета за коју подноси захтев за издавање контролних акцизних маркица, у складу са прописима којима се уређује област акциза.

Произвођач, односно увозник цигарета дужан је да посебну накнаду из става 2. овог члана уплати у Буџетски фонд, пре подношења захтева за издавање контролних акцизних маркица за цигарете и доказ о извршеној уплати достави приликом подношења захтева за издавање контролних акцизних маркица.

Износ посебне накнаде из става 2. овог члана усклађује се годишње са стопом раста цена на мало према подацима органа надлежног за послове статистике.

Влада објављује усклађен износ средстава из става 4. овог члана.

VIII. ЗАБРАНА ПРОДАЈЕ ДУВАНСКИХ ПРОИЗВОДА, ВРСТЕ ПОДАТАКА НА ПАКОВАЊУ И ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ПАКОВАЊА ДУВАНСКИХ ПРОИЗВОДА

Забрана продаје дуванских производа

Члан 71.

Забрањена је:

- 1) продаја дуванских производа малолетним лицима;
- 2) продаја дуванских производа у трговинама на мало путем самопослуживања купаца;
- 3) продаја на мало дуванских производа путем аутомата (вендинг машина);
- 4) производња и продаја слаткиша, грицкалица, односно играчака у облику дуванских производа.

Члан 72.

Забрањена је производња, увоз и продаја цигарета у паковању које садржи мање од 20 комада цигарета.

Подаци о саставу дуванских производа и обележавање дуванских производа

Члан 73.

Свака паклица, односно групно паковање дуванских производа из члана 2. став 1. тачка 3) овог закона мора бити обележена и садржати податке у складу са овим законом, односно прописима о условима у погледу здравствене исправности предмета опште употребе који се могу стављати у промет.

Обележавање дуванских производа из члана 2. став 1. тачка 3) овог закона врше произвођачи, односно увозници дуванских производа.

Члан 74.

Од 1. јануара до 31. децембра 2006. године, цигарете у промету на територији Републике не могу да садрже више од:

- 1) 16 mg катрана по цигарети;
- 2) 1,5 mg никотина по цигарети;
- 3) 15 mg угљен монооксида по цигарети.

Од 1. јануара до 31. децембра 2007. године, цигарете у промету на територији Републике не могу да садрже више од:

- 1) 14 mg катрана по цигарети;
- 2) 1,4 mg никотина по цигарети;
- 3) 14 mg угљен монооксида по цигарети.

Од 1. јануара до 31. децембра 2008. године, цигарете у промету на територији Републике не могу да садрже више од:

- 1) 12 mg катрана по цигарети;
- 2) 1,3 mg никотина по цигарети;
- 3) 13 mg угљен монооксида по цигарети.

Од 1. јануара до 31. децембра 2009. године, цигарете у промету на територији Републике не могу да садрже више од:

- 1) 10 mg катрана по цигарети;
- 2) 1,2 mg никотина по цигарети;
- 3) 12 mg угљен монооксида по цигарети.

Од 1. јануара до 31. децембра 2010. године, цигарете у промету на територији Републике не могу да садрже више од:

- 1) 10 mg катрана по цигарети;
- 2) 1,1 mg никотина по цигарети;
- 3) 11 mg угљен монооксида по цигарети.

Од 1. јануара 2011. године, цигарете у промету на територији Републике не могу да садрже више од:

- 1) 10 mg катрана по цигарети;
- 2) 1 mg никотина по цигарети;
- 3) 10 mg угљен монооксида по цигарети.

Члан 75.

Од 1. јануара 2006. године ниво катрана, никотина и угљен монооксида биће мерен на основу ISO стандарда 4387 за катран, 10315 за никотин и 8454 за угљен монооксид.

Исправност означавања катрана, никотина и угљен монооксида на паковањима биће мерена на основу ISO стандарда 8243.

Члан 76.

Подаци о нивоу катрана, никотина и угљен монооксида из члана 74. овог закона, морају бити

одштампани на једној бочној страни паклице цигарета, односно групног паковања цигарета, који се стављају у промет у Републици, тако да покривају најмање 10% одговарајуће површине паковања цигарета, уоквирено са свих страна пуном црном линијом, дебљине 0,3 сантиметара, која је укључена у прописану површину, почев од 1. јануара 2007. године.

Члан 77.

Свако појединачно и групно паковање дуванских производа у промету у Републици, осим дувана за жвакање и других дуванских производа који се не пуше, мора имати одштампано опште и посебно упозорење.

Опште упозорење из става 1. овог члана, које се примењује од 1. јануара 2007. године, гласи: „Пушење убија. Дувански дим штети људима у Вашој околини” и мора бити одштампано на предњој страни појединачног и групног паковања дуванских производа, тако да покрива најмање 30% предње површине паковања.

Посебно упозорење из става 1. овог члана гласи:

- 1) Пушење изазива рак плућа, рак усне, рак језика, рак гласних жица.
- 2) Пушачи ризикују да оболе од рака једњака, рака желуца, рака грлића материце, рака бешике и др.
- 3) Пушачи чешће болују од акутних и хроничних болести дисајних органа.
- 4) Деца пушача чешће болују од астме, упале грла и средњег уха.
- 5) Пушење изазива срчани и мождани удар.
- 6) Пушење изазива болести крвних судова као што су „пушачка нога” и импотенција.
- 7) Желите бебу? Труднице које пуше ризикују да изгубе бебу или оштете њено здравље.
- 8) Желите бебу? Пушење неповољно утиче на плодност код мушкараца и жена.
- 9) Деца се угледају на Вас! Деца пушача и сама чешће постају пушачи.
- 10) Пушење изазива зависност! Потражите стручну помоћ за одвикавање.
- 11) Пушење нарушава изглед и здравље Ваших зуба, коже, косе, ноктију и др.

Посебно упозорење из става 3. овог члана мора бити одштампано на полеђини појединачног и групног паковања дуванских производа тако да покрива најмање 40% површине полеђине паковања.

Текст општег и посебног упозорења из ст. 2. и 3. овог члана мора бити одштампан и утиснут на одговарајућем паковању, тако да попуни целу прописану површину на полеђини, односно предњој страни паковања, величином слова најмање 12, јасно и видљиво исписан на белој подлози на српском језику, ћириличним писмом, задебљаним штампаним словима у црној боји (хелветика) и уоквирен са свих страна пуном црном линијом дебљине 0,3 сантиметра, која је укључена у прописану површину текста за опште и посебно упозорење.

Ако се цигаре и цигарилоси стављају у промет на територији Републике на комад, морају на паковању да имају исписану општу поруку на срп-

ском језику и ћирилицом, и то целом дужином производа јасним и видљивим словима у боји која има јасан контраст у односу на подлогу.

Произвођач, односно увозник је дужан да за све дуванске производе из сопственог програма квартално мења посебно упозорење из става 3. овог члана, почев од 1. јануара 2007. године, с тим да свако упозорење употреби најмање један пут у периоду од три године.

На паковању и у називу марке дуванских производа, почев од 1. јануара 2007. године, забрањена је употреба текста, назива, жигова и симболичких и других знакова на српском или другом језику, који сугеришу да је тај дувански производ мање штетан од осталих дуванских производа, нарочито истицањем речи „низак проценат катрана”, „лак”, „ултра-лак”, „благ” и сл.

IX. НАДЗОР

Члан 78.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега врши министарство надлежно за послове пољопривреде, министарство надлежно за послове здравља, министарство надлежно за послове трговине и министарство надлежно за послове финансија.

Инспекцијски надзор министарства из става 1. овог члана врше преко надлежних републичких инспектора.

Министарство надлежно за послове финансија врши и контролу измиривања обавеза по основу јавних прихода, преко републичког органа надлежног за послове јавних прихода, у складу са законом којим се уређује порески поступак.

Права и дужности републичког пољопривредног инспектора

Члан 79.

Републички пољопривредни инспектор има право и дужност, нарочито да проверава:

- 1) производњу типова и класа дувана;
- 2) коришћење семена дувана за производњу расада;
- 3) процес производње расада дувана, дувана у листу, квалитет и квантитет дувана у листу и производњу ферментисаног дувана;
- 4) количину купљеног дувана у листу по типовима и класама дувана од произвођача дувана;
- 5) количину ферментисаног дувана по типовима и класама;
- 6) услове за обраду дувана и евиденцију коју води обрађивач дувана;
- 7) услове за производњу дуванских производа, квалитет и квантитет дуванских производа у унутрашњем и спољнотрговинском промету;
- 8) важење дозволе за производњу и обраду дувана, односно производњу дуванских производа, вођење и достављање евиденција и извештаја, у складу са овим законом;
- 9) употребу домаћег ферментисаног дувана у

производњи цигарета.

Овлашћења републичког пољопривредног инспектора

Члан 80.

Републички пољопривредни инспектор је овлашћен да:

- 1) забрани производњу или нареди уништавање засада ако се користи семе дувана које није произведено по прописима о семену;
  - 2) забрани производњу или обраду дувана ако утврди неправилности у обављању ових делатности;
  - 3) покрене поступак за одузимање дозволе за производњу и обраду дувана, односно дуванских производа, ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане за њено издавање;
  - 4) одузме дуван и резани дуван који је произведен или стављен у промет супротно одредбама овог закона;
  - 5) уништи расад дувана и расађеног дувана који је произведен или стављен у промет супротно одредбама овог закона;
  - 6) нареди вођење и достављање евиденције и извештаја на прописан начин.
- У случају одузимања дувана и резаног дувана, као и уништавања засада, расада и расађеног дувана, републички пољопривредни инспектор доноси решење о одузимању и уништавању у року од три дана од дана њиховог одузимања односно уништавања.

Трошкове који настану приликом одузимања дувана, уништавања расада и расађеног дувана, сноси лице од којег је дуван одузет, односно расад и расађени дуван уништен.

Права и дужности републичког санитарног инспектора

Члан 81.

Републички санитарни инспектор има право и дужност да врши санитарни надзор који, нарочито обухвата преглед:

- 1) просторија у којима се производе, обрађују, чувају и продају дуван и дувански производи;
- 2) постројења, уређаја и прибора који служе за обраду дувана и производњу дуванских производа;
- 3) лица која на радним местима у производњи и промету, долазе у додир са дуваном и производима од дувана;
- 4) здравствену исправност и састав дувана и дуванских производа;
- 5) превозних средстава и амбалаже који служе за стављање дувана и дуванских производа у промет.

Овлашћења републичког санитарног инспектора

Члан 82.

У вршењу санитарног надзора из члана 81. овог закона републички санитарни инспектор овлашћен је да предузме све мере утврђене законом којим се уређује здравствена исправност жи-

вотних намирница и предмета опште употребе и законом којим се уређује санитарни надзор.

Републички санитарни инспектор је дужан да покрене поступак за одузимање дозволе за обраду дувана, односно производњу дуванских производа, као и за трговину на велико и мало дуванским производима, ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане за њено издавање.

Права и дужности републичког тржишног инспектора

Члан 83.

Републички тржишни инспектор има право и дужност, нарочито да:

1) врши преглед просторија у којима се стављају у промет дувански производи;

2) врши преглед пословних књига, дозвола за трговину на велико и трговину на мало дуванским производима, као и дозвола за увоз и извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа, евиденција и друге документације о пословању привредног субјекта, као и друге податке који се односи на промет дуванским производима;

3) врши контролу цена дуванских производа, посебних ознака из члана 51. овог закона, испуњености услова за обављање делатности трговца на велико и мало дуванским производима, као и испуњеност услова у погледу обележавања и састава дуванских производа из чл. 73–77. овог закона;

4) узима писане и усмене изјаве од одговорних лица у привредном субјекту, као и од других лица, о чињеницама које су од значаја за пословање које се односи на промет дуванским производима.

Овлашћења републичког тржишног инспектора

Члан 84.

Републички тржишни инспектор овлашћен је да предузме све мере утврђене законом којим се уређују услови за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијски надзор.

Републички тржишни инспектор је дужан да покрене поступак за одузимање дозволе за трговину на велико и мало дуванским производима, као и дозволу за увоз и извоз дуванских производа (дувана, ферментисаног дувана) ако ималац дозволе престане да испуњава услове прописане овим законом за њено издавање.

Трошкови утврђивања испуњености услова

Члан 85.

Трошкове за утврђивање испуњености услова прописаних овим законом сноси подносилац захтева.

Трошкови из става 1. овог члана утврђују се у складу са прописима о утврђивању накнада трошкова у управном поступку.

Х. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Прекршаји произвођача дувана

Члан 86.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) у прописаном року не пријави сваку промену података уписаних у Регистар произвођача дувана (члан 5. став 4);

2) не води евиденцију и у прописаном року не достави извештај, односно тражене податке (члан 7);

3) за производњу расада од дувана користи семе које није произведено у складу са прописима о семену (члан 8. став 3);

4) врши производњу дувана супротно условима из члана 9. став 1. овог закона;

5) стави у промет резани или на други начин уситњен дуван (члан 15).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 5.000 динара до 500.000 динара.

Новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара казниће се за прекршај физичко лице – произвођач дувана ако врши производњу дувана супротно члану 9. став 8. овог закона.

Прекршаји обрађивача дувана

Члан 87.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) у прописаном року не пријави сваку промену података уписаних у Регистар обрађивача дувана (члан 5. став 4);

2) не води евиденцију и у прописаном року не достави извештај, односно тражене податке (члан 7);

3) стави у промет резани или на други начин уситњен дуван (члан 15);

4) врши обраду дувана и превоз дувана супротно условима из члана 17. овог закона;

5) не обезбеди стручно руковођење процесом производње и обраде дувана (члан 23).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 5.000 динара до 500.000 динара.

Прекршаји произвођача дуванских производа

Члан 88.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) у прописаном року не пријави сваку промену података уписаних у Регистар произвођача дуванских производа (члан 5. став 4);

2) не води евиденцију и у прописаном року не достави извештај, односно тражене податке (члан 7);

3) стави у промет резани или на други начин уситњен дуван (члан 15);

4) врши производњу дуванских производа супротно условима из члана 29. овог закона;

5) не обезбеди стручно руковођење процесом производње (члан 36. став 1);

6) врши промет дуванских производа, дувана, односно ферментисаног дувана супротно члану 36. ст. 3, 4. и 5. овог закона;

7) стави у промет дуванске производе који нису као његови уписани у Регистар о маркама дуванских производа (члан 37);

8) се у производњи дуванских производа не придржава података наведених у захтеву за разврставање дуванских производа и уписа у Регистар о маркама дуванских производа (члан 37. став 4);

9) врши промет дуванских производа супротно члану 67. ст. 1. и 2. овог закона;

10) производи цигарете у паковању мањем од 20 комада (члан 72);

11) сваку паклицу, односно групно паковање дуванских производа не обележи у складу са овим законом (чл. 73, 76. и 77);

12) се у производњи цигарета не придржава прописаног састава (члан 74).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 5.000 динара до 500.000 динара.

Прекршаји трговаца на велико дуванским производима

Члан 89.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) у прописаном року не пријави сваку промену података уписаних у Регистар трговаца на велико дуванским производима (члан 5. став 4);

2) не води евиденцију и у прописаном року не достави тражене податке (члан 7);

3) врши трговину на велико дуванским производима супротно условима из члана 38. ст. 1. и 2. овог закона;

4) врши промет дуванских производа супротно члану 44. овог закона;

5) врши промет дуванских производа супротно члану 67. став 3. овог закона;

6) продаје дуванске производе супротно члану 71. овог закона;

7) продаје цигарете у паковању мањем од 20 комада (члан 72).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 5.000 динара до 500.000 динара.

Прекршаји трговаца на мало дуванским производима

Члан 90.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) у прописаном року не пријави сваку промену података уписаних у Евиденциону листу трговаца на мало дуванским производима (члан 6. став 1. тачка 2);

2) не води евиденцију и ако у прописаном року не достави тражене податке (члан 7);

3) врши трговину на мало дуванским производима супротно чл. 45. и 49. овог закона;

4) малопродајни објекат, односно хјумидор не означи на начин прописан овим законом (члан 51);

5) врши промет дуванских производа супротно члану 67. ст. 3. и 4. овог закона;

6) врши продају дуванских производа супротно члану 71. овог закона;

7) продаје цигарете у паковању мањем од 20 комада (члан 72).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 5.000 динара до 500.000 динара.

Прекршаји увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 91.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) у прописаном року не пријави сваку промену података уписаних у Регистар увозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа (члан 5. став 4);

2) не води евиденцију и у прописаном року не достави тражене податке (члан 7);

3) стави у промет резани или на други начин уситњен дуван (члан 15);

4) стави у промет дуванске производе који нису као његови уписани у Регистар о маркама дуванских производа (члан 37. став 1);

5) се у увозу дуванских производа не придржава података наведених у захтеву за разврставање дуванских производа и уписа у Регистар о маркама дуванских производа (члан 37. ст. 2. и 3);

6) врши увоз супротно условима из члана 52. ст. 1. и 2. овог закона;

7) врши продају дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа супротно члану 58. ст. 3. и 4. овог закона;

8) врши промет дуванских производа супротно члану 67. ст. 1. и 2. овог закона;

9) увози цигарете у паковању мањем од 20 комада (члан 72);

10) свака паклица, односно групно паковање дуванских производа које увози није обележено у складу са овим законом (чл. 73, 76. и 77);

11) увози дуванске производе који нису произведени у саставу прописаним чланом 74. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара.

Прекршаји извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа

Члан 92.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице, ако:

1) у прописаном року не пријави сваку промену података уписаних у Регистар извозника дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа (члан 5. став 4);

2) не води евиденције и у прописаном року не достави тражене податке (члан 7);

3) стави у промет резани или на други начин уситњен дунан (члан 15);

4) врши извоз супротно условима из члана 59. став 1. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара.

Прекршаји нерегистрованог обављања делатности

Члан 93.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице ако обавља делатност производње и обраде дувана, производње дуванских производа, трговину на велико дуванским производима, увоз и извоз дувана, ферментисаног дувана, односно дуванских производа без решења о упису у одговарајући регистар (чл. 11, 19, 32, 40, 54. и 61).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се одговорно лице у правном лицу новчаном казном од 500 динара до 50.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном од 5.000 динара до 500.000 динара.

XI. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Преузимање запослених, именованих лица, предмета, архиве, опреме и средстава за рад Агенције за дунан

Члан 94.

Агенција за дунан основана Законом о дунану („Службени гласник РС”, број 17/03) престаје са радом по истеку рока од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Даном престанка рада Агенције за дунан, послене и именована лица у Агенцији за дунан, као и предмете, архиву, опрему и средства за рад преузима Министарство финансија – Управа за дунан.

Предузећа и предузетници уписани у Регистар

Члан 95.

Предузећа и предузетници који су до дана ступања на снагу овог закона уписани у регистре код Агенције за дунан, настављају да раде под условима под којима су уписани у те регистре, с тим што су дужни да поднесу пријаву за превођење у одговарајући регистар који води Управа за дунан, у року који не може бити дужи од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Произвођачи, односно увозници дуванских производа, чији су дувански производи до дана ступања на снагу овог закона разврстани и уписани у Регистар о маркама дуванских производа, дужни су да поднесу пријаву за превођење у одговарајући регистар који води Управа за дунан, у року који не може бити дужи од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона.

За превођење у регистре из ст. 1. и 2. овог члана не плаћа се накнада.

Ако предузећа и предузетници не поднесу пријаву за превођење у регистре у року из ст. 1. и 2. овог члана, брисаће се из регистра у који су уписани.

Усклађивање пословања са одредбама овог закона

Члан 96.

Предузећа и предузетници који су до дана ступања на снагу овог закона уписани у одговарајући регистар код Агенције за дунан, односно који су добили одобрење за трговину на мало дуванским производима, дужни су да у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона, ускладе своје пословање са одредбама овог закона.

Предузећа и предузетници који се баве делатностима које овај закон уређује, а који нису по одредбама Закона о дунану („Службени гласник РС”, број 17/03), уписани у регистре, могу да наставе да обављају ту делатност под условом да у року од 90 дана од дана ступања на снагу овог закона поднесу захтев за добијање дозволе за обављање делатности, у складу са овим законом.

Дозволе, односно одобрења за обављање делатности које су издате по одредбама Закона о дунану („Службени гласник РС”, број 17/03), важе до истека рока на који су издате.

Решења која су обрађивачима дувана издата приликом уписа у Регистар обрађивача дувана по одредбама Закона о дунану („Службени гласник РС”, број 17/03), могу се одузети ако лица уписана у Регистар обрађивача дувана престану да испуњавају услове на основу којих су та решења донета.

Дозволе, односно одобрења из става 3. овог члана могу да се одзму ако имаоци дозволе, односно одобрења престану да испуњавају услове на основу којих су те дозволе, односно одобрења издате.

Поступак јавног тендера

Члан 97.

Поступак јавног тендера за добијање дозволе за обављање производње дуванских производа,

који је започет по одредбама Закона о дувану („Службени гласник РС”, број 17/03), окончаће се по прописима на основу којих је јавни тендер расписан.

Члан 98.

Цигарете из производног програма лица које није уписано у Регистар произвођача дуванских производа, а које је постало већински власник привредног субјекта које је добило дозволу за производњу дуванских производа по јавном тендеру из члана 97. овог закона, сматрају се цигаретама произведеним у земљи, под условом да се у привредном субјекту чије је то лице постало већински власник отпочне са производњом тих цигарета најкасније у року од годину дана од дана када је то лице постало већински власник.

Цигарете из производног програма већинског власника привредног субјекта уписаног у Регистар произвођача дуванских производа, а које се стављају у промет на тржиште Републике, сматрају се цигаретама произведеним у земљи, под условом да се у привредном субјекту који је уписан у Регистар произвођача дуванских производа отпочне са производњом тих цигарета у року од годину дана од дана доношења акта из става 4. овог члана.

Лица из ст. 1. и 2. овог члана дужна су да Управи доставе преглед марки цигарета чији ће почетак производње организовати у року из ст. 1. и 2. овог члана.

Министар надлежан за послове финансија, на предлог Управе, одређује марке цигарета које се сматрају цигаретама произведеним у земљи од стране лица из ст. 1. и 2. овог члана.

Ако лица из става 3. овог члана не организују почетак производње цигарета у року из става 1. овог члана, дужна су да плате разлику између прописаног износа акцизе на цигарете из увоза и прописаног износа акцизе на цигарете произведене у земљи, увећане за износ законске затезне камате за период од дана извршеног увоза до дана наплате и то на све количине које су стављене у промет.

Министар надлежан за послове финансија ближе прописује инструменте обезбеђења за наплату разлике акцизе из става 5. овог члана, као и начин и поступак активирања инструмената обезбеђења.

Члан 99.

Даном ступања на снагу овог закона цигарете из Решења о цигаретама других произвођача које се сматрају цигаретама произведеним у земљи од стране другог произвођача, које је донето на основу Правилника о начину и поступку утврђивања испуњености услова за цигарете других произвођача које се сматрају цигаретама произведеним у земљи („Службени гласник РС”, број 3/05), а које су стављене у промет на тржиште Републике, сматрају се цигаретама произведеним у земљи у смислу члана 2. тачка 4) овог закона, под условом:

1) да је привредни субјект из члана 6. став 1. тач. 2) и 4) Правилника о начину и поступку

утврђивања испуњености услова за цигарете других произвођача које се сматрају цигаретама произведеним у земљи, који је уписан у Регистар произвођача дуванских производа код Управе, отпочео у Републици са производњом цигарета из става 1. овог члана, у току важења Решења из става 1. овог члана;

2) да су марке цигарета из Решења из става 1. овог члана уписане у Регистар марки дуванских производа код Управе, у корист лица из тачке 1) овог става.

Управа, на захтев лица из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, а по претходној испуњености услова из става 1. тач. 1) и 2) овог члана, предлаже министру надлежном за послове финансија доношење новог Решења о цигаретама других произвођача које се сматрају цигаретама произведеним у земљи од стране другог произвођача.

Члан 100.

Забрана производње, увоза и продаје цигарета из члана 72. овог закона важи од 1. јануара 2010. године.

Члан 101.

Изузетно од члана 29. став 1. тачка 7) овог закона, произвођачи дуванских производа обавезни су да годишње произведу или купе домаћи обрађени дуван, и то:

1) у 2005. години у количини од 80% од прописане количине утврђене чланом 29. став 1. тачка 7) овог закона;

2) у 2006. години у количини од 90% од прописане количине утврђене чланом 29. став 1. тачка 7) овог закона.

Подзаконска акта

Члан 102.

До доношења подзаконских аката прописаних овим законом, примењују се подзаконска акта донета на основу Закона о дувану („Службени гласник РС”, број 17/03).

Подзаконска акта за спровођење овог закона донеће се у року од 30 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Престанак важења ранијег закона

Члан 103.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о дувану („Службени гласник РС”, број 17/03).

Дан ступања на снагу

Члан 104.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ПРЕТПЛАТИТЕ СЕ НА "Службени гласник РС" за 2006. годину!

УСЛОВИ ПРЕТПЛАТЕ ЗА 2006. ГОДИНУ:

Од 1. јануара 2006. године испорука „Гласника“ вршиће се само корисницима који су регулисали претплатнички статус на један од начина:

- ▶ **Уплатом претплате до 31. децембра 2005. године** по претплатној цени од **18.000,00** дин. са укљученим ПДВ-ом, за све бројеве „Гласника“ за 2006. годину у једном примерку.
- ▶ **Одложеним плаћањем у три месечне рате. Прва рата се уплаћује до краја јануара 2006. године.**
У овом случају обавезна је достава попуњене и потписане изјаве, најкасније до 25. децембра 2005. године, на обрасцу ОП-1 који достављамо уз понуду. По заснивању претплатничког односа одложеним плаћањем добијаћете све бројеве „Гласника“ редовно од 1. јануара 2006. године. Претплатна цена за одложено плаћање је **20.000,00** дин. са обрачунатим ПДВ-ом, за све бројеве у једном примерку.
- ▶ **Уплатом претплате у току 2006. године** по цени од **20.000,00** дин. са ПДВ-ом, за све бројеве у једном примерку. Испорука „Гласника“ врши се од тренутка уплате, која подразумева доставу свих претходно објављених бројева.

Молимо досадашње претплатнике да се одреде за један од понуђених начина претплате (уплата до 31. децембра или потписивање Изјаве о одложеном плаћању до 25. децембра) у предложеним роковима, како не бисмо морали да обуставимо даљу доставу „Гласника“.

Уколико се одлучите да постанете претплатник на „Службени гласник“ за 2006. годину (ако до сада то нисте били) ваше податке доставите на факс. (011)32 31 363.

У случају да нисте добили обрасце за прешилашу, можете их поручити на тел. 011/32 33 037.

Издавач ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
СЛУЖБЕНИ ГЛАСНИК

Београд, Краља Милутина 27

Директор и главни и одговорни уредник **Бранко Глигорић**

Уредник **Жељко Ђорац**; уредник ЗИП-а **Драган Кабадајић**; технички уредници **Игор Ђорђевић** и **Синиша Орсић**
Телефони: (Редакција 3065-762 и 3065-763); (Претплата 323-30-37); (Продаја и огласи 334-64-55 и 323-32-61, факс 323-05-80)

(ПИБ: SR100002782)

(МАТИЧНИ БРОЈ: 07453710)

(ТЕКУЋИ РАЧУН: 160-14944-58)

Штампа: Штампарија „Борба“